कृष्णयजुर्वेद: तैत्तिरीय संहिता क्रमपाठः

।। ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः ।। ।। हरिः ॐ ।। ।। अथ तैत्तिरीय संहिता ।।

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सावित्राणिं जुहोति । जुहोति प्रसूँत्यै । प्रसूँत्यै चतुर्गृहीतेनं । प्रसूँत्या इति प्र-सूत्यै । चतुर्गृहीतेनं जुहोति । चतुर्गृहीतेनेतिं चतुः-गृहीतेनं । जुहोति चतुंष्पादः । चतुंष्पादः पशवः । चतुंष्पाद इतिचतुः-पादः । पशवः पशून् । पशूनेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे चतस्रः । चतस्रो दिशः । दिशो दिक्षु । दिक्ष्वेव । एव प्रतिं । प्रतिं तिष्ठति । तिष्ठति छन्दांꣳसि । छन्दांꣳसि देवेभ्यः । देवेभ्योऽपं । अपाँक्रामन् । अक्रामन्न । न वः । वोऽभागानिं । अभागानिं हव्यं । हव्यं वक्ष्यामः । वक्ष्याम इतिं । इति तेभ्यः । तेभ्यं एतत् । एतच्चतुर्गृहीतम् । चतुर्गृहीतमधारयन्न् । चतुर्गृहीतमितिं चतुः-गृहीतम् । अधारयन्पुरोनुवाक्यांये । पुरोनुवाक्यांये याज्यांये । पुरोनुवाक्यांया इतिं पुरः-अनुवाक्यांये । याज्यांये देवतांये । देवतांये वषट्कारायं । वषट्कारायं यत् । वषट्कारायेतिं वषट्-कारायं । यच्चतुर्गृहीतं । चतुर्गृहीतं जुहोतिं । चतुर्गृहीतमितिं चतुः-गृहीतम् । जुहोति छन्दांꣳसि । छन्दांꣳस्येव । एव तत् । तत्प्रीणाति । प्रीणाति तानिं । तान्यस्य । अस्य प्रीतानिं । प्रीतानिं देवेभ्यः । देवेभ्यो हव्यं । हव्यं वहंति । वहंति यम् । यं कामयेत । कामयेत पापीयान् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पापीया-न्थ्स्यात् । स्यादितिं । इत्येकैकं । एकैकं तस्यं । एकैकमित्येकँ-एकम् । तस्यं जुहुयात् । जुहुयादाहुंतीभिः । आहुंतीभिरेव । आहुंतीभिरित्याहुंति-भिः । एवैनँ । एनमपं । अपं गृह्णाति । गृह्णाति पापीयान् । पापीयान्भवति ।

भवति यम् । यं कामयेत । कामयेत वसीयान् । वसीयान्थ्स्यात् । स्यादिति । इति सर्वाणि । सर्वाणि तस्य । तस्यानुद्रुत्यं । अनुद्रुत्यं जुहुयात् । अनुद्रुत्येत्यनु-द्रुत्यं । जुहुयादाहुत्या । आहुत्येव । आहुत्येत्या-हुत्या । एवैनँ । एनमभि । अभि क्रमयति । क्रमयति वसीयान् । वसीयान्भवति । भवत्यर्थौ । अर्थो यज्ञस्य । अथो इत्यर्थौ । यज्ञस्येव । एवैषा । एषाभिक्राँन्तिः । अभिक्राँतिरेति । अभिक्राँतिरित्यभि-क्रांतिः । एति वै । वा एषः । एष यंज्ञमुखात् । यज्ञमुखा-दृच्याँः । यज्ञमुखादिति यज्ञ-मुखात् । ऋच्या यः । योँग्नेः । अग्ने-र्देवतायाः । देवताया एति । एत्यष्टौ । अष्टावेतानि । एतानि सावित्राणि । सावित्राणि भवन्ति । भवन्त्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा- अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रोँऽग्निः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अग्निस्तेन । ते नैव । एव यंज्ञमुखात् । यज्ञमुखादृच्याँः । यज्ञमुखादिति यज्ञ-मुखात् । ऋच्या अग्नेः । अग्ने र्देवतायै । देवतायै न । नैति । एत्यष्टौ । अष्टौ सावित्राणि । सावित्राणि भवंति । भवन्त्याहुतिः । आहुतिर्नवमी । आहुतिरित्या-हुतिः । नममी त्रिवृतँ । त्रिवृतमेव । त्रिवृतमिति त्रि-वृतँ । एव यंज्ञमुखे । यज्ञमुखे वि । यज्ञमुख इति यज्ञ-मुखे । वि यांतयति । यातयति यदिं । यदिं कामयेत । कामयेत छन्दांꣳसि । छन्दांꣳसि यज्ञयशसेनं । यज्ञयशसेनाँ-र्पयेयम् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेनं । अर्पयेयमिति । इत्यृचँ । ऋचंमन्तमां । अन्तमां कुर्यात् । कुर्याच्छन्दांꣳसि । छन्दांꣳस्येव । एव यंज्ञयशसेनं । यज्ञयशसेनाँर्पयति । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेनं । अर्पयति यदिं । यदिं कामयेत । कामयेत यजंमानं । यजंमानं यज्ञयशसेनं । यज्ञयशसेनाँर्पयेयम् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेनं । अर्पयेयमिति । इति यजुंः । यजुंरन्तमम् । अन्तमं कुर्यात् । कुर्याद्यजंमानम् । यजंमानमेव । एव यंज्ञयशसेनं । यज्ञयशसेनाँर्प-यति । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेनं । अर्पयत्यृचा । ऋचा स्तोमँम् । स्तोमꣳ सं । समंर्धय । अर्धयेति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इत्याह । अह समृद्ध्यै । समृद्ध्यै चतुर्भिः । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । चतुर्भिरभ्रिँ । चतुर्भिरितिं चतुः-भिः । अभ्रिमा । आदत्ते । दत्ते चत्वारिं । चत्वारि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरितिं छन्दः-भिः । एव देवस्यं । देवस्यं त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रंसवे । प्रसव इतिं । प्रसव इतिं प्र-सवे । इत्याह । आह प्रसूँत्यै । प्रसूँत्या अग्निः । प्रसूँत्या इति प्र-सूत्यै । अग्नि र्देवेभ्यः । देवेभ्यो निलांयत । निलांयत सः । स वेणुँ । वेणुं प्र । प्राविंशत् । अविशथ्सः । स एताम् । एतामूतिम् । ऊतिमनुं । अनु सं । समंचरत् । अचरद्यत् । यद्वेणोः । वेणौंस्सुषिरं । सुषिरꣳ सुंषिरा । सुषिराऽभ्रिः । अभ्रिर्भवति । भवति सयोनित्वायं । सयोनित्वाय सः । सयोनित्वायेतिं सयोनि-त्वायं । स यत्रंयत्र । यत्रंयत्रावंसत् । यत्रंयत्रेति यत्रं-यत्र । अवंसत्तत् । तत्कृष्णम् । कृष्णमंभवत् । अभवत्कल्माषी । कल्माषी भंवति । भवति रूपसंमृद्ध्यै । रूपसंमृद्ध्या उभयतःक्ष्णूः । रूपसंमृद्ध्या इतिं रूप-समृद्ध्यै । उभयतःक्ष्णूर्भंवति । उभयतःक्ष्णूरित्युंभयतः-क्ष्णूः । भवतीतः । इतश्चं । चामुतः । अमुतंश्च । चार्कस्यं । अर्कस्यांवरुध्यै । अवंरुध्यै व्याममात्री । अवंरुद्ध्या इत्यवं-रुद्ध्यै । व्याममात्री भंवति । व्याममात्रीतिं व्याम-मात्री । भवत्येतावत् । एतावद्वै । वै पुरुंषे । पुरुंषे वीर्यँ । वीर्यं वीर्यंसम्मिता । वीर्यंसम्मिताऽपंरिमिता । वीर्यंसम्मितेतिं वीर्यं-सम्मिता । अपंरिमिता भवति । अपंरिमितेत्यपंरि-मिता । भवत्यपंरिमितस्य । अपंरिमितस्यावंरुद्ध्यै । अपंरिमितस्येत्यपंरि-मितस्य । अवंरुद्ध्यै यः । अवंरुद्ध्या इत्यवं-रुद्ध्यै । यो वनस्पतींनाम् । वनस्पतींनां फलग्रहिंः । फलग्रहिस्सः । फलग्रहिरितिं फल-ग्रहिंः । स एंषां । एषां वीर्यांवान् । वीर्यांवान्फल ग्रहिंः । वीर्यांवानितिं वीर्यं-वान् । फलग्रहिर्वेणुंः । फलग्रहिरितिं फल-ग्रहिंः । वेणुंर्वेणवी । वेणवी भंवति । भवति वीर्यस्य । वीर्यस्यावंरुद्ध्यै । अवंरुद्ध्या इत्यवं-रुद्ध्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

व्यृद्धं वै । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । वा एतत् । एतद्यज्ञस्य । यज्ञस्य यत् । यदयजुष्केण । अयजुष्केण क्रियते । अयजुष्केणेत्ययजुः-केन । क्रियत इमाम् । इमामगृभ्णन् । अगृभ्णन्नशनाम् । अशनामृतस्य । ऋतस्येति । इत्यश्वाभिधानीम् । अश्वाभिधानीमा । अश्वाभिधानीमित्यश्व-अभिधानीम् । आ दत्ते । दत्ते यजुष्कृत्यै । यजुष्कृत्यै यज्ञस्य । यजुष्कृत्या इति यजुः-कृत्यै । यज्ञस्य समृद्ध्यै । समृद्ध्यै प्रतूर्तम् । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । प्रतूर्तं वाजिन् । प्रतूर्तमिति प्र-तूर्तम् । वाजिन्ना । आ द्रव । द्रवेति । इत्यश्वम् । अश्वमभि । अभि दधाति । दधाति रूपम् । रूपमेव । एवास्य । अस्येतत् । एतन्महिमानम् । महिमानं व्याचष्टे । व्याचष्टे युनजाथाम् । व्याचष्ट इति वि-आचष्टे । युनजाथाꣳ रासभम् । रासभं युवम् । युवमिति । इति गर्दभम् । गर्दभमसति । असत्येव । एव गर्दभम् । गर्दभं प्रति । प्रतिष्ठाप-यति । स्थापयति तस्मात् । तस्मादश्वात् । अश्वाद्गर्दभः । गर्दभोऽसत्तरः । असत्तरो योगेयोगे । असत्तर इत्यसत्-तरः । योगेयोगे तवस्तरम् । योगेयोग इति योगे-योगे । तवस्तरमिति । तवस्तरमिति तवः-तरम् । इत्याह ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आह योगेयोगे । योगेयोग एव । योगेयोग इति योगे-योगे । एवैनम् । एनं युङ्क्ते । युङ्क्ते वाजेवाजे । वाजेवाजे हवामहे । वाजेवाज इति वाजे-वाजे । हवामह इति । इत्याह । आहान्नम् । अन्नं वै । वै वाजः । वाजोन्नम् । अन्नमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे सखायः । सखाय इन्द्र । इन्द्रमूतये । ऊतय इति । इत्याह । अहेन्द्रियम् । इन्द्रियमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्निः । अग्निर्देवेभ्यः । देवेभ्यो निलायत । निलायत तम् । तं प्रजापतिः । प्रजापतिरनु । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अन्वविन्दत् । अविन्दत्प्राजापत्यः । प्राजापत्योश्वः । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । अश्वोश्वेन । अश्वेन सम् । सम् भरति । भरत्यनुवित्यै । अनुवित्यै पापवस्यसम् । अनुवित्या इत्यनु-वित्यै । पापवस्यसम् वै । पापवस्यसमिति पाप-वस्यसम् । वा एतत् । एतत्क्रियते । क्रियते यत् । यच्छ्रेयसा । श्रेयसा च । च पापीयसा । पापीयसा च । च समानम् । समानम् कर्म । कर्म कुर्वन्ति । कुर्वन्ति पापीयान् । पापीयान्हि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ह्यश्वाँत् । अश्वाँद्गर्दभः । गर्दभोऽ-श्वँ । अश्वं पूर्वँ । पूर्वं नयंति । नयन्ति पापवस्यसस्यं । पापवस्यसस्य व्यावृत्यै । पापवस्यसस्येतिं पाप-वस्यसस्यं । व्यावृत्त्यै तस्माँत् । व्यावृत्त्या इतिं वि-आवृत्त्यै । तस्माच्छ्रेयांꣳसं । श्रेयांꣳ संपापीयान् । पापीया-न्पश्चात् । पश्चादनुं । अन्वेंति । एति बहुः । बहुर्वै । वै भवंतः । भवंतो भ्रातृंव्यः । भ्रातृंव्यो भवंति । भवंतीव । इव खलुं । खलु वै । वा एषः । एष यः । योंऽग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते वज्री । वज्रश्वः । अश्वः प्रतूर्वन्नं् । प्रतूर्वन्ना । प्रतूर्वन्नितिं प्र-तूर्वन्नं् । एहिं । इह्यव क्रामन्नं् । अव क्रामन्नशंस्तीः । अवक्रामन्नित्यंव-क्रामन्नं् । अशंस्तीरितिं । इत्याह । आह वज्रेंण । वज्रेंणेव । एव पाप्मानँ । पाप्मानं भ्रातृंव्यं । भ्रातृंव्यमवं । अवं क्रामति । क्रामति रुद्रस्यं । रुद्रस्य गाणंपत्यात् । गाणंपत्यादितिं । गाणंपत्यादिति गाणं- पत्यात् । इत्याह । आह रौद्राः । रौद्रा वै । वै पशवः । पशवो रुद्रात् । रुद्रावेव । एव पशून् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पशुन्निर्य्याच्यं । निर्याच्यात्मनँ । निर्याच्येतिं निः-याच्यं । आत्मने कर्मं । कर्मं कुरुते । कुरुते पूष्णा । पूष्णा सयुजाँ । सयुजा सह । सयुजेतिं स-युजाँ । सहेतिं । इत्याह । आह पूषा । पूषा वै । वा अध्वनाम् । अध्वनाꣳ सन्नेता । सन्नेता समंष्टे । सन्नेतेतिं सं-नेता । समंष्टे पुरीषायतनः । समंष्टा इति सं-अष्टे । पुरीषायतनो वै । पुरीषायतन इति पुरीषा-आयतनः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्नि-रंगिरसः । अंगिरसो वै । वा एतम् । एतमग्नँ । अग्नं देवतानां । देवतानाꣳ सं । समंभरन्न् । अभरन्पृथिव्याः । पृथिव्यास्सधस्थाँत् । सधस्था- दग्निं । सधस्थादितिं सध-स्थात् । अग्निं ँपुरीष्यँ । पुरीष्यमंगिरस्वत् । अंगिरस्व- दच्छं । अच्छं हि । इहीतिं । इत्याह । आह सायंतनम् ।

सायतनमेव । सायतनमिति स-आयतनम् । एवैनँ । एनं देवताभिः । देवताभिस्सं । सं भरति । भरत्यग्निं । अग्निं पुरीष्यँ । पुरीष्यमंगिरस्वत् । अंगिरस्वदच्छं । अच्छेमः । इम इतिं । इत्याह । आह येनं । येनं संगच्छते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। संगच्छते वाजँ । संगच्छत इतिं सं-गच्छते । वाजमेव । एवास्यं । अस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्ते प्रजापतये । प्रजापतये प्रतिप्रोच्यं । प्रजापतय इतिं प्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्याग्निः । प्रतिप्रोच्येतिं प्रति-प्रोच्यं । अग्निस्संभृत्यः । संभृत्य इतिं । संभृत्य इतिं सं- भृत्यः । इत्याहुः । आहुरियं । इयम् वै । वै प्रजापतिः । प्रजापतिस्तस्याँ । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । तस्या एतत् । एतच्छ्रोत्रँ । श्रोत्रं यत् । यद्वल्मीकः । वल्मीकोऽग्निं । अग्निं पुरीष्यँम् । पुरीष्यमंगिरस्वत् । अंगिरस्वद्धरिष्यामः । भरिष्याम इतिं । इतिं वल्मीकवपाम् । वल्मीकवपामुप । वल्मीकवपामितिं वल्मीक-वपाम् । उपतिष्ठते । तिष्ठv॑ साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् । एव प्रजापतये । प्रजापतये प्रतिप्रोच्यं । प्रजापतय इतिं प्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्याग्निं । प्रतिप्रोच्येतिं प्रति-प्रोच्यं । अग्निꣳ सं । सं भरति । भरत्यग्निं । अग्निं पुरीष्यँ । पुरीष्यमंगिरस्वत् । अंगिरस्वद्धरामः । भराम इतिं । इत्याह । आह येनं । येनं संगच्छते । संगच्छते वाजँ । संगच्छत इतिं सं-गच्छते । वाजमेव । एवास्यं । अस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्तेऽनुं । अन्वग्निः । अग्निरुषसाँम् । उषसामग्रँ । अग्रमख्यत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अख्यदितिं । इत्याह । आहानुं-ख्यात्यै । अनुंख्यात्या आगत्यं । आनुंख्यात्या इत्यनुं-ख्यात्यै । आगत्यं वाजी । आगत्येत्याँ-गत्यं । वाज्यध्वनः । अध्वन आक्रम्यं । आक्रम्यंवाजिन्न् । ॑आक्रम्येत्याँ क्रम्यं । वाजिन्पृथिवीं ।

पृथिवीमितिं । इत्याह । आहेच्छतिं । इच्छत्येव । एवैनँ । एनं पूर्वया । पूर्वया विंदतिं । विन्दत्युत्तरया । उत्तरया द्वाभ्याँ । उत्तरयेत्युत्-तरया । द्वाभ्यामा । आ क्रमयति । क्रमयति प्रतिंष्ठित्यै । प्रतिंष्ठित्या अनुंरूपाभ्यां । प्रतिंष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै । अनुंरूपाभ्यां तस्माँत् । अनुंरूपाभ्यामित्यनुं-रूपाभ्याम् । तस्मादनुंरूपाः । अनुंरूपाः पशवः । अनुंरूपा इत्यनुं-रूपाः । पशवः प्र । प्रजांयन्ते । जायन्ते द्यौः । द्यौस्तैँ । ते पृष्ठम् । पृष्ठं पृंथिवी । पृथिवी सदस्थँ । सधस्थमितिं । सधस्थमितिं सध-स्थं । इत्याह । आहेभ्यः । एभ्यो वै । वा एतं । एतं लोकेभ्यः । लोकेभ्यः प्रजापंतिः । प्रजापंतिस्सं । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । समैरयत् । ऐरयद्रूपं । रूपमेव । एवास्यं । अस्यै तत् । एतन्महिमानँ । महिमानं व्याचष्टे । व्याचष्टे वज्री । व्याचष्ट इतिं वि-आचष्टे । वज्री वै । वा एषः । एष यत् । यदश्वः । अश्वो दद्भिः । दद्भिरन्यतो दद्भ्यः । दद्भिरितिं दत्-भिः । अन्यतो-दद्भ्यो भूयान् । अन्यतोदद्भ्य इत्यन्यतोदत्-भ्यः । भूयान्लोमंभिः । लोमंभिरुभयादद्भ्यः । लोमंभिरितिं लोमं-भिः । उभयादद्भ्यो यं । उभयादद्भ्य इत्युंभयादत्-भ्यः । यं द्विष्यात् । द्विष्यात्तं । तमधस्पदं । अधस्पदं ध्यायेत् । अधस्पदमित्यधः-पदं । ध्यायेद्वज्रेंण । वज्रेंणैव । एवैनँ । एनꣳस्तृणुते । स्तृणुत इतिं स्तणुते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

उत्क्रांम । क्रामोत् । उदक्रमीत् । अक्रमीदितिं । इति द्वाभ्याँ । द्वाभ्या-मुत् । उत्क्रमयति । क्रमयति प्रतिंष्ठित्यै । प्रतिंष्ठित्या अनुंरूपाभ्यां । प्रतिंष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै । अनुंरूपाभ्यां तस्माँत् । अनुंरूपाभ्यामित्यनुं-रूपाभ्यां । तस्मादनुंरूपाः । अनुंरूपाः पशवः । अनुंरूपा इत्यनुं-रूपाः । पशवः प्र । प्र जांयन्ते । जायन्तेऽपः । अप उपं । उपं सृजति । सृजति यत्रं । यत्र वै । वा आपः । आपं उपगच्छंन्ति ॥ उपगच्छंन्ति तत् । उपगच्छन्तीत्युंप-गच्छंन्ति । तदोषंधयः । ओषंधयः पंति । प्रतिं तिष्ठन्ति । तिष्ठन्त्योषंधीः । ओषंधीः पति तिष्ठंन्तीः । प्रतितिष्ठंन्तीः पशवः । प्रतितिष्ठंन्तीरितिं प्रति-तिष्ठंन्तीः । पशवोऽनुं । अनु पंति । प्रति तिष्ठंन्ती । तिष्ठन्ति पशून् । पशून् यज्ञः । यज्ञो यज्ञम् ।

यज्ञं यजमानः । यजमानो यजमानम् । यजमानं प्रजाः । प्रजास्तस्मात् । प्रजा इति प्र-जाः । तस्मादपः । अप उप । उप सृजति । सृजति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यत् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । यदध्वर्युः । अध्वर्युरनग्नौ । अनग्नावाहुतिं । आहुतिं जुहुयात् । आहुतिमित्या-हुतिं । जुहुयादन्धः । अन्धौऽध्वर्युः । अध्वर्युः स्यात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स्याद्रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि यज्ञं । यज्ञꣳ हन्युः । हन्युर् हिरण्यम् । हिरण्यमुपास्यं । उपास्यं जुहोति । उपास्येत्युप-अस्यं । जुहोत्यग्निवतिं । अग्निवत्येव । अग्निवतीत्यग्नि-वतिं । एव जुहोति । जुहोति न । नान्धः । अन्धौऽध्वर्युः । अध्वर्युर्भवति । भवति न । न यज्ञम् । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि घ्नन्ति । घ्नन्ति जिघर्मि । जिघर्म्यग्निं । अग्निं मनसा । मनसा घृतेनं । घृतेनेतिं । इत्याह । आह मनसा । मनसा हि । हि पुरुषः । पुरुषो यज्ञं । यज्ञमभिगच्छति । अभिगच्छति प्रतिक्ष्यन्तँ । अभिगच्छतीत्यभि-गच्छति । प्रतिक्ष्यन्तं भुवनानि । प्रतिक्ष्यन्तमितिं प्रति-क्ष्यन्तँ । भुवनानि विश्वा । विश्वेतिं । इत्याह । आह सर्वँ । सर्वꣳ हि । ह्येषः । एष प्रत्यङ् । प्रत्यङ्वेतिं । क्षेतिं पृथुम् । पृथुं तिरश्चा । तिरश्चा वयसा । वयसा बृहन्तँ । बृहन्तमितिं । इत्याह । आहाल्पः । अल्पो हि । ह्येषः । एष जातः । जातो महान् । महान्भवति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवति व्यचिष्ठम् । व्यचिष्ठमन्नँ । अन्नꣳ रभसम् । रभसम् विदानं । विदानमितिं । इत्याह । आहान्नँ । अन्नमेव । एवास्मैँ । अस्मे स्वदयति । स्वदयति सर्वँ । सर्वमस्मे । अस्मे स्वदते । स्वदते यः । य एवम् । एवं वेदं । वेदा । आ बाँ । बा जिघर्मि । जिघर्मि वचसा । वचसा घृतेनं । घृतेनेतिं । इत्याह । आह तस्मात् । तस्माद्यत् । यत्पुरुषः

। पुरुषो मनसा । मनसाऽभिगच्छति । अभिगच्छति तत् । अभिगच्छतीत्यभि-गच्छति । तद्वाचा । वाचा वदति । वदत्यरक्षसाँ । अरक्षसेति । इत्याह । आह रक्षसाम् । रक्षसा-मपहत्यै । अपहत्यै मर्यश्रीः । अपहत्या इत्यप-हत्यै । मर्यश्रीस्स्पृहय-द्वर्णः । मर्यश्रीरिति मर्य-श्री । स्स्पृहयद्वर्णो अग्निः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत्-वर्णः । अग्निरिति । इत्याह । आहापचितिं । अपचितिमेव । अपचितिमित्यप-चितिम् । एवास्मिन्न् । अस्मिन्दधाति । दधात्यपचितिमान् । अपचितिमान्भवति । अपचितिमानित्यपचिति-मान् । भवति यः । य एवम् । एवं वेद ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वेद मनसा । मनसा तु । ब्बे । वै ताम् । तामासुँ । आसुमर्हति । अर्हति याम् । यामध्वर्युः । अध्वर्युरनग्नौ । अनग्नावाहुतिं । आहुतिं जुहोति । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति मनस्वतीभ्यां । मनस्वतीभ्यां जुहोति । जुहोत्याहुत्योः । आहुत्योरास्यै । आहुत्योरित्या-हुत्योः । आस्यै द्वाभ्याँ । द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखे । यज्ञमुखे । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । यज्ञमुखे यज्ञमुखे वै । यज्ञमुखे यज्ञमुख इति यज्ञमुखे-यज्ञमुखे । वै क्रियमाणे । क्रियमाणे यज्ञम् । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रखाꣳसि जिघाꣳसन्ति । जिघाꣳसन्त्येतर्हि । एतर्हि खलु । खलु वै । वा एतत् । एतद्यज्ञमुखं । यज्ञमुखं यर्हि । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । यर्ह्येनत् । एनदाहुतिः । आहुतिरश्नुते । आहुतिरित्या-हुतिः । अश्नुते परिं । परिं लिखति । लिखति रक्षसां । रक्षसामपहत्यै । अपहत्यै तिसृभिः । अप हत्या इत्यप-हत्यै । तिसृभिः परिं । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । परिं लिखति । लिखति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वा अग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्मात् । तस्माद्रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अप हंति । हंति गायत्रिया ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। गायत्रिया परि। परि लिखति । लिखति तेजः । तेजो वै । वै गायत्री । गायत्री तेजसा । तेजसैव । एवैनँ । एनं परि। परि गृह्णाति । गृह्णाति त्रिष्टुभाँ । त्रिष्टुभा परि। परि लिखति । लिखतीन्द्रियम् । इन्द्रियम् वै । वै त्रिष्टुक् । त्रिष्टुगिन्द्रियेण । इन्द्रियेणैव । एवैनँ । एनं परि। परि गृह्णाति । गृह्णात्यनुष्टुभाँ । अनुष्टुभा परि। अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभाँ । परि। लिखति । लिखत्यनुष्टुप् । अनुष्टुप्सर्वाणि । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । सर्वाणि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि परिभूः । परिभूः पर्याप्त्यै । परिभूरिति परि-भूः । पर्याप्त्यै मध्यतः । पर्याप्त्या इति परि-आप्त्यै । मध्यतोऽनुष्टुभाँ । अनुष्टुभा वाक् । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभाँ । वाग्वै । वा अनुष्टुप् । अनुष्टुप्तस्माँत् । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । तस्माँन्मध्यतः । मध्यतो वाचा । वाचा वदामः । वदामो गायत्रिया । गायत्रिया प्रथमयाँ । प्रथमया परि। परि लिखति । लिखत्यथं । अथानुष्टुभाँ । अनुष्टुभाऽथं । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभाँ । अथं त्रिष्टुभाँ । त्रिष्टुभा तेजः । तेजो वै । वै गायत्री । गायत्री यज्ञः । यज्ञोऽनुष्टुक् । अनुष्टुगिन्द्रियं । अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । इन्द्रियम् त्रिष्टुप् । त्रिष्टुप्तेजसा । तेजसा च । चै व । एवेन्द्रियेण । इन्द्रियेण च । चोभयतः । उभयतो यज्ञं । यज्ञं परि। परि गृह्णाति । गृह्णातीति गृह्णाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

देवस्य त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रसवे । प्रसव इति । प्रसव इति प्र-सवे । इति खनति । खनति प्रसूत्यै । पँसूत्या अथौ । प्रसूँत्या इति प्र-सूत्यै । अथो धूमम् । अथो इत्यथौ । धूममेव । एवैतेनं । एतेनं जनयति । जनयति ज्योतिष्मन्तम् । ज्योतिष्मन्तं त्वा । त्वाऽग्ने । अग्ने सुप्रतीकं । सुप्रतीकमिति । सुप्रतीकमिति सु-प्रतीकम् । इत्याह । आह ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवैतेनं । एतेनं जनयति । जनयति सः । सौऽग्निः । अग्निर्जातः । जातः प्रजाः । प्रजा- श्रुचा । प्रजा इति प्र-जाः । शुचार्पयत् । अर्पयत्तं । तं देवाः । देवा अर्धर्चेनं । अर्धर्चेनाशमयन् । अर्धर्चेनेत्यर्ध-ऋचेनं । अशमय-न्छिवं । शिवं प्रजाभ्यः । प्रजाभ्योऽहिꣳसन्तं । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । अहिꣳसन्तमिति । इत्याह । आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति द्वाभ्याँ ।

द्वाभ्यां॑ खनति । खनति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या अपां । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । अपां पृष्ठम् । पृष॑मसि । असीति । इति पुष्करपर्णं । पुष्करपर्णमा । पुष्करपर्णमिति पुष्कर-पर्णम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आह॑रति । हरत्यपां । अपां वै । वा एतत् । एतत्पृष्ठं । पृष्ठं यत् । यत्पुष्करपर्णं । पुष्करपर्णꣳ रूपेण॑ । पुष्करपर्णमिति पुष्कर-पर्णम् । रूपेणै॒व । एवैन॑त् । एन॒दा । आह॑रति । हरति पुष्करपर्णेन॑ । पुष्करपर्णेन॒ सं । पुष्करपर्णेनेति पुष्कर-पर्णेन॑ । सं भ॑रति । भरति योनिः॑ । योनि॒र्वै । वा अग्नेः॑ । अग्नेः पु॑ष्करपर्णं । पुष्करपर्णꣳ सयो॑निं । पुष्करपर्णमिति पुष्कर-पर्णं । सयो॑निमेव । सयो॑निमिति स-योनि॒म् । एवाग्निं । अग्निꣳ सं । सं भ॑रति । भरति कृष्णाजिनेन॑ । कृष्णाजिनेन॒ सं । कृष्णाजिनेनेति कृष्ण-अजिनेन॑ । संभ॑रति । भरति यज्ञः । यज्ञो वै । वै कृ॑ष्णाजिनं । कृष्णाजिनं यज्ञेन॑ । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनं । यज्ञेनै॒व । एव यज्ञं । यज्ञꣳ सं । सं भ॑रति । भरति यत् । यद्ग्राम्याणा॑ं । ग्राम्याणा॑ं पशूनां । पशूनां चर्म॑णा । चर्म॑णा सं॒भरे॑त् । सं॒भरे॑द्ग्राम्यान् । सं॒भरे॒दिति॑ सं-भरे॑त् । ग्राम्यान्पशून् । पशून्छुचा । शुचार्पयेत् । अर्पयेत्कृष्णाजिनेन॑ । कृष्णाजिनेन॒ सं । कृष्णाजिनेनेति कृष्ण-अजिनेन॑ । संभ॑रति । भरत्यारण्यान् । आरण्यानेव । एव पशून् । पशून्छुचा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। शुचाऽर्प॑यति । अर्पयति तस्मा॑त् । तस्मा॑थ्समावत् । समावत्पशूनां । पशूनां प्रजाय॑मानानां । प्रजाय॑मानानामारण्याः । प्रजाय॑मानानामिति प्र-जाय॑मानानाम् । आरण्याः पशवः॑ । पशवः॒ कनी॑यासꣳ सः । कनी॑यासꣳसश्चुचा । शुचा हि । ह्यृ॑ताः । ऋता लो॑मतः । लो॒मतस्सं । सं भ॑रति । भरत्यतः॑ । अतो॒ हि । ह्यस्य । अस्य॒ मेध्यं॑ । मेध्यं॑ कृष्णाजिनं ।

कृ॒ष्णाऽ॒जि॒नं च॑ । कृ॒ष्णाऽ॒जि॒नमिति॑ कृ॒ष्ण-अ॒जि॒नम् । च॒ पु॒ष्क॒र॒पर्ण॑म् । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॑ं च॑ । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॒मिति॑ पुष्कर-पर्ण॑म् । च॒ सं । सꣳस्तृ॑णाति । स्तृ॒णा॒ती॒ यं । इ॒यं वै । वै कृ॑ष्णाऽ॒जि॒नं । कृ॒ष्णाऽ॒जि॒नम॒सौ । कृ॒ष्णाऽ॒जि॒नमिति॑ कृ॒ष्ण-अ॒जि॒नम् । अ॒सौ पु॑ष्करपर्ण॑म् । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॒माभ्या॑म् । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॒मिति॑ पुष्कर-पर्ण॑म् । आ॒भ्या॒मे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒मु॒भय॑तः । उ॒भय॑तः परि॑ । परि॑ गृह्णाति । गृ॒ह्णा॒त्य॒ग्निः । अ॒ग्निर्दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्यो॒ निला॑यत । निला॑यत॒ तम् । तमथ॑र्वा । अथ॑र्वाऽनु॑ । अ॒न्व॑पश्यत् । अ॒प॒श्य॒- दथ॑र्वा । अथ॑र्वा ब्रा । ब्रा प्र॑थमः । प्र॒थमो निः । निर॑मन्थत् । अ॒म॒न्थ॒द॒ग्नेऽ । अ॒ग्न इति॑ । इत्या॑ह ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आ॒ह॒ यः । य ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म॒न्व॑पश्यत् । अ॒न्व- प॑श्य॒त्तेन॑ । अ॒न्व॑पश्य॒दित्य॑नु-अप॑श्यत् । तेने॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒ꣳ सं । सं भ॑रति । भ॒र॒ति॒ ब्रा । ब्रामग्ने॑ । अ॒ग्ने॒ पु॒ष्क॑रात् । पु॒ष्क॑रा॒दधि॑ । अधी॑ति । इत्या॑ह । आ॒ह॒ पु॒ष्क॒र॒पर्णे॑ । पु॒ष्क॒र॒पर्णे॒ हि । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॒ इति॑ पुष्कर-पर्णे॑ । ह्ये॑नं । ए॒न॒मु॒प॑श्रितम् । उप॑श्रित॒मवि॑न्दत् । उप॑श्रित॒मित्यु॑प-श्रितम् । अवि॑न्दत्तं । तमु॑ । उ॒ब्रा । ब्रा द॒ध्यङ् । द॒ध्यङ्ऋ॑षिः । ऋषि॒रिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ द॒ध्यङ् । द॒ध्यङ् वै । वा आ॑थर्व॒णः । आ॒थ॒र्व॒णस्ते॑ज॒स्वी । ते॒ज॒स्व्या॑सीत् । आ॒सी॒त्तेजः॑ । तेज॑ ए॒व । ए॒वास्मिन्न् । अ॒स्मि॒न्द॒धा॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ तम् । तमु॑ । उ ब्रा । ब्रा पा॒थ्यः । पा॒थ्यो वृषा॑ । वृषे॑ति । इत्या॑ह । आ॒ह॒ पूर्वे॑ । पूर्व॑मे॒व । ए॒वो॒दि॒तम् । उ॒दि॒तमु॒त्तरे॑ण । उ॒त्तरे॑णा॒भि । उ॒त्तरे॑णेत्युत्-तरे॑ण । अ॒भिगृ॑णाति । गृ॒णा॒ति॒ च॒तसृ॑भिः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। च॒तसृ॑भि स्सं । च॒तसृ॑भि॒रिति॑ चतसृ-भिः । सं भ॑रति । भ॒र॒ति॒ च॒त्वारि॑ । च॒त्वारि॒ छन्दाꣳ॑सि । छन्दाꣳ॑सि॒ छन्दो॑भिः । छन्दो॑भि॒रेव । छन्दो॑भि॒रिति॒ छन्दः॑-भिः । एव गा॑यत्री॒भिः । गा॒य॒त्री॒भि॒र्ब्राह्म॒णस्य॑ । ब्राह्म॒णस्य॑ गायत्रः । गा॒य॒त्रो हि । हि

ब्राँह्मणः । ब्राह्मणास्त्रिष्टुग्भिः । त्रिष्टुग्भी राजन्यस्य । त्रिष्टुग्भिरिति त्रिष्टुक्-भिः । राजन्यस्य त्रैष्टुभः । त्रैष्टुभो हि । हि राजन्यः । राजन्यो यं । यं कामयेत । कामयेत वसीयान् । वसीयान्थ्स्यात् । स्यादिति । इत्युभयीभिः । उभयीभिस्तस्य । तस्य सं । सं भरेत् । भरेत्तेजः । तेजश्च । चैव । एवास्मै । अस्मा इन्द्रियं । इन्द्रियं च । च समीचीँ । समीची दधाति । समीची इति समीचीँ । दधात्यष्टाभिः । अष्टाभिस्सं । सं भरति । भरत्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रौऽ ग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तं । तꣳ सं । सं भरति । भरति सीद । सीद होतः । होतरिति । इत्याह । आह देवताँः । देवता एव । एवास्मै । अस्मे सं । सꣳ सादयति । सादयति नि । नि होताँ । होतेति । इति मनुष्यान् । मनुष्याँन्थ्सं । सꣳ सीदस्व । सीदस्वेति । इति वयाꣳसि । वयाꣳसि जनिष्व । जनिष्वा हि । हि जेन्यः । जेन्यो अग्रे । अग्रे अह्नाम् । अह्नामिति । इत्याह । आह देवमनुष्यान् । देवमनुष्यानेव । देवमनुष्यानिति देव-मनुष्यान् । एवास्मै । अस्मे सꣳसन्नान् । सꣳसन्नान्र । सꣳसन्नानिति सं-सन्नान् । प्रजनयति । जनयतीति जनयति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

क्रूरमिव । इव वै । वा अस्याः । अस्या एतत् । एतत्करोति । करोति यत् । यत्खनति । खनत्यपः । अप उप । उप सृजति । सृजत्यापः । आपो वै । वै शान्ताः । शान्ताश्शान्ताभिः । शान्ताभिरेव । एवास्यै । अस्ये शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति सं । सं तै । ते वायुः । वायुर्मातरिश्वाँ । मातरिश्वा दधातु । दधात्विति । इत्याह । आह प्राणः । प्राणो वै । प्राण इति प्र-अनः । वै वायुः । वायुः प्राणेन । प्राणेनैव । प्राणेनेति प्र-अनेन । एवास्यै । अस्ये प्राणं । प्राणꣳ सं । प्राणमिति प्र-अनम् । सं दधाति । दधाति सं । सं तै । ते वायुः । वायुरिति । इत्याह । आह तस्माँत् । तस्माँद्वायुप्रच्युता । वायुप्रच्युता दिवः । वायुप्रच्युतेति वायु-प्रच्युता । दिवो वृष्टिः । वृष्टिरीर्ते । ईर्ते तस्मै । तस्मै च । च देवि । देवि वषट् । वषडस्तु । ँअस्तु तुभ्यँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। तुभ्य-मिति । इत्याह । आह षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुपु । ऋतुष्वेव । एव वृष्टिँ । वृष्टिं दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्माथ्सर्वान् । सर्वानृतून् । ऋतून्, वर्षति । वर्षति यत् । यद्वषट्कुर्यात् । वषट्कुर्याद्यात-यामा । वषट्कुर्यादिति वषट्-कुर्यात् । यातयामाऽस्य । यातयामेति यात-यामा । अस्य वषट्कारः । वषट्कारःस्याँत् । वषट्कार इति वषट्-कारः । स्याद्यत् । यन्न । न वषट्कुर्यात् । वषट्कुर्याद्रक्षाꣳसि । वषट्कुर्यादिति वषट्-कुर्यात् । रक्षाꣳसि यज्ञं । यज्ञꣳ हन्युः । हन्युर्वट् । वडिति । इत्याह । आह परोक्षँ । परोक्षमेव । परोक्षमिति परः-अक्षँ । एव वषट् । वषट्करोति । करोति न । नास्य । अस्य यातयामा । यातयामा वषट्कारः । यातयामेति यात-यामा । वषट्कारो भवति । वषट्कार इति वषट्-कारः । भवति न । न यज्ञं । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि घ्नन्ति । घ्नन्ति सुजातः । सुजातो ज्योतिषा । सुजात इति सु-जातः । ज्योतिषा सह । सहेति । इत्यनुष्टुभाँ । अनुष्टुभोप । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभाँ । उप नह्यति । नह्यत्यनुष्टुप् । अनुष्टुप्सऋवाणि । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। सर्वाणि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि खलु । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूः प्रियया । प्रिययैव । एवैनँ । एनं तनुवा । तनुवा परिं । परिं दधाति । दधाति वेदुकः । वेदुको वासः । वासो भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेदं । वेदं वारुणः । वारुणो वै । वा अग्निः । अग्निरुपनद्धः । उपनद्ध उत् । उपनद्ध इत्युप-नद्धः । उदु । उ तिष्ठ । तिष्ठ स्वध्वर । स्वध्वरोर्ध्वः । स्वध्वरेति सु-अध्वर । ऊर्ध्व उ । *ऊषुणः । सु नः । न ऊतयै । ऊतय इति । इति सावित्रीभ्याँ । सावित्रीभ्यामुत् । उत्तिष्ठति । तिष्ठति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत

एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एवास्य । अस्योर्ध्वा । ऊर्ध्वा वरुणमेनि । वरुणमेनिमुत् । वरुणमेनिमिति वरुण-मेनिम् । उथ्सृजति । सृजति द्वाभ्याँ । द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै सः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । स जातः । जातो गर्भः । गर्भो असि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। असि रोदस्योः । रोदस्योरिति । इत्याह । आहेमे । इमे वै । इमे इती मे । वै रोदसी । रोदसी तयोः । रोदसी इति रोदसी । तयोरेषः । एष गर्भः । गर्भो यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्मात् । तस्मादेवं । एवमाह । आहाग्नै । अग्ने चारुः । चारुर्विभृतः । विभृत ओषधीषु । विभृत इति वि-भृतः । ओषधीष्विति । इत्याह । आह यदा । यदा हि । ह्येतं । एतं विभरति । विभरन्त्यथ । विभरन्तीतिवि-भरन्ति । अथ चारुतरः । चारुतरो भवति । चारुतर इति चारु-तरः । भवति प्र । प्र मातृभ्यः । मातृभ्यो अधि । मातृभ्य इति मातृ-भ्यः । अधि कनिक्रदत् । कनिक्रदद्वाः । गा इति । इत्याह । आहौषधयः । ओषधयो वै । वा अस्य । अस्य मातरः । मातरस्ताभ्यः । ताभ्य एव । एवैनँ । एनं प्र । प्र च्यावयति । च्यावयति स्थिरः । स्थिरो भव । भव विड्वंगः । विड्वंग इति । विड्वंग इति विड्-अंगः । इति गर्दभे । गर्दभ आ । आ सादयति । सादयति सं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सं नह्यति । नह्यत्येव । एवैनँ । एनमेतयाँ । एतया स्थेम्ने । स्थेम्ने गर्दभेन । गर्दभेन सं । सं भरति । भरति तस्माँत् । तस्माँद्गर्दभः । गर्दभः पशूनां । पशूनां भारभारितमः । भारभारितमो गर्दभेन । भारभारितम इति भारभारि-तमः । गर्दभेन सं । सं भरति । भरति तस्माँत् । तस्माँद्गर्दभः । गर्दभोऽपि । अप्यनालेशे । अनालेशेऽति ।

अनालेश इत्यना-लेशे । अत्यन्यान् । अन्यान्पशून् । पशून्मेधति । मेधत्यन्नँ । अन्नꣳ हि । ह्येनेन । एनेनार्कं ।
अर्कꣳ संभरन्ति । संभरन्ति गर्दभेन । संभरन्तीति सं-भरन्ति । गर्दभेन सं । सं भरति । भरति तस्माँत् । तस्माँद्गर्दभः
। गर्दभो द्विरेताः । द्विरेतास्मिन् । द्विरेता इति द्वि-रेताः । सन्कनिष्ठं । कनिष्ठं पशूनां । पशूनां प्र । प्र जायते ।
जायतेऽग्निः । अग्निर्हि । ह्यस्य । अस्य योनिँ । योनिं निर्दहति । निर्दहति प्रजासु । निर्दहतीति निः-दहति । प्रजासु वै
। प्रजास्विति प्र-जासु । वा एषः । एष एतर्हि । एतर्ह्यारूढः । आरूढ सः । आरूढ इत्या-रूढः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स ईश्वरः । ईश्वरः प्रजाः । प्रजाश्चुचा । प्रजा इति प्र-जाः । शुचा प्रदहः । प्रदहश्शिवः । प्रदह इति प्र-दहः ।
शिवो भव । भव प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति । प्रजाभ्य इति प्र- जाभ्यः । इत्याह । आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र-
जाभ्यः । इत्याह । आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति
मानुषीभ्यः । मानुषीभ्य स्त्वम् । त्वमंगिरः । अंगिर इति । इत्याह । आह मानव्यः । मानव्यो हि । हि प्रजाः । प्रजा
मा । प्रजा इति प्र-जाः । मा द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी अभि । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । अभि शूशुचः ।
शूशुचो मा । माऽन्तरिक्षं । अन्तरिक्षं मा । मा वनस्पतीन् । वनस्पतीनिति । इत्याह । आहेभ्यः । एभ्य एव । एवैनँ
। एनं लोकेभ्यः । लोकेभ्यश्शमयति । शमयति प्र । प्रेतु । एतु वाजी । वाजी कनिक्रदत् । कनिक्रददिति । इत्याह
। आह वाजी । वाजी हि । ह्येषः । एष नानदत् । नानद- दद्रासभः । रासभः पत्वाँ । पत्वेति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इत्याह । आह रासभः । रासभ इति । इति हि । ह्येतम् । एतमृषयः । ऋषयोऽवदन्न् । अवदन्भरन्न् । भरन्नग्निं । अग्निं पुरीष्यँ । पुरीष्यमिति । इत्याह । आहाग्निं । अग्निꣳ हि । ह्येषः । एष भरति । भरति मा । मापादि । पाद्यायुषः । आयुषः पुरा । पुरेति । इत्याह । आहायुः । आयुरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्दधाति । दधाति तस्मात् । तस्माद्गर्दभः । गर्दभ स्सवँ । सर्वमायुः । आयुरेति । एति तस्मात् । तस्माद्गर्दभे । गर्दभे पुरा । पुराऽऽयुषः । आयुषः प्रमीते । प्रमीते बिभ्यति । प्रमीत इति प्र-मीते । भिभ्यति वृषा । वृषाऽग्निं । अग्निं वृषणं । वृषणं भरन्न् । भरन्निति । इत्याह । आह वृषा । वृषाहि । ह्येषः । एष वृषा । वृषाग्निः । अग्निरपां । अपां गर्भँ । गर्भꣳ समुद्रियँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -8,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। समुद्रियमिति । इत्याह । आहापां । अपाꣳ हि । ह्येषः । एष गर्भः । गर्भो यत् । यदग्निः । अग्निरग्नै । अग्न आ । आ यांहि । याहि वीतयै । वीतय इति । इति वै । वा इमौ । इमौ लोकौ । लोकौ वि । व्यैतां । ऐतामग्नै । अग्न आ । आ यांहि । याहि वीतयै । वीतय इति । इति यत् । यदाह । आहानयोः । अनयौ र्लोकयोः । लोकयोर्वीत्यै । वीत्यै प्रच्युतः । वीत्या इति वि-इत्यै । प्रच्युतो वै । प्रच्युत इति प्र-च्युतः । वा एषः । एष आयतनात् । आयतनादगतः । आयतनादित्या-यतनात् । अगतः प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठाꣳ सः । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । स एतर्हि । एतर् ह्यध्वर्युं । अध्वर्युं च । च यजमानम् । यजमानं च । च ध्यायति । ध्यायत्यृतम् । ऋतꣳ सत्यम् । सत्यमिति । इत्याह । आहेयं । इयं वै । वा ऋतम् । ऋतमसौ । असौ सत्यं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -9,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स॒त्यम॒नयोः॑ । अ॒नयो॒रेव । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ प्रति॑ । प्रति॑ष्ठापयति । स्था॒प॒य॒ति॒ न । नार्ति॑ । आर्ति॒मा । आ॒र्छ॒ति ।

ऋ॒च्छ॒त्य॒ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्यु॒र्न । न यज॑मानः । यज॑मानो॒ वरु॑णः । वरु॑णो॒ वै । वा ए॒षः । ए॒ष यज॑मानम् । यज॑मानम॒भि

। अ॒भ्या । ऐति॑ । ए॒ति॒ यत् । यदग्निः । अ॒ग्निरु॑प॒न॒द्धः । उप॑नद्ध॒ ओष॑धयः । उप॑नद्ध॒ इत्युप॑-न॒द्धः । ओष॑धयः॒ प्रति॑ ।

प्रति॑ गृह्णीत । गृ॒ह्णी॒ताग्निं । अ॒ग्निमे॒तं । ए॒तमिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ शान्त्यै॑ । शान्त्ये॒ व्यस्यन्न् । व्यस्य॒न्विश्वा॑ः । व्यस्य॒न्निति॑

वि-अस्यन्न् । विश्वा॒ अम॑तीः । अम॑ती॒- ररा॑तीः । अरा॑ती॒रिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ रक्ष॑साम् । रक्ष॑सामप॒हत्यै॑ । अप॑हत्यै

नि॒षीद॒न्न् । अप॑हत्या इ॒त्यप॑-ह॒त्यै॒ । नि॒षीद॑न्नः । नि॒षीद॒न्निति॑ नि-सीद॒न्न् । नो॒ अप॑ । अप॑ दुर्म॒तिं । दु॒र्म॒तिꣳ ह॑नत् ।

दु॒र्म॒तिमिति॑ दुः-म॒तिम् । ह॒न॒दिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठत्या॒ ओष॑धयः । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै ।

ओष॑धयः॒ प्रति॑ । प्रति॑ मोदध्वम् । मो॒द॒ध्व॒मे॒न॒ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -10,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ए॒न॒मिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒हो॒ष॑धयः । ओष॑धयो॒ वै । वा अ॒ग्नेः । अ॒ग्नेर्भा॑ग॒धेय॑ । भा॒ग॒धेय॒ ताभिः॑ । भा॒ग॒धेय॒मिति॑

भाग-धेय॑म् । ताभि॒रेव । ए॒वैन॑ । ए॒नꣳ॒ सं । सम॑र्धयति । अ॒र्ध॒य॒ति॒ पुष्पा॑वतीः । पुष्पा॑वती स्सुपिप्प॒लाः । पुष्पा॑वती॒रिति॒

पुष्प॑-व॒तीः॒ । सु॒पि॒प्प॒ला इति॑ । सु॒पि॒प्प॒ला इति॑ सु-पि॒प्प॒लाः॒ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒दोष॑धयः । ओष॑धयः

फल॑ । फल॑ गृह्णन्ति । गृ॒ह्ण॒न्त्ययं । अ॒यं वः॑ । वो॒ गर्भः॑ । गर्भ॑ ऋ॒त्वियः॑ । ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्नम् । प्र॒त्नꣳ स॒धस्थ॑ । स॒धस्थ॒ मा

। स॒धस्थ॒मिति॑ स॒ध-स्थ॒म् । आस॑दत् । अ॒स॒द॒दिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ याभ्यः॑ । याभ्य॑ एव । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ प्र॒च्यावयति ।

प्र॒च्यावय॑ति तासु॑ । प्र॒च्याव॒यती॒ति॒ प्र-च्यावय॑ति । ता॒स्वे॒व । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ प्रति॑ । प्रति॑ष्ठापयति । स्था॒प॒य॒ति॒ द्वाभ्या॑ ।

द्वाभ्या॑मुपा-व॑हरति । उ॒पाव॑हरति॒ प्रति॑ष्ठित्यै । उ॒पाव॑हर॒तीत्युप-अव॑हरति । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

वारुणो वै । वा अग्निः । अग्निरुपनद्धः । उपनद्धो वि । उपनद्ध इत्युप-नद्धः । वि पाजसा । पाजसेति । इति वि । वि स्रꣳ सयति । स्रꣳसयति सवितृ-प्रसूतः । सवितृप्रसूत एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एवास्य । अस्य विषूचीम् । विषूचीम् वरुणमेनिं । वरुणमेनिं वि । वरुणमेनिमिति वरुण-मेनिम् । वि सृजति । सृजत्यपः । अप उप । उप सृजति । सृजत्यापः । आपो वै । वै शान्ताः । शान्ताश्शान्ताभिः । शान्ताभिरेव । एवास्य । अस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति तिसृभिः । तिसृभिरुप । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । उप सृजति । सृजति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वा अग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति मित्रः । मित्रस्सꣳसृज्य । सꣳसृज्य पृथिवीं । सꣳसृज्येति सं-सृज्य । पृथिवीमिति । इत्याह । आह मित्रः । मित्रो वै । वै शिवः । शिवो देवानाँ । देवानां तेन । ते नैव । एवैनँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एनꣳ सं । सꣳ सृजति । सृजति शान्त्यै । शान्त्ये यत् । यग्ग्राम्याणाँ । ग्राम्याणां पात्राणां । पात्राणां कपालैः । कपालैस्सꣳ सृजेत् । सꣳ सृजेद्ग्राम्याणि । सꣳसृजेदिति सं-सृजेत् । ग्राम्याणि पात्राणि । पात्राणि शुचा । शुचार्पयेत् । अर्पये- दर्मकपालैः । अर्मकपालैस्सं । अर्मकपालैरित्यर्म-कपालैः । सꣳ सृजति । सृजत्येतानि । एतानि वै । वा अनुपजीवनीयानि । अनुपजीवनीयानि तानि । अनुपजीवनीयानीत्यनुप-जीवनीयानि । तान्येव । एव शुचा । शुचाऽर्पयति । अर्पयति शर्कराभिः । शर्कराभि स्सं । सꣳ सृजति । सृजति धृत्यै । धृत्या अथौ । अथो शंबायं । अथो इत्यथौ । शंबा यांजलोमैः । शंबायेति शं-बायं । अजलोमैस्सं । अजलोमैरित्यज-लोमैः । सꣳ सृजति । सृजत्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूर्यत् । यदजा । अजाप्रिययाँ । प्रिययैव । एवैनँ ।

एनं॑ तनुवा॑ । तनुवा॒ सं । सꣳ सृ॑जति । सृ॒ज॒त्यथो॑ । अथो॒ तेज॑सा । अथो॒ इ॒त्यथो॑ । तेज॑सा कृष्णाजि॒नस्य॑ । कृ॒ष्णा॒जि॒नस्य॒ लोम॑भिः । कृ॒ष्णा॒जि॒नस्येति॑ कृष्ण-अ॒जि॒नस्य॑ । लोम॑भि॒स्सं । लोम॑भि॒रिति॒ लोम॑-भिः । सꣳ सृ॑जति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। सृ॒ज॒ति॒ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो वै । वै कृ॑ष्णाजि॒नं । कृ॒ष्णा॒जि॒नं य॒ज्ञेन॑ । कृ॒ष्णा॒जि॒नमिति॑ कृष्ण-अ॒जि॒नं । य॒ज्ञेनै॒व । ए॒व य॒ज्ञं । य॒ज्ञꣳ सं । सꣳ सृ॑जति । सृ॒ज॒ति॒ रु॒द्राः । रु॒द्रास्सं॑भृत्य॑ । सं॒भृत्य॑ पृथि॒वीं । सं॒भृत्येति॑ सं-भृत्य॑ । पृ॒थि॒वीमिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒हे॒ताः । ए॒ता वै । वा ए॒तं । ए॒तं दे॒वता॑ः । दे॒वता॒ अग्रै॑ । अग्रे॒ सं । सम॑भरन् । अ॒भ॒र॒न्ता॒भिः॑ । ता॒भि॒रे॒व । ए॒वैन॑ं । ए॒न॒ꣳ सं । सं भ॑रति । भ॒र॒ति॒ मु॒ख॒स्य॑ । मु॒ख॒स्य॒ शिरः॑ । शिरो॑ऽसि । अ॒सी॒ति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो वै । वै मु॒खः । मु॒ख॒स्तस्य॑ । तस्ये॒तत् । ए॒तच्छिरः॑ । शिरो॒ यत् । यदु॒खा । उ॒खा तस्मा॑त् । तस्मा॑दे॒वं । ए॒वमा॑ह । आ॒ह॒ य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ प॒दे । प॒दे स्थः॑ । प॒दे इति॑ प॒दे । स्थ इति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॒ हि । ह्ये॑ते । ए॒ते प॒दे । ए॒ते इ॒त्ये॑ते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प॒दे अथो॑ । प॒दे इति॑ प॒दे । अथो॒ प्रति॑ष्ठित्यै । अथो॒ इ॒त्यथो॑ । प्रति॑ष्ठित्यै॒ प्र । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । प्रान्याभिः॑ । अ॒न्याभि॒र्यच्छ॑ति । यच्छ॒त्यनु॑ । अ॒न्वन्यै॑ः । अ॒न्यै-र्म॑न्त्रयते । म॒न्त्र॒य॒ते॒ मि॒थु॒न॒त्वाय॑ । मि॒थु॒न॒त्वाय॒ त्र्यु॑द्धिं । मि॒थु॒न॒त्वाये॑ति॑ मिथुन-त्वाय॑ । त्र्यु॑द्धिं करोति । त्र्यु॑द्धि॒मिति॒ त्रि-उ॒द्धि॒म् । क॒रो॒ति॒ त्रयः॑ । त्रय॑ इ॒मे । इ॒मे लो॒काः । लो॒का ए॒षां । ए॒षां लो॒कानां॑ । लो॒का॒नामाप्त्यै॑ । आप्त्यै॒ छन्दो॑भिः । छन्दो॑भिः करोति । छन्दो॑भि॒रिति॒ छन्द॑-भिः । क॒रो॒ति॒ वी॒र्यं॑ । वी॒र्यं॑ वै । वै छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि वी॒र्ये॑ण । वी॒र्ये॑णै॒व । ए॒वैना॑ं । ए॒ना॒ं क॒रो॒ति॒ । क॒रो॒ति॒ यजु॑षा । यजु॑षा बिलं॑ ।

बिलं॑ करोति । क॒रो॒ति॒ व्यावृ॑त्यै । व्यावृ॑त्या इ॒यती॑म् । व्यावृ॑त्या॒ इति॑ वि-आवृ॑त्यै । इ॒यती॑म् करोति । क॒रो॒ति॒ प्र॒जाप॑तिना । प्र॒जाप॑तिना यज्ञमु॒खेन॑ । प्र॒जाप॑तिनेति॑ प्र॒जा-प॒ति॒ना॒ । य॒ज्ञ॒मु॒खेन॒ सं मि॑ताम् । य॒ज्ञ॒मु॒खेनेति॑ यज्ञ-मु॒खेन॑ । सं मि॑ताम् द्वि॒स्त॒नाम् । सं मि॑ता॒मिति॒ सं-मि॒ता॒म् । द्वि॒स्त॒नाम् क॑रोति । द्वि॒स्त॒नामिति॑ द्वि-स्त॒नाम् । क॒रो॒ति॒ द्यावा॑पृथि॒व्योः । द्यावा॑पृथि॒व्योर्दोहा॑य । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॒ द्यावा॑-पृथि॒व्योः । दोहा॑य चतुः॒स्तनाम् । चतुः॒स्तनाम् करोति । चतुः॒स्तना॒मिति॒ चतुः॑-स्त॒नाम् । क॒रो॒ति॒ प॒शू॒नाम् । प॒शू॒नाम् दोहा॑य । दोहा॑याष्टास्त॒नाम् । अ॒ष्टास्त॒नाम् करोति । अ॒ष्टास्त॒ना॒मित्य॒ष्टा-स्त॒नाम् । क॒रो॒ति॒ छन्द॑साम् । छन्द॑सा॒म् दोहा॑य । दोहा॑य नवा॑श्रिम् । नवा॑श्रिमभि॒चर॑तः । नवा॑श्रि॒मिति॒ नव॑-अ॒श्रि॒म् । अ॒भि॒चर॑तः कुर्यात् । अ॒भि॒चर॑त॒ इत्य॑भि-चर॑तः । कु॒र्या॒त्त्रि॒वृत॑म् । त्रि॒वृत॒मेव । त्रि॒वृत॒मिति॑ त्रि-वृत॑म् । एव व॒ज्रम् । व॒ज्रꣳ सं भृ॑त्य । सं भृ॑त्य भ्रातृ॒व्याय॑ । सं भृ॑त्ये॒ति॑ सं-भृ॒त्य॒ । भ्रा॒तृ॒व्याय॒ प्र । प्र ह॑रति । ह॒र॒ति॒ स्तृत्यै॑ । स्तृत्यै॑ कृ॒ब्राय॑ । कृ॒ब्राय॒ सा । सा म॒हीम् । म॒हीमु॒खाम् । उ॒खामिति॑ । इति॒ नि । नि द॑धाति । द॒धा॒ति॒ देव॑तासु । देव॑तास्वेव । एवैना॑ । एना॒ प्रति॑ । प्रति॑ष्ठापयति । स्थापयतीति॑ स्थापयति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

स॒प्त॒भिर्दू॑पयति । स॒प्त॒भि॒रिति॑ स॒प्त-भि॒रि॒ति॒ । धू॒प॒य॒ति॒ स॒प्त । स॒प्त वै । वै शी॑र्ष॒ण्या॑ । शी॒र्ष॒ण्या॑ प्रा॒णाः । प्रा॒णाः शिरः॑ । प्रा॒णा इति॑ प्र-अ॒नाः॒ । शिर॑ एतत् । एत॒द्य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॒ यत् । यदु॒खा । उ॒खा शी॒र्?ष॒न्न् । शी॒र्?ष॒न्नेव । एव य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ प्रा॒णान् । प्रा॒णान्द॑धाति । प्रा॒णानिति॑ प्र-अ॒नान् । द॒धा॒ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑त्सप्त । स॒प्त॒शी॒र्?ष॒न्न् । शी॒र्?ष॒न्प्रा॒णाः । प्रा॒णा अ॑श्वशके॒नम् । प्रा॒णा इति॑ प्र-अ॒नाः॒ । अ॒श्व॒श॒के॒नम् धू॒प॒य॒ति॒ । अ॒श्व॒श॒के॒नेत्य॑श्व-श॒के॒नम् । धू॒प॒य॒ति॒ प्राजा॑पत्यः । प्राजा॑पत्यो वै । प्राजा॑पत्य इति॑ प्राजा-पत्यः । वा अश्वः॑ । अश्व॑स्सयोनि॒त्वाय॑ । स॒यो॒नि॒त्वायादितिः॑ । स॒यो॒नि॒त्वाये॒ति॑ सयोनि-त्वाय॑ । अदि॑तिस्त्वा । त्वेति॑ । इत्या॑ह । आ॒हे॒यम् । इ॒यं वै । वा अदि॑तिः । अदि॑तिरदि॑त्या । अदि॑त्यै॒व । एवा- दि॑त्याम् । अदि॑त्याम् खनति । ख॒न॒त्य॒स्याः॒ । अ॒स्या अक्रू॑रंकाराय । अक्रू॑रंकाराय॒ न ।

अक्रूरंकारायेत्यक्रूरं-काराय । न हि । हि स्वः । स्वः स्वम् । स्वꣳ हिनस्ति । हिनस्ति देवानाँ । देवानाँ ब्बा । ब्बा पत्नीः । पत्नीरिति । इत्याह । आह् देवानाँ । देवानां वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा एतां । एतां पत्नयः । पत्नयोऽग्नैं । अग्नेंऽकुर्वन्न् । अकुर्वन्ताभिः । ताभिरेव । एवैनाँ । एनां दधाति । दधाति धिषणाः । धिषणाँ-स्त्वा । ब्बेति । इत्याह । आह् विद्याः । विद्या वै । वै धिषणाः । धिषणां विद्याभिः । विद्याभिरेव । एवैनाँ । एनामभि । अभीन्धे । इन्धे ग्नाः । ग्नास्त्वाँ । ब्बेति । इत्याह । आह् छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि वै । वै ग्नाः । ग्नाश्छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छंदोभिरिति छन्दः-भिः । एवैनाँ । एनाग् श्रपयति । श्रपयति वरूँत्रयः । वरूँत्रयस्त्वा । ब्बेति । इत्याह । आह् होत्राः । होत्रा वै । वै वरूँत्रयः । वरूँत्रयो होत्राभिः । होत्राभिरेव । एवैनाँ । एनां पचति । पचति जनयः । जनयस्त्वा । ब्बेति । इत्याह । आह् देवानाँ । देवानां वै । वै पत्नीः । पत्नीर्जनयः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। जनयस्ताभिः । ताभिरेव । एवैनाँ । एनां पचति । पचतिषड्भिः । षड्भिः पंचति । षड्भिरिति षट्-भिः । पचति षट् । षड्भे । वा ऋतवः । ऋतवं ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनाँ । एनां पचति । पचति द्विः । द्विः पचन्तु । पचन्ब्बिति । इत्याह । आहतस्माँत् । तस्माद्विः । द्विस्सं- वत्सरस्यं । संवत्सरस्यं सस्यं । संवत्सरस्येति सं-वत्सरस्यं । सस्यं पच्यते । पच्यते वारुणी । वारुण्युखा । उखाऽभीद्धा । अभीद्धा मैत्रियाँ । अभीद्धेत्यभि-इद्धा । मैत्रियोपं । उपैति । एति शान्त्यैं । शान्त्यै देवः । देवस्त्वाँ । ब्बा सविता । सवितोत् । उद्वपतु । वपब्बिति । इत्याह । आह् सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव । सवितृप्रसूतः इति सवितृ-प्रसूतः । एवैनाँ । एनां ब्रह्मणा । ब्रह्मणा देवताभिः ।

देवताभिरुत् । उद्ध्पति । वपत्यपद्यमाना । अपद्यमाना पृथिवी । पृथिव्याशाः । आशा दिश । दिश आ । आ पृण । पृणेति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इत्याह । आह् तस्मात् । तस्मादग्निः । अग्निस्सर्वाः । सर्वा दिशः । दिशोऽनु । अनु वि । विभाति । भात्युत् । उत्तिष्ठ । तिष्ठ बृहती । बृहती भव । भवो र्ध्वा । ऊर्ध्वा तिष्ठ । तिष्ठ ध्रुवा । ध्रुवा ब्रम् । ब्रमिति । इत्याह । आह् प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या असुर्यम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । असुर्यं पात्रम् । पात्रमनाच्छृण्णं । अनाच्छृण्ण मा । अनाच्छृण्णमित्यना-छृण्णं । आच्छृणत्ति । छृणत्ति देवत्रा । देवत्राऽकः । देवत्रेति देव-त्रा । अकरजक्षीरेण । अजक्षीरेणा । अजक्षीरे-णेत्यज-क्षीरेण । आछृणत्ति । छृणत्ति परमं । परमं वै । वा एतत् । एतत्पयः । पयो यत् । यदजक्षीरं । अजक्षीरं परमेण । अजक्षीरमित्यज-क्षीरम् । परमेणैव । एवैना । एनां पयसा । पयसा । आ छृणत्ति । छृणत्ति यज्ञुषा । यज्ञुषा व्यावृत्त्यै । व्यावृत्यै छन्दोभिः । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्यै । छन्दोभिरा । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । आ छृणत्ति । छृणत्ति छन्दोभिः । छन्दोभिर्वै । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । वा एषा । एषा क्रियते । क्रियते छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव छन्दाꣳसि । छन्दाग्?स्या । आछृणत्ति । छृणत्तीति छृणत्ति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

एकविꣳशत्या मापैः । एकविꣳशत्येत्येक-विꣳशत्या । मापैः पुरुष-शीर्?षम् । पुरुषशीर्?षमच्छ । पुरुषशीर्षमिति पुरुष-शीर्?षम् । अच्छैति । एत्यमेध्याः । अमेध्या वै । वै माषाः । माषा अमेध्यं । अमेध्यं पुरुष-शीर्?षं । पुरुषशीर्?षममेध्यैः । पुरुषशीर्?षमिति पुरुष-शीर्?षम् । अमेध्यैरेव । एवास्य । अस्यामेध्यं । अमेध्यं निरवदाय ।

निरवदाय मेध्यँ । निरवदायेति निः-अवदाय । मेध्य कृत्वा । *कृत्वा । आहरति । हरत्येकविꣳशतिः ।

एकविꣳशतिर्भवन्ति । एकविꣳशतिरित्येक-विꣳशतिः । भवन्त्येकविꣳशः । एकविꣳशो वै । एकविꣳश इत्येक-विꣳशः । वै

पुरुषः । पुरुषः पुरुषस्य । पुरुषस्यात्यै । आत्ये व्यृद्धं । व्यृद्धं वै । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । वा एतत् । एतत्प्राणैः ।

प्राणैरमेध्यं । प्राणैरिति प्र-अनैः । अमेध्यं यत् । यत्पुरुषशीर्?षम् । पुरुषशीर्?षꣳ सप्तधा । पुरुषशीर्?ष-मिति पुरुष-

शीर्?षम् । सप्तधा वितृण्णाम् । सप्तधेति सप्त-धा । वितृण्णां वल्मीकवपां । वितृण्णामिति वि-तृण्णाम् । वल्मीकवपां

प्रति । वल्मिकवपामिति वल्मीक-वपां । प्रति नि । नि दधाति । दधाति सप्त । सप्त वै । वै शीर्षण्याँ । शीर्षण्याः

प्राणाः । प्राणाः प्राणैः । प्राणा इति प्र-अनाः । प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र-अनैः । एवैनत् । एनथ्सं । समर्धयति ।

अर्धयति मेध्यत्वाय । मेध्यत्वाय यावतः । मेध्यत्वायेति मेध्य-त्वाय । यावतो वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वै मृत्युबंधवः । मृत्युबंधवस्तेषाँ । मृत्युबंधव इति मृत्यु-बंधवः । तेषाँ यमः । यम आधिपत्यं । आधिपत्यं परि ।

आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । परीयाय । इयाय यमगाथाभिः । यमगाथाभिः परि । यमगाथाभिरिति यम-गाथाभिः । परि

गायति । गायति यमात् । यमादेव । एवैनत् । एनद्वृङ्क्ते । वृङ्क्ते तिसृभिः । तिसृभिः परि । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । परि

गायति । गायति त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एभ्यः । एभ्य एव । एवैनत् । एनल्लोकेभ्यः । लोकेभ्यो

वृङ्क्ते । वृङ्क्ते तस्मात् । तस्मा-द्गायते । गायते न । न देयँम् । देयं गाथाँ । गाथा हि । हि तत् । तद्वृङ्क्ते । वृङ्क्तेऽग्निभ्यः

। अग्निभ्यः पशून् । अग्निभ्य इत्यग्नि-भ्यः । पशूना । आ लभते । लभते कामाँ । कामा वै । वा अग्नयः । अग्नयः

कामान् । कामानेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यत्पशून् । पशून्न । ना । आ लभेत । आलभेतानवरुद्धाः ।

आलभेतेत्याँ-लभेत । अनवरुद्धा अस्य । अनवरुद्धा इत्यनव-रुद्धाः । अस्य पशवः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प॒शव॑स्स्युः । स्युर्यत् । यत्पर्य॑ग्निकृतान् । पर्य॑ग्निकृतानुथ्सृ॒जेत् । पर्य॑ग्निकृ॒तानिति॒ पर्य॑ग्नि-कृ॒तान् । उ॒थ्सृ॒जेद॑ज्ञ-वेश॒सं । उ॒थ्सृ॒जेदित्यु॒त्-सृ॒जेत् । य॒ज्ञ॒वेश॒सं कु॒र्यात् । य॒ज्ञ॒वेश॒समिति॑ यज्ञ-वेश॒सम् । कु॒र्याद्यत् । यथ्सः॑ स्था॒पयै॑त् । स॒स्था॒पयै॑द्या॒त-या॑मानि । स॒स्था॒पये॒दिति॑ सं-स्था॒पयै॑त् । या॒तया॑मानि शी॒र्?षाणि॑ । या॒तया॑मानीति॑ या॒त-या॒मा॒नि॒ । शी॒र्?षाणि॑ स्युः । स्युर्यत् । यत्प॒शून् । प॒शूना॒लभ॑ते । आ॒लभ॑ते तेन॑ । आ॒लभ॑त इत्या॑-ल॒भ॑ते । तेने॒व । एव प॒शून् । प॒शूनव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ यत् । यत्पर्य॑ग्निकृतान् । पर्य॑ग्निकृतानुथ्सृ॒जति॑ । पर्य॑ग्निकृ॒तानिति॒ पर्य॑ग्नि-कृ॒तान् । उ॒थ्सृ॒जृति॑ शी॒र्ष्णा । उ॒थ्सृ॒जतीत्यु॒त्- सृ॒जति॑ । शी॒र्ष्णामया॑तयामब्राय । अया॑तयामब्राय प्राजाप॒त्येन॑ । अया॑तयामब्रा॒येत्यया॑तयाम-ब्राय । प्रा॒जा॒प॒त्येन॒ सं । प्रा॒जा॒प॒त्येनेति॑ प्राजा-प॒त्येन॑ । स॒स्था॑पयति । स्था॒पय॒ति॒ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो वै । वै प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिर्य॒ज्ञे । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । य॒ज्ञ एव । एव य॒ज्ञं । य॒ज्ञं प्रति॑ । प्रति॑ष्ठापयति । स्था॒पय॒ति॒ प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । प्र॒जा अ॑सृजत । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । अ॒सृ॒ज॒त॒ सः । स रि॑रिचा॒नः । रि॒रि॒चा॒नोऽम॑न्यत । अ॒म॒न्य॒त॒ स । स ए॒ताः । ए॒ता आप्रीः । आप्रीर॑पश्यत् । आप्रीरित्या॑-प्रीः । अ॒प॒श्य॒त्ताभिः॑ । ताभि॒र्वै । वै सः । सम्मु॑खतः । मु॒ख॒त आ॒त्मान॑ं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आ॒त्मा॒नमा । आ प्री॑णीत । अ॒प्री॒णी॒त॒ यत् । यदे॒ताः । ए॒ता आ॒प्रियः॑ । आ॒प्रियो॑ भव॑न्ति । आ॒प्रिय॒ इत्या॑-प्रियः॑ । भव॑न्ति य॒ज्ञः । य॒ज्ञो वै । वै प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिर्य॒ज्ञं । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । य॒ज्ञमे॒व । ए॒वे॒ताभिः॑ । ए॒ताभि॑र्मु॒ख॒तः । मु॒ख॒त आ । आ प्री॑णाति । प्री॒णा॒त्यप॑रिमितछन्दसः । अप॑रिमित-छ॒न्दसो॑ भवति । अप॑रिमितछन्दस॒ इत्यप॑रिमित-छ॒न्द॒सः॒ । भ॒व॒न्त्यप॑रिमितः । अप॑रिमितः प्र॒जाप॑तिः । अप॑रिमित॒ इत्यप॑रि-मि॒तः॒ । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑तेः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः॒ । प्र॒जाप॑तेरास्यै॑ः । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा-प॒तेः॒ । आस्या॑ ऊनातिरि॒क्ताः । ऊ॒ना॒ति॒रि॒क्तामि॑थुनाः ।

ऊनातिरिक्ता इत्यून-अतिरिक्ताः । मिथुनाः प्रजाँत्यै । प्रजाँत्यै लोमशं । प्रजाँत्या इति प्र-जात्यै । लोमशं वै । वै नामं । नामैतत् । एतच्छन्दः । छन्दः प्रजापतेः । प्रजापतेः पशवः । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । पशवो लोमशाः । लोमशाः पशून् । पशूनेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे सर्वाणि । सर्वाणि वै । वा एताः । एता रूपाणिं । रूपाणि सर्वाणि । सर्वाणि रूपाणिं । रूपाण्यग्नौ । अग्नौ चित्यैँ । चित्यैँ क्रियन्ते । क्रियन्ते तस्माँत् । तस्मादेताः । एता अग्नेः । अग्नेश्चित्यस्य । चित्यस्य भवन्ति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवन्त्येकं-विꣳशतिम् । एकंविꣳशतिꣳ सामिधेनीः । एकंविꣳशतिमित्येकं-विꣳशतिम् । सामिधेनिरनुं । सामिधेनीरितिं सां-ईधेनीः । अन्वाह । आह रुक् । रुग्वै । वा एंकविꣳशः । एकविꣳशो रुचँ । एकविꣳश इत्येंक-विꣳशः । रुचमेव । एव गच्छति । गच्छत्यथौँ । अथौँ प्रतिष्ठां । अथो इत्यथौँ । प्रतिष्ठामेव । प्रतिष्ठामितिं प्रति-स्थाम् । एव प्रंतिष्ठा । प्रतिष्ठा हि । प्रतिष्ठेतिं प्रति-स्था । ह्येंक विꣳशः । एकविꣳशश्चतुंर्विꣳशतिम् । एकविꣳश इत्येंक-विꣳशः । चतुंर्विꣳशतिमनुं । चतुंर्विꣳशतिमिति चतुः-विꣳशतिम् । अन्वाह । आह चतुंर्विꣳशतिः । चतुंर्विꣳशतिरर्धमासाः । चतुंर्विꣳशतिरिति चतुः-विꣳशतिः । अर्धमासा-स्संवत्सरः । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । संवत्सरस्संवत्सरः । संवत्सर इतिं सं-वत्सरः । संवत्सरौऽग्निः । संवत्सर इतिं सं-वत्सरः । अग्निर्वैँश्वानरः । वैश्वानरस्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् । एव वैँश्वानरं । वैश्वानरमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे परांचीः । परांचीरनुं । अन्वाह । आह पराङ् । पराङिव । इव हि । हि सुंवर्गः । सुवर्गो लोकः । सुवर्ग इतिं सुवः-गः । लोकस्समाँ । समाँस्वा । वाऽग्ने । अग्न ऋतवः । ऋतवो वर्धयन्तु । वर्धयन्त्विति । इत्याह । आह समाभिः । समाभिरेव । एवाग्निं । अग्निं वंर्धयति । वर्धयतृतुभिः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ऋतुभिस्संवथ्सरं । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । संवथ्सरं विश्वाः । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । विश्वा आ । आ भाहि । भाहि प्रदिशः । प्रदिशः पृथिव्याः । प्रदिश इति प्र-दिशः । पृथिव्या इति । इत्याह । आह तस्मात् । तस्मादग्निः । अग्निस्सर्वाः । सर्वादिशः । दिशोऽनु । अनु वि । वि भाति । भाति प्रति । प्रत्यौहताम् । औहतामश्विना । अश्विना मृत्युम् । मृत्युमस्मात् । अस्मादिति । इत्याह । आह मृत्युम् । मृत्युमेव । एवास्मात् । अस्मादप । अप नुदति । नुदत्युत् । उद्वयं । वयं तमसः । तमस्परि । परीति । इत्याह । आह पाप्मा । पाप्मा वै । वै तमः । तमः पाप्मानं । पाप्मानमेव । एवास्मात् । अस्मादप । अप हंति । हन्त्यगन्म । अगन्म ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् । उत्तममिति । उत्तममित्युत्-तमम् । इत्याह । आहा सौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्यो ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् । उत्तममादित्यस्य । उत्तममित्युत्-तमम् । आदित्यस्यैव । एव सायुज्यं । सायुज्यं गच्छति । गच्छति न । न संवथ्सरः । संवथ्सरस्तिष्ठति । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । तिष्ठति न । नास्य । अस्य श्रीः । श्रीस्तिष्ठति । तिष्ठति यस्य । यस्यैताः । एताः क्रियन्ते । क्रियन्ते ज्योतिष्मतीम् । ज्योतिष्मतीमुत्तमाम् । उत्तमामनु । उत्तमामित्युत्-तमाम् । अन्वाह । आह ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवास्मै । अस्मा उपरिष्टात् । उपरिष्टाद्दधाति । दधाति सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्यानु-ख्यात्यै । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

षड्भिर्दीक्षयति । षड्भिरिति षट्-भिः । दीक्षयति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनं । एनं दीक्षयति । दीक्षयति सप्तभिः । सप्तभिर्दीक्षयति । सप्तभिरिति सप्त-भिः । दीक्षयति सप्त । सप्त छन्दांसि । छन्दांसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवैनं । एनं दीक्षयति । दीक्षयति विश्वै । विश्वे देवस्य । देवस्य नेतुः । नेतुरिति । इत्यनुष्टुभा । अनुष्टुभोत्तमया । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । उत्तमया जुहोति ।

उ॒त्त॒मये॒त्यु॒त्-त॒मया॑ । जु॒होति॒ वाक् । वाग्वै । वा अ॑नु॒ष्टुप् । अ॒नु॒ष्टुप्त॒स्मा॑त् । अ॒नु॒ष्टुबि॒त्य॑नु-स्तुप् । तस्मा॑त्प्रा॒णाना॑ । प्रा॒णाना॑ वाक् । प्रा॒णा॒नामिति॑ प्र-अ॒नाना॑ । वागु॑त्त॒मा । उ॒त्त॒मेक॑स्मात् । उ॒त्त॒मेत्यु॒त्-त॒मा । एक॑स्मादक्ष॒रात् । अ॒क्ष॒रादन्ना॑द्यं । अन्ना॑द्यं प्रथ॒मम् । प्र॒थमं प॒दं । प॒दं तस्मा॑त् । तस्मा॒द्यत् । यद्वाचः । वा॒जोऽन्ना॑द्यं । अन्ना॑द्यं॒ तत् । तन्मनु॒ष्या॑ः । म॒नु॒ष्या॑ उप॑ । उप॑ जीवंति । जी॒वं॒ति॒ पूर्णया॑ । पूर्णया॑ जुहोति । जु॒होति॒ पूर्णः । पूर्ण इ॑व । इ॒व॒ हि । हि प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑तेः । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्र॒जाप॑तेरास्यै॑ । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा-प॒तेः । आस्ये॒ न्यू॑नया । न्यू॑नया जुहोति । न्यू॑नयेति॒ नि-ऊ॒न॒या॒ । जु॒होति॒ न्यू॑नात् । न्यू॑नाद्धि । न्यू॑नादिति॒नि-ऊ॒नात् । हि प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । प्र॒जा असृ॑जत । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । असृ॑जत प्र॒जाना॑ । प्र॒जाना॒ꣳ सृष्ट्यै॑ । प्र॒जाना॒मिति॑ प्र-जाना॑ । सृष्ट्यै॒ यत् । यदर्चिषि॑ । अ॒र्चिषि॑ पृवृ॑ज्यात् । पृवृ॑ज्याद्भू॒तम् । पृवृ॑ज्यादिति॑ प्र-वृ॑ज्यात् । भू॒तमव॑ । अव॑रुन्धीत । रु॒न्धी॒त॒ यत् । यदङ्गा॑रेषु । अङ्गा॑रेषु भवि॒ष्यत् । भ॒वि॒ष्यदङ्गा॑रेषु । अङ्गा॑रेषु प्र । प्र वृ॑णक्ति । वृ॒ण॒क्ति॒ भ॒वि॒ष्यत् । भ॒वि॒ष्यदे॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ भ॒वि॒ष्यत् । भ॒वि॒ष्यद्धि । हि भूय॑ः । भूयो॑ भू॒तात् । भू॒ताद्भ्या॑ । द्भ्या॒म् प्र । प्र वृ॑णक्ति । वृ॒ण॒क्ति॒ द्वि॒पात् । द्वि॒पाद्य॑जमानः । द्वि॒पादिति॑ द्वि-पात् । य॒ज॒मा॒नः॒ प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठित्या ब्रह्म॑णा । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । ब्रह्म॑णा॒ वै । वा ए॒षा । ए॒षा य॒ज्ञ॒षा । य॒ज्ञ॒षा सं॑भृ॒ता । सं॒भृ॒ता॒ यत् । सं॒भृ॒तेति॒ सं-भृ॒ता॒ । यदु॒खा । उ॒खा सा । सा यत् । यद्भिद्येत॑ । भिद्ये॒तार्ति॑म् । आर्ति॒मा । आच्छै॑त् । ऋ॒च्छे॒द्य॒ज॒मानः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यजमानो हन्येत । हन्येताऽस्य । अस्य यज्ञः । यज्ञो मित्रं । मित्रेताम् । एतामुखां । उखां तप । तपेति । इत्याह । आह ब्रह्म । ब्रह्म वै । वै मित्रः । मित्रो ब्रह्मन् । ब्रह्मन्नेव । एवैनाँ । एनां प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति न । नार्ति । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छति यजमानः । यजमानो न । नास्य । अस्य यज्ञः । यज्ञो हन्यते । हन्यते यदि । यदि भिद्येत । भिद्येत तैः । तैरेव । एव कपालैः । कपालैस्सं । सꣳ सृजेत् । सृजेथ्सा । सैव । एव ततः । ततः प्रायश्चितिः । प्रायश्चितिर्यः । यो गतश्रीः । गतश्रीस्स्यात् । गतश्रीरिति गत-श्रीः । स्यान्मथित्वा । मथित्वा तस्य । तस्यावं । अवं दध्यात् । दध्याद्भूतः । भूतो वै । वा एषः । एष सः । स स्वाम् । स्वां देवताँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

देवतामुपं । उपैति । एति यः । यो भूतिकामः । भूतिकामस्स्यात् । भूतिकाम इति भूति-कामः । स्यादः । य उखायै । उखायै संभवैत् । संभवेथ्सः । संभवेदिति सं-भवैत् । स एव । एव तस्य । तस्य स्यात् । स्यादतः । अतो हि । ह्येषः । एष संभवति । संभवत्येषः । संभवतीति सं-भवति । एष वै । वै स्वयंभूः । स्वयंभूर्नामं । स्वयंभूरिति स्वयं-भूः । नाम भवति । भवत्येव । एव यं । यं कामयेत । कामयेत भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यमस्मै । अस्मै जनयेयम् । जनयेयमिति । इत्यन्यतः । अन्यतस्तस्य । तस्याहृत्यं । आहृत्यावं । आहृत्येत्याँ-हृत्यं । अवं दध्यात् । दध्याथ्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स-अक्षात् । एवास्मै । अस्मै भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यं जनयति । जनयत्यंबरीषाँत् । अंबरीषादन्नंकामस्य । अन्नंकामस्यावं । अन्नंकामस्येत्यन्नं-कामस्य । अवं दध्यात् । दध्यादंबरीषै । अंबरीषे वै । वा अन्नँ । अन्नं म्रियते । म्रियते सयोनि । सयौन्येव । सयोनीति स-योनि । एवान्नँ । अन्नमवं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ मुं॒जान्॑ । मुं॒जान॑व । अव॑ दधाति । द॒धा॒त्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वै मुं॒जाः॑ । मुं॒जा॒ ऊर्जं॑ । ऊर्ज॑मे॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा॒ अपि॑ । अपि॑ दधाति । द॒धा॒त्य॒ग्निः । अ॒ग्निर्दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्यो॒ निला॑यत । निला॑यत॒ सः । स क्रु॑मु॒कं । क्रु॒मु॒कं प्र । प्रावि॑शत् । अ॒वि॒श॒त्क्रु॒मु॒कं । कु॒मु॒कमव॑ । अव॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ यत् । यदे॒व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य॒ तत्र॑ । तत्र॒ न्य॑क्तं । न्य॑क्तं॒ तत् । न्य॑क्त॒मिति॒ नि-अ॑क्तम् । तदे॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्ध॒ आज्ये॑न । अज्ये॑न॒ सं । सं यौ॑ति । यौ॒त्ये॒तत् । ए॒तद्वै । वा अ॒ग्नेः । अ॒ग्नेः प्रि॒यं । प्रि॒यं धाम॑ । धाम॒ यत् । यदाज्यं॑ । आज्य॑ प्रि॒येण॑ । प्रि॒येणै॒व । ए॒वैनं॑ । ए॒न॒ धाम्ना॑ । धाम्ना॒ सं । सम॑र्धयति । अ॒र्ध॒य॒त्यथो॑ । अथो॒ तेज॑सा । अथो॒ इत्यथो॑ । तेज॑सा॒ वैक॑ङ्कतीम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वैक॑ङ्कती॒मा । आ द॑धाति । द॒धा॒ति॒ भाः । भा ए॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ श॒मी॒मयी॑ । श॒मी॒मयी॒ मा । श॒मी॒मयी॒मिति॑ शमी-मयी॑ । आ द॑धाति । द॒धा॒ति॒ शान्त्यै॑ । शान्त्ये॒ सीद॑ । सीद॒ ब्रं । ब्रं मा॒तुः । मा॒तुर॒स्याः । अ॒स्या उ॒पस्थे॑ । उ॒पस्थ॒ इति॑ । उ॒पस्थ॒ इत्यु॑प-स्थे । इति॑ ति॒सृभिः॑ । ति॒सृभि॑र्जा॒तं । ति॒सृभि॒रिति॑ ति॒सृ-भिः॑ । जा॒तमुप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठ॒ते॒ त्रय॑ः । त्रय॑ इ॒मे । इ॒मे लो॒काः । लो॒का ए॒षु । ए॒ष्वे॑व । ए॒व लो॒केषु॑ । लो॒केष्वा॒विद॑ । आ॒विद॑ गच्छति । आ॒विद॒मित्या॑-विद॑ । ग॒च्छ॒त्यथो॑ । अथो॑ प्रा॒णान् । अथो॒ इत्यथो॑ । प्रा॒णाने॒व । प्रा॒णानिति॑ प्र-अ॒नान् । ए॒वात्मन्न् । आ॒त्मन्ध॑त्ते । ध॒त्त॒ इति॑ धत्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

न ह॑ । ह॒ स्म॒ । स्म॒ वै । वै पु॒रा । पु॒राऽग्निः । अ॒ग्निरप॑रशुवृक्णं । अप॑रशुवृक्णं दहति । अप॑रशुवृक्ण॒मित्यप॑रशु-वृक्णं । द॒हति॒ तत् । तद॑स्मै । अ॒स्मे॒ प्रयो॑गः । प्रयो॑ग ए॒व । प्रयो॑ग॒ इति॑ प्र-योगः । ए॒वर्षिः॑ । ऋषि॑रस्वदयत् ।

अस्वदयद्यत् । यदग्ने । अग्ने यानि । यानि कानि । कानि च । चेति । इति समिधँ । समिध मा । समिधमिति सं-इधँ । आ दधाति । दधात्यपरशुवृक्णं । अपरशुवृक्णमेव । अपरशुवृक्णमित्यपरशु-वृक्णम् । एवास्मै । अस्मे स्वदयति । स्वदयति सवँ । सर्वमस्मे । अस्मे स्वदते । स्वदते यः । य एवं । एवं वेद । वेदौदुम्बरीम् । औदुम्बरीमा । आ दधाति । दधात्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वा उदुम्बरः । उदुम्बर ऊर्जँ । ऊर्जमेव । एवास्मै । अस्मा अपि । अपि दधाति । दधाति प्रजापतिः । प्रजापतिरग्निं । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निमसृजत । असृजत तम् । तꣳ सृष्टं । सृष्टꣳ रक्षाꣳसि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। रकाꣳस्यजिगाघंसन् । अजिघाꣳसन्थ्सः । स एतत् । एतद्राँक्षोघ्नम् । राक्षोघ्नमपश्यत् । राक्षोघ्नमिति राक्षः-घ्नम् । अपश्यत्तेन । तेन वै । वै सः । स रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अपाहत । अहत यत् । यद्राँक्षोघ्नं । राक्षोघ्नं भवति । राक्षोघ्नमिति राक्षः-घ्नम् । भवत्यग्नेः । अग्नेरेव । एव तेन । तेन जातात् । जाताद्रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अप हंति । हन्त्याश्वत्थीम् । आश्वत्थीमा । आ दधाति । दधात्यश्वत्थः । अश्वत्थो वै । वै वनस्पतीनां । वनस्पतीनाꣳ सपत्नसाहः । सपत्नसाहो विजित्ये । सपत्नसाह इति सपत्न-साहः । विजित्ये वेकङ्कतीम् । विजित्या इति वि-जित्ये । वेकङ्कती मा । आ दधाति । दधाति भाः । भा एव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धेशमीमयीँ । शमीमयी मा । शमीमयीमिति शमी-मयीँ । आ दधाति । दधाति शान्त्यै । शान्त्ये सꣳशितं । सꣳशितं मे । सꣳशितमिति सं-शितम् । मे ब्रह्म । ब्रह्मोत् । उदेषां । एषां बाहू । बाहू अतिरम् । बाहू इति बाहू । अतिरमिति । इत्युत्तमे । उत्तमे औदुम्बरी । उत्तमे इत्युत्-तमे । औदुम्बरी वाचयति । औदुम्बरी इत्यौदुम्बरी ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वाचयति ब्रह्मणा । ब्रह्मणैव । एव क्षत्रम् । क्षत्रꣳ सं । सꣳश्यति । श्यति क्षत्रेण । क्षत्रेण ब्रह्म । ब्रह्म तस्मात् । तस्माद्ब्राह्मणः । ब्राह्मणो राजन्यवान् । राजन्यवानिति । राजन्यवानिति राजन्य-वान् । अत्यन्यं । अन्यं ब्राह्मणं । ब्राह्मणं तस्मात् । तस्माद्राजन्यः । राजन्यौ ब्राह्मणवान् । ब्राह्मणवानति । ब्राह्मणवानिति ब्राह्मण-वान् । अत्यन्यं । अन्यꣳ राजन्यँ । राजन्यं मृत्युः । मृत्यु र्वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निरमृतँ । अमृतꣳ हिरण्यं । हिरण्यꣳ रुक्मं । रुक्म मन्तरं । अन्तरं प्रति । प्रति मुंचते । मुंचतेऽमृतँ । अमृतमेव । एव मृत्योः । मृत्यो रन्तः । अन्तर्धत्ते । धत्त एकविꣳशतिनिर्भाधः । एकविꣳशति निर्भाधो भवति । एकविꣳशतिनिर्बाध इत्येकविꣳशति-निर्भाधः । भवत्येकविꣳशतिः । एकविꣳशतिर्वै । एकविꣳशतिरित्येक-विꣳशतिः । वै देवलोकाः । देवलोका द्वादश । देवलोका इति देवा-लोकाः । द्वादश मासाः । मासाः पंच । पंचर्तवः । ऋतवस्त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका असौ । असावादित्यः । आदित्य एकविꣳशः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एकविꣳश एतावन्तः । एकविꣳश इत्येक-विꣳशः । एतावन्तो वै । वै देवलोकाः । देवलोकास्तेभ्यः । देवलोका इति देव-लोकाः । तेभ्य एव । एव भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यमन्तः । अन्तरेति । एति निर्बाधेः । निर्बाधेर्वै । निर्बाधेरिति निः-बाधेः । वै देवाः । देवा असुरान् । असुरान्निर्बाधे । निर्बाधेऽकुर्वत । निर्बाध इति निः-बाधे । अकुर्वत तत् । तन्निर्बाधानाँ । निर्बाधानाँ निर्बाधत्वं । निर्बाधानामिति निः-बाधानाँ । निर्बाधत्वं निर्बाधी । निर्बाधत्वमिति निर्बाध-त्वम् । निर्बाधी भवति । निर्बाधीति निः-बाधी । भवति भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यानेव । एव निर्बाधे । निर्बाधे कुरुते । निर्बाध इति निः-बाधे । कुरुते सावित्रिया । सावित्रिया पति । प्रति मुंचते । मुंचते प्रसूत्यै । प्रसूत्यै नक्तोषासा । प्रसूता इति प्र-सूत्यै । नक्तोषासेति । इत्युत्तरया । उत्तरयाऽहो-रात्राभ्याँ । उत्तरयेत्युत्-तरया । अहोरात्राभ्यामेव । अहोरात्राभ्या-मित्यहः-रात्राभ्याँ । एवैनँ

। एनमुत् । उद्यच्छते । यच्छते देवाः । देवा अग्निं । अग्निं धारयन् । धारयन्द्रविणोदाः । द्रविणोदा इति । द्रविणोद इति द्रविणः-दाः । इत्याह । आह प्राणाः । प्राणा वै । प्राणा इति प्र-अनाः । वै देवाः । देवा द्रविणोदाः । द्रविणोदा अहोरात्राभ्याँ । द्रविणोदा इति द्रविणः-दाः । अहोरात्राभ्यामेव । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याँ । एवैनँ । एनमुद्यत्यं । उद्यत्यं प्राणैः । उद्यत्येत्युत्-यत्यं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्राणैर्दाधार । प्राणैरिति प्र-अनैः । दाधारासीनः । आसीनः प्रति । प्रति मुंचते । मुंचते तस्मात् । तस्मादासीनाः । आसीनाः प्रजाः । प्रजाः प्र । प्रजा इति प्र-जाः । प्र जायन्ते । जायन्ते कृष्णाजिनं । कृष्णाजिनमुत्तरं । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । उत्तरं तेजः । उत्तरमित्युत्-तरम् । तेजो वै । वै हिरण्यं । हिरण्यं ब्रह्म । ब्रह्म कृष्णाजिनं । कृष्णाजिनं तेजसा । कृष्णाजिन-मिति कृष्ण-अजिनं । तेजसा च । चैव । एवैनँ । एनं ब्रह्मणा । ब्रह्मणा च । चोभयतः । उभयतः परि । परि गृह्णाति । गृह्णाति षड्वाममम् । षड्वाममꣳ शिक्यँ । षड्वाममिति षट्-उद्यामम् । शिक्यं भवति । भवति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनँ । एनमुत् । उद्यच्छते । यच्छते यत् । यद्वादशो द्यामं । द्वादशोद्यामꣳसंवथ्सरेण । द्वादशोद्याममिति द्वादश-उद्यामम् । संवथ्सरेणैव । संवथ्सरेणेति सं-वथ्सरेण । एव मौजं । मौजं भवति । भवत्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वै मुंजाः । मुंजा ऊर्जा । ऊर्जैव । एवैनँ । एनꣳ सं । समर्धयति । अर्धयति सुपर्णः । सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति सु-पर्णः । असि गरुत्मान् । गरुत्मानिति । इत्यवं । अवैक्षते । ईक्षते रूपम् । रूपमेव । एवास्यं । अस्येतत् । एतन्महिमानँ । महिमानं व्याचष्टे । व्याचष्टे दिवँ । व्याचष्ट इति वि-आचष्टे । दिवं गच्छ । गच्छ सुवः । सुवः पत । पतेति । इत्याह । आह सुवर्गं । सुवर्गमेव । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एवैनँ । एनं लोकं । लोकं गमयति । गमयतीति गमयति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

समिद्धो अ॒ज॒न्न् । समि॑द्ध इ॒ति॒ सं-इ॒द्धः॒ । अ॒ज॒न्कृद॑रं । कृद॑रं मती॒नां॒ । म॒ती॒नां॒ घृ॒तम् । घृ॒तम॑ग्ने । अग्ने॒ मधु॑मत् । मधु॑म॒त्पिन्व॑मानः । मधु॑म॒दिति॒ मधु॑-म॒त् । पिन्व॑मान॒ इति॒ पिन्व॑मानः ॥ वा॒जी व॑हन्न् । वह॑- न्वा॒जिन्॑ । वा॒जिन्॑ जातवेदः । जा॒त॒वे॒दो॒ दे॒वानाँ॑ । जा॒त॒वेद॒ इति॑ जात- वेदः॑ । दे॒वानाँ॑ वक्षि । वक्षि॒ प्रिय॑ं । प्रिय॑ मा । आ स॒धस्थ॑ं । स॒धस्थ॒मिति॑ स॒ध-स्थ॒म् ॥ घृ॒तेनाञ्जन्न् । अ॒ञ्ज॒न्थ्सं । सं प॒थः । प॒थो दे॑वयानान्॑ । दे॒व॒यानाँ॒न्प्र॒जा॒नन्न् । दे॒व॒यानानिति॑ देव-यानान्॑ । प्र॒जा॒नन्वा॒जी । प्र॒जा॒नन्निति॑ प्र-जा॒नन्न् । वा॒ज्यपि॑ । अप्ये॑तु । ए॒तु दे॒वान् । दे॒वानिति॑ दे॒वान् ॥ अनु॑ ब्बा । ब्बा स॒प्ते॒ । स॒प्ते॒ प्र॒दिशः॑ । प्र॒दिश॑स्सचन्तां । प्र॒दिश॒ इति॑ प्र-दिशः॑ । स॒च॒न्ता॒ꣳ स्व॒धां । स्व॒धाम॒स्मै । स्व॒धामिति॑ स्व-धाम्॑ । अ॒स्मै य॑जमानाय । य॒ज॒मा॒नाय धेहि । धे॒हीति॑ धेहि ॥ ईड॑ञ्च । चासि॑ । असि॒ वन्द्यः॑ । वन्द्य॑श्च । च॒ वा॒जि॒न्न् । वा॒जि॒न्ना॒शुः । आ॒शुश्च॑ । चाऽसि॑ । असि॒ मेध्यः॑ । मेध्य॑श्च । च॒ स॒प्ते॒ । स॒प्त॒ इति॑ सप्ते ॥ अ॒ग्निष्ट्वाँ॑ । ब्बा दे॒वैः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

। दे॒वैर्व॑स्नु॒भिः । व॒स्नु॒भिस्स॒जोषा॑ः । व॒स्नु॒भिरिति॒ वसु॑-भिः । स॒जोषा॑ः प्री॒तं । स॒जोषा॒ इति॑ स-जोषा॑ः । प्री॒तं व॒ह्निं॑ । व॒ह्निं व॑हतु । व॒ह॒तु जा॒तवे॑दाः । जा॒तवे॑दा॒ इति॑ जा॒त-वे॒दाः॒ ॥ स्तीर्णं ब॒र्हिः । ब॒र्हिस्सु॒ष्टरी॑म । सु॒ष्टरी॑मा जुषा॒णा । सु॒ष्टरी॒मेति॑ सु-स्तरी॑म । जु॒षा॒णोरु । उ॒रु पृ॑थु । पृ॒थु प्रथ॑मानम् । प्रथ॑मानं पृथि॒व्याम् । पृ॒थि॒व्यामिति॑ पृथि॒व्यां ॥ दे॒वेभि॑र्युक्तं । युक्तमदि॑तिः । अदि॑तिस्स॒जोषा॑ः । स॒जोषा॑स्स्यो॒नं । स॒जोषा॒ इति॑ स-जोषा॑ः । स्यो॒नं कृ॑ण्वा॒ना । कृ॒ण्वा॒ना सु॑वि॒ते । सु॒वि॒ते द॑धातु । द॒धा॒ब्बिति॑ दधातु ॥ ए॒ता उ॑ । उ॒ वः॒ । व॒स्सु॒भगा॑ः । सु॒भगा॑ विश्वरू॒पाः । सु॒भगा॒ इति॑ सु-भगा॑ः । वि॒श्व॒रू॒पा॒ वि । वि॒श्व॒रू॒पा॒ इति॑ विश्व-रू॒पाः॒ । वि पक्षो॑भिः । पक्षो॑भि॒ श्रय॑माणाः । पक्षो॑भि॒रिति॒ पक्षः॑-भि॒ः । श्रय॑माणा॒ उत् । उदा॑ते॑ । आ॒ते॒रि-त्या॑ते॑ ॥ ऋ॒ष्वास्स॒तीः । स॒तीः क॒वप॑ः । क॒वप॒श्शुम्भ॑मानाः । शुम्भ॑माना॒ द्वारः॑ । द्वारो॑ दे॒वीः । दे॒वीस्सु॑प्राय॒णाः । सु॒प्रा॒य॒णा भ॑वन्तु । सु॒प्रा॒य॒णा इति॑ सु-प्रा॒य॒णाः । भ॒व॒न्ब्बिति॑ भवन्तु ॥ अ॒न्त॒रा मि॒त्रावरु॑णा ।

मित्रावरुणा चरन्ती । मित्रावरुणेति मित्रा-वरुणा । चरन्ती मुखँ । चरन्ती इति चरन्ती । मुखं यज्ञानाँ । यज्ञानामभि । अभि संविदाने । संविदाने इति सं-विदाने ॥ उषासा वाम् । वाꣳ सुहिरण्ये ()

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

। सुहिरण्ये सुशिल्पे । सुहिरण्ये इति सु-हिरण्ये । सुशिल्पे ऋतस्य । सुशिल्पे इति सु-शिल्पे । ऋतस्य योनौ । योनाविह । इह सादयामि । सादयामीति सादयामि ॥ प्रथमा वाँ । वाꣳ सरथिनाँ । सरथिना सुवर्णाँ । सरथिनेति स-रथिनाँ । सुवर्णादेवौ । सुवर्णेति सु-वर्णाँ । देवौ पश्यन्तौ । पश्यन्तौ भुवनानि । भुवनानि विश्वाँ । विश्वेति विश्वाँ ॥ अपिप्रयं चोदना । चोदना वां । वां मिमाना । मिमाना होतारा । होतारा ज्योतिः । ज्योतिः प्रदिशाँ । प्रदिशा दिशन्ताँ । प्रदिशेति प्र-दिशाँ । दिशन्तेति दिशन्ताँ ॥ आदित्यैर्नः । नो भारती । भारती वष्टु । वष्टु यज्ञं । यज्ञꣳ सरस्वती । सरस्वती सह । सह रुद्रैः । रुद्रैर्नः । न आवीत् । आवीदित्यावीत् ॥ इडोपहूता । उपहूतावसुभिः । उपहूतेत्युप-हूता । वसुभिस्सजोषाः । वसुभिरिति वसु-भिः । सजोषा यज्ञं । सजोषा इति स-जोषाः । यज्ञं नः । नो देवीः । देवीरमृतेषु । अमृतेषु धत्त । धत्तेति धत्त ॥ ब्रष्टा वीरं । वीरं देवकामं । देवकामं जजान । देवकाममिति देव-कामम् । जजान ब्रष्टुः । ब्रष्टुरर्वा । अर्वा जायते । जायत आशुः । आशुरश्वः । अश्व इत्यश्वः ()॥

काण्ड -5, प्रपाठक -1, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -4,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

ब्रष्टेदं । इदं विश्वँ । विश्वं भुवनं । भुवनं जजान । जजान बहोः । बहोः कर्तारँ । कर्तारमिह । इह यक्षि । यक्षि होतः । होतरिति होतः ॥ अश्वो घृतेन । घृतेन त्मन्याँ । त्मन्या समक्तः । समक्त उप । समक्त इति सं-अक्तः । उप देवान् । देवाꣳ ऋतुशः । ऋतुशः पाथः । ऋतुश इत्यृतु-शः । पाथ एतु । एत्वित्येतु ॥ वनस्पतिर्देवलोकं । देवलोकं

प्रजानन्न् । देवलोकमिति देव-लोकम् । प्रजानन्नग्निना॑ । प्रजानन्निति प्र-जानन्न् । अग्निना॑ हव्या । हव्या स्वदितानि । स्वदितानि वक्षत् । वक्षदिति वक्षत् । प्रजापतेस्तपसा । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । तपसा वावृधानः । वावृधानः सद्यः । सद्यो जातः । जातो दधिषे । दधिषे यज्ञं । यज्ञमग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ स्वाहाकृतेन हविषा॑ । स्वाहाकृतेनेति स्वाहा॑-कृतेन । हविषा पुरोगाः । पुरोगा याहि । पुरोगा इति पुरः-गाः । याहि साध्या । साध्या हविः । हविरदन्तु । अदन्तु देवाः । देवा इति देवाः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

॥ इति पंचमकांडे प्रथमप्रश्नस्य क्रमपाठः समाप्तः ॥ क्रमपाठः विष्णुमुखा वै । विष्णुमुखा इति विष्णु-मुखाः । वै देवाः । देवा-श्छन्दोभिः । छन्दोभिरिमान् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । इमाल्लोकान् । लोकान-नपजय्यं । अनपजय्यमभि । अनपजय्यमित्यनप-जय्यम् । अभ्यजयन्न् । अजयन्, यत् । यद्विष्णुक्रमान् । विष्णुक्रमान्क्रमते । विष्णुक्रमानिति विष्णु-क्रमान् । क्रमते विष्णुः । विष्णुरेव । एव भूत्वा । भूत्वा यजमानः । यजमानश्छन्दोभिः । छन्दोभिरिमान् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । इमाल्लोकान् । लोकाननपजय्यं । अनपजय्यमभि । अनपजय्यमित्यनप-जय्यं । अभि जयति । जयति विष्णोः । विष्णोः क्रमः । क्रमोऽसि । अस्यभिमातिहा । अभिमातिहेति । अभिमाति हेत्यभिमाति-हा । इत्याह । आह गायत्री । गायत्री वै । वै पृथिवी । पृथिवी त्रैष्टुभम् । त्रैष्टुभमन्तरिक्षं । अन्तरिक्षं जागती । जागती द्यौः । द्यौरानुष्टुभीः । आनुष्टुभीर्दिशः । आनुष्टुभीरित्यानु-स्तुभीः । दिशश्छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवेमान् । इमाल्लोकान् । लोकान्, यथापूर्वं । यथापूर्वमभि । यथापूर्वमिति यथा-पूर्वं । अभिजयति । जयति प्रजापतिः । प्रजापतिरग्निं । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निमसृजत । असृजत सः । सोऽस्मात् । अस्मात्सृष्टः । सृष्टः पराङ् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

परांऽडेत् । ऐत्तं । तमेतयाँ । एतयाऽनुं । अन्वैत् । ऐदक्रन्दत् । अक्रन्ददितिं । इति तयाँ । तया वै । वै सः । सौंऽग्नेः । अग्नेः प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवारुन्ध । अरुन्ध यत् । यदेताम् । एतामन्वाहं । अन्वाहाग्नेः । अन्वाहेत्यनु-आहं । अग्नेरेव । एवैतयाँ । एतयाँ प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवं रुन्धे । रुन्ध ईश्वरः । ईश्वरो वै । वा एषः । एष पराङ्ं । पराँङ्प्रदघः । प्रदघो यः । प्रदघ इतिं प्र-दघः । यो विंष्णुक्रमान् । विष्णुक्रमान्क्रमंते । विष्णुक्रमानितिं विष्णु-क्रमान् । क्रमंते चतसृभिः । चतसृभिरा । चतसृभिरितिं चतसृ-भिः । आ वंर्तते । वर्तते चत्वारिं । चत्वारि छन्दांꣳसि । छन्दांꣳसि छन्दांꣳसि । छन्दांꣳसि खलुं । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूः प्रियां । प्रियामेव । एवास्यं । अस्य तनुवँ । तनुवंमभि । अभि पर्यावर्तते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पर्यावर्तते दक्षिणा । पर्यावर्तत इतिं परि-आवर्तते । दक्षिणा पर्यावर्तते । पर्यावर्तते स्वम् । पर्यावर्तत इतिं परि-आवर्तते । स्वमेव । एव वीर्यँ । वीर्यमनुं । अनुं पर्यावर्तते । पर्यावर्तते तस्मांत् । पर्यावर्तत इतिं परि-आवर्तते । तस्माद्दक्षिणः । दक्षिणोर्धः । अर्ध आत्मनः । आत्मनो वीर्यावत्तरः । वीर्यावत्तरोथौं । वीर्यावत्तर इतिं वीर्यावत्-तरः । अथो आदित्यस्यं । अथो इत्यथौं । आदित्यस्येव । एवावृतँ । आवृतमनुं । आवृतमित्याँ-वृतँ । अनुं पर्यावर्तते । पर्यावर्तते शुनश्शेपँ । पर्यावर्तत इतिं परि-आवर्तते । शुनश्शेपमाजीगर्तिं । आजीगर्तिं वरुंणः । वरुंणोऽगृह्णात् । अगृह्णाथ्सः । स एतां । एतां वारुणीं । वारुणीमपश्यत् । अपश्यत्तयाँ । तया वै । वै सः । स आत्मानँ । आत्मानं वरुणपाशात् । वरुणपाशादमुंचत् । वरुणपाशादितिं वरुण-पाशात् । अमुंचद्वरुंणः । वरुंणो वै । वा एतं । एतं गृह्णाति । गृह्णाति यः । य उखाम् । उखां प्रतिमुंचतैं । प्रतिमुंचत उत् । प्रतिमुंचत इतिं प्रति-मुंचतैं । उदुत्तमं । उत्तमं वरुण ।

उ॒त्त॒ममित्यु॑त्-त॒मम् । व॒रु॒ण पाश॑ँ । पाश॑म॒स्मत् । अ॒स्मदिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा॒त्मान॑ँ । आ॒त्मान॑मे॒व । ए॒वैत॑याँ ।

ए॒तया॑ वरुणपा॒शात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। व॒रु॒ण॒पा॒शान्मु॑च॒ति । व॒रु॒ण॒पा॒शादिति॑ वरुण- पा॒शात् । मु॒च॒त्या । आ ब्रा॑ँ । ब्रा॒ऽहा॒र्॒षम् । अ॒हा॒र्॒षमिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा । आ हि । ह्येन॑ । ए॒न॒ꣳ॒ हर॑ति । हर॑ति ध्रु॒वः । ध्रु॒वस्ति॑ष्ठ । ति॒ष्ठा वि॑चाचलिः । अवि॑चाचलिरिति॑ ।

अवि॑चाचलिरित्यवि॑-चाचलिः । इत्या॑ह । आ॒ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठित्यै विशः॑ । प्रति॑ष्ठित्या इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । विश॑स्त्रा ।

त्रा॒ सर्वाः॑ । सर्वा॑ वाञ्छतु । वा॒ञ्छ॒न्ति॒ति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ विशा । विशै॒व । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ꣳ॒ सं । सम॑र्धयति ।

अ॒र्ध॒य॒त्य॒स्मिन्न् । अ॒स्मिन्रा॒ष्ट्रम् । रा॒ष्ट्रमधि॑ । अधि॑ श्रय । श्रये॒ति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ रा॒ष्ट्रम् । रा॒ष्ट्रमे॒व । ए॒वास्मिन्न् ।

अ॒स्मि॒न्ध्रु॒वं । ध्रु॒वम॑कः । अ॒क॒र्यं । यं का॒म॒ये॒त । का॒म॒ये॒त रा॒ष्ट्रं । रा॒ष्ट्रꣳ॑ स्या॑त् । स्या॒दिति॑ । इति॒ तं । तं मन॑सा ।

मन॑सा ध्यायेत् । ध्या॒ये॒द्रा॒ष्ट्रं । रा॒ष्ट्रमे॒व । ए॒व भ॑वति । भ॒व॒त्य॒ग्नै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अग्रे॑ बृ॒हन्न् । बृ॒हन्नु॒षसा॑ँ । उ॒षसा॑मू॒र्ध्वः । ऊ॒र्ध्वो अ॑स्थात् । अ॒स्था॒दिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हाग्र॑ँ । अग्र॑मे॒व । ए॒वैन॑ ।

ए॒न॒ꣳ॒ स॒मा॒नाना॑ँ । स॒मा॒नाना॑ँ करोति । क॒रो॒ति॒ निर्ज॑ग्मि॒वान् । निर्ज॑ग्मि॒वान्त॑मसः । निर्ज॑ग्मि॒वानिति॑ निः-ज॒ग्मि॒वान् ।

तम॑स॒ इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ तमः॑ । तम॑ एव । ए॒वास्मा॑त्॒ । अ॒स्मादप॑ । अप॑ हन्ति । ह॒न्ति॒ ज्योति॑षा । ज्योति॑षा ।

आगा॑त्॒ । अ॒गा॒दिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ ज्योतिः॑ । ज्योति॑-रे॒व । ए॒वास्मिन्न् । अ॒स्मि॒न्द॒धा॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ च॒तसृ॑भिः ।

च॒तसृ॑भि॒स्सा॒द॒य॒ति । च॒तसृ॑भि॒रिति॑ चतसृ-भिः । सा॒द॒य॒ति॒ च॒त्वारि॑ । च॒त्वारि॒ छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि॒ छन्दो॑भिः ।

छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवातिछन्दसा । अतिछन्दसोत्तमयाँ । अतिछन्दसेत्यति-छन्दसा । उत्तमया वर्ष्म । उत्तमयेत्युत्-तमयाँ । वर्ष्म वै । वा एषा । एषा छन्दसाम् । छन्दसां यत् । यदतिछन्दाः । अतिच्छन्दा वर्ष्म । अतिच्छन्दा इत्यति-छन्दाः । वर्ष्मैव । एवैनँ । एनꣳ समानानाँ । समानानाँ करोति । करोति सद्वती । सद्वती भवति । सद्वतीति सत्-वती ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवति सब्वं । सब्वमेव । सब्वमिति सत्-ब्वम् । एवैनँ । एनं गमयति । गमयति वाथ्सप्रेणं । वाथ्सप्रेणोपं । वाथ्सप्रेणेति वात्स-प्रेणं । उपं तिष्ठते । तिष्ठत एतेनं । एतेन वै । वै वंत्सप्रीः । वत्सप्रीर्भालन्दनः । वत्सप्रीरिति वत्स-प्रीः । भालन्दनोऽग्नेः । अग्नेः प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवारुन्ध । अरुन्धाग्नेः । अग्नेरेव । एवैतेनं । एतेनं प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवरुन्धे । रुन्ध एकादशम् । एकादशं भवति । भवत्येकधा । एकधैव । एकधेत्येक-धा । एव यजमाने । यजमने वीर्यँम् । वीर्यं दधाति । दधाति स्तोमेंन । स्तोमेंन वै । वै देवाः । देवा अस्मिन् । अस्मिन्लोके । लोक आँर्ध्नुवन् । आर्ध्नुवन्छन्दोभिः । छन्दोबिरमुष्मिन्न् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । अमुष्मिन्थ्सोमस्य । स्तोमस्येव । इव खलु । खलु वै । वा एतत् । एतद्रूपं । रूपं यत् । यद्वाँथ्सप्रं । वात्सप्रं यत् । वात्सप्रमिति वात्स-प्रम् । यद्वाँथ्सप्रेणं । वाथ्सप्रेणोपतिष्ठते । वाथ्सप्रेणेति वाथ्स-प्रेणं । उपतिष्ठत इमम् । उपतिष्ठत इत्युप-तिष्ठते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इममेव । एव तेनं । तेनं लोकं । लोकमभि । अभिजयति । जयति यत् । यद्विष्णुक्रमान् । विष्णुक्रमान्क्रमते । विष्णुक्रमानिति विष्णु-क्रमान् । क्रमतेऽमुम् । अमुमेव । एव तैः । तैर्लोकम् । लोकमभि । अभि जयति । जयति

पूर्वेद्युः । पूर्वेद्युः प्र । प्रक्रामति । क्रामत्युत्तरेद्युः । उत्तरेद्युरुपं । उप तिष्ठते । तिष्ठते तस्मात् । तस्माद्योगै । योगेऽन्यासाँ । अन्यासाँ प्रजानाँ । प्रजानां मनः । प्रजानामिति प्र-जानाँ । मनः क्षेमै । क्षेमेऽन्यासाँ । अन्यासां तस्मात् । तस्माद्यायावरः । यायावरः क्षेम्यस्यं । क्षेम्यस्येशे । ईशे तस्मात् । तस्माद्यायावरः । यायावरः, क्षेम्यम् । क्षेम्यमध्यवस्यति । अध्यवस्यति मुष्टी । अध्यवस्यतीत्यधि-अवस्यति । मुष्टी करोति । मुष्टी इति मुष्टी । करोति वाचै । वाचं यच्छति । यच्छति यज्ञस्यं । यज्ञस्य धृत्यै । धृत्या इति धृत्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अन्नपतेऽन्नस्य । अन्नपत इत्यन्न-पते । अन्नस्य नः । नो देहि । देहीति । इत्याह । आहाग्निः । अग्नि वै । वा अन्नपतिः । अन्नपतिस्सः । अन्नपतिरित्यन्न-पतिः । स एव । एवास्मै । अस्मा अन्नँ । अन्नं प्र । प्रयच्छति । यच्छत्यनमीवस्यं । अनमीवस्य शुष्मिणः । शुष्मिण इति । इत्याह । आहायक्ष्मस्यं । अयक्ष्मस्येति । इति वाव । वावैतत् । एतदाह । आह प्र । प्र प्रदातारँ । प्रदातारं तारिषः । प्रदातारमिति प्र-दातारँ । तारिष ऊर्जै । ऊर्जं नः । नो धेहि । धेहि द्विपदै । द्विपदे चतुष्पदे । द्विपद इति द्वि-पदै । चतुष्पद इति । चतुष्पद इति चतुः-पदे । इत्याह । आहाशिषँ । आशिषमेव । आशिषमित्याँ-शिषँ । एवैतां । एतामा । आशाँस्ते । शास्त उत् । उदु । उब्बा । ब्बा विश्वै । विश्वे देवाः । देवा इति । इत्याह । आह प्राणाः । प्राणा वै । प्राणा इति प्र-अनाः । वै विश्वै । विश्वे देवाः । देवाः प्राणैः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यावंती वै । वै पृथिवी । पृथिवी तस्मैं । तस्यै यमः । यम आधिपत्यं । आधिपत्यं परिं । आधिपत्यमित्याधि-पत्यं । परीयाय । इयायः यः । यो वै । वै यमम् । यमं देवयजनं । देवयजनमस्याः । देवयजनमितिं देव-यजनम् । अस्या अनिर्याच्य । अनिर्याच्याग्निं । अनिर्याच्येत्यनिः-याच्य । अग्निं चिनुते । चिनुते यमायं । यमायैनं । एनꣳ सः । स चिनुते । चिनुतेऽप । अपेतं । इतेतिं । इत्यध्यवसाययति । अध्यवसाययति यमम् । अध्यवसाययतीत्यधि-अवसाययति । यममेव । एव देवयजनं । देवयजनमस्यै । देवयजनमितिं देव-यजनं । अस्यै निर्याच्यं । निर्याच्यात्मनैं । निर्याच्येतिं निः-याच्यं । आत्मनेग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत इष्वग्रेण । इष्वग्रेण वै । इष्वग्रेणेतींषु-अग्रेण । वा अस्याः । अस्या अनामृतं । अनामृतमिच्छन्तः । अनामृतमित्यनाँ-मृतं । इच्छन्तो न । नाविंन्दन्न् । अविन्दन्ते । ते देवाः । देवा एतत् । एतद्यजुः । यजुरपश्यन्न् । अपश्यन्नपं । अपेत । इतेतिं । इति यत् । यदेतेनं । एतेनाँध्यवसाययति । अध्यवसाययत्यनामृते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अध्यवसायतीत्यधि-अवसाययति । अनामृत एव । अनामृत इत्यनाँ-मृते । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत उत् । उद्धन्ति । हन्ति यत् । य देव । एवास्याँ । अस्या अमेध्यम् । अमेध्यं तत् । तदपं । अपहन्ति । हन्त्यपः । अपोऽवं । अवौंक्षति । उक्षति शान्त्यैं । शान्त्यै सिकंताः । सिकंता नि । निवंपति । वपत्येतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेर्वैश्वानरस्यं । वैश्वानरस्यं रूपम् । रूपꣳ रूपेणं । रूपेणैव । एव वैश्वानरं । वैश्वानरमवं । अवं रुन्धे । रुन्ध ऊषान् । ऊषान्नि । नि वंपति । वपति पुष्टिः । पुष्टि र्वै । वा एषा । एषा प्रजननं । प्रजननं यत् । प्रजननमितिं प्र-जननं । यदूषाँः । ऊषाः पुष्टाँ । पुष्टामेव । एव प्रजननैं । प्रजननेऽग्निं । प्रजनन इतिं प्र-जनने । अग्निं चिनुते । चिनुतेऽथौं । अथो संज्ञानैं । अथो इत्यथौं । संज्ञानं एव । संज्ञान इतिं सं-ज्ञानैं । एव संज्ञानँ । संज्ञानꣳ हि । संज्ञानमितिं सं-ज्ञानँ । ह्येतत् । एतत्पशूनां ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र-अनैः । एवैनँ । एनमुत् । उदच्छते । यच्छतेऽग्नँ । अग्ने भरन्तु । भरन्तु चित्तिभिः । चित्तिभिरिति । चित्तिभिरिति चित्ति-भिः । इत्याह । आह यस्मै । यस्मा एव । एवैनँ । एनं चित्तायं । चित्तायोदच्छते । उदच्छते तेनं । उदच्छत इत्युत्-यच्छते । तेनैव । एवैनँ । एनꣳ सं । समर्धयति । अर्धयति चतसृभिः । चतसृभिरा । चतसृभिरिति चतसृ-भिः । आसादयति । सादयति चत्वारि । चत्वारि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवातिच्छन्दसा । अतिच्छन्दसोत्तमयाँ । अतिच्छन्दसेत्यति-छन्दसा । उत्तमया वर्ष्म । उत्तमयेत्युत्-तमयाँ । वर्ष्म वै । वा एषा । एषा छन्दसां । छन्दसां यत् । यदतिच्छन्दाः । अतिच्छन्दा वर्ष्म । अतिच्छन्दा इत्यति-छन्दाः । वर्ष्मैव । एवैनँ । एनꣳ समानानाँ । समानानाँ करोति । करोति सद्वती । सद्वती भवति । सद्वतीति सत्-वती । भवति सत्वं । सत्वमेव । सत्वमिति सत्-त्वम् । एवैनँ । एनं गमयति । गमयति प्र । प्रेत् । इदग्ने । अग्ने ज्योतिष्मान् । ज्योतिष्मान्, याहि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। याहीति । इत्याह । आह ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्दधाति । दधाति तनुवाँ । तनुवा वै । वा एषः । एष हिनस्ति । हिनस्ति यं । यꣳ हिनस्ति । हिनस्ति मा । मा हिꣳसीः । हिꣳसीस्तनुवाँ । तनुवाँ प्रजाः । प्रजा इति । प्रजा इति प्र-जाः । इत्याह । आह प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि वै । वा एतत् । एतद्यज्ञं । यज्ञꣳ सचते । सचते यत् । यदनः । अनं उथ्सर्जति । उत्सर्जत्यक्रन्दत् । उत्सर्जतीत्युत्-सर्जति । अक्रन्ददिति । इत्यनु । अन्वाह । आह रक्षसाम् ।

रक्षꣳसामपहत्यै । अपहत्या अनꣳसा । अपहत्या इत्यप-हत्यै । अनꣳसा वहन्ति । वहन्त्यपचितिम् । अपचितिमेव । अपचितिमित्यप-चितिम् । एवास्मिन्न् । अस्मिन्दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्मादनस्वी । अनस्वी चं । च रथी । रथी चं । चातिथीनां । अतिथीनामपचिततमो । अपचिततमावपचितिमान् । अपचिततमावित्यपचित-तमौ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पशूनां यत् । यदूषाँः । ऊषा द्यावांपृथिवी । द्यावांपृथिवी सह । द्यावांपृथिवी इति द्यावाँ-पृथिवी । सहास्ताँ । आस्तां ते । ते वियती । ते इति ते । वियती अब्रूतां । वियती इतिं वि-यती । अब्रूता मस्तुं । अस्त्वेव । एव नौं । नौ सह । सह यज्ञियँ । यज्ञियमितिं । इति यत् । यदमुष्याँः । अमुष्यां यज्ञियँ । यज्ञियमासीँत् । आसीत्तत् । तदस्यां । अस्यामदधात् । अदधात्ते । त ऊषाँः । ऊषा अभवन्न् । अभवन्, यत् । यदस्याः । अस्या यज्ञियँ । यज्ञिय- मासीँत् । आसीत्तत् । तदमुष्याँ । अमुष्यामदधात् । अदधात्तत् । तददः । अदश्चन्द्रमसि । चन्द्रमसि कृष्णम् । कृष्णमूषान् । ऊषाँन्निवपन्न् । निवपन्नदः । निवपन्नितिं नि-वपन्न् । अदो ध्यायेत् । ध्यायेद्यावांपृथिव्योः । द्यावांपृथिव्योरेव । द्यावांपृथिव्योरिति द्यावाँ-पृथिव्योः । एव यज्ञियैँ । यज्ञियेग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुतेऽयम् । अयꣳ सः । सो अग्निः । अग्निरितिं । इतिं विश्वामित्रस्य । विश्वामित्रस्य सूक्तं । विश्वामित्रस्येतिं विश्व-मित्रस्य ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। सूक्तं भवति । सूक्तमितिं सु-उक्तं । भवत्येतेनं । एतेन वै । वै विश्वामित्रः । विश्वामित्रोऽग्नेः । विश्वामित्र इतिं विश्व-मित्रः । अग्नेः प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवारुन्ध । अरुन्धाग्नेः । अग्नेरेव । एवैतेनं । एतेनं प्रियं । प्रियं धामं । धामावं । अवं रुन्धे । रुन्धे छन्दोभिः । छन्दोभिर्वै । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । वै देवाः । देवास्सुवर्गं । सुवर्गं

लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गं । लोकमायन् । आयꣳस्तमः । चतस्रः प्राचीः । प्राचीरुप । उप दधाति । दधाति चत्वारि । चत्वारि छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव तत् । तद्यजमानः । यजमानस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एति तेषाँ । तेषाꣳ सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकं यतां । यतां दिशः । दिशस्सं । समह्लीयन्त । अह्लीयन्तते । ते द्वे । द्वे पुरस्ताँत् । द्वे इति द्वे । पुरस्ताँथ्स-मीचीँ । समीची उप । समीची इति समीचीँ । उपादधत । अदधत द्वे । द्वे पश्चात् । द्वे इति द्वे ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अपचितिमान्भवति । अपचितिमानित्यपचिति- मान् । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेद समिधाँ । समिधाग्निं । समिधेति सं-इधाँ । अग्निं दुवस्यत । दुवस्यतेति । इति घृतानुषिक्तां । घृतानुषिक्ता-मवसिते । घृतानुषिक्तामिति घृत-अनुसिक्ताम् । अवसिते समिधँ । अवसित इत्यव-सिते । समिधमा । समिधमिति सं-इधँ । आ दधाति । दधाति यथाँ । यथाऽ-तिथये । अतिथय आगताय । आगताय सर्पिष्वत् । आगतायेत्या-गताय । सर्पिष्व-दातिथ्यं । आतिथ्यं क्रियतैँ । क्रियते तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तद्गायत्रिया । गायत्रिया ब्राँह्मणस्य । ब्राह्मणस्य गायत्रः । गायत्रो हि । हि ब्राँह्मणः । ब्राह्मणस्त्रिष्टुभाँ । त्रिष्टुभा राजन्यस्य । राजन्यस्य त्रैष्टुभः । त्रैष्टुभो हि । हि राजन्यः । राज्यन्यौऽप्सु । अप्सु भस्म । अप्स्वित्यप्-सु । भस्म प्र । प्र वेशयति । वेशयत्सप्सुयोनिः । अप्सुयोनिर्वै । अप्सुयोनिरित्यप्सु-योनिः । वा अग्निः । अग्निस्त्वाम् । त्वामेव । एवैनँ । एनं योनिँ । योनिं गमयति । गमयति तिसृभिः । तिसृभिः प्र । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । प्र वेशयति । वेशयति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वा अग्निः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्निर्यावान्। यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तं । तं प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठां गमयति । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । गमयति परा । परा वै । वा एषः । एषोऽग्निं । अग्निं वपति । वपति यः । योऽप्सु । अप्सु भस्म । अफ्स्वित्यप्-सु । भस्म प्रवेशयति । प्रवेशयति ज्योतिष्मतीभ्यां । प्रवेशयतीति प्र-वेशयति । ज्योतिष्मतीभ्यामव । अव दधाति । दधाति ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवास्मिन्। अस्मिन्दधाति । दधाति द्वाभ्यां । द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै परा । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । परा वै । वा एषः । एष प्रजां । प्रजां पशून्। प्रजामिति प्र-जां । पशून्, वपति । वपति यः । योऽप्सु । अप्सु भस्म । अफ्स्वित्यप्-सु । भस्म प्रवेशयति । प्रवेशयति पुनः । प्रवेशयतीति प्र-वेशयति । पुनरूर्जा । ऊर्जा सह । सह रय्या । रय्येति । इति पुनः । पुनरुदेति । उदेति प्रजां । उदेतीत्युत्-एति । प्रजामेव । प्रजामिति प्र-जाम् । एव पशून् । पशूनात्मन्। आत्मन्धत्ते । धत्ते पुनः । पुनस्त्वा । त्वाऽऽदित्याः । आदित्या रुद्राः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पश्चाथ्समीचीं । समीचीताभिः । समीची इति समीचीं । ताभिर्वै । वै ते । ते दिशः । दिशोऽदृꣳहन् । अदृꣳहन्, यः । यद्वै । द्वे पुरस्तात्। द्वे इति द्वे । पुरस्ताथ्समीचीं । समीचीं उपदधाति । समीची इति समीचीं । उपदधाति द्वे । उपदधातीत्युप-दधाति । द्वे पश्चात् । द्वे इति द्वे । पश्चाथ्समीचीं । समीचीं दिशां । समीची इति समीचीं । दिशां विधृत्यै । विधृत्या अथो। विधृत्या इति वि-धृत्यै । अथो पशवः । अथो इत्यथो। पशवो वै । वै छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि पशून् । पशूनेव । एवास्मै । अस्मै समीचः । समीचो दधाति । दधात्यष्टौ । अष्टावुप । उप दधाति । दधात्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रोऽग्निः । अग्निर्यावान्। यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तं । तं चिनुते । चिनुतेऽष्टौ । अष्टावुप । उप दधाति । दधात्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री ।

अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री गायत्री । गायत्री सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमज्ञसा । अज्ञसा वेद । वेद सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः गस्य । लोकस्य प्रज्ञाँत्यै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्रज्ञाँत्यै त्रयोदश । प्रज्ञाँत्या इति प्र-ज्ञात्यै । त्रयोदश लोकंपृणाः । त्रयोदशेति त्रयः-दश । लोकंपृणा उप । लोकंपृणा इति लोकं-पृणाः । उप दधाति । दधात्येकविꣳशतिः । एकविꣳशतिस्सं । एकविꣳशतिरित्येक-विꣳशतिः । संपद्यन्ते । पद्यन्ते प्रतिष्ठा । प्रतिष्ठावै । प्रतिष्ठेति प्रति-स्था । वा एकविꣳशः । एकविꣳशः प्रतिष्ठा । एकविꣳश इत्येक-विꣳशः । प्रतिष्ठागार्हपत्यः । प्रतिष्ठेति प्रति-स्ता । गार्हपत्य एकविꣳशस्य । गार्?पत्य इति गार्ह-पत्यः । एकविꣳश-स्यैव । एकविꣳशस्येत्येक-विꣳशस्य । एव प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठां गार्हपत्यम् । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । गार्हपत्यमनु । गार्हपत्यमिति गार्ह-पत्यम् । अनु प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति प्रति । प्रत्यग्निं । अग्निं चिक्यानः । चिक्यानस्तिष्ठति । तिष्ठति यः । य एवं । एवं वेद । वेद पञ्चचितीकं । पञ्चचितीकं चिन्वीत । पञ्चचितीकमिति पञ्च-चितीकम् । चिन्वीत प्रथमम् । प्रथमम् चिन्वानः । चिन्वानः पाङ्क्तः । पाङ्क्तो यज्ञः । यज्ञः पाङ्क्ताः । पाङ्क्ताः पशवः । पशवो यज्ञं । यज्ञमेव । एव पशून् । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्धे त्रिचितीकं । त्रिचितीकं चिन्वीत । त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् । चिन्वीत द्वितीयँ । द्वितीयं चिन्वानः । चिन्वान स्त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एषु । एष्वेव । एव लोकेषु । लोकेषु प्रति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। रुद्रा वसवः । वसवस्सं । समिन्धताम् । इन्धतामिति । इत्याह । आहैताः । एता वै । वा एतम् । एतं देवताः । देवता अग्रै । अग्रे सं । समैन्धत । ऐन्धत ताभिः । ताभिरेव । एवैनँ । एनꣳसं । समिन्धे । इन्धे बोधं । बोधा सः । स बोधि । बोधीति । इत्युप । उप तिष्ठते । तिष्ठते बोधयति । बोधयत्येव । एवैनँ । एनं तस्मात् । तस्मात्थ्सुत्वा । सुत्वा प्रजाः । प्रजाः प्र । प्रजा इति प्र-जाः । प्र बुध्यन्ते । बुध्यन्ते यथास्थानं । यथास्थानमुप । यथास्थानमिति यथा-स्थानम् । उप तिष्ठते । तिष्ठते तस्मात् । तस्माद्यथास्थानं । यथास्थानं पशवः । यथास्थानमिति यथा-स्थानं । पशवः पुनः । पुनरेत्य । एत्योप । एत्येत्या-इत्य । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्त इति तिष्ठन्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्येकचितीकं । एकचितीकं चिन्वीत । एकचितीकमित्येक-चितीकम् । चिन्वीततृतीयँ । तृतीयंचिन्वानः । चिन्वान एकधा । एकधा वै । एकधेत्येक-धा । वै सुवर्गः । सुवर्गो लोकः । सुवर्ग इति सुवः-गः । लोक एकवृतां । एकवृतेव । एकवृतेत्येक-वृतां । एव सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एति पुरीषेण । पुरीषेणाभि । अभ्यूहति । ऊहति तस्मात् । तस्मान्माꣳसेनं । माꣳ सेनास्थि । अस्थि छन्नम् । छन्नं न । न दुश्चर्मा । दुश्चर्मा भवति । दुश्चर्मेति दुः-चर्मा । भवति यः । य एवम् । एवम् वेद । वेद पञ्च । पञ्च चितयः । चितयो भवन्ति । छवन्ति पञ्चभिः । पञ्चभिः पुरीषैः । पञ्चभिरिति पञ्च-भिः । पुरीषैरभि । अभ्यूहति । ऊहति दश । दश सं । सं पद्यन्ते । पद्यन्ते दशाक्षरा । दशाक्षरा विराट् । दशाक्षरेति दश-अक्षरा । विराडन्नँ । विराडिति वि-राट् । अन्नं विराट् विराड्विराजि । विराडिति वि-राट् । विराज्येव । विराजीति वि-राजि । एवान्नाद्यै । अन्नाद्ये प्रति । अन्नाद्य इत्यन्न-अद्यै । प्रति तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

वि वै । वा एतौ । एतौ द्विषाते । द्विषाते यः । द्विषाते इति द्विषाते । यश्च । च पुरा । पुराग्निः । अग्निर्यः । यश्च । चोखायाँ । उखाया꣡ꣳ सं । समितं । इतमिति । इति चतसृभिः । चतसृभिस्सं । चतसृभिरिति चतसृ-भिः । सं नि । नि वपति । वपति चत्वारि । चत्वारि छनाꣳसि । छनाꣳसि छनाꣳसि । छन्दाꣳसि खलु । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूः प्रिययाँ । प्रिययेव । एवैनौं । एनो तनुवाँ । तनुवा सं । सꣳ शाँस्ति । शास्ति सं । समितं । इतमिति । इत्याह । आह तस्माँत् । तस्माद्ब्रह्मणा । ब्रह्मणा क्षत्रं । क्षत्रꣳ सं । समेति । एति यत् । यथ्सन्युप्यं । सन्युप्यंविहरति । सन्युप्येति सं-न्युप्यं । विहरति तस्माँत् । विहरतीति वि-हरति । तस्माद्ब्रह्मणा । ब्रह्मणा क्षत्रम् । क्षत्रं वि । व्येति । एत्यृतुभिः । ऋतुभिर्वै । ऋतुभिरित्यृतु-भिः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा एतं । एतं दीँक्षयन्ति । दीक्षयन्ति सः । स ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एव विमुच्यः । विमुच्यो माता । विमुच्य इति वि-मुच्यः । मातेव । इव पुत्रं । पुत्रं पृथिवी । पृथिवी पुरीष्यँ । पुरीष्यमिति । इत्याह । आहर्तुभिः । ऋतुभि रेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनँ । एनं दीक्षयित्वा । दीक्षयित्वर्तुभिः । ऋतुभिर्वि । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । विमुंचति । मुंचति वैश्वानर्या । वैश्वानर्याशिक्यँ । शिक्यमा । आ दत्ते । दत्ते स्रदयति । स्रदयत्येव । एवैनत् । एनन्नैर्ऋतीः । नैर्ऋतीः कृष्णाः । नैर्ऋतीरिति नैः-ऋतीः । कृष्णास्तिस्रः । त्रिस्रस्तुषपक्वाः । तुषपक्वा भवन्ति । तुषपक्वा इति तुष-पक्वाः । भवन्तिनिर्ऋत्यै । निर्ऋत्यै वै । निर्ऋत्या इति निः-ऋत्यै । वा एतत् । एतद्भागधेयँ । भागधेयं यत् । भागधेयमिति भाग-धेयँ । यत्तुषाँ । तुषा निर्ऋत्यै । निर्ऋत्यै रूपं । निर्ऋत्या इति नि-ऋत्यै । रूपं कृष्णं । कृष्णꣳ रूपेण । रूपेणैव । एव निर्ऋतिं । निर्ऋतिं निरवदयते । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । निरवदयत इमां । निरवदयत इति निः-अवदयते । इमाम् दिशँ । दिशं यन्ति । यन्त्येषा । एषा वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वै निर्ऋत्यै । निर्ऋत्यै दिक् । निर्ऋत्या इति निः-ऋत्यै । दिक्स्वायाँ । स्वायामेव । एव दिशि । दिशि निर्ऋतिं । निर्ऋतिं निरवदयते । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । निरवदयते स्वकृते । निरवदयत इतिं निः-अवदयते । स्वकृत इरिणे । स्वकृत इति स्व-कृते । इरिण उपं । उपं दधाति । दधाति पदरे । प्रदरे वाँ । प्रदर इतिं प्र-दरे । वै तत् । एतद्वै । वै निर्ऋत्याः । निर्ऋत्या आयतनं । निर्ऋत्या इति निः-ऋत्याः । आयतनꣳ स्वे । आयतनमित्याँ-यतनं । स्व एव । एवायतने । आयतने निर्ऋतिं । आयतन इत्याँ-यतने । निर्ऋतिं निरवदयते । निर?ऋतिमिति निः-ऋतिम् । निरवदयते शिक्यँ । निरवदयत इतिं निः-अवदयते । शिक्यमभि । अभ्युपं । उपं दधाति । दधाति नैर्ऋतः । नैर्ऋतो वै । नैर्ऋत इतिं नै-ऋतः । वै पाशः । पाश- स्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् । एवैनँ । एन न्निर्ऋतिपाशात् । निर्ऋतिपाशान्मुञ्चति । निर्ऋतिपाशादितिं निर्ऋति-पाशात् । मुञ्चति तिस्रः । तिस्र उपं । उपं दधाति । दधाति त्रेधाविहितः । त्रेधाविहितो वै । त्रेधाविहित इतिं त्रेधा-विहितः । वै पुरुषः । पुरुषो यावान् । यावानेव । एव पुरुषः । पुरुषस्तस्माँत् । तस्मान्निर्ऋतिं । निर्ऋतिमवं । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । अवं यजते । यजते परांचीः । परांचीरुपं । उपं दधाति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। दधाति परांचीम् । परांचीमेव । एवास्माँत् । अस्मान्निर्ऋतिं । निर्ऋतिं प्र । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । प्रणुदते । नुदतेऽप्रतीक्षं । अप्रतीक्ष मा । अप्रतीक्षमित्यप्रति-ईक्षम् । आ यंति । यंति निर्ऋत्याः । निर्ऋत्या अन्तर्हित्यै । निर्ऋत्या इति निः-ऋत्याः । अन्तर्हित्यै मार्जयित्वा । अन्तर्हित्या इत्यन्तः-हित्यै । मार्जयित्वोपं । उपं तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते मेध्यत्वायं ।

मेध्यत्वाय गार्हपत्यं । मेध्यत्वायेतिं मेध्य-त्वायं । गार्हपत्य मुपं । गार्हपत्यमिति गार्ह-पत्यं । उपं तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते निर्ऋतिलोके । निर्ऋतिं लोक एव । निर्ऋतिलोक इतिं निर्ऋति-लोके । एव चरित्वा । चरित्वा पूताः । पूता देवलोकं । देवलोकमुपावर्तन्ते । देवलोकमितिं देव-लोकं । उपावर्तन्त एकया । उपावर्तन्त इत्युप-अवर्तन्ते । एकयोपं । उपं तिष्ठन्ते । तिष्ठन्त एकधा । एकधैव । एकधेत्येक-धा । एव यजमाने । यजमाने वीर्यं । वीर्यं दधति । दधति निवेशनः । निवेशनस्संगमनः । निवेशन इतिं नि-वेशनः । संगमनो वसूनां । संगमन इतिं सं-गमनः । वसूनामितिं । इत्याह । आह प्रजा । प्रजा वै । प्रजेतिं प्र-जा । वै पशवः । पशवो वसुं । वसुं प्रजयाँ । प्रजयैव । प्रजयेतिं प्र-जयाँ । एवैनँ । एनं पशुभिः । पशुभिस्सं । पशुभिरितिं पशु-भिः । समर्धयन्ति । अर्धयन्तीत्यर्धयंति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

पुरुषमात्रेण वि । पुरुषमात्रेणेतिं पुरुष-मात्रेणं । वि मिमीते । मिमीते यज्ञेनं । यज्ञेन वै । वै पुरुषः । पुरुषस्सम्मितः । सम्मितो यज्ञपुरुषाँ । सम्मित इति सं-मितः । यज्ञपुरुषेव । यज्ञपुरुषेतिं यज्ञ-पुरुषाँ । एवैनँ । एनं वि । वि मिमीते । मिमीते यावान् । यावान्पुरुषः । पुरुष ऊर्ध्वबाहुः । ऊर्ध्वबाहुस्तावान् । ऊर्ध्वबाहुरित्यूर्ध्व-बाहुः । तावाँन्भवति । भवत्येतावत् । एतावद्वै । वै पुरुषे । पुरुषे वीर्यं । वीर्यं वीर्येण । वीर्येणैव । एवैनँ । एनं वि । वि मिमीते । मिमीते पक्षी । पक्षी भवति । भवति न । न हि । ह्यपक्षः । अपक्षः पतितुं । पतितुमर्हति । अर्हत्यरत्निनाँ । अरत्निना पक्षौ । पक्षौ द्राघीयाꣳसौ । द्राघीयाꣳसौ भवतः । भवतस्तस्माँत् । तस्माँत्पक्षप्रवयाꣳसि । पक्षप्रवयाꣳसि वयाꣳसि । पक्षप्रवयाꣳसीतिं पक्ष-प्रवयाꣳसि । वयाꣳसि व्याममात्रौ । व्याममात्रौ पक्षौ । व्याममात्राविति व्याम-मात्रौ । पक्षौ चं । च पुच्छँ । पुच्छं च । च भवति । भवत्येतावत् । एतावद्वै । वै पुरुषे । पुरुषे वीर्यं । वीर्यं वीर्यसम्मितः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वीर्यसंमितो वेणुना । वीर्यसम्मित इति वीर्य-सम्मितः । वेणुना वि । वि मिमीते । मीमीत आग्नेयः । आग्नेयो वै । वै वेणुः । वेणुस्सयोनित्वाय । सयोनित्वाय यजुषा । सयोनित्वायेति सयोनि-त्वाय । यजुषा युनक्ति । युनक्ति यजुषा । यजुषा कृपति । कृपति व्यावृत्यै । व्यावृत्यै षड्वेनं । व्यावृत्या इति वि-आवृत्यै । षड्वेनं कृपति । षड्वेनेति षट्-गवेनं । कृपति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरितित्यृतु-भिः । एवैनँ । एनं कृपति । कृपति यत् । यद्वादशगवेनं । द्वादशगवेनं संवथ्सरेण । द्वादशगवेनेति द्वादश-गवेनं । संवथ्सरेणैव । संवथ्सरेणेति सं-वथ्सरेण । एवेयं । इयं वै । वा अग्नेः । अग्नेरतिदाहात् । अतिदाहादबिभेत् । अतिदाहादित्यति-दाहात् । अबिभेथ्सा । सैतत् । एतद्विगुणं । द्विगुणमपश्यत् । द्विगुणमिति द्वि-गुणम् । अपश्यत्कृष्टं । कृष्टं च । चा कृष्टं । अकृष्टं च । च ततः । ततो वै । वा इमां । इमां न । नाति । अत्यदहत् । अदहद्यत् । यत्कृष्टं । कृष्टं च । चाकृष्टं । अकृष्टं च । च भवति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवत्यस्याः । अस्या अनतिदाहाय । अनतिदाहाय द्विगुणं । अनति दाहायेत्यनति-दाहाय । द्विगुणं तु । द्विगुणमिति द्वि-गुणम् । त्रे । वा अग्निम् । अग्निमुद्यन्तुम् । उद्यन्तुमर्हति । उद्यन्तु-मित्युत्-यन्तुम् । अर्हतीति । इत्याहुः । आहुर्यत् । यत्कृष्टं । कृष्टं च । चा कृष्टं । अकृष्टं च । च भवति । भवत्यग्नेः । अग्नेरुद्यत्यै । उद्यत्या एतावतः । उद्यत्या इत्युत्-यत्यै । एतावन्तो वै । वै पशवः । पशवौ द्विपादः । द्विपादश्च । द्विपाद इति द्वि-पादः । च चतुष्पादः । चतुष्पादश्च । चतुष्पाद इति चतुः-पादः । च तान् । तान्, यत् । यत्प्राचः । प्राच उथ्सृजेत् । उथ्सृजेदुद्रायं । उथ्सृजेदित्युत्-सृजेत् । रुद्रायापि । अपि दध्यात् । दध्याद्यत् । यद्दक्षिणा । दक्षिणा पितृभ्यः । पितृभ्यो नि । पितृभ्य इति पितृ-भ्यः । निधुवेत् । धुवेद्यत् । यत्प्रतीचः । प्रतीचो रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि हन्युः । हन्युरुदीचः । उदीच उत् ।

उथ्सृंजति । सृजत्येषा । एषा वै । वै देवमनुष्याणाँ । देवमनुष्याणा꣣ꣳ शांता । देव मनुष्याणामितिं देव-मनुष्याणाँ । शान्ता दिक् । दिक्तां ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

तामेव । एवैनान्ं । एनाननुं । अनूत् । उथ्सृंजति । सृजत्यथौं । अथो खलुं । अथो इत्यथौं । खल्विमां । इमां दिशँ । दिश मुत् । उथ्सृंजति । सृजत्यसौ । असौ वै । वा आंदित्यः । आदित्यः प्राणः । प्राणः प्राणम् । प्राण इतिं प्र-अनः । प्राणमेव । प्राणमितिं प्र-अनम् । एवैनान्ं । एनाननुं । अनूत् । उथ्सृंजति । सृजति दक्षिणा । दक्षिणा पर्यावर्तन्ते । पर्यावर्तन्ते स्वम् । पयावर्तन्त इतिं परि-आवर्तन्ते । स्व मेव । एव वीर्यँ । वीर्यमनुं । अनुं पर्यावर्तन्ते । पर्यावर्तन्ते तस्मांत् । पर्यावर्तन्त इतिं परि-आवर्तन्ते । तस्माद्दक्षिणः । दक्षिणोऽर्धः । अर्ध आत्मनः । आत्मनो वीर्यावत्तरः । वीर्यावत्तरोऽथौं । वीर्यावत्तर इतिं वीर्यावत्-तरः । अथो आदित्यस्यं । अथो इत्यथौं । आदित्यस्येव । एवावृतँ । आवृतमनुं । आवृतमित्यां-वृतँ । अनुंपर्यावर्तन्ते । पर्यावर्तन्ते तस्मांत् । पर्यावर्तन्त इतिं परि-आवर्तन्ते । तस्मात्पराँच्चः । पराँच्चः पशवः । पशवो वि । वि तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते प्रत्यच्चः । प्रत्यच्च आ । आ वर्तन्ते । वर्तन्ते तिसंस्तिस्रः । तिसंस्तिस्रस्सीताँः । तिस्रस्तिंस्र इतिं तिस्रः-तिस्रः । सीताँः कृपति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। कृपति त्रिवृतँ । त्रिवृतमेव । त्रिवृतमितिं त्रि-वृतँ । एव यंज्ञमुखे । यज्ञमुखे वि । यज्ञमुख इतिं यज्ञ-मुखे । वियांतयति । यातयत्योषंधीः । ओषंधीर्वपति । वपति ब्रह्मंणा । ब्रह्मणाऽन्नँ । अन्नमवं । अवं रुन्धे । रुन्धेऽर्के । अर्केँर्कः । अर्कश्चीयते । चीयते चतुर्दशभिंः । चतुर्दशभिंर्वपति । चतुर्दशभिरितिं चतुर्दश-भिः । वपति सप्त । सप्त ग्राम्याः

। ग्राम्या ओषधयः । ओषधयस्सप्त । सप्तारण्याः । आरण्या उभयीषां । उभयीषामवरुध्यै । अवरुध्या अन्नस्यान्नस्य । अवरुध्या इत्यव-रुध्यै । अन्नस्यान्नस्य वपति । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य- अन्नस्य । वपत्यन्नस्यान्नस्य । अन्नस्यान्नस्यावरुद्ध्यै । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । अवरुध्यै कृष्टे । अवरुध्या इत्यव-रुध्यै । कृष्टे वपति । वपति कृष्टे । कृष्टे हि । ह्योषधयः । ओषधयः प्रतितिष्ठन्ति । प्रतितिष्ठन्त्यनुसीतं । प्रतितिष्ठन्तीति प्रति-तिष्ठन्ति । अनुसीतं वपति । अनुसीतमित्यनु-सीतम् । वपति प्रजाꣳत्यै । प्रजाꣳत्यै द्वादशसु । प्रजाꣳत्या इति प्र-जात्यै । द्वादशसु सीतासु । द्वादशस्विति द्वादश-सु । सीतासु वपति । वपति द्वादश । द्वादश मासाः । मासाꣳस्संवथ्सरः । संवथ्सर स्संवथ्सरेण । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरेणैव । संवथ्सरेणेति सं-वथ्सरेण । एवास्मै । अस्मा अन्नँ । अन्न पचति । पचति यत् । यदग्निचित् । अग्निचिदनवरुद्धस्य । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । अनवरुध्दस्याश्नीयात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अनवरुद्धस्येत्यनव-रुद्धस्य । अश्नीयादवरुद्धेन । अवरुद्धेन वि । अवरुद्धे-नेत्यव-रुध्देन । व्यृध्येत । ऋध्येत ये । ये वनस्पतीनाम् । वनस्पतीना फलग्रहयः । फलग्रहयस्तान् । फलग्रहय इति फल-ग्रहयः । तानिध्मे । इध्मेऽपि । अपि प्र । प्रोक्षेत् । उक्षेदनवरुद्धस्य । अनवरुद्धस्यावरुद्ध्यै । अनवरुद्धस्येत्यनव-रुद्धस्य । अवरुद्ध्यै दिग्भ्यः । अवरुध्या इत्यव-रुध्यै । दिग्भ्यो लोष्टान् । दिग्भ इति दिक्-भ्यः । लोष्टान्थ्सं । समस्यति । अस्यति दिशां । दिशामेव । एव वीर्यँ । वीर्यमवरुद्ध्य । अवरुद्ध्य दिशां । अवरुध्येत्यव-रुध्य । दिशां वीर्यँ । वीर्यँऽग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते यं । यं द्विष्यात् । द्विष्याद्यत्र । यत्र सः । सस्यात् । स्यात्तस्यै । तस्यै दिशः । दिशो लोष्टं । लोष्टमा । आहरेत् । हरेदिषँ । इष मूर्जँ । ऊर्जमहं । अहमितः । इत आ । आ ददे । दद इति । इतीषँ । इष मेव । एवोर्जँ । ऊर्ज तस्यै । तस्यै दिशः । दिशोऽव । अव रुन्धे । रुन्धे क्षोधुकः । क्षोधुको भवति । भवति यः । यस्तस्याँ । तस्याँ दिशि । दिशि भवति । भवत्युत्तरवेदिं । उत्तरवेदि-मुप । उत्तरवेदिमित्युत्तर-वेदिं । उप वपति । वपत्युत्तरवेद्यां । उत्तरवेद्याꣳहि ।

उत्तरवेद्यामित्युत्तर-वेद्यां । ह्यग्निः । अग्निश्चीयतै । चीयतेऽथौ । अथो पशवः । अथो इत्यथौ । पशवो वै । वा उत्तरवेदिः । उत्तरवेदिः पशून् । उत्तरवेदिरित्युत्तर-वेदिः । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽथौ । अथो यज्ञपुरुषः । अथो इत्यथौ । यज्ञपुरुषोऽ-नन्तरित्ये । यज्ञपुरुष इति यज्ञ-पुरुषः । अनन्तरित्या इत्यनन्तः-इत्ये () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्ने तव । तव श्रवः । श्रवो वयः । वय इति । इति सिकताः । सिकता नि । नि वपति । वपत्येतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेर्वैश्वानरस्य । वैश्वानरस्य सूक्तं । सूक्तꣳ सूक्तेन । सूक्तमिति सु-उक्तं । सूक्तेनेव । सूक्तेनेति सु-उक्तेन । एव वैश्वानरं । वैश्वानरमव । अव रुन्धे । रुन्धे षड्भिः । षड्भिर्नि । षड्भिरिति षट्-भिः । नि वपति । वपति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव- स्संवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरोऽग्निः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । अग्निर्वैश्वानरः । वैश्वानरस्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स-अक्षात् । एव वैश्वानरं । वैश्वानरमव । अव रुन्धे । रुन्धे समुद्रम् । समुद्रं वै । वै नाम । नामैतत् । एतच्छन्दः । छन्दस्समुद्रं । समुद्रमनु । अनु प्रजाः । प्रजाः प्र । प्रजा इति प्र-जाः । प्र जायन्ते । जायन्ते यत् । यदेतेन । एतेन सिकताः । सिकता निवपति । निवपति प्रजानाँ । निवपतीति नि-वपति । प्रजानाँ प्रजननाय । प्रजानामिति प्र-जानाँ । प्रजननायेन्द्रः । प्रजननायेति प्र-जनन्नाय । इन्द्रो वृत्राय () ।

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वृत्राय वज्रँ । वज्रं प्र । प्राहरत् । अहरथ्सः । स त्रेधा । त्रेधावि । व्यभवत् । अभवथ्स्फ्यः । स्फ्यस्तृतीयं । तृतीयꣳ रथः । रथस्तृतीयम् । तृतीयं यूपः । यूपस्तृतीयं । तृतीयं ये । यैऽन्तश्चराः । अन्तश्चरा अशीर्यन्त । अन्तश्चरा

इत्यन्तः-शराः । अशीर्यन्त ताः । ताः शर्कराः । शर्करा अभवन् । अभवत्तत् । तच्छर्कराणाम् । शर्कराणाꣳ शर्करत्वं । शर्करत्वं वज्रः । शर्करत्वमिति शर्कर-त्वम् । वज्रो वै । वै शर्कराः । शर्कराः पशुः । पशुरग्निः । अग्निर्यत् । यच्छर्कराभिः । शर्कराभिरग्निं । अग्निं परिमिनोति । परिमिनोति वज्रेण । परिमिनोतीति परि-मिनोति । वज्रेणैव । एवास्मै । अस्मै पशून् । पशून्परि । परि गृह्णाति । गृह्णाति तस्मात् । तस्माद्वज्रेण । वज्रेण पशवः । पशवः परिगृहीताः । परिगृहीतास्तस्मात् । परिगृहीता इति परि-गृहीताः । तस्माथ्स्थेयान् । स्थेयानस्थेयसः । अस्थेयसो न । नो प । उपहरते । हरते तिसृभिः । तिसृभिः पशुकामस्य । तिसृभिरिति त्रि-सृभिः । पशुकामस्य परि । पशुकामस्येति पशु-कामस्य ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। परि मिनुयात् । मिनुयाथ्सप्त । सप्त वै । वै शीर्षण्याः । शीर्षण्याः प्राणाः । प्राणाः प्राणाः । प्राणा इति प्र-अनाः । प्राणाः पशवः । प्राणा इति प्र-अनाः । पशवः प्राणैः । प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र-अनैः । एवास्मै । अस्मै पशून् । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्धे त्रिणवाभिः । त्रिणवाभिर्भ्रातृव्यवतः । त्रिणवाभिरिति त्रि-नवाभिः । भ्रातृव्यवतस्त्रिवृतं । भ्रातृव्यवत इति भातृव्य-वतः । त्रिवृतमेव । त्रिवृतमिति त्रि-वृतं । एव वज्रं । वज्रꣳ सम्भृत्य । सम्भृत्य भ्रातृव्याय । सम्भृत्येति सं-भृत्य । भ्रातृव्याय प्र । प्र हरति । हरति स्तृत्यै । स्तृत्या अपरिमिताभिः । अपरिमिताभिः परि । अपरिमिताभिरित्यपरि-मिताभिः । परि मिनुयात् । मिनुयादपरिमितस्य । अपरिमितस्यावरुध्यै । अपरिमितस्येत्यपरि-मितस्य । अवरुध्यै यं । अवरुध्या इत्यव-रुध्यै । यं कामयेत । कामयेतापशुः । अपशुस्स्यात् । स्यादिति । इत्यपरिमित्य । अपरिमित्य तस्य । अपरिमित्येत्यपरि-मित्य । तस्य शर्कराः । शर्करास्सिकताः । सिकता वि । व्यूहेत् । ऊहेदपरिगृहीते । अपरिगृहीत एव । अपरिगृहीत इत्यपरि-गृहीते । एवास्य । अस्य विषूचीनं । विषूचीनꣳ रेतः । रेतः परा । परासिञ्चति । सिञ्चत्यपशुः । अपशुरेव । एव भवति । भवति यं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यं कामयेत । कामयेत पशुमान् । पशुमान्थ्स्यात् । पशुमानिति पशु-मान् । स्यादिति । इति परिमित्यं । परिमित्य तस्यं । परिमित्येति परि-मित्यं । तस्य शर्करााः । शर्करास्सिकता । सिकता वि । व्यूहेत् । ऊहेत्परिगृहीते । परिगृहीत एव । परिगृहीत इति परि-गृहीते । एवास्मै । अस्मे समीचीनँ । समीचीनꣳ रेतः । रेतस्सिञ्चति । सिञ्चति पशुमान् । पशुमानेव । पशुमानिति पशु-मान् । एव भवति । भवति सोम्या । सोम्या वि । व्यूहति । ऊहति सोमः । सोमो वै । वै रेतोधाः । रेतोधा रेतः । रेतोधा इति रेतः-धाः । रेत एव । एव तत् । तद्दधाति । दधाति गायत्रिया । गायत्रिया ब्राँह्मणस्यं । ब्राह्मणस्यं गायत्रः । गायत्रो हि । हि ब्राँह्मणः । ब्राह्मणस्त्रिष्टुभाँ । त्रिष्टुभा राजन्यंस्य । राजन्यंस्य त्रैष्टुभः । त्रैष्टुभो हि । हि राजन्यः । राजन्यः शंयुं । शंयु बार्हस्पत्यं । शंयुमिति शं-युम् । बार्हस्पत्यं मेधः । मेधो न । नो पं । उपानमत् । अनमथ्सः । सौंऽग्निं । अग्निं प्र । प्राविशत् । अविशथ्सः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। सौंऽग्नेः । अग्नेः कृष्णः । कृष्णो रूपं । रूपं कृत्वा । कृत्वोत् । उदायत । आयत सः । सोऽश्वँ । अश्वं प्र । प्राविशत् । अविशथ्सः । सोऽश्वस्य । अश्वस्यावान्तरशफः । अवान्तरशपोंऽभवत् । अवान्तरशफ इत्यवान्तर-शफः । अभवदत् । यदश्वँ । अश्वमाक्रमयति । आक्रमयति यः । आक्रमयतीत्याँ-क्रमयति । य एव । एव मेधः । मेधोऽश्वँ । अश्वं प्र । प्राविशत् । अविशत्तं । तमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे प्रजापतिना । प्रजापतिनाग्निः । प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । अग्निश्चेतव्यः । चेतव्यं इति । इत्याहुः । आहुः प्राजापत्यः । प्राजापत्योश्वः । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । अश्वो यत् । यदश्वँ । अश्वमाक्रमयति । आक्रमयति प्रजापतिना । आक्रमयतीत्याँ-क्रमयति । प्रजापतिनैव ।

प्रजापतिनेतिं प्रजा-पतिना । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते पुष्करपर्णं । पुष्करपर्णमुपं । पुष्करपर्णमितिं पुष्कर-पर्णं । उपं दधाति । दधाति योनिः । योनिर्वै । वा अग्नेः । अग्नेः पुंष्करपर्णं । पुष्करपर्णꣳ सयोंनिं । पुष्करपर्णमितिं पुष्कर-पर्णं । सयोंनिमेव । सयोंनिमिति स-योनिं । एवाग्निं । अग्निं चिंनुते । चिनुतेऽपां । अपां पृष्ठं । पृष्ठमंसि । असीतिं । इत्युपं । उपंदधाति । दधात्यपां । अपां वै । वा एतत् । एतत्पृष्ठं । पृष्ठं यत् । यत्पुंष्करपर्णं । पुष्करपर्णꣳ रूपेणं । पुष्करपर्णमितिं पुष्कर-पर्णं । रूपेणैव । एवैनंत् । एनदुपं । उपं दधाति । दधातीतिं दधाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

ब्रह्मं जज्ञानम् । जज्ञानमितिं । इतिं रुक्मम् । रुक्ममुपं । उपं दधाति । दधाति ब्रह्मंमुखाः । ब्रह्मंमुखा वै । ब्रह्मंमुखा इति ब्रह्मं-मुखाः । वै प्रजापंतिः । प्रजापंतिः प्रजाः । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । प्रजा अंसृजत । प्रजा इतिं प्र-जाः । असृजत ब्रह्मंमुखाः । ब्रह्मंमुखा एव । ब्रह्मंमुखा इति ब्रह्मं- मुखाः । एव तत् । तत्प्रजाः । प्रजा यजंमानः । प्रजा इतिं प्र-जाः । यजंमानस्सृजते । सृजते ब्रह्मं । ब्रह्मं जज्ञानम् । जज्ञानमितिं । इत्याह । आह तस्मांत् । तस्मांद्ब्राह्मणः । ब्राह्मणो मुख्यंः । मुख्यो मुख्यंः । मुख्यों भवति । भवति यः । य एवम् । एवं वेदं । वेदं ब्रह्मवादिनंः । ब्रह्मवादिनों वदन्ति । ब्रह्मवादिन इतिं ब्रह्म-वादिनंः । वदन्ति न । न पृंथिव्यां । पृथिव्यां न । नान्तरिंक्षे । अन्तरिंक्षेन । न दिवि । दिव्यंग्निः । अग्निश्चेंतव्यंः । चेतव्यं इतिं । इति यत् । यत्पृंथिव्यां । पृथिव्यां चिंन्वीत । चिन्वीत पृंथिवीं । पृथिवीꣳ शुचा । शुचाऽर्पयेत् । अर्पयेन्न । नौषंधयः । ओषंधयो न । न वनस्पतंयः । वनस्पतंयः प्र ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्र जा॑येरन्न् । जा॒येर॒न्, यत् । यद॒न्तरि॑क्षे । अ॒न्तरि॑क्षे चिन्वीत । चि॒न्वी॒तान्तरि॑क्षं । अ॒न्तरि॑क्षꣳ शुचा । शु॒चाऽर्प॑येत् । अ॒र्प॒येन्न । न वया॑ꣳसि । वया॑ꣳसि प्र । प्र जा॑येरन्न् । जा॒येर॒न्, यत् । यदि॒वि । दि॒वि चि॑न्वीत । चि॒न्वी॒त दिव॑ं । दिवग॑ं शुचा । शु॒चाऽर्प॑येत् । अ॒र्प॒येन्न । न प॒र्ज॒न्यः॑ । प॒र्ज॒न्यो॑ वर्षेत् । वर्षेदु॒क्मम् । रु॒क्ममुप॑ । उप॑ दधाति । दधात्यमृत॑ं । अमृत॑ं वै । वै हि॑रण्यं । हिर॑ण्यममृत॑ं । अमृत॑ एव । एवाग्निं । अग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते प्रजा॑त्यै । प्रजा॑त्यै हिरण्मय॑ं । प्रजा॑त्या इति॒ प्र-जा॒त्यै॒ । हि॒रण्मय॑ं पुरु॑षं । पुरु॑षमुप॑ । उप॑ दधाति । दधाति॒ यज॑मान-लो॒कस्य॑ । यज॑मानलो॒कस्य॒ विधृ॑त्यै । यज॑मानलो॒कस्ये॑ति॒ यजमान- लो॒कस्य॑ । विधृ॑त्यै॒ यत् । विधृ॑त्या इति॒ वि-धृ॒त्यै॒ । यदि॑ष्ट॒कायाः॑ । इ॒ष्ट॒काया॒ आतृ॑ण्णं । आतृ॑ण्ण मनूप॒दध्यात् । आतृ॑ण्ण॒मित्या-तृ॒ण्ण॒म् । अनू॑प॒दध्यात्प॑शू॒नां । अनू॑प॒दध्यादित्य॑नु-उप॒दध्यात् । प॒शू॒नां च॑ । च यज॑मानस्य । यज॑मानस्य च । च प्रा॒णं । प्रा॒णमपि॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र-अ॒नं । अपि॑ दध्यात् । दध्याद्दक्षि॒णतः॑ । दक्षि॒णतः॑ प्राञ्च॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्राञ्च॒मुप॑ । उप॑ दधाति । दधाति॒ दाधा॑रं । दाधा॑रं यजमानलो॒कं । य॒ज॒मा॒न॒लो॒कं न । य॒ज॒मा॒न॒लो॒कमिति॑ यजमान- लो॒कं । न प॑शू॒नां । प॒शू॒नां च॑ । च यज॑मानस्य । यज॑मानस्य च । च प्रा॒णं । प्रा॒णमपि॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र-अ॒नं । अपि॑ दधाति । दधात्यथौ॑ । अथो॒ खलु॑ । अथो॒ इत्यथौ॑ । खलि॑ष्ट॒कायाः॑ । इ॒ष्ट॒काया॒ आतृ॑ण्णं । आतृ॑ण्ण॒मनु॑ । आतृ॑ण्ण॒मित्या-तृ॒ण्ण॒म् । अनू॑प॑ । उप॑ दधाति । दधाति॒ प्रा॒णाना॑ं । प्रा॒णानां॒ मुष्मृ॑ष्टै । प्रा॒णा॒नामिति॑ प्र-अ॒नाना॑ं । उत्मृ॑ष्टै द्रप्सः॑ । उत्मृ॑ष्टा इत्युत्-मृ॒ष्टै॒ । द्र॒प्सश्च॑ स्कन्द । च॒ स्क॒न्देति॑ । इत्यभि॑ । अभि॑ मृशति । मृ॒श॒ति॒ होत्रा॑सु । होत्रा॑स्वेव । ए॒वैन॑ं । ए॒न॒ं प्रति॑ । प्रति॑ष्ठापयति । स्थापयति स्रु॑चो । स्रु॒चावुप॑ । उप॑दधाति । दधात्याज्य॑स्य । आज्य॑स्य पूर्णा॑ । पूर्णा का॑ष्मर्यमयी॑ । का॒ष्म॒र्य॒मयी॑ द्रप्नः॑ । का॒ष्म॒र्य॒मयी॒ मिति॑ काष्मर्य-मयी॑ । द्रप्नः॑ पूर्णा॑ । पूर्णामौदु॑म्बरीं । औदु॑म्बरीमि॒यं

। इ॒यं वै । वै का॑र्ष्म॒र्य॒मयी॑ । का॒र्ष्म॒र्य॒मय्य॒सौ । का॒र्ष्म॒र्य॒मयी॑ति॑ कार्ष्मर्य-मयी॑ । अ॒सावौ॑दु॒म्ब॒री । औ॒दु॒म्ब॒री॒मे । इ॒मे ए॒व । इ॒मे इ॒ती॒मे । ए॒वोप॑ । उप॑ धत्ते । ध॒त्ते॒ तूष्णी॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। तूष्णी॒मुप॑ । उप॑ दधाति । दधा॑ति न । न हि । हीमे । इ॒मे य॒ज्ञु॒षा । इ॒मे इ॒ती॒मे । य॒ज्ञु॒षाऽऽस्तु॑ । आस्तु॒मर्ह॑ति । अर्ह॑ति दक्षि॒णा॑ । दक्षि॒णा॑ कार्ष्मर्य॒मयी॑ । का॒र्ष्म॒र्य॒मयी॒मुत्त॑रा॑ । का॒र्ष्म॒र्य॒मयी॒मिति॑ कार्ष्मर्य-मयी॑ । उत्त॑रा॒मौदु॑म्बरीं । उत्त॑रा॒मित्युत्-त॒रा॒म् । औदु॑म्बरी॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑दस्याः । अ॒स्या अ॒सौ । अ॒सावुत्त॑रा । उत्त॒राऽऽज्य॑स्य । उत्त॒रेत्युत्-त॒रा॒ । आज्य॑स्य पू॒र्णा॑ । पू॒र्णा॑ का॑र्ष्म॒र्य॒मयी॑ । का॒र्ष्म॒र्य॒मयी॒ वज्रः॑ । का॒र्ष्म॒र्य॒मयी॒मिति॑ कार्ष्मर्य-मयी॑ । वज्रो॒ वै । वा आज्य॑ । आज्यं॑ वज्रः॑ । वज्रः॑ काष्म॒र्यः॑ । का॒ष्म॒र्यो॑ वज्रे॑ण । वज्रे॑णै॒व । ए॒व य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॒णतः॑ । दक्षि॒णतो॑ रक्षा॑ꣳसि । रक्षा॒ꣳस्यप॑ । अप॑ हन्ति । हन्ति॒ दघ्नः॑ । दघ्नः॑ पू॒र्णा॑ । पू॒र्णामौदु॑म्बरीं । औदु॑म्बरीं प॒शवः॑ । प॒शवो॒ वै । वै दधि॑ । दध्यू॒र्क् । ऊर्गु॑दु॒म्बरः॑ । उ॒दु॒म्बरः॑ प॒शुषु॑ । प॒शुष्वे॒व । ए॒वोर्ज॑ । ऊर्ज॑ दधाति । दधा॑ति पू॒र्णे । पू॒र्णे उप॑ । पू॒र्णे इति॑ पू॒र्णे । उप॑ दधाति । दधा॑ति पू॒र्णे । पू॒र्णे ए॒व । पू॒र्णे इति॑ पू॒र्णे । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ममु॒ष्मिन्न् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒मु॒ष्मि॑न्लो॒के । लो॒क उप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठ॒ते॒ वि॒राजि॑ । ति॒ष्ठ॒ते॒ इति॑ तिष्ठते । वि॒राज्य॒ग्निः । वि॒राजी॑ति॑ वि-राजि॑ । अ॒ग्निश्चे॑त॒व्यः॑ । चे॒त॒व्य॑ इति॑ । इत्या॑हुः । आ॒हु॒स्स्रुक् । स्स्रुग्वै । वै वि॒राट् । वि॒राड॒त् । वि॒राडिति॑ वि-राट् । यथ्स्रुचौ॑ । स्रुचा॑वुपदधा॑ति । उ॒प॒द॒धा॑ति वि॒राजि॑ । उ॒प॒द॒धा॑तीत्यु॑प-दधा॑ति । वि॒राज्ये॒व । वि॒राजी॑ति॑ वि-राजि॑ । ए॒वाग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते॒ य॒ज्ञ॒मु॒खेय॑ꣳयज्ञमु॒खे । य॒ज्ञ॒मु॒खेय॑ꣳयज्ञमु॒ख॒ वै । य॒ज्ञ॒मु॒खेय॑ꣳयज्ञमु॒ख॒ इति॑ यज्ञमु॒खे-य॒ज्ञ॒मु॒खे । वै क्रि॒यमा॑णे

। क्रियमाणे यज्ञं । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि जिघाꣳसंति । जिघाꣳसंति यज्ञमुखं । यज्ञमुखꣳ रुक्मः । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । रुक्मो यत् । यद्रुक्मं । रुक्मं व्याघारयति । व्याघारयति यज्ञमुखात् । व्याघारयतीति वि-आघारयति । यज्ञमुखादेव । यज्ञमुखादिति यज्ञ-मुखात् । एव रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अप हंति । हंति पञ्चभिः । पञ्चभी-र्व्याघारयति । पञ्चभिरिति पञ्च-भिः । व्याघारयति पाङ्क्तः । व्याघारयतीति वि-आघारयति । पाङ्क्तो यज्ञः । यज्ञो यावान् । यावानेव । एव यज्ञः । यज्ञस्तस्मात् । तस्माद्रक्षाꣳसि । रक्षाꣳस्यप । अप हन्ति । हन्त्यक्ष्णया । अक्ष्णया व्याघारयति । व्याघारयति तस्मात् । व्याघारयतीति वि-आघारयति । तस्मादक्ष्णया । अक्ष्णया पशवः । पशवोऽङ्गानि । अङ्गानि प्र । प्र हरन्ति । हरन्ति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

स्वयमातृण्णामुप । स्वयमातृण्णामिति स्वयं-आतृण्णां । उप दधाति । दधाती यं । इयं वै । वै स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णे मां । स्वय-मातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । इममेव । एवोप । उपधत्ते । धत्तेऽश्वँ । आश्वमुप । उप घ्रापयति । घ्रापयति प्राणं । प्राणमेव । प्राणमिति प्र-अनं । एवास्याँ । अस्यां दधाति । दधात्यथौ । अथौ प्राजापत्यः । अथो इत्यथौ । प्राजापत्यो वै । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । वा अश्वः । अश्वः प्रजापतिना । प्रजापतिनेव । प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते प्रथमा । प्रथमेष्टका । इष्टकोपधीयमाना । उपधीयमाना पशूनां । उपधीयमानेत्युप-धीयमाना । पशूनां च । च यजमानस्य । यजमानस्य च । च प्राणं । प्राणमपि । प्राणमिति प्र-अनम् । अपि दधाति । दधाति स्वय-मातृण्णा । स्वयमातृण्णा भवति । स्वयमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । भवति प्राणानाँ । प्राणानामुष्मृष्ठै । प्राणानामिति प्र-अनानाँ । उष्मृष्ठा अथौ । उत्मृष्ठा इत्युत्-सृष्ठै । अथो सुवर्गस्य । अथो इत्यथौ । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्यानुख्यात्यै । अनुख्यात्या अग्नौ । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै । अग्नावग्निः । अग्निश्चेतव्यः । चेतव्य इति । इत्याहुः । आहुरेषः । एष वै । वा अग्निः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अग्निर्वैश्वानरः । वैश्वानरो यत् । यद्ब्राह्मणः । ब्राह्मणस्तस्मै । तस्मै प्रथमाम् । प्रथमामिष्टकां । इष्टकां यज्ञुष्कृतां । यज्ञुष्कृतां प्र । यज्ञुष्कृतामिति यज्ञुः-कृताम् । प्रयच्छेत् । यच्छेत्तां । तां ब्राह्मणः । ब्राह्मणश्च । चोप । उप दध्याताम् । दध्याता-मग्नौ । अग्नामेव । एव तत् । तदग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत ईश्वरः । ईश्वरो वै । वा एषः । एष आर्तिं । आर्तिमार्तोः । आर्तोर्यः । आर्तो-रित्या-अर्तोः । योऽविद्वान् । अविद्वानिष्टकां । इष्टकामुपदधाति । उपदधाति त्रीन् । उपदधातीत्युप-दधाति । त्रीन् वरान् । वरान्दद्यात् । दद्यात्त्रयः । त्रयो वै । वै प्राणाः । प्राणाः प्राणानां । प्राणा इति प्र-अनाः । प्राणानाꣳ स्पृत्यै । प्राणानामिति प्र अनानां । स्पृत्यै द्वौ । द्वावेव । एव देयौ । देयौ द्वौ । द्वौहि । हि प्राणौ । प्राणावेकः । प्राणाविति प्र-अनौ । एक एव । एव देयः । देय एकः । एको हि । हि प्राणः । प्राणः पशुः । प्राण इति प्र-अनः । पशुर्वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निर्न । न खलु । खलु वै । वै पशवः । पशव आयवसे । आयवसे रमन्ते । रमन्ते दूर्वेष्टकां । दूर्वेष्टकामुप । दूर्वेष्टकामिति दूर्वा-इष्टकाम् । उप दधाति । दधाति पशूनां । पशूनां धृत्यै । धृत्यै द्वाभ्याꣳ । द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै काण्डाᳬकाण्डात् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । काण्डाᳬकाण्डात्प्ररोहन्ती । काण्डाᳬत्काण्डादिति काण्डात्-काण्डात् । प्ररोहन्तीति । प्ररोहन्तीति प्र-रोहन्ती । इत्याह । आह काण्डेनकाण्डेन । काण्डेनकाण्डेन हि । काण्डेनकाण्डेनेति काण्डेन-काण्डेन । ह्येषा । एषा प्रति तिष्ठति । प्रतितिष्ठत्येव । प्रतितिष्ठतीति प्रति-तिष्ठति । एवा नः । नो दूर्वे । दूर्वे प्र । प्र तनु । तनु सहस्रेण । सहस्रेण शतेन । शतेन च । चेति । इत्याह ।

आह॒ साह॑स्रः । साह॑स्रः प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑तेः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः । प्र॒जाप॑ते रास्यै॑ । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा-प॑तेः । आस्यै॑ देव॒लक्ष्मं॑ । दे॒व॒लक्ष्मं॑ वै । दे॒व॒लक्ष्मे॑ति॑ देव-ल॒क्ष्मम् । वै त्र्या॑लिखि॒ता । त्र्या॒लि॒खि॒ता तां । त्र्या॒लि॒खि॒तेति॑ त्रि-आ॒लि॒खि॒ता । तामुत्त॑रलक्ष्माणं । उत्त॑रलक्ष्माणं दे॒वाः । उत्त॑रलख्माण॒मित्युत्त॑र-ल॒क्ष्मा॒णं । दे॒वा उप॑ । उपा॑दधत । अ॒द॒धता॑धर॑लक्ष्माणं । अध॑रलक्ष्माण॒मसु॑राः । अध॑रलक्ष्माण॒-मित्यध॑र-ल॒क्ष्मा॒णं । असु॑रा यम् । यं का॒मये॑त

()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। का॒मये॑त॒ वसी॑यान् । वसी॑यान्थ्यात् । स्या॒दिति॑ । इत्युत्त॑रलक्ष्माणं । उत्त॑रलक्ष्माणं॒ तस्य॑ । उत्त॑रलक्ष्माण॒मित्युत्त॑र-ल॒क्ष्मा॒णं । तस्योप॑ । उप॑ दध्यात् । द॒ध्या॒द्वसी॑यान् । वसी॑यानेव । एव भ॑वति । भ॒व॒ति॒ यं । यं का॒मये॑त । का॒मये॑त॒ पापी॑यान् । पापी॑यान्थ्स्यात् । स्या॒दिति॑ । इत्यध॑रलक्ष्माणं । अध॑रलक्ष्माणं॒ तस्य॑ । अध॑रलक्ष्माण॒मित्यध॑र-ल॒क्ष्मा॒णं । तस्योप॑ । उप॑ दध्यात् । द॒ध्या॒दसु॑र योनिम् । असु॑रयोनिमेव । असु॑रयोनि॒मित्यसु॑र-योनिम् । एवैन॑ । ए॒न॒मनु॑ । अनु॑ परा॑ । परा॑ भावयति । भा॒व॒य॒ति॒ पापी॑यान् । पापी॑यान्भवति । भ॒व॒ति॒त्रा लि॒खि॒ता । त्र्या॒लि॒खि॒ता भ॑वति । त्र्या॒लि॒खि॒तेति॑ त्रि-आ॒लि॒खि॒ता । भ॒व॒तीमे । इ॒मे वै । वै लो॒काः । लो॒कास्त्र्या॑लिखि॒ता । त्र्या॒लि॒खि॒तेभ्यः॑ । त्र्या॒लि॒खि॒तेति॑ त्रि-आ॒लि॒खि॒ता । ए॒भ्य एव । एव लो॒केभ्यः॑ । लो॒केभ्यो भ्रातृ॑व्यं । भ्रातृ॑व्यमन्तः । अ॒न्तरे॑ति । ए॒त्यङ्गि॑रसः । अङ्गि॑रसस्सु॒वर्गं । सु॒वर्गं लो॒कं । सु॒वर्ग॒मिति॑ सुवः-गम् । लो॒कं य॒तः । य॒तः पु॑रो॒डाशः॑ । पु॒रो॒डाशः॑ कू॒र्मः । कू॒र्मो भू॒त्वा । भू॒त्वाऽनु॑ । अनु॒ प्र । प्रा स॑र्पत् । अ॒स॒र्प॒द्य॒त् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यत्कूर्मम् । कूर्ममुप दधाति । उपदधाति यथा । उपदधातीत्युप दधाति । यथा क्षेत्रवित् । क्षेत्रविदञ्जसा । क्षेत्रविदिति क्षेत्र-वित् । अञ्जसा नयति । नयत्येवं । एवमेव । एवैनँ । एनं कूर्मः । कूर्मस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमञ्जसा । अञ्जसा नयति । नयति मेधः । मेधो वै । वा एषः । एष पशूनां । पशूनां यत् । यत्कूर्मः । कूर्मो यत् । यत्कूर्मम् । कूर्ममुपदधाति । उपदधाति स्वम् । उपदधातीत्युप- दधाति । स्वमेव । एव मेधँ । मेधं पश्यन्तः । पश्यन्तः पशवः । पशव उप । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते श्मशानं । श्मशानं वै । वा एतत् । एतत्क्रियते । क्रियते यत् । यन्मृतानाँ । मृतानाँ पशूनां । पशूनाꣳ शीर्?षाणिं । शीर्?षाण्युपधीयन्तैँ । उपधीयन्ते यत् । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तैँ । यज्जीवन्तं । जीवन्तं कूर्मम् । कूर्ममुपदधाति । उपदधाति तेन । उपदधातीत्युप-दधाति । तेनाश्मशानचित् । अश्मशानाचिद्वास्तव्यः । अश्मशानचिदित्य-श्मशान-चित् । वास्तव्यो वै । वा एषः । एष यत् । यत्कूर्मः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। कूर्मो मधु । मधु वाताः । वाता ऋतायते । ऋतायत इति । ऋतायत इत्यृत-यते । इति दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेणाभि । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । अभ्यनक्ति । अनक्ति स्वदयति । स्वदयत्येव । एवैनँ । एनं ग्राम्यम् । ग्राम्यं वै । वा एतत् । एतदन्नँ । अन्नं यत् । यद्दधि । दध्यारण्यं । आरण्यं मधु । मधु यत् । यद्दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेणाभ्यनक्ति । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । अभ्यनक्त्युभयस्य । अभ्यनक्तीत्यभि-अनक्ति । उभयस्यावरुद्ध्यै । अवरुद्ध्यै मही । अवरुद्ध्या इत्यव-रुद्ध्यै । मही द्यौः । द्यौः पृथिवी । पृथिवी च । च नः । न इति । इत्याह । आहाभ्याम् । आभ्यामेव । एवैनँ । एनमुभयतः । उभयतः परि । परि गृह्णाति । गृह्णाति प्राञ्चँ । प्राञ्चमुप । उप दधाति । दधाति सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य समष्ट्यै । समष्ट्यै पुरस्तात् । समष्ट्या इति सं-अष्ट्यै । पुरस्तात्प्रत्यञ्चम् । पुत्यञ्चमुप । उप दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मात्पुरस्तात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पुरस्ताँत्प्रत्यञ्चः । प्रतञ्चः पशवः । पशवो मेधं । मेधमुपं । उपं तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते यः । यो वै । वा अपंनाभिम् । अपंनाभिमग्निं । अपंनाभिमित्यपं-नाभिं । अग्निं चिंनुते । चिनुते यजंमानस्य । यजंमानस्य नाभिँ । नाभि मनुं । अनु प्र । प्र विंशति । विशति सः । स एंनम् । एनमीश्वरः । ईश्वरो हिꣳसितोः । हिꣳसितोरुलूखलं । उलूखलमुपं । उपं दधाति । दधात्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेर्नाभिः । नाभिस्सनाभिं । सनाभिंमेव । सनाभिमिति स-नाभिं । एवाग्निं । अग्निं चिंनुते । चिनुतेऽ- हिꣳसायै । अहिꣳसाया औदुंम्बरं । औदुंम्बरं भवति । भवत्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वा उंदुम्बरः । उदुम्बर ऊर्जँ । ऊर्जमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे मध्यतः । मध्यत उपं । उपं दधाति । दधाति मध्यतः । मध्यत एव । एवास्मैँ । अस्मा ऊर्जँ । ऊर्जं दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्माँन्मध्यतः । मध्यत ऊर्जा । ऊर्जा भुंञ्जते । भुञ्जत इयंत् । इयंद्भवति । भवति प्रजापंतिना । प्रजापंतिना यज्ञमुखेनं । प्रजापंतिनेतिं प्रजा-पतिना । यज्ञमुखेन संमितं । यज्ञमुखेनेतिं यज्ञ-मुखेनं । सम्मितमवं । सम्मितमिति सं-मितम् । अवं हन्ति । हन्त्यन्नँ । अन्नमेव । एवाकः । अक-र्वैष्णव्या । वैष्णव्यर्चः ऋचोपं । उपं दधाति । दधाति विष्णुः । विष्णुर्वै । वै यज्ञः । यज्ञो वैँष्णवाः । वैष्णवा वनस्पतंयः । वनस्पतंयो यज्ञे । यज्ञ एव । एव यज्ञं । यज्ञं प्रतिं । प्रतिंष्ठापयति । स्थापयतीतिं स्थापयति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

एषां वै । वा एतत् । एतल्लोकानाँ । लोकानां ज्योतिः । ज्योतिः सम्भृंतं । सम्भृंतं यत् । सम्भृंतमिति सं-भृतं । यदुखा । उखा यत् । यदुखां । उखामुंपदधाति । उपदधाँत्येभ्यः । उपदधातीत्युंप-दधाति । एभ्य एव । एव लोकेभ्यः

। लोकेभ्यो ज्योतिः । ज्योतिरवं । अवं रुन्धे । रुन्धे मध्यतः । मध्यत उपं । उपं दधाति । दधाति मध्यतः । मध्यत एव । एवास्मै । अस्मै ज्योतिः । ज्योतिर्दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मान्मध्यतः । मध्यतो ज्योतिः । ज्योतिरुपं । उपास्महे । आस्महे सिकताभिः । सिकताभिः पूरयति । पूरयत्येतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेर्वैश्वानरस्यं । वैश्वानरस्यं रूपं । रूपꣳ रूपेणं । रूपेणैव । एव वैश्वानरम् । वैश्वानरमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे यं । यं कामयेत । कामयेत क्षोधुकः । क्षोधुकस्स्यात् । स्यादितिं । इत्यूनां । ऊनां तस्यं । तस्योपं । उपं दध्यात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। दध्यात्क्षोधुकः । क्षोधुक एव । एव भवति । भवति यं । यं कामयेत । कामयेतानुपद- स्यत् । अनुपदस्यदन्नं । अनुपदस्यदित्यनुप-दस्यत् । अन्नमद्यात् । अद्यादितिं । इतिं पूर्णां । पूर्णां तस्यं । तस्योपं । उपं दध्यात् । दध्यादनुपदस्यत् । अनुपदस्यदेव । अनुपदस्यदित्यनुप-दस्यत् । एवान्नं । अन्नमत्ति । अत्ति सहस्रं । सहस्रं वै । वै प्रतिं । प्रति पुरुषः । पुरुषः पशूनां । पशूनां यच्छति । यच्छति सहस्रं । सहस्रमन्ये । अन्ये पशवः । पशवो मध्यें । मध्ये पुरुषशीर्?षं । पुरुषशीर्?षमुपं । पुरुषशीर्?षमितिं पुरुष-शीर्?षम् । उपं दधाति । दधाति सवीर्यत्वाय । सवीर्यत्वा योखायाँ । सवीर्यत्वायेतिं सवीर्य-त्वायं । उखायामपिं । अपिं दधाति । दधाति प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठामेव । प्रतिष्ठामितिं प्रति-स्थाम् । एवैनंत् । एनद्गमयति । गमयति व्यृद्धं । व्यृद्धं वै । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । वा एतत् । एतत्प्राणैः । प्राणैरमेध्यं । प्राणैरितिं प्र-अनैः । अमेध्यं यत् । यत्पुरुषशीर्?षं । पुरुषशीर्?षममृतं । पुरुषशीर्?षमितिं पुरुष-शीर्?षम् । अमृतं खलु । खलु वै । वै प्राणा । प्राणा अमृतं । प्राणा इतिं प्र-अनाः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अमृत꣣ꣳ हिरण्यं । हिरण्यं प्राणेषु । प्राणेषु हिरण्यशल्कान् । प्राणेष्विति प्र-अनेषु । हिरण्यशल्कान् प्रति । हिरण्यशल्कानिति हिरण्य-शल्कान् । प्रत्यस्यति । अस्यति प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठामेव । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । एवैनत् । एनद्गमयित्वा । गमयित्वा प्राणैः । प्राणैस्सं । प्राणैरिति प्र-अनैः । समर्धयति । अर्धयति दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेण पूरयति । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । पूरयति मध्व्यः । मध्व्योऽसानि । असानीति । इति शृतातङ्कौन । शृतातङ्कौन मेध्यत्वाय । शृतातङ्कौनेति शृत-आतङ्कौन । मेध्यत्वाय ग्राम्यं । मेध्यत्वायेति मेध्य-त्वाय । ग्राम्यं वै । वा एतत् । एतदन्नँ । अन्नं यत् । यद्दधि । दध्यारण्यं । आरण्यं मधु । मधु यत् । यद्दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेण पूरयति । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । पूरयत्युभयस्य । उभयस्यावरुद्ध्यै । अवरुद्ध्यै पशुशीर्?षाणि । अवरुद्ध्या इत्यव-रुद्ध्यै । पशुशीर्?षाण्युप । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणि । उप दधाति । दधाति पशवः । पशवो वै । वै पशुशीर्?षाणि । पशुशीर्?षाणि पशून् । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणि । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यं । यं कामयेत । कामयेता पशुः । अपशुस्स्याꣳत् । स्यादिति । इति विषूचीनानि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। विषूचीनानि तस्य ॥ तस्योप । उप दध्यात् । दध्याद्विषूचः । विषूच एव । एवास्माꣳत् । अस्मात्पशून् । पशून्दधाति । दधात्यपशुः । अपशुरेव । एव भवति । भवति यं । यं कामयेत । कामयेत पशुमान् । पशुमान्स्याꣳत् । पशुमानिति पशु-मान् । स्यादिति । इति समीचीनानि । समीचीनानि तस्य । तस्योप । उप दध्यात् । दध्याथ्समीचः । समीच एव । एवास्मै । अस्मे पशून् । पशून्दधाति । दधाति पशुमान् । पशुमा- नेव । पशुमानिति पशु-मान् । एव भवति । भवति पुरस्ताꣳत् । पुरस्ताꣳत्प्रती- चीनँ । प्रतीचीनमश्वस्य । अश्वस्योप । उप दधाति । दधाति पश्चात् । पश्चा त्प्राचीनँ । प्राचीनंमृषभस्य । ऋषभस्यापशवः । अपशवो वै । वा अन्ये । अन्ये गोऽअश्वेभ्यः । गोऽअश्वेभ्यः पशवः । गोऽअश्वेभ्य इति

गो-अश्वेभ्यः । पशवो गो?अश्वान् । गोअश्वानेव । गोअश्वानीति गो-अश्वान् । एवास्मै । अस्मे समीचः । समीचो दधाति । दधात्येतावन्तः । एतावन्तो वै । वै पशवः । पशवो द्विपादः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। द्विपादश्च । द्विपाद इति द्वि-पादः । च चतुष्पादः । चतुष्पादश्च । चतुष्पाद इति चतुः-पादः । च तान् । तान्, वै । वा एतत् । एतदग्नौ । अग्नौ प्र । प्र दधाति । दधाति यत् । यत्पशुशीर्?षाणि । पशुशीर्?षाण्युप दधाति । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणि । उपदधात्यमुं । उपदधातीत्युप-दधाति । अमुमारण्यं । आरण्यमनु । अनु ते । ते दिशामि । दिशामीति । इत्याह । आह ग्राम्येभ्यः । ग्राम्येभ्य एव । एव पशुभ्यः । पशुभ्य आरण्यान् । पशुभ्य इति पशु-भ्यः । आरण्यान्पशून् । पशूश्चुचँ । शुच मनु । अनूत् । उथ्मृजति । सृजति तस्मात् । तस्मादुथ्समावत् । समावत्पशूनां । पशूनां प्रजायमानानां । प्रजायमानानामारण्याः । प्रजायमानामिति प्र-जायमानानां । आरण्याः पशवः । पशवः कनीयाꣳसः । कनीयाꣳसश्चुचा । शुचा हि । ह्यृताः । ऋतास्सर्पशीर्?षम् । सर्पशीर्?षमुप । सर्पशीर्?षमिति सर्प-शीर्?षम् । उप दधाति । दधाति या । ये व । एव सर्पे । सर्पेब्विषिः । ब्विषिस्तां । ता मेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यथ्समीचीनँ । समीचीनं पशुशीर्?षेः । ँपशुशीर्?षेरुपदध्यात् । ँपशुशीर्?षेरितिं पशु-शीर्?षेः । उपदध्याद्ग्राम्यान् । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । ग्राम्यान्पशून् । पशून्दꣳशुकाः । दꣳशुकास्स्युः । स्युर्यत् । यद्विपूचीनँ । विपूचीनं मारण्यान् । आरण्यान् यजुः । यजुरेव । एव वदेत् । वदेदवं । अव तां । तां ब्विषिँ । ब्विषिꣳ रुन्धे । रुन्धे या । या सर्पे ।

स॒र्पे न । न ग्रा॒म्यान् । ग्रा॒म्यान्प॒शून् । प॒शून्, हि॒नस्ति॑ । हि॒नस्ति॒ न । नार॒ण्यान् । आर॒ण्यानथौ॑ । अथो॒ खलु॑ । अथो॒ इत्यथौ॑ । खलू॑प॒धेय॑ँ । उ॒प॒धेय॑मेव । उ॒प॒धेय॒मित्यु॑प-धेय॑ँ । एव यत् । यदु॑प॒दधा॑ति । उ॒प॒दधा॑ति तेन॑ । उ॒प॒दधा॒तीत्यु॑प- दधा॑ति । तेन॒ तां । ताम् ब्रि॒षिँ । ब्रि॒षिम॑व॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे या । या स॒र्पे । स॒र्पे यत् । यद्यजु॑ः । यजु॒र्वद॑ति । वद॑ति॒ तेन॑ । तेन॑ शा॒न्तं । शा॒न्तमिति॑ शा॒तं () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

पशु॒ वै । वा ए॒षः । ए॒ष यत् । यद॒ग्निः । अ॒ग्नि॒र्योनि॑ः । योनि॒ः खलु॑ । खलु॒ वै । वा ए॒षा । ए॒षा प॒शोः । प॒शोर्वि । विक्रि॑यते । क्रि॒य॒ते यत् । यत्प्रा॒चीन॑ँ । प्रा॒चीन॑मे॒ष्ट॒कात् । ऐ॒ष्ट॒काद्यजु॑ः । यजु॑ः क्रि॒यते॑ । क्रि॒य॒ते रे॒तः॑ । रे॒तोऽप॒स्या॑ः । अ॒प॒स्या॑ अप॒स्या॑ः । अ॒प॒स्या॑ उप॑ । उप॑ दधाति । दधा॒ति॒ योनौ॑ । योना॑वेव । एव रे॒तः॑ । रे॒तो॑ दधाति । दधा॒ति॒ पश्च॑ । पश्चोप॑ । उप॑ दधाति । दधा॒ति॒ पा॒ङ्क्ताः॑ । पा॒ङ्क्ताः॑ प॒शवः॑ । प॒शवः॑ प॒शून् । प॒शूने॑व । एवास्मै॑ । अ॒स्मै॒ प्र । प्र ज॑नयति । ज॒न॒य॒ति॒ पश्च॑ । पश्च॑ दक्षि॒णतः॑ । दक्षि॒णतो॒ वज्रः॑ । वज्रो॒ वै । वा अ॑प॒स्या॑ः । अ॒प॒स्या॑ वज्रे॑ण । वज्रे॑णैव । एव य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॒णतः॑ । दक्षि॒णतो॒ रक्षा॑ꣳसि । रक्षा॑ꣳस्यप॑ । अप॑ हन्ति । हन्ति॒ पश्च॑ । पश्च॑ प॒श्चात् । प॒श्चात्प्राची॑ः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्राची॒रुप॑ । उप॑ दधाति । दधा॒ति॒ प॒श्चात् । प॒श्चाद्वै । वै प्रा॒चीन॑ँ । प्रा॒चीन॑ꣳ रे॒तः॑ । रे॒तो॑ धीयते । धी॒य॒ते प॒श्चात् । प॒श्चादे॑व । एवास्मै॑ । अ॒स्मै॒ प्रा॒चीन॑ँ । प्रा॒चीन॑ꣳ रे॒तः॑ । रे॒तो॑ दधाति । दधा॒ति॒ पश्च॑ । पश्च॑ पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑त्प्र॒तीची॑ः । प्र॒तीची॒रुप॑ । उप॑ दधाति । दधा॒ति॒ पश्च॑ । पश्च॑ प॒श्चात् । प॒श्चात्प्राची॑ः । प्राची॒स्तस्मा॑त् । तस्मा॑-त्प्रा॒चीन॑ँ । प्रा॒चीन॑ꣳ रे॒तः॑ । रे॒तो॑ धीयते । धी॒य॒ते प्र॒तीची॑ः । प्र॒तीची॑ः प्र॒जाः । प्र॒जा जा॑यन्ते । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । जा॒य॒न्ते॒ पश्च॑ । पश्चो॑त्तर॒तः ।

उत्तरतश्छन्दस्याः । उत्तरत इत्युत्-तरतः । छन्दस्याः पशवः । पशवो वै । वै छन्दस्याः । छन्दस्याः पशून् । पशूनेव । एव प्रजातान् । प्रजातान्थ्स्वम् । प्रजातानिति प्र-जातान् । स्वमायतनम् । आयतनमभि । आयतनमित्या-यतनम् । अभि परि । पर्यूहते । ऊहत इयं । इयं वै । वा अग्नेः । अग्नेरतिदाहात् । अतिदाहादबिभेत् । अतिदाहादित्यति-दाहात् । अभिभेथ्सा । सैताः । एता अपस्याः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अपस्या अपश्यत् । अपश्यत्ताः । ता उप । उपाधत्त । अधत्त ततः । ततो वै । वा इमां । इमां न । ना ति । अत्यदहत् । अदहद्यत् । यदपस्याः । अपस्या उपदधाति । उपदधात्यस्याः । उपदधातीत्युप-दधाति । अस्या अनतिदाहाय । अनतिदाहायोवाच । अनतिदाहायेन्यति- दाहाय । उवाच ह । हेयम् । इयमदत् । अददित् । इथ्सः । स ब्रह्मणा । ब्रह्मणाऽन्न । अन्नं यस्य । यस्येताः । एता उपधीयान्ते । उपधियान्ते यः । उपधीयान्ता इत्युप-धीयान्ते । य उ । उ च । चै नाः । एना एवं । एवं वेदत् । वेददिति । इति प्राणभृतः । प्राणभृत उप । प्राणभृत इति प्राण-भृतः । उप दधाति । दधाति रेतसि । रेतस्येव । एव प्राणान् । प्राणान्दधाति । प्राणानिति प्र-अनान् । दधाति तस्मात् । तस्माद्वदन्न् । वदन्प्राणन् । प्राणन्पश्यन्न् । प्राणन्निति प्र-अनन्न् । पश्यञ्छृण्वन् । शृण्वन्पशुः । पशुर्जायते । जायतेऽयं । अयं पुरः । पुरो भुवः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भुव इति । इति पुरस्तात् । पुरस्तादुप । उपदधाति । दधाति प्राणं । प्राणमेव । प्राणमिति प्र-अनम् । एवैताभिः । एताभिर्दाधार । दाधारायं । अयं दक्षिणा । दक्षिणा ःविश्वकर्मा । विश्व- कर्मेति । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । इति

दक्षिणतः । दक्षिणतो मनः । मन एव । एवैताभिः । एताभिर्दाधार । दाधारायं । अयं पश्चात् । पश्चाद्विश्वव्यचाः । विश्वव्यचा इति । विश्वव्यचा इति विश्व-व्यचाः । इति पश्चात् । पश्चाच्चक्षुः । चक्षुरेव । एवैताभिः । एताभिर्दाधार । दाधारेदं । इदमुत्तरात् । उत्तराथ्सुवः । उत्तरादित्युत्-तरात् । सुवरिति । इत्युत्तरतः । उत्तरतश्श्रोत्रं । उत्तरत इत्युत्-तरतः । श्रोत्रमेव । एवैताभिः । एताभिर्दाधार । दाधारे-यं । इयमुपरि । उपरिमतिः । मतिरिति । इत्युपरिष्टात् । उपरिष्टाद्वाचं । वाचमेव । एवैताभिः । एताभि र्दाधार । दाधार दशदश । दशदशोप । दशदशेति दश-दश । उप दधाति । दधाति सवीर्यब्बायं । सवीर्यब्बायाक्ष्णया । सवीर्यब्बायेति सवीर्य-ब्बायं । अक्ष्णयोप ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उप दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मादक्ष्णया । अक्ष्णया पशवः । पशवोऽङ्गानि । अङ्गानि प्र । प्र हरन्ति । हरन्ति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै याः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । याः प्राचीः । प्राचीस्ताभिः । ताभिर्वसिष्ठः । वसिष्ठ आर्ध्नोत् । आर्ध्नोद्याः । या दक्षिणा । दक्षिणाताभिः । ताभिर्भरद्वाजः । भरद्वाजो याः । याः प्रतीचीः । प्रतीचीस्ताभिः । ताभिर्विश्वामित्रः । विश्वामित्रो याः । विश्वामित्र इति विश्व-मित्रः । या उदीचीः । उदीचीस्ताभिः । ताभिर्जमदग्निः । जमदग्निर्याः । या ऊर्ध्वाः । ऊर्ध्वास्ताभिः । ताभिर्विश्वकर्मा । विश्वकर्मा यः । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । य एवं । एवमेतासाम् । एतासा मृद्धिं । ऋद्धिं वेद । वेदर्ध्नोति । ऋध्नोत्येव । एव यः । य आसाम् । आसामेवं । एवं बन्धुताम् । बन्धुतां वेद । वेद बन्धुमान् । बन्धुमान्भवति । बन्धुमानिति बन्धु-मान् । भवति यः । य आसाम् । आसामेवं । एवं क्लिप्तं । क्लिप्तं वेद । वेद कल्पते । कल्पतेऽस्मै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अस्मै॒ यः । य आ॑साम् । आ॒सा॒मे॒वं । ए॒वमा॑य-त॑नं । आ॒यत॑नं वेद॑ । आ॒यत॑न॒मित्या॑-यत॑नं । वे॒दा॒यत॑नवान् । आ॒यत॑नवा-न्भवति । आ॒यत॑नवा॒नित्या॒यत॑न-वान् । भ॒व॒ति॒ यः । य आ॑साम् । आ॒सा॒मे॒वं । ए॒वं प्र॑तिष्ठां । प्र॒तिष्ठां वेद॑ । प्र॒तिष्ठा॒मिति॑ प्रति-स्थाम् । वेद॒ प्रति॑ । प्रत्ये॑व । ए॒व ति॑ष्ठति । ति॒ष्ठ॒ति॒ प्रा॒ण॒भृतः॑ । प्रा॒ण॒भृत॑ उपधा॒य॑ । प्रा॒ण॒भृ॒त॒ इति॑ प्राण-भृतः॑ । उ॒प॒धा॒य॑ सं॒यतः॑ । उ॒प॒धा॒येत्यु॑प-धा॒य॑ । सं॒यत॒ उप॑ । सं॒यत॒ इति॑ सं-यतः॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ प्रा॒णान् । प्रा॒णा॒नेव । प्रा॒णानिति॑ प्र-अ॒नान् । ए॒वास्मिन्न् । अ॒स्मि॒न्धि॒ष्वा । धि॒ष्वा सं॒यद्भिः॑ । सं॒यद्भिस्सं । सं॒यद्भि॒रिति॑ सं॒यत्-भिः॑ । सं य॑च्छति । य॒च्छ॒ति॒ तत् । तथ्सं॒यता॑ । सं॒यता॑ꣳ संय॒त्वं । सं॒यता॒मिति॑ सं-यता॑ । सं॒य॒त्वम॑थो॑ । सं॒य॒त्वमिति॑ संयत्-त्वम् । अथो॑ प्रा॒णे । अथो॒ इत्यथो॑ । प्रा॒ण ए॒व । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒ने । ए॒वापा॑नं । अपा॑नं दधाति । अपा॑न॒मित्यप॑-अ॒नं । द॒धा॒ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑त्प्राणापा॒नौ । प्रा॒णा॒पा॒नौ सं । प्रा॒णा॒पा॒नावि॑ति॑ प्राण-अपा॒नौ । सं च॑रतः । च॒र॒तो॒ विषू॑चीः । विषू॑चीरुप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒द्विष्व॑ञ्चौ । विष्व॑ञ्चौ प्राणापा॒नौ । प्रा॒णा॒पा॒नौ यत् । प्रा॒णा॒पा॒नावि॑ति॑ प्राण-अपा॒नौ । यद्वै । वा अ॒ग्नेः । अ॒ग्नेरस॑यतम् । अस॑यत॒मसु॑वर्ग्यम् । अस॑यत॒मित्यस॑-य॒त॒म् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। असु॑वर्ग्यमस्य । असु॑वर्ग्य॒मित्यसु॑वः-ग्यम् । अ॒स्य॒ तत् । तथ्सु॑व॒र्ग्यः॑ । सु॒व॒र्ग्यौ॑ऽग्निः । सु॒व॒र्ग्य॑ इति॑ सुवः-ग्यः॑ । अ॒ग्निर्यत् । यथ्सं॒यतः॑ । सं॒यत॑ उप॒दधा॑ति । सं॒यत॒ इति॑ सं- यतः॑ । उ॒प॒दधा॑ति॒ सं । उ॒प॒दधा॒तीत्यु॑प-दधा॑ति । समे॑व । ए॒वैन॑ं । ए॒न॒ं य॒च्छ॒ति॒ । य॒च्छ॒ति॒ सु॒व॒र्ग्य॑ं । सु॒व॒र्ग्य॑मेव । सु॒व॒र्ग्य॑मिति॑ सुवः-ग्य॑ं । ए॒वाकः॑ । अ॒क॒त्र्यविः॑ । त्र्यवि॑र्वयः॑ । त्र्यवि॒रिति॑ त्रि-अविः॑ । वयः॑ कृतम् । कृ॒त॒मया॑नां । अया॑नामिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ वयो॑भिः । वयो॑भि॒रेव । वयो॑भि॒रिति॒ वयः॑-भिः॑ । ए॒वायान्॑ । अ॒या॒न॒वं । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ऽयै॑ः । अये॑र्वया॑ꣳसि । वया॑ꣳसि स॒र्वतः॑ । स॒र्वतो॑ वायु॒मती॑ः । वा॒यु॒मती॑र्भवन्ति । वा॒यु॒मती॒रिति॑ वायु-मती॑ः । भ॒व॒न्ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒दय॑ं । अय॑ꣳ स॒र्वतः॑ । स॒र्वतः॑ पवते । प॒व॒त॒ इति॑ पवते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

गायत्री त्रिष्टुप् । त्रिष्टुब्ज॑गती । जग॑त्यनुष्टुक् । अनुष्टुक्प॑ङ्क्त्या॑ । अनुष्टुगित्य॑नु-स्तुक् । प॑ङ्क्त्या॑ सह । सहे॑ति॑ सह ॥ बृहत्यु॑ष्णिहा॑ । उ॒ष्णिहा॑ ककुत् । ककुथ्सू॒चीभिः॑ । सू॒चीभि॑श्शिम्यन्तु । शिम्य॑न्तु ब्रा॒ । ब्रे॒ति॑ ब्रा ॥ द्विप॑दा॒ या । द्विप॑देति॑ द्वि-प॑दा॑ । या चतु॑ष्पदा । चतु॑ष्पदा त्रि॒प॑दा॑ । चतु॑ष्प॒देति॒ चतुः॑-प॒दा॒ । त्रि॒प॒दा॒ या । त्रि॒प॒देत्रि॑-प॒दा॑ । या च॑ । च॒ षड्व॑दा । षड्व॑देति॒ षट्-प॒दा॒ ॥ सछ॑न्दाया । सछ॑न्दा इति॒ स-छ॒न्दाः॑ । या च॑ । च॒ विच्छ॑न्दाः । विच्छ॑न्दास्सू॒चीभिः॑ । विच्छ॑न्दा इति॒ वि-छ॒न्दाः॑ । सू॒चीभि॑श्शिम्यन्तु । शिम्य॑न्तु ब्रा॒ । ब्रे॒ति॑ ब्रा ॥ म॒हाना॑म्नी रे॒वत॑यः । म॒हाना॑म्नीरिति॑ म॒हा-ना॒म्नीः॒ । रे॒वत॑यो विश्वा॑ः । विश्वा॒ आशा॑ः । आशा॑ः प्र॒सूव॑रीः । प्र॒सूव॑रीरिति॑ प्र-सूव॑रीः ॥ मेध्या॑ वि॒द्युतः॑ । वि॒द्युतो॒ वाचः॑ । वि॒द्युत॒ इति॑ वि-द्युतः॑ । वाच॑स्सू॒चीभिः॑ । सू॒चीभि॑श्शिम्यन्तु । शिम्य॑न्तु ब्रा॒ । ब्रे॒ति॑ ब्रा ॥ र॒ज॒ता हरि॑णीः । हरि॑णीस्सीसा॑ः । सीसा॒ युज॑ः । युजो॑ युज्यन्ते । युज्य॑न्ते कर्म॑भिः । कर्म॑भिरिति॒ कर्म॑-भि॒ः ॥ अश्व॑स्य वाजिनः॑ । वा॒जिन॑स्स्रुचि । स्रुचि सू॒चीभिः॑ । सू॒चीभि॑श्शिम्यन्तु । शिम्य॑न्तु ब्रा॒ । ब्रे॒ति॑ ब्रा ॥ नारी॑स्ते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

। ते॒ पव्व॑यः । पव्व॑यो लोम॑ । लोम॒ वि । वि चि॑न्वन्तु । चि॒न्व॒न्तु म॒नी॒षया॑ । म॒नी॒षये॑ति॑ मनी॒षया॑ ॥ दे॒वाना॑ पत्नी॑ः । पत्नी॒र्दिश॑ः । दिश॑स्सू॒चीभिः॑ । सू॒चीभि॑श्शिम्यन्तु । शिम्य॑न्तु ब्रा॒ । ब्रे॒ति॑ ब्रा ॥ कुविद॒ङ्ग । अ॒ङ्ग यव॑मन्तः । यव॑मन्तो यव॑ । यव॑मं॒त॒ इति॒ यव॑-म॒न्तः॒ । यव॑ चित् । चि॒द्यथा॑ । यथा॒ दान्ति॑ । दान्त्य॑नुपू॒र्वं । अ॒नुपू॒र्वं वि॒यूय॑ । अ॒नुपू॒र्वमित्य॑नु-पू॒र्वं । वि॒यूये॑ति॑ वि-यूय॑ ॥ इ॒हेहै॒षां । इ॒हेहेती॒ह-इ॒ह॒ । एषा॑ कृणुत । कृ॒णु॒त॒ भोज॑नानि । भोज॑नानि॒ ये । ये ब॒र्?हिषः॑ । ब॒र्?हिषो॒ नमो॑वृक्तिं । नमो॑वृक्ति॒ न । नमो॑वृक्ति॒मिति॒ नमः॑-वृ॒क्ति॒म् । न ज॒ग्मुः॒ । ज॒ग्मुरिति॑ ज॒ग्मुः॒ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

कस्त्वा॑ । त्वा छ्यति । छ्यति कः । कस्त्वा॑ । त्वा वि । वि शा॑स्ति । शास्ति कः । कस्तै॑ । ते गात्रा॑णि । गात्रा॑णि शिम्यति । शिम्यतीति॑ शिम्यति ॥ क उ॑ । उ ते । ते शमिता । शमिता कविः । कविरिति॑ कविः ॥ ऋतवस्ते । त ऋतुधा । ऋतुधा परुः॑ । ऋतुधेत्यृतु- धा । परु॑श्चमितारः॑ । शमितारो वि । वि शा॑सतु । शासत्विति॑ शासतु ॥ संवत्सरस्य धाय॑सा । संवत्सरस्येति॑ सं-वत्सरस्य॑ । धाय॑सा शिमी॑भिः । शिमी॑भिश्शिम्यन्तु । शिम्यन्तु त्वा । त्वेति॑ त्वा ॥ दैव्या॑ अध्वर्यवः॑ । अध्वर्यवस्त्वा । त्वा छ्यन्तु॑ । छ्यन्तु वि । वि च॑ । च शासतु । शासत्विति॑ शासतु । गात्रा॑णि पर्वशः । पर्वशस्तै॑ । पर्वश इति॑ पर्व-शः । ते शिमा॑ः । शिमा॑ः कृण्वन्तु । कृण्वन्तु शिम्य॑न्तः । शिम्य॑न्त इति शिम्य॑न्तः ॥ अर्धमासाः परू॑ꣳषि । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । परू॑ꣳषि ते । ते मासा॑ः । मासा॑श्छ्यन्तु । छ्यन्तु शिम्य॑न्तः । शिम्य॑न्त इति शिम्य॑न्तः ॥ अहोरात्रा॑णि मरुतः॑ । अहोरात्राणीत्यहः-रात्रा॑णि । मरुतो विलि॑ष्टम् । विलि॑ष्टꣳ सूदयन्तु । विलि॑ष्टमिति वि-लि॑ष्टम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -2, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

। सूदयन्तु ते । त इति॑ ते ॥ पृथिवी तै॑ । तेऽन्तरि॑क्षेण । अन्तरि॑क्षेण वायुः । वायुश्छिद्रं । छिद्रम् भि॑षज्यतु । भिषज्यत्विति॑ भिषज्यतु ॥ द्यौस्तै॑ । ते नक्ष॑त्रैः । नक्ष॑त्रैस्सह । सह रूपं । रूपं कृ॑णोतु । कृणोतु साधुया । साधुयेति॑ साधुया ॥ शं तै॑ । ते पर॑ेभ्यः । पर॑ेभ्यो गात्रे॑भ्यः । गात्रे॑भ्यश्शं । शम॑स्तु । अस्त्ववरेभ्यः । अवरेभ्य इत्यवरेभ्यः ॥ शमस्थभ्य॑ः । अस्थभ्यो मज्ज॑भ्यः । अस्थभ्य इत्यस्थ-भ्यः । मज्ज॑भ्यश्शं । मज्ज॑भ्य इति॑ मज्ज-भ्यः । शमु॑ । उ ते । ते तनुवै॑ । तनुवै॑ भुवत् । भुवदिति॑ भुवत् () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञो वै । उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञ इ॒त्यु॑थ्सन्न-य॒ज्ञः । वा ए॒षः । ए॒ष यत् । यद॒ग्निः । अ॒ग्निः किं । किं वा॑ । वाऽह॑ । आहै॒तस्य॑ । ए॒तस्य॑ क्रि॒यतै॑ । क्रि॒यते॒ किं । किं वा॑ । वा॒ न । न यत् । यद्वै । वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ क्रि॒यमा॑णस्य । क्रि॒यमा॑ण-स्यान्तर्यन्ति॑ । अ॒न्त॒र्य॒न्ति॒ पूर्य॑ति । आ॒न्त॒र्य॒न्ती॒त्या॑न्तः-यन्ति॑ । पूर्य॑ति॒ वै । वा अ॑स्य । अ॒स्य॒ तत् । तदा॑श्विनीः । आ॒श्वि॒नी॒रु॒प॑ । उप॑ दधाति । दधा॑त्यश्विनौ॑ । अ॒श्वि॒नो॒ वै । वै दे॒वाना॑ । दे॒वाना॑ भि॒षजौ॑ । भि॒षजो॒ ताभ्या॑ । ताभ्या॑मे॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै॒ भे॒ष॒जं । भे॒ष॒जं क॑रोति । क॒रो॒ति॒ पंच॑ । पंचोप॑ । उप॑ दधाति । दधा॑ति पांक्तः॑ । पांक्तो॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो यावा॑न् । यावा॑नेव । ए॒व य॒ज्ञः । य॒ज्ञस्तस्मै॑ । तस्मै॑ भेष॒जं । भे॒ष॒जं क॑रोति । क॒रो॒त्यृ॒त॒व्या॑ । ऋ॒त॒व्या॑ उप॑ । उप॑ दधाति । दधात्यृ॒तू॒नां । ऋ॒तू॒नां क्ल्प्यै॑ । क्ल्प्यै॒ पंच॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पंचोप॑ । उप॑ दधाति । दधा॑ति पंच॑ । पंच॒ वै । वा ऋ॒तव॑ः । ऋ॒तवो॒ यावं॑न्तः । यावं॑न्त ए॒व । ए॒वर्तव॑ः । ऋ॒त॒वस्तान् । तान्क॑ल्पयति । क॒ल्प॒य॒ति॒ स॒मा॒न॒प्र॒भृ॒तयः । स॒मा॒न॒प्र॒भृ॒तयो भवन्ति । स॒मा॒न॒प्र॒भृ॒त॒य इ॒ति॑ समान-प्रभृतयः । भ॒वन्ति॒ स॒मा॒नो॒द॒र्काः । स॒मा॒नो॒द॒र्कास्तस्मा॑त् । स॒मा॒नो॒द॒र्का इ॒ति॑ समान-उदर्काः । तस्मा॑थ्समा॒नाः । स॒मा॒ना ऋ॒तव॑ः । ऋ॒तव॒ एके॑न । एके॑न प॒देन॑ । प॒देन॒ व्याव॑र्तन्ते । व्याव॑र्तन्ते॒ तस्मा॑त् । व्याव॑र्तन्त इ॒ति॑ वि-आव॑र्तन्ते । तस्मा॑दृतव॑ः । ऋ॒तवो॒ व्याव॑र्तन्ते । व्याव॑र्तन्ते प्राण॒भृतः॑ । व्याव॑र्तन्त इ॒ति॑ वि-आव॑र्तन्ते । प्रा॒ण॒भृत॒ उप॑ । प्रा॒ण॒भृत॒ इ॒ति॑ प्राण-भृतः॑ । उप॑ दधाति । दधात्यृतुषु॑ । ऋ॒तुष्वे॒व । ए॒व प्रा॒णान् । प्रा॒णान्द॑धाति । प्रा॒णानि॑ति प्र-अ॒नान् । दधा॑ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑थ्समा॒नाः । स॒मा॒नास्स॑न्तः॑ । स॑न्त॑ ऋ॒तव॑ः । ऋ॒तवो॒ न । न जी॑र्यन्ति । जी॒र्य॒न्त्यथौ॑ । अथो॒ प्र । अथो॒ इ॒त्यथौ॑ ।

प्रजनयति । जनयत्येव । एवैनान् । एनानेषः । एषवै । वै वायुः । वायुर्यत् । यत्प्राणः । प्राणो यत् । प्राण इति प्र-अनः । यदृतव्याः । ऋतव्या उपधाय । उपधाय प्राणभृतः । उपाधायेत्युप-धाय । प्राणभृत उपदधाति । प्राणभृत इति प्राण-भृतः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

उपदधाति तस्मात् । उपधदातीत्युप-दधाति । तस्माथ्सर्वान् । सर्वानृतून् । ऋतूननु । अनु वायुः । वायुरा । आवरीवर्ति । वरीवर्ति वृष्टिसनीः । वृष्टिसनीरुप । वृष्टिसनीरिति वृष्टि-सनीः । उप दधाति । दधाति वृष्टिं । वृष्टिमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदेकधा । एकधोपदध्यात् । एकधेत्येक-धा । उपदध्यादेकं । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । एकमृतं । ऋतं वर्षेत् । वर्षेदनुपरिहारं । अनुपरिहारꣳ सादयति । अनुपरिहार मित्यनु- परिहारं । सादयति तस्मात् । तस्माथ्सर्वान् । सर्वानृतून् । ऋतून् वर्षति । वर्षति यत् । यत्प्राणभृतः । प्राणभृत उपधाय । प्राणभृत इति प्राण-भृतः । उपधाय वृष्टिसनीः । उपधायेत्युप-धाय । वृष्टिसनीरुप-दधाति । वृष्टिसनीरिति वृष्टि-सनीः । उपदधाति तस्मात् । उपदधातीत्युप- दधाति । तस्माद्वायुप्रच्युता । वायुप्रच्युता दिवः । वायुप्रच्युतेति वायु-प्रच्युता । दिवो वृष्टिः । वृष्टिरीर्ते । ईर्ते पशवः । पशवो वै । वै वयस्याः । वयस्या नानामनसः । नानामनसः खलु । नानामनस इति नाना-मनसः । खलु वै । वै पशवः । पशवो नानाव्रताः । नानाव्रतास्ते । नानाव्रता इति नाना-व्रताः । तेऽपः । अप एव । एवाभि । अभि समनसः । समनसो यं । समनस इति स-मनसः () ॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यं कामयेत । कामयेतापशुः । अपशुस्स्यात् । स्यादिति । इति वयस्याः । वयस्यास्तस्य । तस्योपधाय ।
उपधायापस्याः । उपधायेत्युप-धाय । अपस्या उप । उप दध्यात् । दध्यादसंज्ञानम् । असंज्ञानमेव । असंज्ञानमित्यसं-
ज्ञानम् । एवास्मै । अस्मै पशुभिः । पशुभिः करोति । पशुभिरिति पशु-भिः । करोत्यपशुः । अपशुरेव । एव भवति ।
भवति यं । यं कामयेत । कामयेत पशुमान् । पशुमान्स्यात् । पशुमानिति पशु-मान् । स्यादिति । इत्यपस्याः ।
अपस्यास्तस्य । तस्योपधाय । उपधायवयस्याः । उपधायेत्युप-धाय । वयस्या उप । उप दध्यात् । दध्याथ्संज्ञान ।
संज्ञानमेव । संज्ञानमिति सं-ज्ञान । एवास्मै । अस्मै पशुभिः । पशुभिः करोति । पशुभिरिति पशु-भिः । करोति
पशुमान् । पशु- मानेव । पशुमानिति पशु-मान् । एव भवति । भवति चतस्रः । चतस्रः पुरस्तात् । पुरस्तादुप । उप
दधाति । दधाति तस्मात् । तस्माच्चत्वारि । चत्वारि चक्षुषः । चक्षुषो रूपाणि । रूपाणि द्वे । द्वे शुक्ले । द्वे इति द्वे ।
शुक्ले द्वे । शुक्ले इति शुक्ले । द्वे कृष्णे । द्वे इति द्वे । कृष्णे मूर्धन्वतीः । कृष्णे इति कृष्णे ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मूर्धन्वतीर्भवन्ति । मूर्धन्वतीरिति मूर्धन्-वतीः । भवन्ति तस्मात् । तस्मात्पुरस्तात् । पुरस्तान्मूर्धा । मूर्धा पंच । पंच
दक्षिणायां । दक्षिणाया श्रोण्या । श्रोण्यामुप । उप दधाति । दधाति पंच । पंचोत्तरस्यां । उत्तरस्यां तस्मात् ।
उत्तरस्यामित्युत्-तरस्यां । तस्मात्पश्चात् । पश्चाद्वर्षीयान् । वर्षीयान्पुरस्तात्प्रवणः । पुरस्तात्प्रवणः पशुः । पुरस्तात्प्रवण
इति पुरस्तात्-प्रवणः । पशुर्बस्तः । बस्तोवयः । वय इति । इति दक्षिणे । दक्षिणेऽसौ । अस उप । उप दधाति ।
दधाति वृष्णिः । वृष्णि- वयः । वय इति । इत्युत्तरे । उत्तरेऽसौ । उत्तर इत्युत्-तरे । असावेव । एव प्रति । प्रति
दधाति । दधाति व्याघ्रः । व्याघ्रो वयः । वय इति । इति दक्षिणे । दक्षिणे पक्षे । पक्ष उप । उप दधाति । दधाति
सिꣳहः । सिꣳहो वयः । वय इति । इत्युत्तरे । उत्तरेपक्षयोः । उत्तर इत्युत्- तरे । पक्षयोरेव । एव वीर्यं । वीर्यं

दधाति । दधाति पुरुषः । पुरुषो वयः । वय इति । इति मध्यै । मध्ये तस्मात् । तस्मात्पुरुषः । पुरुषः पशूनां । पशूनामधिपतिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

इंद्राग्नी अव्यथमानाम् । इंद्राग्नी इतींद्र-अग्नी । अव्यथमानामिति । इति स्वयमातृण्णाम् । स्वयमातृण्णामुप । स्वयमातृण्णामिति स्वयं-आतृण्णां । उप दधाति । दधातीन्द्राग्निभ्याम् । इन्द्राग्निभ्यां वै । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्यां । वा इमौ । इमौ लोकौ । लोकौ विधृतौ । विधृतावनयोः । विधृताविति वि- धृतौ । अनयोर्लोकयोः । लोकयोर्विधृत्यै । विधृत्या अधृता । विधृत्या इति वि-धृत्यै । अधृतेव । इव वै । वा एषा । एषा यत् । यन्मध्यमा । मध्यमा चितिः । चितिरन्तरिक्षं । अन्तरिक्षमिव । इव वै । वा एषा । एषेन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी इति । इन्द्राग्नी इतीन्द्र-अग्नी । इत्याह । आहेन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी वै । इन्द्राग्नी इतीन्द्र-अग्नी । वै देवानाम् । देवानामोजोभृतौ । ओजोभृतावोजसा । ओजोभृतावित्योजः-भृतौ । ओजसैव । एवैनान् । एनामन्तरिक्षे । अन्तरिक्षे चिनुते । चिनुते धृत्यै । धृत्यै स्वयमातृण्णाम् । स्वयमातृण्णामुप । स्वयमातृण्णामिति स्वयं-आतृण्णाम् । उप दधाति । दधात्यन्तरिक्षं । अन्तरिक्षं वै । वै स्वयमातृण्णा । स्वयमातृणाऽन्तरिक्षं । स्वयमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । अन्तरिक्षमेव । एवोप । उप धत्ते । धत्तेऽश्वः । अश्वमुप । उप ग्रापयति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ग्रापयति प्राणं । प्राणमेव । प्राणमिति प्र-अनम् । एवास्याम् । अस्यां दधाति । दधात्यथौ । अथौ प्राजापत्यः । अथो इत्यथौ । प्राजापत्यो वै । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । वा अश्वः । अश्वः प्रजापतिना । प्रजापतिनैव ।

प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णाभवति । स्वयमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । भवति प्राणानाँ । प्राणानामुष्मृष्टे । प्राणानामिति प्र-अनानाँ । उत्सृष्ट्या अथौ । उत्सृष्ट्या इत्युत्-सृष्टे । अथो सुवर्गस्य । अथो इत्यथौ । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्यानुख्यात्यै । अनुख्यात्यै देवानाँ । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै । देवानां वै । वै सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकं यताम् । यतां दिशः । दिशः सं । समक्लीयन्त । अक्लीयन्त ते । त एताः । एता दिश्याः । दिश्या अपश्यन् । अपश्यन्ताः । ता उप । उपा दधत । अदधत ताभिः । ताभि र्वै । वैते । ते दिशः । दिशोऽदृꣳहन् । अदृꣳहन्, यत् । यद्दिश्याः । दिश्या उपदधाति । उपधधाति दिशां । उपदधातीत्युप-दधाति । दिशां विधृत्यै । विधृत्यै दशं । विध्यत्या इति वि-धृत्यै । दशंप्राणभृतः । प्राणभृतः पुरस्ताँत् । प्राणभृत इति प्राण-भृतः । पुरस्तादुप । उप दधाति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। दधाति नवं । नव वै । वै पुरुषे । पुरुषे प्राणाः । प्राणानाभिः । प्राणा इति प्र-अनाः । नाभिर्दशमी । दशमी प्राणान् । प्राणानेव । प्राणानिति प्र-अनान् । एव पुरस्ताँत् । पुरस्ताँ-द्धत्ते । धत्ते तस्माँत् । तस्माँत्पुरस्ताँत् । पुरस्ताँत्प्राणाः । प्राणा ज्योतिष्मतीम् । प्राणा इति प्र-अनाः । ज्योतिष्मतीमुत्तमाम् । उत्तमामुप । उत्तमा-मित्युत्-तमाम् । उप दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्माँत्प्राणानाँ । प्राणानां वाक् । प्राणानामिति प्र-अनानाँ । वाग्ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमा । उत्तमा दशं । उत्तमेत्युत्तमा । दशोप । उप दधाति । दधाति दशाँक्षरा । दशाँक्षराविराट् । दशाँक्षरेति दशं-अक्षरा । विराड्विराट् । विराडिति वि-राट् । विराड्छन्दसां । विराडिति वि-राट् । छन्दसां ज्योतिः । ज्योतिर्ज्योतिः । ज्योतिरेव । एव पुरस्ताँत् । पुरस्ताँद्धत्ते । धत्ते तस्माँत् । तस्माँत्पुरस्ताँत् । पुरस्ताज्ज्योतिः । ज्योतिरुप । उपाँस्महे । आस्महे छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि पशुपु । पशुष्वाजिम् । आजिमयुः । अयुस्तान् । तान्बृहती । बृहत्युत् । उदजयत् । अजयत्तस्माँत् । तस्माद्बार्हताः । बार्हताः पशवः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पशवः उच्यन्ते । उच्यन्ते मा । मा छन्दः । छन्द इति । इति दक्षिणतः । दक्षिणत उपः । उपः दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मादक्षिणावृतः । दक्षिणावृतो मासाः । दक्षिणावृत इति दक्षिणा-आवृतः । मासाः पृथिवी । पृथिवी छन्दः । छन्द इति । इति पश्चात् । पश्चात्प्रतिष्ठित्यै । पतिष्ठित्या अग्निः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । अग्निर्देवताः । देवतेति । इत्युत्तरतः । उत्तरत ओजः । उत्तरत इत्युत्-तरतः । ओजो वै । वा अग्निः । अग्निरोजः । ओज एव । एवोत्तरतः । उत्तरतो धत्ते । उत्तरत इत्युत्-तरतः । धत्ते तस्मात् । तस्मादुत्तरतोऽभिप्रयायी । उत्तरतोभिप्रयायी जयति । उत्तरतोभि-प्रयायीत्युत्तरतः-अभिप्रयायी । जयति षट्त्रिꣳशत् । षट्त्रिꣳशꣳसं । षट्त्रिꣳशदिति षट्-त्रिꣳशत् । संपद्यन्ते । पद्यन्ते षट्त्रिꣳशदक्षरा । षट्त्रिꣳशदक्षरा बृहती । षट्त्रिꣳशदक्षरेति षट्त्रिꣳशत्-अक्षरा । बृहती बार्हताः । बार्हताः पशवः । पशवो बृहत्या । बृहत्यैव । एवास्मै । अस्मै पशून् । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्धे बृहती । बृहती छन्दसाम् । छन्दसाꣳ स्वाराज्यं । स्वाराज्यं परि । स्वाराज्यमिति स्व-राज्यम् । परीयाय । इयाय यस्य । यस्यैताः । एता?उपधीयन्तै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उपधीयन्ते गच्छति । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तै । गच्छति स्वाराज्यं । स्वाराज्यꣳ सप्त । स्वाराज्यमिति स्व- राज्यम् । सप्तवालखिल्याः । वालखिल्याः पुरस्तात् । वालखिल्या इति वाल-खिल्याः । पुरस्तादुपः । उपः दधाति । दधाति सप्त । सप्त पश्चात् । पश्चात्सप्त । सप्त वै । वै शीर्षण्याः । शीर्षण्याः प्राणाः । प्राणा द्वौ । प्राणा इति प्र-अनाः । द्वाववाचौ । अवाचौ प्राणान् । प्राणानाꣳ सवीर्यत्वाय । प्राणानामिति प्र-अनान् । सवीर्यत्वाय मूर्धा । सवीर्यत्वायेति सवीर्य-त्वाय । मूर्धाऽसि । असि राट् । राडिति । इति पुरस्तात् । पुरस्तादुपः । उपः दधाति । दधाति यन्त्री । यन्त्री राट् ।

राडिति । इति पश्चात् । पश्चात्प्राणान् । प्राणानेव । प्राणानिति प्र-अनान् । एवास्मै । अस्मे समीचः । समीचो दधाति । दधातीति दधाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

देवा वै । वै यत् । यद्यज्ञे । यज्ञेऽकुर्वत । अकुर्वतत् । तदसुराः । असुरा अकुर्वत । अकुर्वत ते । ते देवाः । देवा एताः । एता अक्षण्या-स्तोमीयाः । अक्षण्यास्तोमीया अपश्यन् । अक्षण्यास्तोमीया इत्यक्षण्या-स्तोमीयाः । अपश्यन्ताः । ता अन्यथा । अन्यथाऽनूच्य । अनूऽच्यान्यथा । अनूच्येत्यनु-उच्य । अन्यथोप । उपा दधत । अदधत तत् । तदसुराः । असुरान । नान्ववायन् । अन्ववायन्ततः । अन्ववायन्नित्यनु- अवायन् । ततो देवाः । देवा अभवन् । अभवन्परा । पराऽसुराः । असुरायत् । यदक्षण्या स्तोमीयाः । अक्षण्यास्तोमीया अन्यथा । अक्षण्यास्तोमीया इत्यक्षण्या-स्तोमीयाः । अन्यथाऽनूच्य । अनूच्यान्यथा । अनूचेत्यनु-उच्य । अन्यथोपदधाति । उपदधाति भ्रातृव्याभिभूत्यै । उपदधातीत्युप-दधाति । भ्रातृव्याभिभूत्यै भवति । भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवत्यात्मना । आत्मनापरा । पराऽस्य । अस्यभ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो भवति । भवत्याशुः । आशुस्त्रिवृत् । त्रिवृदिति । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । इति पुरस्ता । पुरस्तादुप । उप दधाति । दधाति यज्ञमुख । यज्ञमुखं वै । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । वै तिवृत् । तिवृद्यज्ञमुखं । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । यज्ञ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

मुखमेव । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । एव पुरस्ता । पुरस्ताद्वि । वि यातयति । यातयति व्योम । व्योम सप्तदशः । व्योमेति वि-ओम । सप्तदश इति । सप्तदश इति सप्त-दशः । इति दक्षिणतः । दक्षिणतोऽन्न । अन्नं वै । वै व्योम ।

व्योमान्न॑ । व्योमेति॒ वि-ओम॑ । अन्न॑ꣳ सप्तद॒शः । स॒प्त॒द॒शोऽन्न॑म् । स॒प्त॒द॒श इति॑ सप्त-द॒शः । अन्न॑मे॒व । ए॒व द॑क्षिण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तो ध॑त्ते । ध॒त्ते तस्मा॑त् । तस्मा॒द्द॒क्षि॒णेन । द॒क्षि॒णेनान्न॑म् । अन्न॑मद्यते । अ॒द्य॒ते ध्रु॒णः । ध्रु॒ण ए॑कवि॒ꣳशः । ए॒क॒वि॒ꣳश इति॑ । ए॒क॒वि॒ꣳश इत्ये॑क-वि॒ꣳशः । इति॑ प॒श्चात् । प॒श्चात्प्र॑ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा वै । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । वा ए॑कवि॒ꣳशः । ए॒क॒वि॒ꣳशः प्र॑ति॒ष्ठित्यै । ए॒क॒वि॒ꣳश इत्ये॑क-वि॒ꣳशः । प्र॒ति॒ष्ठित्यै भा॒न्तः । प्र॒ति॒ष्ठित्या इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । भा॒न्तः प॑ञ्चद॒शः । प॒ञ्च॒द॒श इति॑ । प॒ञ्च॒द॒श इति॑ पञ्च-द॒शः । इत्यु॑त्तर॒तः । उ॒त्त॒र॒त ओज॑ः । उ॒त्त॒र॒त?इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ओजो॒ वै । वै भा॒न्तः । भा॒न्त ओज॑ः । ओज॑ः पञ्चद॒शः । प॒ञ्च॒द॒श ओज॑ः । प॒ञ्च॒द॒श इति॑ पञ्च-द॒शः । ओज॑ ए॒व । ए॒वोत्त॑र॒तः । उ॒त्त॒र॒तो ध॑त्ते । उ॒त्त॒र॒त इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ध॒त्ते तस्मा॑त् । तस्मा॑दुत्तरतोऽभिप्रया॒यी । उ॒त्त॒र॒तोभि॑प्रया॒यी ज॑यति । उ॒त्त॒र॒तोभि॑प्रया॒यीत्यु॑त्तरतः-अ॒भि॒प्र॒या॒यी । ज॒य॒ति॒ प्रतू॑र्तिः । प्रतू॑र्ति-रष्टाद॒शः । प्रतू॑र्तिरिति॒ प्र-तू॑र्तिः । अ॒ष्टा॒द॒श इति॑ । अ॒ष्टा॒द॒श इत्य॑ष्टा-द॒शः । इति॑ पु॒रस्ता॑त् ।पु॒रस्ता॒दुप॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ द्वौ । द्वौ त्रि॒वृतौ॑ । त्रि॒वृता॑वभिपू॒र्वं । त्रि॒वृता॒विति॑ त्रि-वृतौ॑ । अ॒भि॒पू॒र्वं य॑ज्ञमु॒खे । अ॒भि॒पूर्व-मित्य॑भि-पू॒र्वं । य॒ज्ञ॒मु॒खे वि । य॒ज्ञ॒मु॒ख इति॑ यज्ञ-मु॒खे । वि या॑तयति । या॒त॒य॒त्य॒भि॒व॒र्तः । अ॒भि॒व॒र्तस्स॑वि॒ꣳशः । अ॒भि॒व॒र्त इत्य॑भि-व॒र्तः । स॒वि॒ꣳश इति॑ । स॒वि॒ꣳश इति॑ स-वि॒ꣳशः । इति॑ दक्षिण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तोऽन्न॑म् । अन्न॑ वै । वा अ॑भिव॒र्तः । अ॒भि॒व॒र्तोऽन्न॑म् । अ॒भि॒व॒र्त इत्य॑भि-व॒र्तः । अन्न॑ꣳ सवि॒ꣳशः । स॒वि॒ꣳशोऽन्न॑म् । स॒वि॒ꣳश इति॑ स-वि॒ꣳशः । अन्न॑मे॒व । ए॒व द॑क्षिण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तो ध॑त्ते । ध॒त्ते तस्मा॑त् । तस्मा॒द्द॒क्षि॒णेन । द॒क्षि॒णेनान्न॑म् । अन्न॑मद्यते । अ॒द्य॒ते वर्चः॑ । वर्चो॑ द्वावि॒ꣳशः । द्वा॒वि॒ꣳश इति॑ । इति॑ प॒श्चात् । प॒श्चाद्व॑त् । यद्वि॑ꣳश॒तिः । वि॒ꣳश॒तिर्द्वे । द्वे तेन॑ । द्वे इति॒ द्वे । तेन॑ वि॒राजौ॑ । वि॒राजो॒ यत् । वि॒राजा॒विति॑ वि-राजौ॑ । यद्वे । द्वे प्र॑ति॒ष्ठा । द्वे इति॒ द्वे । प्र॒ति॒ष्ठा तेन॑ । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । तेन॑ वि॒राजोः॑ । वि॒राजो॒रे॒व । वि॒राजो॒रिति॑ वि-राजोः॑ । ए॒वाभि॑पू-र्वं । अ॒भि॒पू॒र्वम॒न्नाद्य॑म् । अ॒भि॒पू॒र्वमित्य॑भि-पू॒र्वम् । अ॒न्नाद्ये॑ पति । अ॒न्नाद्य॒

इत्यन्न-अद्यै । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति तपः । तपो नवदशः । नवदश इति । नवदश इति नव-दशः । इत्युत्तरतः ।

उत्तरतस्तस्मात् । उत्तरत इत्युत्-तरतः । तस्मात्ष्ठव्यः । ष्ठव्यो हस्तयोः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। हस्तयोस्तपस्वितरः । तपस्वितरो योनिः । तपस्वितर इति तपस्वि-तरः । योनिश्चतुर्विꣳशः । चतुर्विꣳश इति ।

चतुर्विꣳश इति चतुः-विꣳशः । इति पुरस्तात् । पुरस्तादुप । उप दधाति । दधाति चतुर्विꣳशत्यक्षरा । चतुर्विꣳशत्यक्षरा

गायत्री । चतुर्विꣳशत्यक्षरेति चतुर्विꣳशति-अक्षरा । गायत्री गायत्री । गायत्री यज्ञमुखं । यज्ञमुखं यज्ञमुखं ।

यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । यज्ञमुखमेव । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एव पुरस्तात् । पुरस्ताद्वि । वि यातयति ।

यातयति गर्भाः । गर्भाः पंचविꣳशः । पंचविꣳश इति । पंचविꣳश इति पंच-विꣳशः । इति दक्षिणतः । दक्षिणतोऽन्न ।

अन्नं वै । वै गर्भाः । गर्भा अन्न । अन्नं पंचविꣳशः । पंचविꣳशोऽन्न । पंचविꣳश इति पंच- विꣳशः । अन्नमेव । एव

दक्षिणतः । दक्षिणतो धत्ते । धत्ते तस्मात् । तस्माद्दक्षिणेन । दक्षिणेनान्न । अन्नमद्यते । अद्यत ओजः । ओजस्त्रिणवः ।

त्रिणव इति । त्रिणव इति त्रि-नवः । इति पश्चात् । पश्चादिमे । इमे वै । वै लोकाः । लोकास्त्रिणवः । त्रिणव एषः ।

त्रिणव इति त्रि-नवः । एष्वेव । एव लोकेषु । लोकेषु पति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति सरणः । सभरणस्त्रयोविꣳशः ।

सभरण इति सं-भरणः । त्रयोविꣳश इति । त्रयोविꣳश इति त्रयः-विꣳशः । इत्युत्तरतः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उत्तरतस्तस्मात् । उत्तरत इत्युत्-तरतः । तस्मात्ष्ठव्यः । ष्ठव्यो हस्तयोः । हस्तयोस्सभार्यतरः । सभार्यतरः क्रतुः ।

सभार्यतर इति संभार्य-तरः । क्रतुरेकत्रिꣳशः । एकत्रिꣳश इति । एकत्रिꣳश इत्येक-त्रिꣳशः । इति पुरस्तात् ।

पुरस्तादुपं । उपं दधाति । दधाति वाक् । वाग्वै । वै ऋतुः । ऋतुर्यज्ञमुखं । यज्ञमुखं-वाक् । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखं । वाग्यंज्ञमुखं । यज्ञमुखमेव । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखं । एव पुरस्ताँत् । पुरस्ताद्वि । वि यांतयति । यातयति ब्रध्नस्यं । ब्रध्नस्यं विष्टपँ । विष्टपं चतुस्त्रिꣳशः । चतुस्त्रिꣳश इतिं । चतुस्त्रिꣳश इतिं चतुः-त्रिꣳशः । इतिं दक्षिणतः । दक्षिणतोंऽसौ । असौ वै । वा आंदित्यः । आदित्योब्रधंस्य । ब्रध्नस्यंविष्टपँ । विष्टपं ब्रह्मवर्चसं । ब्रह्मवर्चसमेव । ब्रह्मवर्चसमितिं ब्रह्म-वर्चसं । एव दंक्षिणतः । दक्षिणतो धंत्ते । धत्ते तस्माँत् । तस्मा दक्षिंणः । दक्षिणोर्धः । अर्धौं ब्रह्मवर्चसितंरः । ब्रह्मवर्चतंरः प्रतिष्ठा । ब्रह्मवर्चसितंर इतिं ब्रह्मवर्चसि-तरः । प्रतिष्ठा त्रंयस्त्रिꣳशः । प्रतिष्ठेतिं प्रति-स्था । त्रयस्त्रिꣳश इतिं । त्रयस्त्रिꣳश इतिं त्रयः-त्रिꣳशः । इतिं पश्चात् । पश्चात्प्रतिंष्ठित्यै । प्रतिंष्ठित्यै नाकः । प्रतिंष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै । नाकंष्षड्वि्रꣳशः । षड्वि्रꣳश इतिं । षड्वि्रꣳश इतिं षट्-त्रिꣳशः । इत्युंत्तरतः । उत्तरतस्सुंवर्गः । उत्तरत इत्युंत्-तरतः । सुवर्गो वै । सुवर्ग इतिं सुवः-गः । वै लोकः । लोको नाकः । नाकंस्सुवर्गस्यं । सुवर्गस्यं लोकस्यं । सुवर्गस्येतिं सुवः-गस्यं । लोकस्य समंष्टे । समंष्टा इति सं-अष्टे () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्नेर्भागः । भागोंऽसि । असीतिं । इतिं पुरस्ताँत् । पुरस्तादुपं । उपं दधाति । दधाति यज्ञमुखं । यज्ञमुखं वै । यज्ञमुखमितिं यज्ञ- मुखम् । वा अग्निः । अग्निर्यंज्ञमुखं । यज्ञमुखं दीक्षा । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखं । दीक्षा यंज्ञमुखं । यज्ञमुखं ब्रह्मं । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखं । ब्रह्मं यज्ञमुखं । यज्ञमुखं त्रिवृत् । यज्ञमुखमितिं यज्ञ- मुखं । त्रिवृद्यंज्ञमुखं । त्रिवृदितिं त्रि-वृत् । यज्ञमुखमेव । यज्ञमुखमितिं यज्ञ-मुखं । एव पुरस्ताँत् । पुरस्ताद्वि । वि यांतयति । यातयति नृचाक्षंसां । नृचक्षंसां भागः । नृचक्षंसामितिं नृ-चक्षंसाम् । भागोंऽसि । असीतिं । इतिं दक्षिणतः । दक्षिणत श्शुंश्रुवाꣳसः । शुश्रुवाꣳसो वै । वै नृचक्षंसः । नृचक्षसोऽन्नँ । नृचक्षंस इतिं नृ-चक्षंसः । अन्नं धाता । धाता जातायं । जातायेव । एवास्मैं । अस्मा अन्नँ । अन्नमपिं । अपिं दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्माज्जातः । जातोऽन्नँ । अन्नंमत्ति

। अ॒त्ति॒जनि॑त्रँ । जनि॑त्र॒ꣳ॑ स्तृतम् । स्तृत॑ꣳ सप्तद॒शः । स॒प्त॒द॒शः स्तोमः॑ । स॒प्त॒द॒श इति॑ सप्त-द॒शः । स्तोम॒ इति॑ ।
इत्या॑ह । आ॒हान्न॑ँ । अन्न॑ं वै । वै ज॒नित्र॑ँ । ज॒नित्र॒मन्न॑ँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्न॑ꣳ सप्तद॒शः । स॒प॒द॒शोन्न॑ँ । स॒प॒द॒श इति॑ सप्त-द॒शः । अन्न॑मेव । एव दक्षि॑णतः । दक्षि॑णतो धत्ते । धत्ते तस्मा॑त्
। तस्मा॒द्दक्षि॑णेन । दक्षि॑णेनान्न॑ँ । अन्न॑मद्यते । अद्य॑ते मि॒त्रस्य॑ । मि॒त्रस्य॑ भा॒गः । भा॒गोऽसि । अ॒सीति॑ । इति॑ प॒श्चात् ।
प॒श्चात्प्रा॒णः । प्रा॒णो वै । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । वै मि॒त्रः । मि॒त्रोऽपा॒नः । अ॒पा॒नो वरु॑णः । अ॒पा॒न इत्य॑प-अ॒नः । वरु॑णः
प्राणापा॒नौ । प्रा॒णा॒पा॒नावे॒व । प्रा॒णा॒पा॒नावि॑ति॑ प्राण-अ॒पा॒नौ । एवास्मिन्न्॑ । अ॒स्मि॒न्द॒धा॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ दि॒वः । दि॒वो वृ॒ष्टिः ।
वृ॒ष्टिर्वा॒ताँ॑ । वा॒ताँस्स्तृ॒ताः । स्तृता एकवि॑ꣳशः । एक॒वि॒ꣳ॒शः स्तोमः॑ । एक॒वि॒ꣳ॒श इत्येक॑-वि॒ꣳ॒शः । स्तोम॒ इति॑ । इत्या॑ह
। आ॒ह॒ प्र॒ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा वै । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । वा एक॑वि॒ꣳ॒शः । एक॒वि॒ꣳ॒शः प्रति॑ष्ठित्यै । एक॒वि॒ꣳ॒श इत्येक॑-वि॒ꣳ॒शः ।
प्रति॑ष्ठित्या इ॒न्द्र॑स्य । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । इ॒न्द्र॑स्य भा॒गः । भा॒गोऽसि । अ॒सीति॑ । इत्यु॑त्तर॒तः । उ॒त्त॒र॒त ओज॑ः
। उ॒त्त॒र॒त इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ओजो॒ वै । वा इ॒न्द्रः॑ । इ॒न्द्र॒ ओज॑ः । ओजो॒ विष्णोः॑ । विष्णो॒रोज॑ः । ओज॒ः, क्ष॒त्रम् ।
क्ष॒त्रमोज॑ः । ओज॑ः पंचद॒शः । पं॒च॒द॒श ओज॑ः । पं॒च॒द॒श इति॑ पंच-द॒शः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ओज॑ एव । एवोत्त॑रतः । उ॒त्त॒र॒तो ध॑त्ते । उ॒त्त॒र॒त इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ध॒त्ते॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑दुत्तरतोऽभिप्रया॒यी ।
उ॒त्त॒र॒तोऽभि॒प्र॒या॒यी ज॑यति । उ॒त्त॒र॒तोऽ॒भि॒प्र॒या॒यीत्यु॑त्तरतः-अ॒भि॒प्र॒या॒यी । ज॒य॒ति॒ वसू॑नां । वसू॑नां भा॒गः । भा॒गोऽसि ।
अ॒सीति॑ । इति॑ पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑दुप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ य॒ज्ञ-मु॒खं । य॒ज्ञमु॒खं वै । य॒ज्ञमु॒खमिति॑ यज्ञ-मु॒खम् ।

वै॒ वस॑वः । वस॑वो यज्ञमु॒खं । य॒ज्ञमु॒ख॰ रु॒द्राः । य॒ज्ञमु॒खमिति॑ यज्ञ-मु॒खं । रु॒द्रा य॑ज्ञमु॒खं । य॒ज्ञमु॒खं च॑तु॒र्वि॰शः । य॒ज्ञमु॒खमिति॑ यज्ञ-मु॒खं । च॒तु॒र्वि॰शो य॑ज्ञमु॒खं । च॒तु॒र्वि॰श इति॑ चतुः-वि॰शः । य॒ज्ञमु॒ख-मे॒व । य॒ज्ञमु॒खमिति॑ यज्ञ-मु॒खं । एव पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॒ द्वि । वि या॑तयति । या॒त॒य॒त्या॒दि॒त्याना॑ं । आ॒दि॒त्याना॑ं भा॒गः । भा॒गो॑ऽसि । अ॒सीति॑ । इति॑ दक्षि॒ण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तोऽन्न॑ं । अन्न॑ं वै । वा आ॑दि॒त्याः । आ॒दि॒त्या अन्न॑ं । अन्न॑ं म॒रुत॑ः । म॒रुतोऽन्न॑ं । अन्न॑ं गर्भा॑ः । गर्भा॒ अन्न॑ं । अन्न॑ं पंचवि॰शः । पं॒च॒वि॒॰शोऽन्न॑ं । पं॒च॒वि॒॰श इति॑ पंच-वि॒॰शः । अन्न॑मे॒व । एव दक्षि॒ण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तोध॑त्ते । ध॒त्ते तस्मा॑त् । तस्मा॒द्दक्षि॑णेन । दक्षि॑णे॒नान्न॑ं । अन्न॑मद्यते । अ॒द्य॒तेऽदि॑त्यै । अदि॑त्यै॒भा॒गः । भा॒गो॑ऽसि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒सीति॑ । इति॑ प॒श्चात् । प॒श्चात्प्र॑ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा वै । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । वा अदि॑तिः । अदि॑तिः प्रति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा पू॒षा । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । पू॒षा प्र॑ति॒ष्ठा । प्र॒ति॒ष्ठा त्रि॑ण॒वः । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । पू॒षा प्र॑ति॒ष्ठा । प॒तिष्ठा त्रि॑ण॒वः । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्रति-स्था । त्रि॒ण॒वः प॑तिष्ठित्यै । त्रि॒ण॒व इति॑ त्रि-न॒वः । प्रति॑ष्ठित्यै दे॒वस्य॑ । प्रति॑ष्ठित्या इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । दे॒वस्य॑ सवि॒तुः । स॒वि॒तु-र्भा॒गः । भा॒गो॑ऽसि । अ॒सीति॑ । इत्यु॑त्त॒र॒तः । उ॒त्त॒रतो ब्रह्म॑ । उ॒त्त॒रत इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ब्रह्म॒ वै । वै दे॒वः । दे॒वस्स॑वि॒ता । स॒विता ब्रह्म॑ । ब्रह्म॒ बृह॒स्पतिः॑ । बृह॒स्पति॒र्ब्रह्म॑ । ब्रह्म॑ चतुष्टो॒मः । च॒तुष्टो॒मो ब्र॑ह्मवर्च॒सं । च॒तुष्टो॒म इति॑ चतुः-स्तो॒मः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मे॒व । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒समिति॑ ब्रह्म-व॒र्च॒सं । एवोत्त॑र॒तः । उ॒त्त॒रतो ध॑त्ते । उ॒त्त॒रत इत्यु॑त्-त॒र॒तः । ध॒त्ते तस्मा॑त् । तस्मा॒दुत्त॑रः । उ॒त्त॒रोर्धः॑ । उत्त॑र॒ इत्यु॒त्-त॒रः॒ । अर्धौ॑ ब्रह्मवर्च॒सित॑रः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सित॑र॒स्सावि॑त्रव॒ती । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सित॑र॒ इति॑ ब्रह्मवर्च॒सि-त॒रः॒ । सावि॑त॒वती भवति । सावि॑त्रव॒तीति॑ सावि॑त्र-व॒ती । भव॑ति प्रसू॑त्यै । प्रसू॑त्यै तस्मा॑त् । प्रसू॑त्या इति॒ प्र-सू॒त्यै॒ । तस्मा॑द्ब्राह्म॒णाना॑ं । ब्रा॒ह्म॒णाना॒मुदी॑ची । उदी॑ची स॒निः॒ । स॒निः॒ प॑सू॒ता । प्रसू॑ता ध॒र्त्रः॒ । प्रसू॑तेति॒ प्र-सू॒ता॒ । ध॒र्त्रश्च॑तुष्टो॒मः । च॒तुष्टो॒म इति॑ । च॒तुष्टो॒म इति॑ चतुः-स्तो॒मः । इति॑ पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॒- दुप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ य॒ज्ञमु॒खं । य॒ज्ञमु॒खं वै । य॒ज्ञमु॒खमिति॑ यज्ञ-मु॒खं । वै ध॒र्त्रः॒ । ध॒र्त्रो य॑ज्ञमु॒खं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यज्ञमुखं चतुष्टोमः । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । चतुष्टोमो यज्ञमुखं । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । यज्ञमुखमेव । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । एव पुरस्ताँत् । पुरस्ताद्वि । वि यातयति । यातयति यावानां । यावानां भागः । भागोऽसि । असीति । इति दक्षिणतः । दक्षिणतो मासाः । मासा वै । वै यावाः । यावा अर्धमासाः । अर्धमासा अयावाः । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । अयावास्तस्मात् । तस्माद्दक्षिणावृतः । दक्षिणावृतो मासाः । दक्षिणावृत इति दक्षिणा-आवृतः । मासा अन्नँ । अन्नं वै । वै यावाः । यावा अन्नँ । अन्न प्रजाः । प्रजा अन्नँ । प्रजा इति प्र-जाः । अन्नमेव । एव दक्षिणतः । दक्षिणतो धत्ते । धत्ते तस्मात् । तस्माद्दक्षिणेन । दक्षिणेनान्नँ । अन्नमध्यते । अध्यत ऋभूणां । ऋभूणां भागः । भागोऽसि । असीति । इति पश्चात् । पश्चात्प्रतिष्ठित्ये । प्रतिष्ठित्ये विवर्तः । प्रतिष्ठित्या इति पति-स्थित्ये । विवर्तौष्टा चत्वारिꣳशः । विवर्त इति वि-वर्तः । अष्टाचत्वारिꣳश इति । अष्टाचत्वारिꣳश इत्यष्टा-चत्वारिꣳशः । इत्युत्तरतः । उत्तरतोऽनयोः । उत्तरत इत्युत्- तरतः । अनयोर्लोकयोः । लोकयोस्सवीर्यत्वाय । सवीर्यत्वाय तस्मात् । सवीर्यत्वायेति सवीर्य-त्वाय । तस्मादिमौ । इमौ लोकौ । लोकौ समावद्वीर्यौ । समावद्वीर्यौ यस्य । समावद्वीर्याविति समावत्- वीर्यौ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यस्य मुख्यवतीः । मुख्यवतीः पुरस्ताँत् । मुख्यवतीरिति मुख्य-वतीः । पुरस्तादुपधीयन्तै । उपधीयन्ते मुख्यः । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तै । मुख्य एव । एव भवति । भवत्या । आऽस्य । अस्यमुख्यः । मुख्यो जायते । जायते यस्य । यस्यान्नवतीः । अन्नवतीर्दक्षिणतः । अन्नवतीरित्यन्न- वतीः । दक्षिणतोत्ति । अत्यन्नँ । अन्न मा । आऽस्य ।

अस्यान्नादः । अन्नादो जायते । अन्नाद इत्यन्न-अदः । जायते यस्य । यस्य प्रतिष्ठावतीः । प्रतिष्ठावतीः पश्चात् । प्रतिष्ठावतीरिति प्रतिष्ठा-वतीः । पश्चात्प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति यस्य । यस्यौजस्वतीः । ओजस्वतीरुत्तरतः । उत्तरत ओजस्वी । उत्तरत इत्युत्- तरतः । ओजस्व्येव । एव भवति । भवत्या । आस्य । अस्यौजस्वी । ओजस्वी जायते । जायतेऽर्कः । अर्को वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्ये- तत् । एतदेव । एव स्तोत्रम् । स्तोत्रमेतत् । एतच्छस्त्रं । शस्त्रं यत् । यदेषा । एषा विधा । विधा विधीयते । विधेति वि-धा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। विधीयतेऽर्के । विधीयत इति वि-धीयते । अर्क एव । एव तत् । तदर्क्यं । अर्क्यमनु । अनु वि । विधीयते । धीयतेऽत्ति । अत्यन्न । अन्नमा । आस्य । अस्यान्नादः । अन्नादो जायते । अन्नाद इत्यन्न-अदः । जायते यस्य । यस्येषा । एषा विधा । विधा विधीयते । विधेति वि-धा । विधियते यः । विधीयत इति वि-धीयते । य उ । उ च । चैनां । एनामेवं । एवं वेद । वेद सृष्टीः । सृष्टीरुप । उप दधाति । दधाति यथासृष्टं । यथासृष्टमेव । यथासृष्टमिति यथा-सृष्टं । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे न । न वै । वा इदं । इदं दिवा । दिवा न । न नक्तं । नक्तमासीत् । आसीदव्यावृत्तं । अव्यावृत्तं ते । अव्यावृत्तमित्यवि- आवृत्तं । ते देवाः । देवा एताः । एताव्युष्टीः । व्युष्टीरपश्यन् । व्युष्टीरिति वि-उष्टीः । अपश्यन्ताः । ता उप । उपा दधत । अदधत ततः । ततो वै । वा इदं । इदं वि । व्यौच्छत् । औच्छदस्य । यस्येताः । एता उपधीयन्ते । उपधीयन्ते वि । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्ते । व्येव । एवास्मै । अस्मा उच्छति । उच्छत्यथो । अथो तमः । अथो इत्यथो । तम एव । एवाप । अपहते । हत इति हते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्ने॑ जा॒तान् । जा॒तान्प्र । प्रणु॑द । नु॒दा नः॑ । नस्स॑पत्नान् । स॒प॒त्ना॒नि॒ति॑ । इति॑ पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॒दुप॑ । उप॑ दधाति । दधाति जा॒तान् । जा॒तानेव । एव भ्रातृ॑व्यान् । भ्रातृ॑व्यान्प्र । प्रणु॑दते । नु॒दते॒ सह॑सा । सह॑सा जा॒तान् । जा॒तानि॑ति॑ । इति॑ प॒श्चात् । प॒श्चाज्ज॑निष्यमा॒णान् । ज॒नि॒ष्य॒मा॒णानेव । एव प्रति॑ । प्रति॑ नुदते । नु॒दते॒ चतु॑श्चत्वारि॒ꣳशः । चतु॑श्चत्वारि॒ꣳशः स्तोमः॑ । चतु॑श्चत्वारि॒ꣳश इति॑ चतुः-चत्वारि॒ꣳशः । स्तोम॒ इति॑ । इति॑ दक्षिण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तो ब्र॑ह्मवर्च॒सं । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सं वै । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒समिति॑ ब्रह्म-वर्च॒सं । वै च॑तुश्चत्वारि॒ꣳशः । च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ꣳशो ब्र॑ह्मवर्च॒सं । च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ꣳश इति॑ चतुः-च॒त्वा॒रि॒ꣳशः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒समेव । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒समिति॑ ब्रह्म-वर्च॒सम् । एव द॑क्षिण॒तः । द॒क्षि॒ण॒तो ध॑त्ते । ध॒त्ते॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒द्द॒क्षि॒णः । द॒क्षि॒णोऽर्धः॑ । अर्धो॑ ब्रह्मवर्च॒सित॑रः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सित॑रष्षोड॒शः । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सित॑र॒ इति॑ ब्रह्मवर्च॒सि-त॒रः । षो॒ड॒शः स्तोमः॑ । स्तोम॒ इति॑ । इत्यु॑त्त॒रतः॑ । उ॒त्त॒रत॑ ओजः॑ । उ॒त्त॒रत॒ इत्यु॑त्-त॒रतः॑ । ओजो॒ वै । वै षो॑ड॒शः । षो॒ड॒श ओजः॑ । ओज॑ एव । एवोत्त॑रतः । उ॒त्त॒रतो ध॑त्ते । उ॒त्त॒रत॒ इत्यु॑त्-त॒रतः॑ । ध॒त्ते॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑दुत्तरतोभि- प्रयायी ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उ॒त्त॒रतोभिप्रयायीजयति । उ॒त्त॒रतोभिप्रयायी-त्यु॑त्त॒रतः-अभिप्रयायी । ज॒यति॒ वज्रः॑ । वज्रो॒ वै । वै च॑तुश्चत्वारि॒ꣳशः । च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ꣳशो वज्रः॑ । च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ꣳश इति॑ चतुः-च॒त्वा॒रि॒ꣳशः । वज्र॑ष्षोड॒शः । षो॒ड॒शो यत् । यदे॒ते । ए॒ते इ॒ष्ट॑के । ए॒ते इत्ये॒ते । इ॒ष्ट॑के उपदधाति । इ॒ष्ट॑के इतीष्ट॑के । उ॒प॒द॒धा॒ति॒ जा॒तान् । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प-दधाति । जा॒ता॒श्च॑ । चै॒व । एव ज॑नि॒ष्य॒मा॒णान् । ज॒नि॒ष्य॒मा॒णा॒श्च॒ । च॒ भ्रातृ॑व्यान् । भ्रातृ॑व्यान्प्रणु॒द्य । प्रणु॒द्य वज्र॑म् । प्रणु॒दे॒ति॑ प्र-नु॒द्य । वज्र॑मनु॑ । अनु॑ प्र । प्रह॑रति । ह॒र॒ति॒स्तृत्यै॑ । स्तृत्यै॒ पुरी॑षवतीं । पुरी॑षवतीं॒ मध्यै॑ । पुरी॑षवती॒मिति॒ पुरी॑ष-वतीं । मध्य॒ उप॑ । उप॑ दधाति । दधाति॒ पुरी॑षं । पुरी॑षं॒ वै । वै मध्यै॑ । मध्य॑मा॒त्मनः॑ । आ॒त्मन॒स्सात्मा॑नं । सात्मा॑नमेव । सात्मा॑न॒मिति॒ स-आ॒त्मा॒नं । एवाग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते॒ सात्मा॑ । सात्मा॒ऽ-मुष्मि॑न्नं । सात्मेति॒ स-आ॒त्मा॒ । अ॒मुष्मि॑न्लो॒के । लो॒के

भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेदैताः । एता वै । वा असपत्नाः । असपत्ना नाम । नामेष्टकाः । इष्टका यस्य । यस्यैताः । एता उपधीयन्तै । उपधीयन्ते न । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। नास्य । अस्य सपत्नः । सपत्नो भवति । भवति पशुः । पशुर्वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निर्विराजः । विराज उत्तमायाँ । विराज इति वि-राजः । उत्तमायां चित्याँ । उत्तमाया-मित्युत्-तमायाँ । चित्या मुप । उप दधाति । दधाति विराजँ । विराजमेव । विराजमिति वि-राजँ । एवोत्तमां । उत्तमां पशुषु । उत्तमामित्युत्-तमाम् । पशुषु दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मात्पशुमान् । पशुमानुत्तमां । पशुमानिति पशु-मान् । उत्तमां वाचँ । उत्तमामित्युत्-तमाम् । वाच वदति । वदति दशदश । दशदशोप । दशदशेति दश-दश । उप दधाति । दधाति सवीर्यत्रायं । सवीर्यत्रायाक्ष्णया । सवीर्यत्रायेति सवीर्य-त्रायं । अक्ष्णयोप । उपदधाति । दधाति तस्मात् । तस्मादक्ष्णया । अक्ष्णया पशवः । पशवोऽङ्गानि । अङ्गानि प्र । प्र हरन्ति । हरन्ति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यानि । प्रतिष्ठित्या इति पति-स्थित्यै । यानि वै । वै छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि सुवर्ग्याणि । सुवर्ग्याण्यासन्न् । सुवर्ग्याणीति सुवः-ग्यानि । आसन्तैः । तैर्देवाः । देवास्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन्तेन । तेनर्षयः । ऋषयोऽश्राम्यन्न् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अश्राम्यन्ते । ते तपः । तपोऽतप्यन् । अतप्यन्तानि । तानि तपसा । तपसाऽपश्यन्न् । अपश्यन्तेभ्यः । तेभ्य एताः । एता इष्टकाः । इष्टका निः । निरमिमत । अमिमतेवः । एवश्छन्दः । छन्दो वरिवः । वरिवश्छन्दः । छन्द इति । इति ताः । ता उप । उपादधत । अदधत ताभिः । ताभिर्वै । वै ते । ते सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।

लोकमायन्न् । आयन्, यत् । यदेताः । एता इष्टकाः । इष्टका उपदधाति । उपदधाति यानि । उपदधातीत्युप-दधाति । यान्येव । एव छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि सुवर्ग्याणि । सुवर्ग्याणि तैः । सुवर्ग्याणीति सुवः-ग्यानि । तैरेव । एव यजमानः । यजमानस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एति यज्ञेन । यज्ञेन वै । वै प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजा असृजत । प्रजा इति प्र-जाः । असृजत ताः । तास्तोमभागैः । स्तोमभागैरेव । स्तोमभागैरिति स्तोम-भागैः । एवासृजत । असृजत यत् । यत्स्तोमभागाः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स्तोमभागा उपदधाति । स्तोमभागा इति स्तोम-भागाः । उपदधाति प्रजाः । उपदधातीत्युप-दधाति । प्रजा एव । प्रजा इति प्र-जाः । एव तत् । तद्यजमानः । यजमानः सृजते । सृजते बृहस्पतिः । बृहस्पतिर्वै । वा एतत् । एतद्यज्ञस्य । यज्ञस्य तेजः । तेजः सं । समभरत् । अभरद्यत् । यथ्स्तोमभागाः । स्तोमभागा यत् । स्तोम-भागा इति स्तोम-भागाः । यथ्स्तोमभागाः । स्तोमभागा उपदधाति । स्तोमभागा इति स्तोम-भागाः । उपदधाति सतेजसं । उपदधातीत्युप-दधाति । सतेजसमेव । सतेजसमिति स-तेजसं । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते बृहस्पतिः । बृहस्पतिर्वै । वा एतां । एतां यज्ञस्य । यज्ञस्य प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठामपश्यत् । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थां । अपश्यद्यत् । यथ्स्तोमभागाः । स्तोमभागा यत् । स्तोमभागा इति स्तोम-भागाः । यथ्स्तोमभागाः । स्तोमभागा उपदधाति । स्तोमभागा इति स्तोम-भागाः । उपदधाति यज्ञस्य । उपदधातीत्युप-दधाति । यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै सप्तसप्त । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । सप्तसप्तोप । सप्तसप्तेति सप्त-सप्त । उप दधाति । दधाति सवीर्यत्वाय । सवीर्यत्वाय तिस्रः । सवीर्यत्वायेति सवीर्य- त्वाय । तिस्रो मध्यै । मध्ये प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

रश्मिरिति । इत्येव । एवादित्यं । आदित्यमसृजत । असृजत प्रेतिः । प्रेतिरिति । प्रेतिरिति प्र-इतिः । इति धर्मम् । धर्ममन्वितिः । अन्वितिरिति । अन्वितिरित्यनु-इतिः । इति दिवम् । दिवꣳ सन्धिः । सन्धिरिति । सन्धिरिति सं-धिः । इत्यन्तरिक्षं । अन्तरिक्षं प्रतिधिः । प्रतिधिरिति । प्रतिधिरिति प्रति-धिः । इति पृथिवीं । पृथिवीं विष्टम्भः । विष्टम्भ इति । विष्टम्भ इति वि-स्तम्भः । इति वृष्टिम् । वृष्टिं प्रवा । प्रवेति । प्रवेति प्र- वा । इत्यहः । अहरनुवा । अनुवेति । अनुवेत्यनु-वा । इति रात्रिम् । रात्रि- मुशिक् । उशिगिति । इति वसून् । वसून्प्रकेतः । प्रकेत इति । प्रकेत इति प्र-केतः । इति रुद्रान् । रुद्रान्थ्सुदीतिः । सुदीतिरिति । सुदीतिरिति सु-दीतिः । इत्यादित्यान् । आदित्यानोजः । ओज इति । इति पितॄन् । पितॄꣳस्तन्तुः । तन्तुरिति । इति प्रजाः । प्रजाः पृतनाषाट् । प्रजा इति प्र-जाः । पृतनाषाडिति । इति पशून् । पशून्रेवत् । रेवदिति । इत्योषधीः । ओषधीरभिजित् । अभिजिदसि । अभिजिदित्यभि-जित् । असि युक्तग्रावा । युक्तग्रावेन्द्राय । युक्तग्रावेति युक्त-ग्रावा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इन्द्राय ब्रा । ब्रेन्द्रम् । इन्द्र जिन्व । जिन्वेति । इत्येव । एव दक्षिणतः । दक्षिणतो वज्रम् । वज्रं परि । पर्योहत् । ओहदबिजित्ये । अभि-जित्येताः । अभिजित्या इत्यभि-जित्ये । ताः प्रजाः । प्रजा अपप्राणाः । प्रजा इति प्र-जाः । अपप्राणा असृजत । अपप्राणा इत्यप-प्राणाः । असृजत तासु । तास्वधिपतिः । अधिपतिरसि । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असीति । इत्येव । एव प्राणं । प्राणमदधात् । प्राणमिति प्र-अनम् । अदधाद्यन्ता । यन्तेति । इत्यपानं । अपानꣳ सꣳ- सर्पः । अपानमित्यप-अनम् । सꣳसर्प इति । सꣳसर्प इति सं-सर्पः । इति चक्षुः । चक्षुर्वयोधाः । वयोधा इति । वयोधा इति वयः-धाः । इति श्रोत्रम् । श्रोत्रं ताः । ताः प्रजाः । प्रजाः प्राणतीः । प्रजा इति प्र-जाः । प्राणतीरपानतीः । प्राणतीरिति प्र-अनतीः । अपानतीः पश्यन्तीः । अपानतीरित्यप-अनती । पश्यन्तीश्शृण्वतीः । शृण्वतीर्न । न मिथुनी ।

मिथुनी अभवन्न् । अभवन्तासुं । तासुं त्रिवृत् । त्रिवृदसि । त्रिवृदितित्रि-वृत् । असीतिं । इत्येव । एव मिथुनं । मिथुन मदधात् । अदधात्ताः । ताः प्रजाः । प्रजा मिथुनी । प्रजा इतिं प्र-जाः । मिथुनी भवन्तीः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवन्तीर्न । न प्र । प्राजायन्त । अजाय- न्ततः । तास्संꣳरोहः । सꣳरोहोऽसि । सꣳरोह इतिं सं-रोहः । असि नीरोहः । नीरोहोऽसि । नीरोह इतिं निः-रोहः । असीतिं । इत्येव । एव प्र । प्राजनयत् । अजनयत्ताः । ताः प्रजाः । प्रजाः प्रजाताः । प्रजा इतिं प्र-जाः । प्रजाता न । पजाता इति प्र-जाताः । न प्रतिं । प्रत्यतिष्ठन्न् । अतिष्ठन्ताः । ता वसुकः । वसुकोऽसि । असि वेषश्रिः । वेषश्रिरसि । वेषश्रीरिति वेष-श्रीः । असि वस्यष्टिः । वस्यष्टिरसि । असीतिं । इत्येव । एवैषु । एषु लोकेषुं । लोकेषु प्रतिं । प्रत्यस्थापयत् । अस्थापयद्वत् । यदाहं । आहं वसुकः । वसुकोऽसि । असि वेषश्रिः । वेषश्रिरसि । वेषश्रिरिति वेष-श्रिः । असि वस्यष्टिः । वस्यष्टिरसि । असीतिं । इतिं प्रजाः । प्रजा एव । प्रजा इतिं प्र-जाः । एव प्रजाताः । प्रजाता एषु । प्रजाता इति प्र-जाताः । एषु लोकेषुं । लोकेषु प्रतिं । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति सात्मा । सात्माऽन्तरिक्षं । सात्मेति स-आत्मा । अन्तरिक्षꣳ रोहति । रोहति सप्राणः । सप्राणोऽमुष्मिन्न् । सप्राण इति स-प्राणः । अमुष्मिंल्लोके । लोके पति । प्रतिं तिष्ठति । तिष्ठत्यव्यधुकः । अव्यधुकः प्राणापानाभ्याम् । अव्यधुक इत्यवि-अधुकः । प्राणापानाभ्याम् भवति । प्राणापानाभ्यामितिं प्राण-अपानाभ्याम् । भवति यः । य एवं । एवं वेदं । वेदेति वेदं () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

नाकसद्भिर्वै । नाकसद्भिरितिं नाकसत्-भिः । वै देवाः । देवास्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन्तत् । तन्नाकसदाँ । नाकसदाँ नाकसत्त्वं । नाकसदामितिं नाक-सदाँ । नाकसत्त्वं यत् । नाकसत्त्वमितिं नाकसत्-त्वम् । यन्नाकसदः । नाकसदं उपदधाति । नाकसद इतिं नाक-सदः । उपदधाति नाकसध्मिः । उपदधातीत्युप-दधाति । नाकसद्भिरेव । नाकसद्भिरितिं नाकसत्-भिः । एव तत् । तद्यजमानः । यजमानस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकमेति । एति सुवर्गः । सुवर्गो वै । सुवर्ग इतिं सुवः-गः । वै लोकः । लोको नाकः । नाको यस्य । यस्येताः । एता उपधीयन्तैं । उपधीयन्ते न । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तैं । नास्मैं । अस्मा अकँ । अकं भवति । भवति यजमानायतनं । यजमानायतनं वै । यजमानायतनमितिं यजमान-आयतनम् । वै नाकसदः । नाकसदो यत् । नाकसद इतिं नाक-सदः । यन्नाकसदः । नाकसदं उपदधाति । नाकसद इतिं नाक-सदः । उपदधात्यायतनं । उपदधातीत्युप-दधाति । आयतनमेव । आयतनमित्या-यतनम् । एवतत् । तद्यजमानः । यजमानः कुरुते । कुरुते पृष्ठानाँ । पृष्ठानां वै । वा एतत् । एतत्तेजः । तेजस्संभृतं । संभृतं यत् । संभृतमिति सं-भृतं । यन्नाकसदः । नाकसदो यत् । नाकसद इतिं नाक-सदः । यन्नाक सदः । नाकसदं उपदधाति । नाकसद इतिं नाक-सदः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उपदधाति पृष्ठानाँ । उपदधातीत्युप-दधाति । पृष्ठानामेव । एव तेजः । तेजोऽवं । अवं रुन्धे । रुन्धे पंचचोडाः । पंचचोडा उपं । पंचचोडा इतिं पंच-चोडाः । उपं दधाति । दधात्यप्सरसः । अप्सरस एव । एवैनँ । एनमेताः । एता भूताः । भूता अमुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोक उपं । उपं शेरे । शेरेऽथौं । अथो तनूपानीः । अथो इत्यथौं । तनूपानीरेव । तनूपानीरितिं तनू-पानीः । एवैताः । एता यजमानस्य । यजमानस्य यं । यं द्विष्यात् । द्विष्यात्तं । तमुपदधत् । उपदधद्ध्यायेत् । उपदधदित्युप-दधत् । ध्यायेदेताभ्यः । एताभ्य एव । एवैनँ । एनं देवताभ्यः । देवताभ्य

आ । आ वृ॑श्चति । वृश्च॑ति ता॒जक् । ता॒जगार्ति॑ । आर्ति॒मा । आर्च्छ॑ति । ऋच्छ॒त्युत्त॑राः । उत्त॑रा नाक॒सद्भ्यः॑ । उत्त॑रा इत्युत्-त॒राः । नाक॒सद्भ्य॒ उप॑ । नाक॒सद्भ्य॒ इति॑ नाक॒सत्-भ्यः॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ यथा॑ । यथा॑ जा॒याम् । जा॒यामा॒नीय॑ । आनी॑य गृ॒हेषु॑ । आ॒नीये॒त्या॑-नीय॑ । गृ॒हेषु॑ निषा॒दय॑ति । नि॒षा॒दय॑ति ता॒दृक् । नि॒षा॒दय॒तीति॑ नि-सा॒दय॑ति । ता॒दृगे॒व । ए॒व तत् । तत्प॒श्चात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प॒श्चा- त्प्रा॒चीं॑ । प्रा॒चीमु॑त्त॒माम् । उ॒त्त॒मामुप॑ । उ॒त्त॒मामित्यु॑त्-त॒माम् । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑त्प॒श्चात् । प॒श्चात्प्रा॒चीं॑ । प्रा॒ची॒ पत्नी॑ । पत्न्यनु॑ । अन्वा॑स्ते । आ॒स्ते॒ स्व॒यमा॑तृण्णां । स्व॒यमा॑तृण्णां च॑ । स्व॒यमा॑तृण्णामिति॑ स्व॒यं-आ॒तृ॒ण्णा॒ । च॒ वि॒क॒र्णी॑ । वि॒क॒र्णी॑ च॑ । वि॒क॒र्णी॒मिति॑ वि-क॒र्णी॒म् । चो॒त्त॒मे । उ॒त्त॒मे उप॑ । उ॒त्त॒मे इत्यु॑त्-त॒मे । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ प्रा॒णः । प्रा॒णो वै । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । वै स्व॒यमा॑तृण्णा । स्व॒यमा॑तृणाऽऽ-यु॑ः । स्व॒यमा॑तृ॒णेति॑ स्व॒यं-आ॒तृ॒ण्णा॒ । आयु॑र्विक॒र्णी । वि॒क॒र्णी प्रा॒णं । वि॒क॒र्णीति॑ वि-क॒र्णी । प्रा॒णं च॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र-अ॒नम् । चै॒ व । ए॒वायु॑ः । आयु॑श्च । च॒ प्रा॒णा॑न् । प्रा॒णानामु॑त्त॒मो । प्रा॒णाना॒मिति॑ प्र-अ॒नान्॑ । उ॒त्त॒मो ध॑त्ते । उ॒त्त॒मामित्यु॑त्-त॒मो । ध॒त्ते॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑त्प्रा॒णः । प्रा॒णश्च॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । चायु॑ः । आयु॑श्च । च॒ प्रा॒णा॑न् । प्रा॒णानामु॑त्त॒मो । प्रा॒णाना॒मिति॑ प्र-अ॒नान्॑ । उ॒त्त॒मो न । उ॒त्त॒मावित्यु॑त्-त॒मो । नान्यां । अ॒न्यामु॑त्त॒रां । उ॒त्त॒रामि॑ष्ट॒कां । उ॒त्त॒रामित्युत्-त॒रा॒म् । इ॒ष्ट॒कामुप॑ । उप॑दध्यात् । द॒ध्या॒द्यत् । यद॒न्यां । अ॒न्यामु॑त्त॒रां । उ॒त्त॒रामि॑ष्ट॒कां । उ॒त्त॒रामित्युत्-त॒रा॒म् । इ॒ष्ट॒कामुप॑दध्यात् । उप॑दध्यात्प॒शू॒नां । उप॑दध्यादित्युप-दध्यात् । प॒शू॒नां च॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। च यजमानस्य । यजमानस्य च । च प्राणं । प्राणं चं । प्राणमितिं प्र-अनं । चायुः । आयुश्च । चापिं । अपिं दध्यात् । दध्यात्तस्मात्। तस्मान्न । नान्या । अन्योत्तरा । उत्तरेष्टका । उत्तरेत्युत्-तरा । इष्टकोप-धेयाँ । उपधेयाँ स्वयमातृण्णां । उपधेयेत्युप-धेयाँ । स्वय-मातृण्णामुपं । स्वयमातृण्णामितिं स्वयं आतृण्णां । उपंदधाति । दधात्यसौ । असौ वै । वै स्वंयमातृण्णा । स्वयमातृण्णाऽमूम् । स्वयमातृण्णेतिं स्वयं-आतृण्णा । अमूमेव । एवोपं । उपंधत्ते । धत्तेऽश्वँ । अश्वमुपं । उपं घ्रापयति । घ्रापयति प्राणं । प्राणमेव । प्राणमितिं प्र-अनम् । एवास्याँ । अस्यां दधाति । दधात्यथौं । अथौं प्राजापत्यः । अथो इत्यथौं । प्राजापत्यो वै । प्राजापत्य इतिं प्राजा-पत्यः । वा अश्वः । अश्वः प्रजापंतिना । प्रजापंतिनैव । प्रजापंतिनेतिं प्रजा-पतिना । एवाग्निं । अग्निं चिंनुते। चिनुते स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णाभंवति । स्वयमातृण्णेतिं स्वयं-आतृण्णा । भवति प्राणानाँ । प्राणानामुथ्सृष्टे । प्राणानामितिं प्र-अनानाँ । उथ्सृष्टा अथौं । उत्संष्टा इत्युत्-सृष्टे । अथो सुवर्गस्यं । अथो इत्यथौं । सुवर्गस्यंलोकस्यं । सुवर्गस्येतिं सुवः-गस्यं । लोकस्यानुंख्यात्यै । अनुंख्यात्या एषा । अनुंख्यात्या इत्यनुं-ख्यात्यै । एषा वै । वै देवानाँ । देवानां विक्राँन्तिः । विँक्राँन्तिर्यत् । विक्राँन्तिरिति वि-क्रान्तिः । यद्विंकर्णी । विकर्णी यत् । विकर्णीतिं वि-कर्णी । यद्विंकर्णीम् । विकर्णीमुंपदधाति । विकर्णीमितिं वि-कर्णीम् । उपदधाति देवानाँ । उपदधातीत्युंप दधाति । देवानांमेव । एव विक्राँन्तिं । विक्राँन्ति- मनुं । विक्राँन्तिमिति वि-क्रान्तिम् । अनु वि । वि क्रंमते । क्रमत उत्तरतः । उत्तरत उपं । उत्तरत इत्युंत्-तरतः । उपं दधाति । दधाति तस्मात्। तस्मांदुत्तरत उंपचारः । उत्तरत उंपचारोऽग्निः । उत्तरत उंपचार इत्युंत्तरतः-उपचारः । अग्निर्वायुमतीँ । वायुमतीं भवति । वायुमतीतिं वायु-मतीँ । भवति समिंद्धे । समिंद्धा इति सं-इद्धे () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

छन्दाꣳस्युप । उप दधाति । दधाति पशवः । पशवो वै । वै छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि पशून् । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि वै । वै देवानाँ । देवानाँ वामं । वामं पशवः । पशवोवामं । वाममेव । एव पशून् । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्ध एताम् । एताꣳ हꣳ । ह वै । वै यज्ञसेनः । यज्ञसेनश्चैत्रियायणः । यज्ञसेन इति यज्ञ-सेनः । चैत्रियायणश्चितिँ । चितिं विदां । विदां चकार । चकार तयाँ । तया वै । वै सः । स पशून् । पशूनव । अवारुन्ध । अरुन्ध यत् । यदेतां । एतामुप-दधाति । उपदधाति पशून् । उपदधातीत्युप-दधाति । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे गायत्रीः । गायत्रीः पुरस्ताँत् । पुरस्तादुप । उप दधाति । दधाति तेजः । तेजो वै । वै गायत्री । गायत्री तेजः । तेज एव । एव मुखतः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मुखतो धत्ते । धत्ते मूर्धन्वतीः । मूर्धन्वतीर्भवति । मूर्धन्वतीरिति मूर्धन्-वतीः । भवन्ति मूर्धानँ । मूर्धानमेव । एवैनँ । एनꣳ समानानाँ । समानानाँ करोति । करोति त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभ उप । उप दधाति । दधातीन्द्रियं । इन्द्रिय वै । वै त्रिष्टुक् । त्रिष्टु- गिन्द्रियम् । इन्द्रियमेव । एवमध्यतः । मध्यतो धत्ते । धत्ते जगतीः । जगती रुप । उप दधाति । दधाति जागताः । जागता वै । वै पशवः । पशवः पशून् । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽनुष्टुभः । अनुष्टुभ उप । अनुष्टुभ इत्यनु-स्तुभः । उप दधाति । दधाति प्राणाः । प्राणा वै । प्राणा इति प्र-अनाः । वा अनुष्टुप् । अनुष्टुप्प्राणानाँ । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । प्राणानामुष्मृष्टे । प्राणानामिति प्र-अनानाँ । उष्मसृष्टे बृहतीः । उष्मसृष्टा इत्युत्-सृष्टे । बृहतीरुष्णिहाः । उष्णिहाः पंक्तीः । पंक्तीरक्षरपंक्तीः । अक्षरपंक्तीरितिं । अक्षरपंक्तीरित्यक्षर-पंक्तीः । इति विपूरूपाणि । विपुरूपाणि छन्दाꣳसि । विपुरूपाणीति विपु-रूपाणि । छन्दाꣳस्युप । उप दधाति । दधाति विपु- रूपाः । विपुरूपा वै । विपुरूपा इति विपु-रूपाः । वै पशवः । पशवः पशवः । पशवश्छन्दाꣳसि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। छन्दा॑ꣳसि विषु॑रूपान् । विषु॑रूपानेव । विषु॑रूपानिति विषु॑-रूपान् । एव पशून् । पशूनव॑ । अव॑ रुन्धे । रुन्धे विषु॑रूपम् । विषु॑रूपमस्य । विषु॑रूपमिति विषु॑-रूपम् । अस्य गृहे । गृहे दृ॑श्यते । दृ॒श्यते॒ यस्य॑ । यस्यै॒ताः । एता उ॑पधीय॒न्तै॑ । उ॒प॒धी॒य॒न्ते॒ यः । उ॒प॒धी॒य॒न्त॒ इत्यु॑प-धीय॒न्तै॑ । य उ॑ । उ॒ च॒ । चै॒नाः॒ । एना एव॑ । एव वेद॑ । वेदाति॑च्छन्दसम् । अति॑च्छन्दस॒मुप॑ । अति॑च्छन्दस॒मित्यति॑-छन्दसम् । उप॑ दधाति । दधा॒त्यति॑च्छन्दाः । अति॑च्छन्दा वै । अति॑च्छन्दा इ॒त्यति॑-छन्दाः । वै सर्वा॑णि । सर्वा॑णि छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि सर्वै॑भिः । सर्वै॑भि॒रेव । एवै॑नम् । एन॑ छन्दो॑भिः । छन्दो॑भिश्चिनुते । छन्दो॑भि॒रिति॒ छन्द॑ः-भिः । चि॒नु॒ते॒ वर्ष्म॑ । वर्ष्म॒ वै । वा एषा । एषा छन्द॑सां । छन्द॑सां यत् । यदति॑च्छन्दाः । अति॑च्छन्दा यत् । अति॑च्छन्दा इ॒त्यति॑-छन्दाः । यदति॑च्छन्दसम् । अति॑च्छन्दस॒मुप॑दधाति । अति॑च्छन्दस॒मित्यति॑- छन्दसम् । उ॒प॒द॒धा॒ति॒ वर्ष्म॑ । उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॑प-दधाति । वर्ष्मै॑व । एवै॑नम् । एन॑ꣳ स॒मा॒नाना॑म् । स॒मा॒नाना॑म् करोति । क॒रो॒ति॒ द्वि॒पदा॑ः । द्वि॒पदा॒ उप॑ । द्वि॒पदा॒ इति॑ द्वि-पदा॑ः । उप॑ दधाति । दधा॑ति द्वि॒पात् । द्वि॒पाद्यज॑मानः । द्वि॒पादिति॑ द्वि-पात् । यज॑मान॒ः प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठित्या इति॒ प्रति॑-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सर्वा॑भ्यो वै । वै दे॒वता॑भ्यः । दे॒वता॑भ्योऽग्निः । अ॒ग्निश्ची॑यते । चीय॒ते॒ यत् । यथ्स॒युजः॑ । स॒युजो॒ न । स॒युज॒ इति॑ स-युजः॑ । नोप॑दध्यात् । उ॒प॒द॒ध्या॒दे॒वता॑ः । उ॒प॒द॒ध्या॒दित्यु॑प-दध्यात् । दे॒वता॑ अस्य । अ॒स्या॒ग्निम् । अ॒ग्निं वृ॑ञ्जीरन्न् । वृ॒ञ्जी॒र॒न्, यत् । यथ्स॒युजः॑ । स॒युज॑ उपदधाति । स॒युज॒ इति॑ स-युजः॑ । उ॒प॒द॒धा॒त्या॒त्मना॑ । उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॑प-दधाति । आ॒त्मने॒व । एवै॑नम् । एन॑ꣳ सयुज॑म् । स॒युज॑ चिनुते । स॒युज॒मिति॑ स-युज॑म् । चि॒नु॒ते॒ न । नाग्निना॑ । अ॒ग्निना॒ वि । व्यृ॑ध्यते । ऋ॒ध्य॒तेऽथो॑ । अथो॒ यथा॑ । अथो॒ इत्यथो॑ । यथा॒ पुरु॑षः । पुरु॑ष॒स्स्नाव॑भिः । स्नाव॑भि॒स्सं॑ततः । स्नाव॑भि॒रिति॒ स्नाव॑-भिः । सं॑तत॒ एव॑ । सं॑तत॒ इति॒ सं-ततः । एवमे॒व । एवै॒ताभिः॑ । एता॒भि॒रग्निः॑ । अ॒ग्नि॒स्सं॑ततः । सं॑तता॒ऽग्निना॑ । सं॑तत॒ इति॒ सं-

ततः । अग्निना वै । वै देवाः । देवास्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन्ताः । ता अमूः । अमूः कृत्तिकाः । कृत्तिका अभवन्न् । अभवन्, यस्य । यसेताः । एता उपधीयन्तै । उपधीयन्त सुवर्गं । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तै । सुवर्गमेव । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव लोकम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। लोकमेति । एति गच्छति । गच्छति प्रकाशं । प्रकाशं चित्रं । प्रकाशमिति प्र-काशम् । चित्रमेव । एव भवति । भवति मण्डलेष्टकाः । मण्डलेष्टका उप । मण्डलेष्टका इति मण्डल-इष्टकाः । उप दधाति । दधातीमे । इमे वै । वै लोकाः । लोका मण्डलेष्टकाः । मण्डलेष्टका इमे । मण्डलेष्टका इति मण्डल-इष्टकाः । इमे खलु । खलु वै । वै लोकाः । लोका देवपुराः । देवपुरा देवपुराः । देवपुरा इति देव-पुराः । देवपुरा एव । देवपुरा इति देव-पुराः । एव प्र । प्र विशति । विशति न । नार्ति । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छत्यग्निं । अग्निं चिक्यानः । चिक्यानो विश्वज्योतिषः । विश्वज्योतिष उप । विश्वज्योतिष इति विश्व-ज्योतिषः । उप दधाति । दधाती मान् । इमानेव । एवैताभिः । एताभि-र्लोकान् । लोकाज्ज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः कुरुते । कुरुतेऽथौ । अथौ प्राणान् । अथो इत्यथौ । प्राणानेव । प्राणानिति प्र-अनान् । एवैताः । एता यजमानस्य । यजमानस्य दाधति । दाध्रत्येताः । एता वै । वै देवताः । देवताःस्सुवर्ग्याः । सुवर्ग्यास्ताः । सुवर्ग्या इति सुवः-ग्याः । ता एव । एवा-न्वारभ्य । अन्वारभ्य सुवर्गं । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एतीत्येति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

वृष्टिसनीरुप । वृष्टिसनीरितिं वृष्टि-सनीः । उप दधाति । दधाति वृष्टिँ । वृष्टिमेव । एवावं । अवरुन्धे । रुन्धे यत् । यदेकधा । एकधोपदध्यात् । एकधेत्येक-धा । उपदध्यादेकँ । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । एकं मृतुम् । ऋतुं वर्षेत् । वर्षेदनुपरिहारँ । अनुपरिहारꣳ सादयति । अनुपरिहारमित्यनु-परिहारँ । सादयति तस्माँत् । तस्माथ्सर्वान् । सर्वा-नृतून् । ऋतून् वर्षति । वर्षति पुरोवातसनिः । पुरोवातसनिरसि । पुरोवातसनिरितिं पुरोवात-सनिः । असीतिं । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वै वृष्ट्यै । वृष्ट्यै रूपं । रूपमेव । एव वृष्टिं । वृष्टिमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे संयानीभिः । संयानीभिर्वै । संयानीभिरितिं सं-यानीभिः । वै देवाः । देवा इमान् । इमाल्लोकान् । लोकान्थ्सं । समयुः । अयुस्तत् । तथ्संयानीनां । संयानीनाꣳ संयानिब्रं । संयानीनामितिं सं-यानीनां । संयानिब्रयत् । संयानिब्रमितिं संयानि-ब्रम् । यथ्संयानीँ । संयानीरुपदधाति । संयानीरितिं सं-यानीँ । उपदधाति यथाँ । उपदधातीत्युप-दधाति । यथाऽप्सु । अप्सुनावा । अप्स्वित्यप्-सु । नावा संयातिं । संयात्येवम् । संयातीतिं सं-यातिं । एवमेव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवैताभिः । एताभिर्यजमानः । यजमान इमान् । इमाल्लोकान् । लोकान्थ्सं । संयाति । याति प्लवः । प्लवो वै । वा एषः । एषोँऽग्नेः । अग्नेर्यत् । यथ्संयानीँ । संयानीर्यत् । संयानीरितिं सं-यानीँ । यथ्संयानीँ । संयानीरुपदधाति । संयानीरितिं सं-यानीँ । उपदधाति प्लवं । उपदधातीत्युप-दधाति । प्लवमेव । एवैतं । एतमग्नयेँ । अग्नय उप । उप दधाति । दधात्युत । उतयस्यं । यस्यैतासुं । एतासूपहितासु । उपहितास्वापः । उपहितास्वित्युप-हितासु । आपोऽग्निं । अग्निꣳ हरन्ति । हरन्त्यहतः । अहत एव । एवास्यं । अस्याग्निः । अग्निरादित्येष्टकाः । आदित्येष्टका उप । आदित्येष्टका इत्यादित्य-इष्टकाः । उप दधाति । दधात्यादित्याः । आदित्या वै । वा एतं । एतं भूत्यैँ । भूत्यै प्रतिं । प्रतिं नुदन्ते । नुदन्ते यः । योऽलँ । अलं भूत्यैँ । भूत्यै सन्न् । सन्भूतिँ । भूतिं न । न प्राप्नोतिं । प्राप्नोत्या-दित्याः । प्राप्नोतीतिं प्र-आप्नोतिं । आदित्या एव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवैनँ । एनं भूतिँ । भूतिं गमयंति । गमयन्त्य सौ । असौ वै । वा एतस्यं । एतस्यादित्यः । आदित्यो रुचँ । रुचमा । आ दत्ते । दत्ते यः । योऽग्निं । अग्निं चिन्वा । चिन्वा न । न रोचंते । रोचंते यत् । यदादित्येष्टकाः । आदित्येष्टका उंपदधाति । आदित्येष्टका इत्यादित्य-इष्टकाः । उपदधात्यसौ । उपदधातीत्युंप-दधाति । असावेव । एवास्मिन्नं् । अस्मिन्नादित्यः । आदित्यो रुचँ । रुचं दधाति । दधाति यथाँ । यथाऽसौ । असौ देवानाँ । देवानाꣳ रोचंते । रोचंत एवं । एव मेव । एवैषः । एष मनुष्यांणां । मनुष्यांणाꣳ रोचते । रोचते घृतेष्टकाः । घृतेष्टका उपं । घृतेष्टका इतिं घृत-इष्टकाः । उपं दधाति । दधात्येतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रियं । प्रियं धामं । धाम यत् । यद्घृतं । घृतं प्रियेणं । प्रियेणैव । एवैनँ । एनं धाम्नाँ । धाम्ना सं । समर्धयति । अर्धयत्यथौं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अथो तेजंसा । अथो इत्यथौं । तेजंसाऽनुपरिहारँ । अनुपरिहारꣳ सादयति । अनुपरिहारमित्यंनु-परिहारँ । सादयत्यपंरिवर्गं । अपंरिवर्गमेव । अपंरिवर्गमित्यपंरि-वर्गम् । एवास्मिन्नं् । अस्मिन्तेजः । तेजो दधाति । दधाति प्रजांपतिः । प्रजापंतिरग्निं । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । अग्निमुंचिनुत । अचिनुत सः । स यशंसा । यशंसा वि । व्यौंर्ध्यत । आर्ध्यत सः । स एताः । एता यंशोदाः । यशोदा अंपश्यत् । यशोदा इतिं यशः-दाः । अपश्यत्ताः । ता उपं । उपांधत्त । अधत्त ताभिः । ताभिर्वै । वै सः । स यशः । यशं आत्मन्न् । आत्मन्नंधत्त । अधत्त यत् । यदंशोदाः । यशोदा उंपदधाति । यशोदा इतिं यशः-दाः । उपदधाति यशः । उपदधातीत्युंप-दधाति । यशं एव । एव ताभिः ।

ताभिर्यजमानः । यजमान आत्मन्न् । आत्मन्धत्ते । धत्ते पंचं । पंचोपं । उपं दधाति । दधाति पांक्तः । पांक्तः पुरुषः । पुरुषोयावान् । यावानेव । एव पुरुषः । पुरुषस्तस्मिन्न् । तस्मिन्, यशः । यशो दधाति । दधातीति दधाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

देवासुरास्संयत्ताः । देवासुरा इति देव-असुराः । संयत्ता आसन्न् । संयत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्कनीयाꣳसः । कनीयाꣳसो देवाः । देवा आसन्न् । आसन्भूयाꣳसः । भूयाꣳ सोसुराः । असुरास्ते । ते देवाः । देवा एताः । एता इष्टकाः । इष्टका अपश्यन्न् । अपश्यन्ताः । ता उपं । उपा दधत । अदधत भूयस्कृत् । भूयस्कृदसि । भूयस्कृदिति भूयः-कृत् । असीति । इत्येव । एव भूयाꣳसः । भूयाꣳसोऽभवन्न् । अभवन्वनस्पतिभिः । वनस्पतिभिरोषधीभिः । वनस्पतिभिरिति वनस्पति-भिः । ओषधीभिर्वरिवस्कृत् । ओषधीभिरित्योषधि-भिः । वरिवस्कृदसि । वरिवस्कृदिति वरिवः-कृत् । असीति । इतीमाम् । इमामजयन्न् । अजयन्प्राचीं । प्राच्यसि । असीति । इति प्राचीं । प्राचीं दिशं । दिशमजयन्न् । अजयन्नूर्ध्वा । ऊर्ध्वासि । असीति । इत्यमूम् । अमूमजयन्न् । अजयन्नन्तरिक्षसत् । अन्तरिक्षसदसि । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष-सत् । अस्यन्तरिक्षे । अन्तरिक्षे सीद । सीदेति । इत्यन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमजयन् । अजयन्ततः । ततो देवाः । देवा अभवन्न् । अभव- न्परा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पराऽसुराः । असुरा यस्य । यस्येताः । एता उपधीयन्तै । उपधीयन्ते भूयान् । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तै । भूयानेव । एव भवति । भवत्यभि । अभीमान् । इमाल्लोकान् । लोकाञ्जयति । जयति भवति । भवत्यात्मना । आत्मनापरा । पराऽस्य । अस्य भातृव्यः । भ्रातृव्यो भवति । भवत्यप्सुषत् । अप्सुषदसि । अप्सुषदित्यप्सु-सत् । असि श्येनसत् ।

श्येन सदसि । श्येनसदिति श्येन-सत् । असीति । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्ने रूपं । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एवाग्निं । अग्निमवं । अव रुन्धे । रुन्धे पृथिव्याः । पृथिव्यास्त्वा । त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयामीति । इत्याह । आहेमान् । इमानेव एवैताभिः । एताभिर्लोकान् । लोकान्द्रविणा-वतः । द्रविणावतः कुरुते । द्रविणावत इति द्रविण-वतः । कुरुत आयुष्याः । आयुष्या उप । उप दधाति । दधात्यायुः । आयुरेव । एवास्मिन् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अस्मिन्दधाति । दधात्यग्नै । अग्ने यत् । यत्ते । ते परै । परꣳ हृत् । हृन्नाम । नामेति । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रियं । प्रियं धाम । धाम प्रियं । प्रियमेव । एवास्य । अस्य धाम । धामोप । उपाप्नोति । आप्नोति तौ । ता वा । एहि । इहि सं । सꣳ रभावहै । रभावहा इति । इत्याह । आह वि । व्येव । एवैनेन । एनेन परि । परि धत्ते । धत्ते पांचजन्येषु । पांचजन्येष्वपि । पांचजन्येष्विति पांच-जन्येषु । अप्येधि । एध्यग्ने । अग्न इति । इत्याह । आहैषः । एष वै । वा अग्निः । अग्निः पांचजन्यः । पांचन्यो यः । पांचजन्य इति पांच-जन्यः । यः पंचचीतीकः । पंचचितीक-स्तस्मात् । पंचचितीक इति पंच-चितीकः । तस्मादेवं । एवमाह । आहर्तव्याः । ऋतव्या उप । उप दधाति । दधात्येतत् । एतद्वै । वा ऋतूनां । ऋतूनां प्रियं । प्रियं धाम । धामयत् । यदृतव्याः । ऋतव्या ऋतूनां । ऋतूनामेव । एव प्रियं । प्रियं धाम । धामावं । अव रुन्धे । रुन्धे सुमेकः । सुमेक इति । सुमेक इति सु-मेकः । इत्याह । आह संवथ्सरः । संवथ्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वै सुमेकः । सुमेकस्संवथ्सरस्य । सुमेक इति सु-मेकः । संवथ्सरस्येव । संवथ्सरस्येति सं-वथ्सरस्य । एव प्रियं । प्रियं धाम । धामोप । उपाप्नोति । आप्नोतीत्याप्नोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

प्रजापतेरक्षि । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अक्ष्यश्वयत् । अश्वयत्तत् । तत्परा । परा ऽपतत् । अपतत्तत् । तदश्वः । अश्वो भवत् । अभवद्यत् । यदश्वयत् । अश्वयत्तत् । तदश्वस्य । अश्वस्याश्वत्वं । अश्वत्वं तत् । अश्वत्वमित्यश्व-त्वम् । तद्देवाः । देवा अश्वमेधं । अश्वमेधेनैव । अश्वमेधेनेत्यश्व-मेधं । एव पति । प्रत्यदधुः । अदधुरेषः । एष वै । वै प्रजापतिं । प्रजापतिꣳ सर्वं । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिं । सर्वं करोति । करोति यः । योऽश्वमेधं । अश्वमेधेन यजते । अश्वमेधेनेत्यश्व-मेधं । यजते सर्वः । सर्व एव । एव भवति । भवति सर्वस्य । सर्वस्य वै । वा एषा । एषा प्रायश्चित्तिः । प्रायश्चित्तिसर्वस्य । सर्वस्य भेषजं । भेषजꣳ सर्वं । सर्वं वै । वा एतं । एतं पाप्मानं । पाप्मानं देवाः । देवा अतरन् । अतरन्नपि । अपि वै । वा एतं । एतं ब्रह्महत्यां । ब्रह्महत्यामतरन्न् । ब्रह्महत्यामिति ब्रह्म-हत्याम् । अतरन्थ्सर्वं । सर्वं पाप्मानं । पाप्मानं तरति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -3, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

। तरति तरति । तरति ब्रह्महत्यां । ब्रह्महत्यां यः । ब्रह्महत्यामिति ब्रह्म-हत्यां । योऽश्वमेधं । अश्वमेधेन यजते । अश्वमेधेनेत्यश्व-मेधं । यजते यः । य उ । उ च । चैनं । एनमेवं । एवं वेद । वेदोत्तरं । उत्तरं वै । उत्तरमित्युत्-तरम् । वै तत् । तत्प्रजापतेः । प्रजापतेरक्षि । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अक्ष्यश्वयत् । अश्वयत्तस्मात् । तस्मादश्वस्य । अश्वस्योत्तरतः । उत्तरतोऽवं । उत्तरत इत्युत्-तरतः । अवद्यन्ति । द्यन्ति दक्षिणतः । दक्षिणतोऽन्येषा । अन्येषा पशूनां । पशूनां वैतसः । वैतसः कटः । कटो भवति । भवत्यप्सुयोनिः । अप्सुयोनि वै । अप्सुयोनि-रित्यप्सु-योनिः । वा अश्वः । अश्वोऽप्सुजः । अप्सुजो वैतसः । अप्सुज इत्यप्सु-जः । वैतसः स्वे । स्व एव । एवैनं । एनं योनौ । योनो प्रति । प्रतिष्ठाप- यति । स्थापयति चतुष्टोमः । चतुष्टोमः स्तोमः । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । स्तोमो भवति । भवति सरट् । सरड्ढ । ह् वै । वा अश्वस्य । अश्वस्य सक्थि । सक्थ्या । आवृहत् । अवृहत्तत् । तद्देवाः । देवाश्चतुष्टोमेनं ।

चतुष्टोमेनेव । चतुष्टोमेनेति चतुः-स्तोमेन । एव प्रति । प्रत्यदधुः । अदधुर्यत् । यच्चतुष्टोमः । चतुष्टोमः स्तोमः । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । स्तोमो भवति । भवत्यश्वस्य । अश्वस्य सर्वब्दाय । सर्वाब्दायेति सर्व-ब्दाय () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

॥ इति पंचमकांडे तृतीयप्रश्नस्य क्रमपाठः समाप्तः ॥ क्रमपाठः देवासुरास्संयत्ताः । देवासुरा इति देव-असुराः । संयत्ता आसन् । संयत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्ते । ते न । न वि । व्यजयन्त । अजयन्त सः । स एताः । एता इंद्रः । इंद्रस्तनूः । तनूरपश्यत् । अपश्यत्ताः । ता उप । उपाधत्त । अधत्त ताभिः । ताभिर्वै । वै सः । स तनुवँ । तनुवमिन्द्रियं । इंद्रियं वीर्यँ । वीर्यमात्मन् । आत्मन्नधत्त । अधत्त ततः । ततो देवाः । देवा अभवन् । अभवन्परा । पराऽसुराः । असुरायत् । यदिन्द्रतनूः । इन्द्रतनूरुपदधाति । इन्द्रतनूरितीन्द्र-तनूः । उपदधाति तनुवँ । उपदधातीत्युप-दधाति । तनुव मेव । एवताभिः । ताभिरिन्द्रियं । इन्द्रियं वीर्यँ । वीर्यं यजमानः । यजमान आत्मन् । आत्मन्धत्ते । धत्तेऽथौ । अथो सेंद्रँ । अथो इत्यथौ । सेंदमेव । सेंद्रमिति स-इंद्रम् । एवाग्निं । अग्निꣳ सतनुं । सतनुं चिनुते । सतनुमिति स-तनुं । चिनुते भवति । भवत्यात्मना । आत्मना परा । पराऽस्य । अस्य भ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो भवति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवति यज्ञः । यज्ञो देवेभ्यः । देवेभ्योऽप । अपाक्रामत् । अकामत्तं । तमवरुधँ । अवरुधं न । अवरुधमित्यव-रुधँ । नाशक्नुवन् । अशुक्नुवन्ते । त एताः । एता यंज्ञतनूः । यज्ञतनूरपश्यन् । यज्ञतनूरितिं यज्ञ-तनूः । अपश्यन्ताः । ता उप । उपादधत । अदधतताभिः । ताभिर्वै । वै ते । ते यज्ञं । यज्ञमवं । अवारुन्धत । अरुन्धत यत् । यद्यज्ञतनूः । यज्ञतनूरुप दधाति । यज्ञतनूरितिं यज्ञ-तनूः । उपदधाति यज्ञं । उपदधातीत्युप-दधाति । यज्ञमेव । एव ताभिः ।

ताभिर्यज॑मानः । यज॑मानोव॑ । अव॑ रुन्धे । रुन्धे त्रय॑स्त्रिꣳशतं । त्रय॑स्त्रिꣳशतमुप॑ । त्रय॑स्त्रिꣳशतमिति त्रय॑ः-त्रिꣳशतम् । उप॑ दधाति । दधाति त्रय॑स्त्रिꣳशत् । त्रय॑स्त्रिꣳशद्वै । त्रय॑-स्त्रिꣳशदिति त्रय॑ः-त्रिꣳशत् । वै देवताः॑ । देवता॑ देवताः॑ । देवता॑ एव । एवाव॑ । अव॑ रुन्धे । रुन्धेऽथौ॑ । अथो॒ सात्मा॑नम् । अथो॒ इत्यथौ॑ । सात्मा॑न मेव । सात्मा॑नमिति स-आत्मा॑नम् । एवाग्निं । अग्निꣳ सत॑नुं । सत॑नुं चिनुते । सत॑नुमिति स-तनुं । चिनुते सात्मा॑ । सात्मामुष्मिन्न्॑ । सात्मेति स-आत्मा । अमुष्मि॑न्लो॒के । लो॒के भ॑वति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवति यः । य एवं । एवं वेद॑ । वेद॒ ज्योति॑ष्मतीः । ज्योति॑ष्मतीरुप॑ । उप॑ दधाति । दधाति ज्योतिः॑ । ज्योतिरे॒व । एवास्मिन्न्॑ । अस्मिन्दधाति । दधात्येताभिः॑ । एताभि॒र्वै । वा अग्निः । अग्निश्चितः । चितो ज्व॑लति । ज्वल॒ति ताभिः॑ । ताभि॑ रे॒व । एवैन॑ं । एन॒ꣳ सं । समि॑न्धे । इन्ध उभयो॑ः । उभयो॑रस्मै । अस्मै लो॒कयो॑ः । लो॒कयो॒र्ज्योतिः॑ । ज्योति॑र्भवति । भवति नक्षत्रेष्टकाः । नक्षत्रेष्टका उप॑ । नक्षत्रेष्टका इति॑ नक्षत्र-इष्टकाः । उप॑ दधाति । दधात्येतानि॑ । एतानि॒ वै । वै दि॒वः । दि॒वो ज्योती॑ꣳषि । ज्योती॑ꣳषि तानि॑ । तान्ये॒व । एवाव॑ । अव॑ रुन्धे । रुन्धे सुकृता॑ । सुकृता॒ वै । सुकृतामिति॑ सु-कृता॑ । वा एतानि॑ । एतानि॒ ज्योती॑ꣳषि । ज्योती॑ꣳषि यत् । यन्नक्ष॑त्राणि । नक्ष॑त्राणि तानि॑ । तान्ये॒व । एवाप्नो॑ति । आप्नो॒त्यथौ॑ । अथो॑ अनुका॒शम् । अथो॒ इत्यथौ॑ । अनूका॒श-मे॒व । अनूका॒शमित्यनु-का॒शम् । एवैतानि॑ । एतानि॒ ज्योति॑ꣳषि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ज्योतींꣳषि कुरुते । कुरुते सुवर्गस्य । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः_गस्य । लोकस्यानुख्यात्यै । अनुख्यात्यै यत् । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै । यथ्सꣳस्पृष्टाः । सꣳस्पृष्टा उपदध्यात् । सꣳस्पृष्टा इति सं-स्पृष्टाः । उपदध्याद्वृष्ट्यै । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । वृष्ट्यै लोकं । लोकमपि । अपि दध्यात् । दध्यादवर्षुकः । अवर्षुकः पर्जन्यः । पर्जन्यःस्यात् । स्यादसꣳः सृष्टाः । असꣳःस्पृष्टा उप । असꣳःस्पृष्टा इत्यसꣳ-स्पृष्टाः । उप दधाति । दधाति वृष्ट्यै । वृष्ट्या एव । एव लोकं । लोकं करोति । करोति वर्षुकः । वर्षुकः पर्जन्यः । पर्जन्यो भवति । भवति पुरस्ताꣳत् । पुरस्ता- दन्याः । अन्याः प्रतीचीः । प्रतीचीरुप । उप दधाति । दधाति पश्चात् । पश्चादन्याः । अन्याः प्राचीः । प्राची स्तस्माꣳत् । तस्माꣳत्प्राचीनानि । प्राचीनानि च । च प्रतीचीनानि । प्रतीचीनानि च । चनक्षत्राणि । नक्षत्राण्या । आ वर्तन्ते । वर्तन्त इति वर्तन्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

ऋतव्या उप । उप दधाति । दधात्यृतूनां । ऋतूनां क्लृप्त्यै । क्लृप्त्यै द्वंद्वं । द्वंद्वमुप । द्वंद्वमिति द्वं-द्वं । उप दधाति । दधाति तस्माꣳत् । तस्माꣳद्वंद्वं । द्वंद्वमृतवः । द्वंद्वमिति द्वं-द्वम् । ऋतवोऽधृता । अधृतेव । इव वै । वा एषा । एषा यत् । यन्मध्यमा । मध्यमाचितिः । चितिरन्तरिक्षं । अन्तरिक्षमिव । इव वै । वा एषा । एषा द्वंद्वं । द्वंद्वमन्यासु । द्वंद्वमिति द्वं-द्वम् । अन्यासु चितीषु । चितीषूप । उप दधाति । दधाति चतस्रः । चतस्रो मध्यै । मध्ये धृत्यै । धृत्या अन्तःश्लेषणं । अन्तःश्लेषणं वै । अन्तःश्लेषणमित्यन्तः-श्लेषणं । वा एताः । एताश्चितीनां । चितीनां यत् । यदृतव्याꣳः । ऋतव्या यत् । यदृतव्याꣳः । ऋतव्या उपदधाति । उपदधाति चितीनां । उपदधातीत्युप-दधाति । चितीनां विधृत्यै । विधृत्या अवकाम् । विधृत्या इति वि-धृत्यै । अवकामनु । अनूप । उप दधाति । दधात्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेर्योनिः । योनिस्सयोनिं । सयोनिमेव । सयोनिमिति स-योनिं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत उवाच । उवाच ह । ह विश्वामित्रः । विश्वामित्रोऽदत् । विश्वामित्र इति विश्व-मित्रः । अददित् । इध्मः । स ब्रह्मणा । ब्रह्मणान्नँ । अन्नं यस्य । यस्येताः । एता उपधीयान्तैँ । उपधीयान्ते यः । उपधीयान्ता इत्युप-धीयान्तैँ । य उ । उ च । चैनाः । एना एवं । एवं वेदत् । वेददिति । इति संवथ्सरः । संवथ्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वा एतं । एतं प्रतिष्ठायैँ । प्रतिष्ठायै नुदते । प्रतिष्ठाया इति प्रति-स्थायैँ । नुदते यः । यौऽग्निं । अग्निं चिन्वा । चिन्वा न । न प्रतितिष्ठति । प्रतितिष्ठति पंच । प्रतितिष्ठतीति प्रति-तिष्ठति । पंच पूर्वाँः । पूर्वा-श्चितयः । चितयो भवन्ति । भवन्त्यथ । अथ षष्टीं । षष्टीं चितिँ । चितिं चिनुते । चिनुते षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतवः संवथ्सरः । संवथ्सर ऋतुषु । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । ऋतुष्वेव । एव संवथ्सरे । संवथ्सरे पति । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । प्रति तिष्ठति । तिष्टत्येताः । एता वै । वा अधिपत्नीः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अधिपत्नी-र्नाम । अधिपत्नीरित्यधि-पत्नीः । नामेष्टकाः । इष्टका यस्य । यस्येताः । एता उपधीयन्तैँ । उपधीयन्तेऽधिपतिः । उपधीयन्त इत्युप-धीयन्तैँ । अधिपतिरेव । अधिपतिरित्यधि-पतिः । एव समानानाँ । समानानाँ भवति । भवति यम् । यं द्विष्यात् । द्विष्यात्तम् । तमुपदधत् । उपदधद्ध्यायेत् । उपदधदित्युप-दधत् । ध्यायेदेताभ्यः । एताभ्य एव । एवैनँ । एनं देवताँभ्यः । देवताँभ्य आ । आ वृश्चति । वृश्चति ताजक् । ताजगार्तिँ । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छत्यंगिरसः । अंगिरस स्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकं यन्तः । यन्तो या । या यज्ञस्य । यज्ञस्य निष्कृतिः । निष्कृतिरासीत् । निष्कृतिरिति निः-कृतिः । आसीत्तां । तामृषिभ्यः । ऋषिभ्यः प्रति । ऋषिभ्य इत्यृषि-भ्यः । प्रत्यौहन् । ओहन्तत् । तद्धिरण्यं । हिरण्यमभवत् । अभवद्यत् । यद्धिरण्यशल्कैः । हिरण्यशल्कैः प्रोक्षति

। हिरण्यशल्केरिति हिरण्य-शल्केः । प्रोक्षति यज्ञस्य । प्रोक्षतीति प्र-उक्षति । यज्ञस्य निष्कृत्ये । निष्कृत्या अथौ । निष्कृत्या इति निः-कृत्ये । अथो भेषजं । अथो इत्यथौ । भेषज-मेव । एवास्मै । अस्मे करोति । करोत्यथौ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अथो रूपेण । अथो इत्यथौ । रूपेणैव । एवैनँ । एनꣳ सं । समर्धयति । अर्धयत्यथौ । अथो हिरण्यज्योतिषा । अथो इत्यथौ । हिरण्यज्योतिषैव । हिरण्यज्योतिषेति हिरण्य-ज्योतिषा । एव सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एति साहस्रवता । साहस्रवता प्र । साहस्रवतेति साहस्र-वता । प्रोक्षति । उक्षति साहस्रः । साहस्रः प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजापतेः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतेरास्यै । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । आस्या इमाः । इमा मे । मे अग्ने । अग्न इष्टकाः । इष्टका धेनवः । धेनवस्सन्तु । सन्त्विति । इत्याह । आह धेनूः । धेनूरेव । एवैनाः । एनाः कुरुते । कुरुते ताः । ता एनं । एनं कामधुघाः । कामधुघा अमुत्र । कामधुघा इति काम-धुघाः । अमुत्रामुष्मिन्न् । अमुष्मिन्ल्लोके । लोक उप । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्त इति तिष्ठन्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

रुद्रो वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्सः । स एतर्हि । एतर्हि जातः । जातो यर्हि । यर्हि सर्वः । सर्वश्चितः । चितस्सः । स यथा । यथा वत्सः । वत्सो जातः । जातस्तनँ । स्तन प्रेप्सति । प्रेप्सत्येवं । प्रेप्सतीति प्र-ईप्सति । एवं वै । वा एषः । एष एतर्हि । एतर्हि भागधेयँ । भागधेयं प्र । भागधेयमिति भाग-धेयँ । प्रेप्सति । ईप्सति तस्मै । तस्मे यत् । यदाहुतिं । आहुतिं न । आहुतिमित्या-हुतिम् । न जुहुयात् । जुहुया-दध्वर्युं । अध्वर्युं च । च यजमानं । यजमानं च । च ध्यायेत् । ध्यायेच्छतरुद्रीयँ । शतरुद्रीयं जुहोति । शतरुद्रीयमिति शत-रुद्रीयँ ।

जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति न । नार्तिँ । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छत्यध्वर्युः । अध्वर्युर्न । न यजमानः । यजमानो यत् । यद्ग्राम्याणाँ । ग्राम्याणाँ पशूनां । पशूनां पयसा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पयसा जुहुयात् । जुहुयाद्ग्राम्यान् । ग्राम्यान्पशून् । पशून्छुचा । शुचाऽर्प-येत् । अर्पयेद्यत् । यदारण्यानाँ । आरण्यानामारण्यान् । आरण्याञ्जर्ति-लयवाग्वाँ । जर्तिलयवाग्वा वा । जर्तिलयवाग्वेति जर्तिल-यवाग्वाँ । वा जुहुयात् । जुहुयाद्गवीधुकयवाग्वाँ । गवीधुकयवाग्वा वा । गवीधुकयवाग्वेति गवीधुक-यवाग्वाँ । वा न । न ग्राम्यान् । ग्राम्यान्पशून् । पशून् हिनस्ति । हिनस्ति न । नारण्यान् । आरण्यानथौ । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खल्वाहुः । आहुरनाहुतिः । अनाहुतिर्वै । अनाहुतिरित्यनाँ-हुतिः । वै जर्तिलाः । जर्तिलाश्च । च गवीधुकाः । गवीधुकाश्च । चेति । इत्यजक्षीरेण । अजक्षीरेण जहोति । अजक्षीरेणेत्यज-क्षीरेण । जहोत्याग्नेयी । आग्नेयी वै । वा एषा । एषा यत् । यदजा । अजाऽऽहुत्या । आहुत्येव । आत्येत्या-हुत्या । एव जुहोति । जुहोति न । न ग्राम्यान् । ग्राम्यान्पशून् । पशून्, हिनस्ति । हिनस्ति न । नारण्यान् । आरण्यानङ्गिरसः । अङ्गिरसस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकं यन्तः । यन्तोऽजायाँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अजायाँ घर्मं । घर्मं प्र । प्रा सिञ्चन् । असिञ्चन्थ्सा । सा शोचन्ती । शोचन्ती पूर्णं । पूर्णं परा । पराऽजिहीत । अजिहीतसः । सौऽर्कः । अर्कोऽभवत् । अभवत्तत् । तदर्कस्य । अर्कस्यार्कत्वं । अर्कत्वमर्कपर्णेन । अर्कत्वमित्यर्क-

ब्रम् । अर्कपर्णेन जुहोति । अर्कपर्णेनेत्यर्क-पर्णेन । जुहोति सयोनिब्रायं । सयोनिब्रायोदङ् । सयोनिब्रायेति सयोनि-ब्रायं । उदङ्तिष्ठन्न् । तिष्ठञ्जुहोति । जुहोत्ये षा । एषा वै । वै रुद्रस्यं । रुद्रस्य दिक् । दिक्स्वायाँ । स्वायामेव । एव दिशि । दिशि रुद्रं । रुद्रं निरवदयते । निरवदयते चरमायाँ । निरवदयत इति निः-अवदयते । चरमायामिष्टकायां । इष्टकायां जुहोति । जुहोत्यन्ततः । अन्तत एव । एव रुद्रं । रुद्रं निरवदयते । निरवदयते त्रेधाविभक्तं । निरवदयत इति निः-अवदयते । त्रेधाविभक्तं जुहोति । त्रेधाविभक्तमिति त्रेधा-विभक्तं । जुहोति तयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका इमान् । इमानेव । एव लोकान् । लोकान्थ्समावद्वीर्यान् । समावद्वीर्यान्करोति । समावद्वीर्यानिति समावत्-वीर्यान् । करोतीयत् । इयत्यग्नै । अग्नै जुहोति । जुहोत्यथ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अधेयति । इयत्यथ । अधेयति । इयति त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एभ्यः । एभ्य एव । एवैनँ । एनं लोकेभ्यः । लोकेभ्यश्शमयति । शमयति तिस्रः । तिस्र उत्तराः । उत्तरा आहुतीः । उत्तरा इत्युत्-तराः । आहुतीर्जुहोति । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति षट् । षट्थ्सं । संपद्यन्ते । पद्यन्ते षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति यत् । यदनुपरिक्रामँ । अनुपरिक्राम जुहुयात् । अनुपरिक्राममित्यनु-परिक्रामम् । जुहुयादन्तरवचारिणँ । अन्तरवचारिणꣳ रुद्रं । अंतरवचारिणमित्यन्तः-अवचारिणँ । रुद्रं कुर्यात् । कुर्यादथौ । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खल्वाहुः । आहुः कस्याँ । कस्याँ वा । वाऽहं । आह दिशि । दिशि रुद्रः । रुद्रः कस्याँ । कस्याँ वा । वेति । इत्यनुपरिक्रामँ । अनु परि-क्राममेव । अनुपरिक्राममित्यनु-परिक्रामँम् । एव होतव्यँ । होतव्य-मपरिवर्गं । अपरिवर्गमेव । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गं । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयत्येताः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एता वै । वै देवताः । देवताꣳस्सुवर्ग्याः । सुवर्ग्या याः । सुवर्ग्या इति सुवः-ग्याः । या उत्तमाः । उत्तमास्ताः । उत्तमा इत्युत्-तमाः । ता यजमानम् । यजमानं वाचयति । वाचयति ताभिः । ताभिरेव । एवैनम् । एनꣳ सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकं गमयति । गमयति यं । यं द्विष्यात् । द्विष्यात्तस्य । तस्य संचरे । संचरे पशूनां । संचर इति सं-चरे । पशूनां नि । न्यस्येत् । अस्येदः । यः प्रथमः । प्रथमः पशुः । पशुरभितिष्ठति । अभितिष्ठति सः । अभितिष्ठतीत्यभि-तिष्ठति । स आर्तिं । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छती त्यृच्छति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अश्मन्नूर्जं । ऊर्जमिति । इति परिं । परिषिंचति । सिंचति मार्जयंति । मार्जयत्येव । एवैनं । एनमथौ । अथो तर्पयंति । अथो इत्यथौ । तर्पयत्येव । एव सः । स एनं । एनं तृप्तः । तृप्तोऽक्षुध्यन् । अक्षुध्यन-शोचन् । अशोचन्नमुष्मिन् । अमुष्मिंल्लोके । लोक उपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठते तृप्यंति । तृप्यंति प्रजयाः । प्रजया पशुभिः । प्रजेयेति प्र-जयाः । पशुभिर्यः । पशुभिरिति पशु-भिः । य एवं । एवं वेदं । वेद तां । तान्नः । न इषं । इष मूर्जं । ऊर्जं धत्त । धत्त मरुतः । मरुतस्स्सꣳ-रराणाः । सꣳरराणा इति । सꣳरराणा इति सं-रराणाः । इत्याह । आहान्नं । अन्नं वै । वा ऊर्क् । ऊर्गन्नं । अन्नं मरुतः । मरुतोऽन्नं । अन्नमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धेऽश्मन् । अश्मꣳस्ते । ते क्षुत् । क्षुदमुं । अमुं तैं । ते शुक् । शुगृच्छतु ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ऋच्छतु यं । यं द्विष्मः । द्विष्म इति । इत्याह । आह यं । य मेव । एव द्वेष्टि । द्वेष्टि तं । तमस्य । अस्य क्षुधा । क्षुधा च । च शुचा । शुचा च । चार्पयति ।अर्पयति त्रिः । त्रिः परिषिंचन्न् । परिषिंचन्परि । परिषिंचन्निति परि-सिंचन्न् । पर्येति । एति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वा अग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति त्रिः । त्रिः पुनः । पुनः परि । पर्येति । एति षट् । षट्थ्सं । सं पद्यन्ते । पद्यन्ते षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवास्य । अस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयत्यपां । अपां वै । वा एतत् । एतत्पुष्पँ । पुष्पं यत् । यद्वेतसः । वेतसोऽपां । अपाꣳ शरः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। शरोवकाः । अवका वेतसशाखयाँ । वेतसशाखया च । वेतसशाखयेति वेतस-शाखयाँ । चावकाभिः । अवकाभिश्च । च वि । विकर्षति । कर्षत्यापः । आपो वै । वै शान्ताः । शान्ताश्शान्तभिः । शान्तभिरेव । एवास्य । अस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति यः । यो वै । वा अग्निम् । अग्निं चितं । चितं प्रथमः । प्रथमः पशुः । पशुरधिक्रामति । अधिक्रामतीश्वरः । अधिक्रामती-त्यधि-क्रामति । ईश्वरो वै । वै तम् । तꣳ शुचा । शुचा प्रदहः । प्रदहो मण्डूकेन । प्रदह इति प्र-दहः । मण्डूकेन वि । वि कर्षति । कर्षत्येषः । एष वै । वै पशूनां । पशूनामनुपजीवनीयः । अनुपजीवनीयो न । अनुपजीवनीय इत्यनुप-जीवनीयः । न वै । वा एषः । एष ग्राम्येषु । ग्राम्येषु पशुषु । पशुषु हितः । हितो न । नारण्येषु । आरण्येषु तम् । तमेव । एव शुचा । शुचाऽर्पयति । अर्पयत्यष्टाभिः । अष्टाभिर्वि । विकर्षति । कर्षत्यष्याक्षरा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री गायत्रः । गायत्रौऽग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति पावकवतीभिः । पावकवतीभिरन्नँ । पावकवतीभिरिति पावक-वतीभिः । अन्नं वै । वै पावकः । पावकोऽन्नेन । अन्नेनैव । एवास्य । अस्य शुचँ । शुचꣳ शमयति । शमयति मृत्युः । मृत्युर्वै । वा एषः । एषयत् । यदग्निः । अग्निर्ब्रह्मणः । ब्रह्मण एतत् । एतद्रूपं । रूपं यत् । यत्कृष्णाजिनं । कृष्णाजिनं काष्णीँ । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । काष्ष्णी उपानहौँ । काष्णी इति काष्णीँ । उपानहावुप । उप मुंचते । मुंचते ब्रह्मणा । ब्रह्मणैव । एव मृत्योः । मृत्योरन्तः । अन्तर्धत्ते । धत्तेऽन्तः । अन्तर्मृत्योः । मृत्योर्धत्ते । धत्तेऽन्तः । अन्तरन्नाद्यात् । अन्नाद्यादिति । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । इत्याहुः । आहुरन्याम् । अन्यामुपमुंचतेँ । उपमुंचतेऽन्यां । उपमुंचत इत्युप-मुंचतेँ । अन्यान्न । नांतः । अन्तरेव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एव मृत्योः । मृत्योर्धत्ते । धत्तेवं । अवान्नाद्यं । अन्नाद्यꣳ रुन्धे । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यँ । रुन्धे नमः । नमस्ते । ते हरसे । हरसे शोचिषेँ । शोचिष इतिं । इत्याह । आह नमस्कृत्यं । नमस्कृत्य हि । नमस्कृत्येतिं नमः-कृत्यं । हि वसीयाꣳसम् । वसीयाꣳसमुपचरन्ति । उपचरन्त्यन्यं । उपचरन्तीत्युप-चरन्ति । अन्यं तेँ । ते अस्मत् । अस्मत्तपन्तु । तपन्तु हेतयः । हेतय इतिं । इत्याह । आह यं । य मेव । एव द्वेष्टिं । द्वेष्टि तम् । तमस्य । अस्य शुचा । शुचाऽर्पयति । अर्पयति पावकः । पावको अस्मभ्यँ । अस्मभ्यꣳ शिवः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यं । शिवो भव । भवेतिं । इत्याह । आहान्नँ । आन्नं वै । वै पावकः । पावकोऽन्नँ । अन्नमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे द्वाभ्याँ । द्वाभ्यामधिं । अधिक्रामति । क्रामति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या अपस्यवतीभ्यां । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै । अपस्यवतीभ्याꣳ शान्त्यैँ । अपस्यवतीभ्यामित्यपस्य-वतीभ्यां । शांत्या इति शांत्यैँ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

नृषदे वट् । नृषद इति नृ-सदै । वडिति । इति व्याघारयति । व्याघारयति पङ्क्त्या । व्याघारयतीति वि-आघारयति । पङ्क्त्याहुत्या । आहुत्या यज्ञमुखं । आहुत्येत्याँ-त्या । यज्ञमुखमा । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । आ रभते । रभतेऽक्ष्णया । अक्ष्णया व्याघारयति । व्याघारयति तस्मात् । व्याघारयतीति वि-आघारयति । तस्मादक्ष्णया । अक्ष्णया पशवः । पशवोऽङ्गानि । अङ्गानि प्र । प्र हरन्ति । हरन्ति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यत् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । यद्वषट्कुर्यात् । वषट्कुर्याद्यातयामा । वषट्कुर्यादिति वषट्- कुर्यात् । यातयामास्य । यातयामेति यात-यामा । अस्य वषट्कारः । वषट्कारस्स्यात् । वषट्कार इति वषट्-कारः । स्याद्यत् । यन्न । न वष- ट्कुर्यात् । वषट्कुयाद्रक्षाꣳसि । वषट्कुर्यादिति वषट्-कुर्यात् । रक्षाꣳसि यज्ञम् । यज्ञꣳ हन्युः । हन्युर्वट् । वडिति । इत्याह । आह परोक्षै । परोक्षमेव । परोक्षमिति परः-अक्षै । एव वषट् । वषट्करोति । करोति न । नास्य । अस्य यातयामा । यातयामा वषट्कारः । यातयामेति यात-यामा । वषट्कारो भवति । वषट्कार इति वषट्-कारः । भवति न । न यज्ञं । यज्ञꣳ रक्षाꣳसि । रक्षाꣳसि घ्नन्ति । घ्नन्ति हुतादः । हुतादो वै । हुताद इति हुत-अदः । वा अन्ये । अन्ये देवाः । देवा अहुतादः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अहुतादोऽन्ये । अहुताद इत्यहुत-अदः । अन्ये तान् । तानग्निचित् । अग्नि- चिदेव । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । एवोभयान् । उभयाँन्प्रीणाति । प्रीणाति ये । ये देवाः । देवा देवानाँ । देवानामिति । इति दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेणावं । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । अवौक्षति । उक्षति हुतादः । हुतादश्च । हुताद इति हुत-आदः । चैव । एव देवान् । देवानहुतादः । अहुतादश्च । अहुताद इत्यहुत अदः । च यजमानः । यजमानः प्रीणाति । प्रीणाति ते । ते यजमानं । यजमानं प्रीणन्ति । प्रीणन्ति दध्ना । दध्नैव । एव हुतादः । हुतादः प्रीणाति । हुताद इति हुत-अदः । प्रीणाति मधुषा । मधुषाऽहुतादः । अहुतादौ ग्राम्यम् । अहुताद इत्यहुत-अदः । ग्राम्यं वै । वा एतत् । एतदन्नँ । अन्नं

यत् । यद्दधि॑ । दध्यार॑ण्यं । आर॑ण्यं मधु॑ । मधु॒ यत् । यद॒द्भ्या । द॒द्भ्या मधु॒मिश्रे॑ण । मधु॒मिश्रे॑णावोक्षति । मधु॒मिश्रे॑णेति॑ मधु-मिश्रे॑ण । अवो॑क्षत्यु॒भय॑स्य । अवो॑क्षतीत्यव-उक्षति । उ॒भय॑स्यावरु॒द्ध्यै । अव॑रुध्यै ग्रु॒मुष्टि॑ना॑ । अव॑रुद्ध्या इत्यव॑-रु॒ध्यै । ग्रु॒मुष्टि॑नाऽव॑ । अवा॑क्षति । उ॒क्षति॒ प्राजा॑पत्यः । प्राजा॑पत्यो वै । प्र॒जा॑पत्य इति॑ प्राजा-प॒त्यः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वै ग्रु॑मुष्टिः । ग्रु॒मुष्टिस्स॑यो॒नित्वाय॑ । स॒यो॒नित्वाय॒ द्वाभ्या॑ । स॒यो॒नित्वायेति॑ सयोनि-त्वाय॑ । द्वाभ्या॑ प्रति॑ष्ठित्यै । प्रति॑ष्ठित्या अनुपरि॒चार॑ । प्रति॑ष्ठित्या इति॒ प्रति॑-स्थित्यै । अ॒नु॒परि॒चार॒मव॑ । अ॒नु॒परि॒चार॒-मित्य॑नु-प॒रि॒चार॑ । अवा॑क्षति । उ॒क्षत्यप॑रिवर्गं । अप॑रिवर्गमेव । अप॑रिवर्ग॒मित्यप॑रि-व॒र्ग॑ । ए॒वैनान्॑ । ए॒नान्प्री॑णाति । प्री॒णा॒ति॒ वि । वि वै । वा ए॒षः । ए॒ष प्रा॒णैः । प्रा॒णैः प्र॒जया॑ । प्रा॒णैरिति॑ प्र-अ॒नैः । प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ । प्र॒जये॑ति॑ प्र-ज॒या॑ । प॒शुभि॑र्क्रध्यते । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु-भिः॒ । क्रध्य॑ते॒ यः । यो॑ऽग्निं । अ॒ग्निं चि॒न्वन्न् । चि॒न्वन्न॑धि॒क्राम॑ति । अ॒धि॒क्राम॑ति प्राण॒दाः । अ॒धि॒क्राम॒तीत्य॑धि-क्राम॑ति । प्रा॒ण॒दा अ॑पान॒दाः । प्रा॒ण॒दा इति॑ प्राण-दाः । अ॒पा॒न॒दा इति॑ । अ॒पा॒न॒दा इत्य॑पान-दाः । इत्या॑ह । आ॒ह॒ प्रा॒णान् । प्रा॒णान्ए॒व । प्रा॒णानिति॑ प्र-अ॒नान् । ए॒वात्मन्न् । आ॒त्मन्ध॑त्ते । ध॒त्ते॒ वर्चो॒दाः । वर्चो॒दा व॑रिवो॒दाः । वर्चो॒दा इति॑ वर्चः-दाः । व॒रि॒वो॒दा इति॑ । व॒रि॒वो॒दा इति॑ वरिवः-दाः । इत्या॑ह । आ॒ह॒ प्र॒जा । प्र॒जा वै । प्र॒जेति॑ प्र-जा । वै वर्च॑ः । वर्च॑ः प॒शव॑ः । प॒शवो॒ वरि॑वः । वरि॑वः प्र॒जां । प्र॒जाम॒व । प्र॒जामिति॑ प्र-जाम् । एव प॒शून् । प॒शूनात्मन्न् । आ॒त्मन्ध॑त्ते । ध॒त्त॒ इ॒न्द्रः॑ । इ॒न्द्रो॑ वृ॒त्रं । वृ॒त्रम॑हन्न् । अ॒ह॒न्त॒म् । तं वृ॒त्रः । वृ॒त्रो ह॒तः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। हतष्षोऽशभिः । षोऽशभिर्भोगैः । षोऽशभिरिति षोऽश-भिः । भोगैरसिनात् । असिनाथ्सः । स एतां । एतामग्नयै । अग्नयेऽनीकवते । अनीकवत आहुतिं । अनीकवत इत्यनीक-वते । आहुतिमपश्यत् । आहुतिमित्या-हुतिम् । अपश्यत्तां । तामजुहोत् । अजुहोत्तस्यं । तस्याग्निः । अग्निरनीकवान् । अनीकवान्थ्स्वेनं । अनीकवानित्यनीक-वान् । स्वेनं भागधेयेन । भागधेयेन प्रीतः । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । प्रीतष्षोऽशधा । षोऽशधा वृतस्य । षोऽशधेति षोडश-धा । वृतस्य भोगान् । भोगानपि । अप्यदहत् । अदहद्वैश्वकर्मणेनं । वैश्वकर्मणेनं पाप्मनः । वैश्वकर्मणेनेति वैश्व-कर्मणेनं । पाप्मनो निः । निरमुच्यत । अमुच्यत यत् । यदग्नयै । अग्नयेऽनीकवते । अनीकवत आहुतिं । अनीकवत इत्यनीक-वते । आहुतिं जुहोति । आहुतिमित्या-हुतिं । जुहोत्यग्निः । अग्निरेव । एवास्यं । अस्यानीक- वान् । अनीकवान्थ्स्वेनं । अनीकवानित्यनीक-वान् । स्वेनं भागधेयेन । भागधेयेन प्रीतः । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । प्रीतः पाप्मानँ । पाप्मानमपि । अपि दहति । दहति वैश्वकर्मणेनं । वैश्वकर्मणेनं पाप्मनः । वैश्वकर्मणेनेति वैश्व-कर्मणेनं । पाप्मनो निः । नि मुच्यते । मुच्यते यं । यं कामयेत । कामयेत चिरं । चिरं पाप्मनः । पाप्मनो निः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। निर्मुच्येत । मुच्येतेति । इत्येकैकं । एकैकं तस्यं । एकैकमित्येकँ-एकम् । तस्यं जहुयात् । जुहुयाच्चिरं । चिरमेव । एव पाप्मनः । पाप्मनो निः । नि मुच्यते । मुच्यते यं । यं कामयेत । कामयेत ताजक् । ताजक्पाप्मनः । पाप्मनो निः । निर्मुच्यते । मुच्येतेति । इति सर्वाणि । सर्वाणि तस्यं । तस्यानुदुत्य । अनुदुत्य जुहुयात् । अनुद्रुत्येत्यनु-द्रुत्यं । जुहुयात्ताजक् । ताजगेव । एव पाप्मनः । पाप्मनो निः । निर्मुच्यते । मुच्यतेऽथौ । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खलु नानाँ । नानेव । एव सूक्ताभ्याँ । सूक्ताभ्याँ जुहोति । सूकाभ्यामिति सु-उक्ताभ्याँ । जुहोति नानाँ । नानेव । एव सूक्तयोः । सूक्तयोर्वीर्यँ । सूक्तयोरिति सु-उक्तयोः । वीर्यं दधाति । दधात्यथौ । अथो प्रतिष्ठित्यै । अथो इत्यथौ । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

उदे॑नं । ए॒न॒मुत्त॑रां । उ॒त्त॒रां न॑य । उ॒त्त॒रामित्यु॑त्-त॒राम् । न॒येति॑ । इति॑ स॒मिध॑: । स॒मिध॒ आ । स॒मिध॒ इति॑ सं-इ॒धः॑ । आ द॑धाति । द॒धा॒ति॒ यथा॑ । यथा॒ जन॑ । जन॑ यते । यते॑ऽवसं । अ॒व॒सं कु॒रोति॑ । कु॒रोति॑ तादृक् । ता॒दृ॒गे॒व । ए॒व तत् । तत्ति॒स्रः । ति॒स्र आ । आ द॑धाति । द॒धा॒ति॒ त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति॑ त्रि-वृत् । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर्यावान्॑ । यावा॑नेव । ए॒वाग्निः । अ॒ग्निस्तस्मै॑ । तस्मै॑ भाग॒धेय॑ । भा॒ग॒धेय॑ करोति । भा॒ग॒धेय॒मिति॑ भाग-धेय॑ । कु॒रो॒त्यौदु॑म्बरीः । औदु॑म्बरीर्भवन्ति । भ॒व॒न्त्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वा उ॑दुम्बरः॑ । उ॒दु॒म्बर॒ ऊर्ज॑ । ऊर्ज॑मे॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा अपि॑ । अपि॑ दधाति । द॒धा॒त्यु॒त् । उदु॑ । उ॒ब्बा । ब्बा विश्वे॑ । विश्वे॑ देवाः । देवा इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ प्रा॒णाः । प्रा॒णा वै । प्रा॒णा इति॑ प्र-अ॒नाः । वै विश्वे॑ । विश्वे॑ देवाः । देवाः प्रा॒णैः । प्रा॒णैरे॒व । प्रा॒णैरिति॑ प्र-अ॒नैः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ए॒वैन॑ । ए॒न॒मुत् । उद॑च्छते । य॒च्छ॒तेऽग्नै॑ । अग्ने॑ भर॑न्तु । भर॑न्तु चित्ति॑भिः । चित्ति॑भि॒रिति॑ । चित्ति॑भि॒रिति॒ चित्ति॑-भिः । इत्या॑ह । आ॒ह॒ यस्मै॑ । यस्मा॑ ए॒व । ए॒वैन॑ । ए॒न॑ चित्ता॑य । चित्ता॑योद॑च्छते । उ॒द॒च्छ॑ते तेन॑ । उ॒द॒च्छ॑त इत्यु॑त्-य॒च्छ॑ते । तेने॒व । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ꣳ सं । सम॑र्धयति । अ॒र्ध॒यति॒ पंच॑ । पंच॒ दिशः॑ । दिशो॒ दैवी॑: । दैवी॑र्य॒ज्ञं । य॒ज्ञम॑वन्तु । अ॒व॒न्तु॒ दे॒वीः । दे॒वीरिति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ दिशः॑ । दिशो॒ हि । ह्ये॑षः । ए॒षोऽनु॑ । अनु॑ प्र॒च्य॑वते । प्र॒च्य॒व॒तेऽ-प॑ । प्र॒च्य॒व॑त॒ इति॑ प्र-च्यव॑ते । अपाम॑तिं । अम॑तिं दुर्म॒तिं । दु॒र्म॒तिं बाध॑मानाः । दु॒र्म॒तिमिति॑ दुः-म॒तिं । बाध॑माना॒ इति॑ । इ॒व॑ह । आ॒ह॒ रक्ष॑सां । रक्ष॑सामप॑हत्यै । अप॑हत्यै रा॒यः । अप॑हत्या॒ इत्यप॑-ह॒त्यै । रा॒यस्पोषै॑ । पोषे॑ य॒ज्ञप॑तिं ।

यज्ञपतिमाभजतीः । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिं । आभजन्तीरिति । आभजन्तीरित्याँ-भजन्तीः । इत्याह । आह पशवः । पशवो वै । वै रायः । रायस्पोषः । पोषः पशून् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पशूनेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे षड्भिः । षड्भिर् हरति । षड्भिरिति षट्-भिः । हरति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतवं ऋतुभिः । ऋतुभिरेव । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एवैनँ । एनꣳ हरति । हरति द्वे । द्वे परिगृह्यवती । द्वे इति द्वे । परिगृह्यवती भवतः । परिगृह्यवती इतिं परिगृह्य-वती । भवतो रक्षसाम् । रक्षसामपहत्यै । अपहत्यै सूर्यरश्मिः । अपहत्या इत्यप-हत्यै । सूर्यरश्मिर् हरिकेशः । सूर्यरश्मिरिति सूर्य-रश्मिः । हरिकेशः पुरस्ताँत् । हरिकेश इति हरि-केशः । पुरस्तादितिं । इत्याह । आह प्रसूँत्यै । प्रसूँत्यै ततः । प्रसूँत्या इति प्र-सूत्यै । ततः पावकाः । पावका आशिषः । आशिषो नः । आशिष इत्याँ-शिषः । नो जुषन्ताम् । जुषन्तामितिं । इत्याह । आहान्नँ । अन्नं वै । वै पावकः । पावकोऽ-न्नँ । अन्नमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे देवासुराः । देवासुरास्संयत्ताः । देवसुरा इतिं देव-असुराः । संयत्ता आसन् । संयत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्ते । ते देवाः । देवा एतत् । एतदप्रतिरथं । अप्रतिरथमपश्यन् । अप्रतिरथमित्यप्रति-रथं । अपश्यन्तेनं । तेन वै । वै ते । तैँऽप्रति । अप्रत्य- सुरान् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। असुरानजयन् । अजयन्तत् । तदप्रतिरथस्य । अप्रतिरथस्याप्रति-रथत्वं । अप्रतिरथस्येत्यप्रति-रथस्य । अप्रतिरथत्वं यत् । अप्रतिरथत्वमित्यपतिरथ-त्वम् । यदप्रतिरथं । अप्रतिरथं द्वितीयः । अप्रतिरथमित्यप्रति-रथं । द्वितीयो होताँ । होताऽन्वाह । अन्वाहाँऽप्रति । अन्वाहेत्यनु-आहं । अप्रत्येव । एव तेनं । तेन यजमानः । यजमानो भ्रातृव्यान् ।

भ्रातृ॑व्याज्जयति । ज॒यत्यथौ॑ । अथो॒ अन॑भिजितं । अथो इत्यथौ॑ । अन॑भिजितमे॒व । अन॑भजित-मित्यन॑भि-ज॒तं ।
ए॒वाभि । अ॒भि ज॑यति । ॑ज॒यति॒ दश॑र्चं । दश॑र्चं भ॑वति । दश॑र्चमितिं॒ दश-ऋ॒चम् । भ॒व॒ति॒ दशा॑क्षरा । दशा॑क्षराविराट्
। दशा॑क्षरेति॒ दश॑-अ॒क्ष॒रा । वि॒राड्वि॒राजा॑ । वि॒राडितिं॑ वि-राट् । वि॒राजे॒मौ । वि॒राजेतिं॑ वि-राजा॑ । इ॒मौ लो॒कौ ।
लो॒कौ विधृ॑तौ । विधृ॑तावि॒मयो॑ः । विधृ॑ताविति॒ वि-धृ॒तौ । अ॒नयौ॑-लो॒कयो॑ः । लो॒कयो॒र्विधृ॑त्यै । विधृ॑त्या॒ अथौ॑ । विधृ॑त्या॒
इति॒ वि-धृ॒त्यै । अथो॒ दशा॑क्षरा । अथो॒ इत्यथौ॑ । दशा॑क्षरा वि॒राट् । दशा॑क्षरेति॒ दश॑-अ॒क्ष॒रा । वि॒राडन्न॑ं । वि॒राडितिं॑
वि-राट् । अन्न॑ं वि॒राट् । वि॒राड्वि॒राजि॑ । वि॒राडितिं॑ वि-राट् । वि॒राज्ये॒व । वि॒राजीतिं॑ वि-राजि॑ । ए॒वान्नाद्यौ॑ । अ॒न्नाद्ये॒
प्रतिं॑ । अ॒न्नाद्य॒ इत्य॑न्न- अद्यौ॑ । प्रतिं॑ तिष्ठति । ति॒ष्ठ॒त्यस॑त् । अस॑दिव । इ॒व॒ वै । वा अ॒न्तरि॑क्षम् । अन्तरि॑क्ष-
म॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षमिव । इ॒वाग्नी॑ध्रं । आग्नी॑ध्रमाग्नी॑ध्रे । आग्नी॑ध्रमित्याग्नि॑-इ॒ध्रम् । आग्नी॒ध्रेऽभ्मा॑नम् । आग्नी॑ध्र
इत्याग्नि॑-इ॒ध्रे ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒भ्मा॑नं नि । नि द॑धाति । द॒धा॒ति॒ स॒द्भाय॑ं । स॒द्भाय॒ द्वाभ्या॑ं । स॒द्भायेतिं॑ सत्-भाय॑ं । द्वाभ्या॑ं प्रतिं॑ष्ठित्यै । प्रतिं॑ष्ठित्यै
वि॒मान॑ः । प्रतिं॑ष्ठित्या॒ इति॒ प्रतिं॑-स्थित्यै । वि॒मान॑ं ए॒षः । वि॒मान॒ इतिं॑ वि-मान॑ः । ए॒ष दि॒वः । दि॒वो मध्यौ॑ । मध्य॑ आस्ते
। आ॒स्त॒ इतिं॑ । इत्या॑ह । आ॒ह॒ वि । व्य॑व । ए॒वैतया॑ । ए॒तया॑मिमीते । मि॒मी॒ते॒ मध्यौ॑ । मध्ये॑ दि॒वः । दि॒वो नि॑हि॑तः
। नि॒हि॑त॒ः पृश्नि॑ः । नि॒हि॑त॒ इति॒ नि-हि॒तः । पृश्नि॒रभ्मा॑ । अ॒भ्मेतिं॑ । इत्या॑ह । आ॒हान्न॑ं । अन्न॑ं वै । वै पृश्नि॑ं । पृ॒श्न्यन्न॑ं ।
अन्न॑मे॒व । ए॒वाव॑ं । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ च॒त॒सृभि॑ः । च॒त॒सृभि॒रा । च॒त॒सृभि॒रिति॑ं चतसृ-भि॒ः । आ पु॒च्छा॑त् । पु॒च्छा॑दे॒ति ।
ए॒ति॒ च॒त्वारि॑ं । च॒त्वारि॒ छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि॒ छन्दो॑भिः । छन्दो॑भि॒रेव । छन्दो॑भि॒रिति॒ छन्द॑ः-भि॒ः । ए॒वेन्द्र॑ं । इन्द्र॑ं विश्वा॑ः ।
विश्वा॑ अवीवृधन् । अ॒वी॒वृ॒ध॒न्नि॑ति॑ं । इत्या॑ह । आ॒ह॒ वृद्धि॑ं । वृद्धि॑मे॒व । ए॒वोपाव॑र्तते । उ॒पाव॑र्तते॒ वाजा॑नां । उ॒पाव॑र्तत॒
इत्यु॑प-आव॑र्तते । वाजा॑ना॒ꣳ सत्प॑तिं । सत्प॑तिं॒ पति॑ं । सत्प॑ति॒मिति॒ सत्-प॒तिं । प॒ति॒मिति॑ं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इत्याह । आहान्नँ । अन्नं वै । वै वाजः । वाजोऽन्नँ । अन्नमेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे सुम्नहूः । सुम्नहू-र्यज्ञः । सुम्नहूरितिं सुम्न-हूः । यज्ञो देवान् । देवाꣳ आ । आ चं । च वक्षत् । वक्षदितिं । इत्याह । आह प्रजा । प्रजा वै । प्रजेतिं प्र-जा । वै पशवः । पशवस्सुम्नं । सुम्नं प्रजां । प्रजामेव । प्रजामितिं प्र-जाम् । एव पशून् । पशूनात्मन्न् । आत्मन्धत्ते । धत्ते यक्षत् । यक्षदग्निः । अग्निर्देवः । देवो देवान् । देवाꣳ आ । आ चं । च वक्षत् । वक्षदितिं । इत्याह । आह स्वगाकृत्यै । स्वगाकृत्यै वाजस्य । स्वगाकृत्या इतिं स्वगा-कृत्यै । वाजस्य मा । मा प्रसवेनं । प्रसवेनोद्भाभेणं । प्रसवेनेतिं प्र-सवेनं । उद्भाभेणोत् । उद्भाभेणेत्युत् ग्राभेणं । उदग्रभीत् । अग्रभीदितिं । इत्याह । आहासौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्य उद्यन्न् । उद्यन्नुद्भाभः । उद्यन्नित्युत्-यन्न् । उद्भाभ एषः । उद्भाभ इत्युत्-ग्राभः । एष निम्रोचन्न् । निम्रोचन्निग्राभः । निम्रोचन्नितिं नि-म्रोचन्न् । निग्राभो ब्रह्मणा । निग्राभ इतिं नि-ग्राभः । ब्रह्मणैव । एवात्मानँ । आत्मानं-मुद्भाह्लातिं । उद्भह्लाति ब्रह्मणा । उद्भह्लातीत्युत्-गृह्लातिं । ब्रह्मणा भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यं नि । नि गृह्लाति । गृह्लातीतिं गृह्लाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

प्राचीमनु । अनु प्रदिशँ । प्रदिशं प्र । प्रदिशमितिं प्र-दिशँ । प्रेहिं । इहि विद्वान् । विद्वानितिं । इत्याह । आह देवलोकम् । देवलोकमेव । देवलोकमितिं देव-लोकम् । एवैतयाँ । एतयोपावर्तते । उपावर्तते क्रमध्वं । उपावर्तत इत्युप-आवर्तते । क्रमध्वमग्निनाँ । अग्निना नाकँ । नाकमितिं । इत्याह । आहेमान् । इमानेव । एवैतयाँ । एतया लोकान् । लोकान्क्रमते । क्रमते पृथिव्याः । पृथिव्या अहं । अहमुत् । उदन्तरिक्षम् । अन्तरिक्ष मा । आरुहम् ।

अरुहमितिं । इत्याह । आहेमान् । इमानेव । एवैतयाँ । एतया लोकान् । लोकान्थ्समारोहति । समारोहति सुवः । समारोहतीतिं सं-आरोहति । सुवर्यन्तः । यन्तो न । ना पं । अपैक्षन्ते । ईक्षन्त इतिं । इत्याह । आह सुवर्गं । सुवर्गमेव । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । एवैतयाँ । एतया लोकं । लोकमेंति । एत्यग्नैं । अग्ने प्र । प्रेहिं । इहि प्रथमः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्रथमो देवयतां । देवयतामितिं । देवयतामितिं देव-यताम् । इत्याह । आहोभयेषु । उभयैष्वेव । एवैतयाँ । एतया देवमनुष्येषुं । देवमनुष्येषु चक्षुः । देवमनुष्येष्वितिं देव-मनुष्येषुं । चक्षुर्दधाति । दधाति पंचभिः । पंचभिरधिं । पंचभिरितिं पंच-भिः । अधिं क्रामति । क्रामति पांक्तः । पांक्तो यज्ञः । यज्ञो यावान्् । यावानेव । एव यज्ञः । यज्ञस्तेनं । तेनं सह । सह सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकमेंति । एति नक्तोषासाँ । नक्तोषासेतिं । इतिं पुरोनु- वाक्याँ । पुरोनुवाक्यामनुं । पुरोनुवाक्यामितिं पुरः-अनुवाक्याँ । अन्वाह । आह पँत्ये । प्रत्या अग्नैं । अग्ने सहस्राक्ष । सहस्राक्षेतिं । सहस्राक्षेतिं सहस्र- अक्ष । इत्याह । आह साहस्रः । साहस्रः प्रजापंतिः । प्रजापंतिः प्रजापंतेः । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । प्रजापंतेरास्यैं । प्रजापंतेरितिं प्रजा-पतेः । आस्ये तस्मैं । तस्म्यै ते । ते विधेम । विधेम वाजाय । वाजाय स्वाहाँ । स्वाहेतिं । इत्याह । आहान्नँ । अन्नं वै । वै वाजः । वाजोन्नँ । अन्नमेव । एवावं । अवं रुन्धे ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। रुन्धे दध्नः । दध्नः पूर्णाम् । पूर्णामौदुंबरीं । औदुंबरीꣳ स्वयमातृण्णायाँ । स्वयमातृण्णायाँ जुहोति । स्वयमातृण्णायामितिं स्वयं-आतृण्णायाँ । जुहोत्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वै दधिं । दध्यूर्क् । ऊर्गुदुंबरः । उदुंबरोसौ । असौ

स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णाऽमुष्याँ । स्वयमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । अमुष्यामेव । एवोर्जँ । ऊर्जं दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्मादमुतः । अमुतोऽ-वार्चीँ । अर्वाचीमूर्जँ । ऊर्जमुपं । उप जीवामः । जीवामस्तिसृभिः । तिसृभिस्स्मादयति । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । सादयति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वा अग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तं । तं प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठां गमयति । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थां । गमयति प्रेद्धः । प्रेद्धो अग्ने । प्रेद्ध इति प्र-इद्धः । अग्ने दीदिहि । दीदिहि पुरः । पुरो नः । न इति । इत्यौदुंबरीं । औदुंबरीमा । आ दधाति । दधात्येषा । एषा वै । वै सूर्मी । सूर्मी कर्णकावती । कर्णकावत्येतयाँ । कर्णकावतीति कर्णक-वती । एतया ह । ह स्म ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स्म वै । वै देवाः । देवा असुराणां । असुराणाꣳ शततर्हान् । शततर्हाꣳस्तृꣳहन्ति । शततर्हानिति शत-तर्हान् । तृꣳहति यत् । यदेतयाँ । एतया समिधँ । समिधमा दधाति । समिधमिति सं-इधँ । आ दधाति वज्रँ । आदधातीत्याँ-दधाति । वज्रमेव । एवैतत् । एतच्छतघ्नीं । शतघ्नीं यजमानः । शतघ्नीमिति शत-घ्नीम् । यजमानो भ्रातृव्याय । भ्रातृव्याय प्र । प्र हरति । हरति स्तृत्यै । स्तृत्या अछंबट्कारं । अछंबट्कारं विधेमं । अछंबट्कारमित्यछंबट्-कारम् । विधेम ते । ते परमे । परमे जन्मन्न् । जन्मन्नग्ने । अग्न इतिं । इति वेकंकतीं । वेकंकतीमा । आ दधाति । दधाति भाः । भा एव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे ताम् । ताꣳ सवितुः । सवितुर्वरेँण्यस्य । वरेँण्यस्य चित्रां । चित्रामितिं । इतिं शमीमयीँ । शमीमयीꣳ शान्त्यैँ । शमीमयीमितिं शमी-मयीँ । शान्त्या अग्निः । अग्निर्वाँ । वा हं । ह वै । वा अंग्निचितँ । अग्निचितं दुहे । अग्निचितमित्यग्नि-चितँ । दुहेँऽग्निचित् । अग्निचिद्वाँ । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । वाग्निं । अग्निं दुंहे । दुहे ताम् । ताꣳ सवितुः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। सवितुर्वरेँण्यस्य । वरेँण्यस्य चित्रां । चित्रामितिं । इत्याह । आहैषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेर्दोहः । दोहस्तं । तमस्य । अस्य कण्वः । कण्व एव । एव श्रायसः । श्रायसोऽवेत् । अवेत्तेनं । तेन ह । ह स्म । स्मैनं । एनꣳ सः । स दुहे । दुहे यत् । यदेतयाँ । एतया समिधँ । समिधमादधाति । समिधमितिं सं-इधँ । आदधाँत्यग्निचित् । आदधातीत्याँ-दधाति । अग्निचिदेव । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । एव तत् । तदग्निं । अग्निं दुहे । दुहे सप्त । सप्ततैँ । ते अग्ने । अग्ने समिधः । समिधस्सप्त । समिध इतिं सं-इधः । सप्त जिह्वाः । जिह्वा इतिं । इत्याह । आह सप्त । सप्तैव । एवास्य । अस्य सात्राणि । सात्राणि प्रीणाति । प्रीणाति पूर्णयाँ । पूर्णया जुहोति । जुहोति पूर्णः । पूर्ण इव । इव हि । हि प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजापतेः । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । प्रजापतेरास्यैँ । प्रजापतेरितिं प्रजा-पतेः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आस्यै न्यूनया । न्यूनया जुहोति । न्यूनयेति नि-ऊनया । जुहोति न्यूनात् । न्यूनाद्धि । न्यूनादिति नि-ऊनात् । हि प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरितिं प्रजा- पतिः । प्रजा असृजत । प्रजा इतिं प्र-जाः । असृजत प्रजानाँ । प्रजानाꣳ सृष्ट्यैँ । प्रजानामितिं प्र-जानाँम् । सृष्ट्या अग्निः । अग्निर्देवेभ्यः । देवेभ्यो निलायत । निलायत सः । सदिशः । दिशोऽनु । अनु प्र । प्राविशत् । अविशजुहुवत् । जुहुवन्मनसा । मनसा दिशः । दिशो ध्यायेत् । ध्यायेद्दिग्भ्यः । दिग्भ्य एव । दिग्भ्य इतिं दिक्-भ्यः । एवैनँ । एनमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे दध्ना । दध्ना पुरस्ताँत् । पुरस्ताँज्जुहोति । जुहोत्याज्यैँन । आज्येनो परिष्टात् । उपरिष्टात्तेजः । तेजश्च । चैव । एवास्मैँ । अस्मा इंद्रियं । इंद्रियं चं । च समीचीँ । समीची दधाति । समीची इतिं समीचीँ । दधाति द्वादशकपालः । द्वादशकपालो वैश्वानरः । द्वादशकपाल इति द्वादश-कपालः । वैश्वानरो भवति । भवति द्वादश । द्वादश मासाँ । मासाँस्संवथ्सरः । संवत्सरोँग्निः । संवत्सर इतिं सं-वत्सरः । अग्निर्वैँश्वानरः । वैश्वानरस्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एव वैँश्वानरं । वैश्वानरमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे यत् । यत्प्रयाजानूयाजान् । प्रयाजानूयाजान्कुर्यात् । प्रयाजानूयाजानितिं प्रयाज-अनूयाजान् । कुर्याद्विकंस्तिः । विकंस्तिस्सा । विकंस्तिरितिं वि-कस्तिः । सा यज्ञस्यं । यज्ञस्यं दर्विहोमं । दर्विहोमं करोति । दर्विहोममितिं दर्वि-होमम् । करोति यज्ञस्यं । यज्ञस्य प्रतिंष्ठित्यै । प्रतिंष्ठित्यै राष्ट्रं । प्रतिंष्ठित्या इति प्रतिं-स्थित्यै । राष्ट्रं वै । वै वैँश्वानरः । वैश्वानरो विट् । विण्मरुतः । मरुतो वैश्वानरं । वैश्वानरꣳ हुत्वा । हुत्वा ँमारुतान् । मारुता-ञ्जुहोति । जुहोति राष्ट्रे । राष्ट्र एव । एव विशँ । विशमनुं । अनुं बध्नाति । बध्नात्युच्चैः । उच्चैवैँश्वानरस्यं । वैश्वानरस्या । आ श्रावयति । श्रावयत्युपाꣳशु । उपाꣳशु मारुतान् । उपाꣳश्वित्युप-अꣳशु । मारुताञ्जुहोति । जुहोति तस्मात् । तस्माद्राष्ट्रं । राष्ट्रं विशँ । विशमतिं । अतिं वदति । वदति मारुताः । मारुता भवंति । भवन्ति मरुतः । मरुतो वै । वै देवानां । देवानां विशः । विशो देवविशेनं । देवविशेनैव । देवविशेनेतिं देव-विशेनं । एवास्मैँ । अस्मै मनुष्यविशम् । मनुष्यविशमवं । मनुष्यविशमितिं मनुष्य-विशम् । अवं रुन्धे । रुन्धे सप्त । सप्त भवन्ति । भवन्ति सप्तगंणाः । सप्तगंणा वै । सप्तगंणा इतिं सप्त-गणाः । वै मरुतः । मरुतो गणशः । गणश एव । गणश इतिं गण-शः । एव विशँ । विशमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे गणेनं । गणेनं गणं । गणमनुद्रुत्यं । अनुद्रुत्यं जुहोति । अनुद्रुत्येत्यनु-द्रुत्यं । जुहोति विशँ । विशमेव । एवास्मैँ । अस्मा अनुंवर्त्मानं । अनुंवर्त्मानं करोति । अनुंवर्त्मानमित्यनुं-वर्त्मानम् । करोतीतिं करोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

वसोर्धारा॑ । धारा॒ जुहोति । जुहोति॒ वसोः॑ । वसो॒ र्मे । मे॒ धारा॑ । धारा॑ऽसत् । अ॒सदि॑ति । इति॒ वै । वा ए॒षा । ए॒षा हू॑यतेः । हू॒य॒ते घृ॒तस्य॑ । घृ॒तस्य॒ वै । वा ए॑नम् । ए॒न॒मे॒षा । ए॒षा धारा॑ । धारा॑ऽमुष्मिन्न् । अ॒मुष्मि॑ल्लो॒के । लो॒के पिन्व॑माना । पिन्व॑मानोप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठ॒त॒ आज्ये॑न । आज्ये॑न जुहोति । जु॒होति॒ तेज॑ः । तेजो॒ वै । वा आज्य॑ं । आज्य॑ं तेज॑ः । तेजो॒ वसोः॑ । वसोर्धारा॑ । धारा॒ तेज॑सा । तेज॑सै॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै॒ तेज॑ः । तेजो॑ऽव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ऽथो॑ । अथो॒ कामा॑ः । अथो॒ इत्यथो॑ । कामा॒ वै । वै वसोः॑ । वसोर्धारा॑ । धारा॒ कामान्॑ । कामा॑नेव । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ यम् । यं का॒मये॑त । का॒मये॑त प्रा॒णान् । प्रा॒णान॑स्य । प्रा॒णानि॑ति प्र-अ॒नान् । अ॒स्यान्नाद्य॑ं । अन्नाद्य॑ं वि । अ॒न्नाद्य॒मित्य॑न्न- अद्य॑ं । वि छि॑न्द्याम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। छि॒न्द्या॒मि॒ति॑ । इति॑ वि॒ग्राह॑ं । वि॒ग्राह॑ं तस्य॑ । वि॒ग्राह॒मिति॑ वि-ग्राह॑ं । तस्य॑ जुहुयात् । जु॒हु॒या॒त्प्रा॒णान् । प्रा॒णानेव । प्रा॒णानि॑ति प्र-अ॒नान् । ए॒वास्य॑ । अ॒स्यान्नाद्य॑ं । अन्नाद्य॑ं वि । अन्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्य॑ं । विच्छि॑नत्ति । छि॒न॒त्ति॒ यं । यं का॒मये॑त । का॒मये॑त प्रा॒णान् । प्रा॒णान॑स्य । प्रा॒णानि॑ति प्र-अ॒नान् । अ॒स्यान्नाद्य॑ं । अन्नाद्य॑ꣳ सं । अन्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्य॑ं । सं त॑नुयाम् । त॒नु॒या॒मि॒ति॑ । इति॒ सन्त॑तां । सं॒त॒ता॒ तस्य॑ । सं॒त॒ता॒मिति॒ सं-त॒ता॒म् । तस्य॑ जुहुयात् । जु॒हु॒या॒त्प्रा॒णान् । प्रा॒णानेव । प्रा॒णानि॑ति प्र-अ॒नान् । ए॒वास्य॑ । अ॒स्यान्नाद्य॑ं । अन्नाद्य॑ꣳ सं । अन्नाद्य॒मित्य॑न्न-अद्य॑ं । सं त॑नोति । त॒नो॒ति॒ द्वादश॑ । द्वादश॒ द्वादशानि॑ । द्वादशानि॑ जुहोति । जु॒होति॒ द्वादश॑ । द्वादश॒ मासा॑ः । मासा॑स्संवथ्स॒रः । सं॒व॒थ्स॒रस्सं॑वथ्स॒रेण॑ । सं॒व॒त्स॒र इति॑ सं-व॒त्स॒रः । सं॒व॒त्स॒रेणे॒व । सं॒व॒त्स॒रेणे॑ति सं-व॒त्स॒रः । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा अन्न॑ं । अन्न॒मव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धेऽन्न॑ं । अन्न॑ं च । च॒ मे॒ । मे॒ऽक्षु॑त् । अक्षु॑च्च । च॒ मे॒ । म॒ इति॑ । इत्या॑ह । आ॒हे॒तत् । ए॒तद्वै । वा अन्न॑स्य ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्नस्य रूपं । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एवान्नँ । अन्नमवं । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्निः । अग्निश्च । च मे । म आपः । आपश्च । च मे । म इति । इत्याह । आहैषा । एषा वै । वा अन्नस्य । अन्नस्य योनिः । योनिस्सयोनि । सयौन्येव । सयोनीति स-योनि । एवान्नँ । अन्नमवं । अव रुन्धे । रुन्धेऽर्धेन्द्राणि । अर्धेन्द्राणि जुहोति । अर्धेन्द्राणीत्यर्ध-इन्द्राणि । जुहोति देवताः । देवता एव । एवावं । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यथ्सर्वेषां । सर्वेषामर्धं । अर्धमिन्द्रः । इंद्रः प्रति । प्रति तस्मात् । तस्मादिन्द्रः । इन्द्रो देवतानां । देवतानां भूयिष्ठभाक्तमः । भूयिष्ठभाक्तम इंद्रँ । भूयिष्ठ भाक्तम इति भूयिष्ठभाक्-तमः । इन्द्रमुत्तरं । उत्तरमाह । उत्तरमित्युत् तरं । आहेंद्रियम् । इंद्रिय-मेव । एवास्मिन्नं । अस्मिन्नुपरिष्टात् । उपरिष्टाद्दधाति । दधाति यज्ञायुधानि । यज्ञायुधानि जुहोति । यज्ञायुधानीति यज्ञ-आयुधानि । जुहोति यज्ञः । यज्ञो वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वै यंज्ञायुधानि । यज्ञायुधानि यज्ञं । यज्ञायुधानीति यज्ञ-आयुधानि । यज्ञमेव । एवावं । अव रुन्धे । रुन्धेऽथौ । अथो एतत् । अथो इत्यथौ । एतद्वै । वै यज्ञस्य । यज्ञस्य रूपं । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एव यज्ञं । यज्ञमवं । अव रुन्धे । रुन्धेऽवभृथः । अवभृथश्च । अवभृथ इत्यव-भृथः । च मे । मे स्वगाकारः । स्वगाकारश्च । स्वगाकार इति स्वगा-कारः । च मे । म इति । इत्याह । आह स्वगाकृत्यै । स्वगाकृत्या अग्निः । स्वगाकृत्या इति स्वगा-कृत्यै । अग्निश्च । च मे । मे घर्मः । घर्मश्च । च मे । म इति । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वै ब्रह्मवर्चसस्य । ब्रह्मवर्चसस्य रूपं । ब्रह्मवर्चसस्येति ब्रह्म-वर्चसस्य । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एव ब्रह्मवर्चसं । ब्रह्मवर्चसमवं । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । अव रुन्धे । रुन्ध ऋक् । ऋ क्कं । च मे । मे सामं । सामं च । च मे । म इति । इत्याह । आहैतत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एतद्वै । वै छन्दसां । छन्दसाꣳ रूपं । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एव छन्दाꣳसि । छन्दाꣳस्यवं । अवं रुन्धे । रुन्धे गर्भाँः । गर्भाँश्च । च मे । मे वत्साः । वत्साश्च । च मे । म इति । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वै पशूनां । पशूनाꣳ रूपं । रूपꣳ रूपेण । रूपेणैव । एव पशून् । पशूनवं । अवं रुन्धे । रुन्धे कल्पान् । कल्पाँञ्जुहोति । जुहोत्यक्रꣳ?क्षस्य । अक्रꣳ?क्षस्य क्लृप्त्यै । क्लृप्त्यै युग्मदयुजे । युग्मदयुजे जुहोति । युग्मदयुजे इति युग्मत्-अयुजे । जुहोति मिथुनत्वाय । मिथुनत्वायोत्तरावती । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वाय । उत्तरावती भवतः । उत्तरावती इत्युत्तरा-वती । भवतोऽभिक्रान्त्यै । अभिक्रान्त्या एकाँ । अभिक्रान्त्या इत्यभि-क्रान्त्यै । एकां च । च मे । मे तिस्रः । तिस्रश्च । च मे । म इति । इत्याह । आह देवछन्दसं । देवछन्दसं वै । देवछन्दसमिति देव-छन्दसं । वा एकाँ । एकां च । च तिस्रः । तिस्रश्च । च मनुष्यछन्दसं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मनुष्यछन्दसं चतस्रः । मनुष्यछन्दसमिति मनुष्य-छन्दसं । चतस्रश्च । चाष्टौ । अष्टौ च । च देवछन्दसं । देवछन्दसं च । देवछन्दसमिति देव-छन्दसम् । चै व । एव मनुष्यछन्दसं । मनुष्यछन्दसं च । मनुष्यछन्दसमिति मनुष्य-छन्दसं । चा वं । अवं रुन्धे । रुन्ध आ । आ त्रयस्त्रिꣳशतः । त्रयस्त्रिꣳशतो जुहोति । त्रयस्त्रिꣳशत इति त्रयः-त्रिꣳशतः । जुहोति त्रयस्त्रिꣳशत् । त्रयस्त्रिꣳ-शद्वै । त्रयस्त्रिꣳशदिति त्रयः-त्रिꣳशत् । वै देवताँः । देवता देवताँः । देवता एव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्ध आ । आऽष्टाचत्वारिꣳशतः । अष्टा-चत्वारिꣳशतो जुहोति । अष्टाचत्वारिꣳशत इत्यष्टा-चत्वारिꣳशतः । जुहोत्यष्टाचत्वारिꣳशदक्षरा । अष्टाचत्वारिꣳशदक्षरा जगती । अष्टाचत्वारिꣳशदक्षरेत्यष्टाचत्वारिꣳशत्-अक्षरा ।

जगंती॒ जागंताः । जागंताः प॒शवः॑ । प॒शवो॒ जगंत्या । जगंत्येव । एवास्मै॑ । अ॒स्मै॒ प॒शून् । प॒शूनव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ वाज॑ः । वाज॑श्च । च॒ प्र॒सव॑ः । प्र॒सव॑श्च । प्र॒सव॒ इति॑ प्र-सव॑ः । चेति॑ । इति॑ द्वादशं । द्वादशं॑ जुंहोति । जुहो॒ति॒ द्वादंश । द्वादंश॒ मासा॑ः । मासा॑-स्संवथ्स॒रः । स॒व॒थ्स॒रस्संव॑थ्सरः । स॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः । स॒व॒थ्स॒र एव । स॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रे । एव प्रति॑ । प्रति॑ तिष्ठति । ति॒ष्ठ॒तीति॑ तिष्ठति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अ॒ग्निर्देवेभ्य॑ः । देवेभ्योप॑ । अपा॑क्रामत् । अ॒क्रा॒मद्भा॒ग॒धेय॑म् । भा॒ग॒धेय॑मि॒च्छमा॑नः । भा॒ग॒धेय॒मिति॑ भाग-धेय॑ । इ॒च्छमा॑नस्तं । तं देवाः । देवा अ॑ब्रुवन् । अ॒ब्रु॒वनुप । उप॑ नः । न॒ आ । आव॑र्तस्व । व॒र्त॒स्व॒ ह॒व्यं । ह॒व्यं न॑ः । नो॒ व॒ह॒ । व॒हेति॑ । इति॒ सः । सो॑ऽब्रवीत् । अ॒ब्र॒वी॒द्वर॑ं । वर॑ं वृणे । वृ॒णे॒ मह्य॑ं । मह्य॑मेव । एव वा॑जप्रसवीय॑ं । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒य॑ं जुहवन् । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒यमिति॑ वाज-प्र॒सवीय॑ं । जु॒ह॒व॒न्निति॑ । इति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑दग्नय॑ै । अ॒ग्नय॑े वाजप्रसवीय॑ं । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒य॑ं जुह्वति । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒यमिति॑ वाज-प॒सवीय॑ं । जु॒ह्व॒ति॒ यत् । यद्वा॑जप्रसवीय॑ं । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒य॑ं जुहोति॑ । वा॒ज॒प्र॒स॒वी॒यमिति॑ वाज-प्र॒सवीय॑ं । जु॒हो॒त्य॒ग्निं । अ॒ग्निमेव । एवतत् । तद्भा॑गधेय॑ेन । भा॒ग॒धेय॑ेन॒ सं । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भाग-धेय॑ेन । समर्धयति । अ॒र्ध॒य॒त्यथो॑ । अथो॑ अभिषेकः । अथो॒ इत्यथो॑ । अ॒भि॒षेक एव । अ॒भि॒षेक इत्य॑भि-सेकः । एवास्य॑ । अ॒स्य॒ सः । स चतुर्दशभि॑ः । च॒तुर्द॒श॒भि॑र्जुहोति । च॒तुर्द॒श॒भि॒रिति॑ चतुर्दश-भि॒ः । जु॒हो॒ति॒ स॒प्त । स॒प्त ग्राम्याः । ग्राम्या ओष॑धयः । ओष॑धयस्सप्त । स॒प्ता॒र॒ण्याः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आरण्या उभयीषां । उभयीषामवरुद्ध्यै । अवरुद्ध्या अन्नस्यान्नस्य । अवरुद्ध्या इत्यव-रुद्ध्यै । अन्नस्यान्नस्य जुहोति । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । जुहोत्यन्नस्यान्नस्य । अन्नस्यान्नस्यावरुद्ध्यै । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । अवरुद्ध्या औदुम्बरेण । अवरुध्या इत्यव-रुद्ध्यै । औदुम्बरेण स्रुवेण । स्रुवेण जुहोति । जुहोत्यूर्क् । ऊर्ग्वै । वा उदुम्बरः । उदुम्बर ऊर्क् । ऊर्गन्न । अन्नमूर्जा । ऊर्जैव । एवास्मै । अस्मा ऊर्ज । ऊर्जमन्न । अन्नमव । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्निः । अग्निर्वै । वै देवानाम् । देवानामबिभिक्तः । अबिभिक्तोऽग्निचित् । अबिभिक्त इत्यभि-सिक्तः । अग्निचिन्मनुष्याणां । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । मनुष्याणां तस्मात् । तस्मादग्निचित् । अग्निचिद्वर्षति । अग्निचिदित्यग्नि चित् । वर्षति न । न धावेत् । धावेदवरुद्धं । अवरुद्धꣳ हि । अवरुद्धमित्यव-रुद्धम् । ह्यस्य । अस्यान्न । अन्नमन्न । अन्नमिव । इव खलु । खलु वै । वै वर्?षम् । वर्?षं यत् । यद्धावेत् । धावेदन्नाद्यात् । अन्नाद्याद्धावेत् । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । धावेदुपावर्तेत । उपावर्तेतान्नाद्य । उपावर्तेतेत्युप-आवर्तेत अन्नाद्यमेव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्य । एवाभि । अभ्युपावर्तते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उपावर्तते नक्तोषासा । उपावर्तत इत्युप-आवर्तते । नक्तोषासेति । इति कृष्णायै । कृष्णायै श्वेतवत्सायै । श्वेतवत्सायै पयसा । श्वेतवत्साया इति श्वेत-वत्सायै । पयसा जुहोति । जुहोत्यह्ना । अह्नैव । एवास्मै । अस्मै रात्रि । रात्रिं प्र । प्रदापयति । दापयति रात्रिया । रात्रियाऽहः । अहरहो-रात्रे । अहोरात्रे एव । अहोरात्रे इत्यहः-रात्रे । एवास्मै । अस्मै प्रत्ते । प्रत्ते कामम् । प्रत्ते इति प्रत्ते । काममन्नाद्य । अन्नाद्य दुहाते । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । दुहाते राष्ट्र भृतः । दुहाते इति दुहाते । राष्टभृतो जुहोति । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । जुहोति राष्ट्रम् । राष्ट्रमेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे षड्भिः । षड्भिर्जुहोति । षड्भिरिति षट्-भिः । जुहोति षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतव ऋतुषु । ऋतुष्वेव । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति भुवनस्य । भुवनस्य पते । पत इति । इति रथमुखे । रथमुखे पंच ।

र॒थमु॒ख इति॑ रथ-मु॒खे । पंचाहु॑तीः । आहु॑तीर्जुहोति । आहु॑तीरित्या-हु॒तीः॒ । जु॒हो॒ति॒ वज्रः॑ । वज्रो॒ वै । वै रथः॑ । रथो॒ वज्रे॑ण । वज्रे॑णै॒व । ए॒व दिशः॑ । दिशो॒भि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒भि ज॑यति । ज॒य॒त्य॒ग्नि॒चित॑म् । अ॒ग्नि॒चित॑ꣳ ह । अ॒ग्नि॒चित॒मित्य॑ग्नि-चित॑म् । ह॒ वै । वा अ॒मुष्मि॑न्न् । अ॒मुष्मि॑न्ने॒लो॒के । लो॒के वातः॑ । वातो॑ऽभि । अ॒भि प॑वते । प॒व॒ते वा॒त॒नामा॑नि । वा॒त॒नामा॑नि जुहोति । वा॒त॒नामा॑नीति॑ वात-नामा॑नि । जु॒हो॒त्य॒भि । अ॒भ्ये॑व । ए॒वै॑न॑म् । ए॒न॒- म॒मुष्मि॑न्न् । अ॒मुष्मि॑न्ने॒लो॒के । लो॒के वातः॑ । वातः॑ पवते । प॒व॒ते त्रीणि॑ । त्रीणि॑ जुहोति । जु॒हो॒ति॒ त्रयः॑ । त्रय॑ इ॒मे । इ॒मे लो॒काः । लो॒का ए॒भ्यः । ए॒भ्य ए॒व । ए॒व लो॒के॒भ्यः॑ । लो॒के॒भ्यो॒वात॑म् । वा॒त॒मव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे स॒मु॒द्रः । स॒मु॒द्रोऽसि । अ॒सि॒ नभ॑स्वान् । नभ॑स्वानिति॑ । इ॒त्या॑ह । आ॒हे॒तत् । ए॒तद्वै । वै वात॑स्य । वात॑स्य रू॒पं । रू॒पꣳ रू॒पेण॑ । रू॒पेणै॒व । ए॒व वात॑म् । वा॒त॒ मव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धेऽञ्जलिना॑ । अ॒ञ्ज॒लिना॑ जुहोति । जु॒हो॒ति॒ न । न हि । ह्ये॑तेषा॑म् । ए॒तेषा॑म॒न्यथा॑ । अ॒न्यथाऽऽहु॑तिः । आहु॑तिरव॒कल्प॑ते । आहु॑तिरित्या-हु॒तिः॒ । अ॒व॒कल्प॑त॒ इत्य॑व-कल्प॑ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सु॒व॒र्गाय॒ वै । सु॒व॒र्गायेति॑ सुवः-गाय॑ । वै लो॒काय॑ । लो॒काय॑ देव॒र॒थः । दे॒व॒रथो यु॑ज्यते । दे॒व॒रथ इति॑ देव-र॒थः । यु॒ज्य॒ते य॒त्रा॒कू॒ताय॑ । य॒त्रा॒कू॒ताय॑ मनुष्य॒र॒थः । य॒त्रा॒कू॒तायेति॑ यत्र-आ॒कू॒ताय॑ । म॒नु॒ष्य॒र॒थ ए॒षः । म॒नु॒ष्य॒र॒थ इति॑ मनुष्य-र॒थः । ए॒ष खलु॑ । खलु॒ वै । वै दे॑व॒र॒थः । दे॒व॒रथो यत् । दे॒व॒रथ इति॑ देव-र॒थः । यद॒ग्निः । अ॒ग्नि॒रग्निं । अ॒ग्निं यु॑नज्मि । यु॒न॒ज्मि॒ श॒व॒सा । श॒व॒सा घृ॒तेन॑ । घृ॒तेने॑ति । इ॒त्या॑ह । आ॒ह॒ युन॑क्ति । युन॑क्त्येव । ए॒वै॑न॑म् । ए॒न॒ꣳ सः । स

एनं । एनं युक्तः । युक्त सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमभि । अभिवहति । वहति यत् । यथ्सर्वाभिः । सर्वाभिः पंचभिः । पंचबिर्युंज्यात् । पंचभिरिति पंच-भिः । युंज्याद्युक्तः । युक्तौऽस्य । अस्याग्निः । अग्निः प्रच्युतः । प्रच्युतः स्यात् । प्रच्युत इति प्र-च्युतः । स्यादप्रतिष्ठिताः । अप्रतिष्ठिता आहुतयः । अप्रतिष्ठिता इत्यप्रति-स्थिताः । आहुतयस्स्युः । आहुतय इत्या-हुतयः । स्युरप्रतिष्ठिताः । अप्रतिष्ठताः स्तोमाः । अप्रतिष्ठता इत्यप्रति-स्थिताः । स्तोमा अप्रतिष्ठितानि । अप्रतिष्ठितान्युक्थानि । अप्रतिष्ठितानीत्यप्रति-स्थितानि । उक्थानि तिसृभिः । तिसृभिः प्रातस्सवने । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । प्रातस्सवनेऽभि । प्रातस्सवन इति प्रातः-सवने । अभि मृशति । मृशति त्रिवृत् । त्रिवृद्वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा अग्निः । अग्निर्यावान् । यावानेव । एवाग्निः । अग्निस्तं । तं युनक्ति । युनक्ति यथा । यथाऽनसि । अनसि युक्ते । युक्त आधीयते । आधीयत एवं । आधीयत इत्याधीयते । एवमेव । एव तत् । तत्प्रति । प्रत्याहुतयः । आहुतयस्तिष्ठन्ति । आहुतय इत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति प्रति । प्रति स्तोमाः । स्तोमाः प्रति । प्रत्युक्थानि । उक्थानि यज्ञायज्ञियस्य । यज्ञायज्ञियस्य स्तोत्रे । स्तोत्रे द्वाभ्याम् । द्वाभ्यामभि । अभि मृशति । मृशत्येतावान् । एतावान् वै । वै यज्ञः । यज्ञो यावान् । यावानग्निष्टोमः । अग्निष्टोमो भूमा । अग्निष्टोम इत्यग्नि-स्तोमः । भूमा तु । वै । वा अस्य । अस्यातः । अत ऊर्ध्वः । ऊर्ध्वः क्रियते । क्रियते यावान् । यावानेव । एव यज्ञः । यज्ञस्तं । तमन्ततः । अन्ततौऽन्वारोहति । अन्वारोहति द्वाभ्याम् । अन्वारोहतीत्यनु-आरोहति । द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या एकया । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । एकयाऽप्रस्तुतं । अप्रस्तुतं भवति । अप्रस्तुतमित्यप्र-स्तुतम् । भवत्यथ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अथाभि । अभि मृशति । मृशत्युप । उपैनं । एनमुत्तरः । उत्तरो यज्ञः । उत्तर इत्युत्-तरः । यज्ञो नमति । नमत्यथौ । अथो संतत्यै । अथो इत्यथौ । संतत्यै प्र । संतत्या इति सं-तत्यै । प्र वै । वा एषः । एषोऽस्मात् । अस्माल्लोकात् । लोकाच्च्यवते । च्यवते यः । योऽग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते न । न वै । वा एतस्य । एतस्यानिष्टके । अनिष्टक आहुतिः । आहुतिरव । आहुतिरित्या-हुतिः । अव कल्पते । कल्पते यां । यां वै । वा एषः । एषोऽनिष्टके । अनिष्टक आहुतिं । आहुतिं जुहोति । आहुतिमित्या-हुतिं । जुहोति सवति । स्रवति वै । वै सा । साताम् । ताꣳ स्रवन्तीं । स्रवन्तीं यज्ञः । यज्ञोऽनु । अनु परा । परा भवति । भवति यज्ञं । यज्ञं यज- मानः । यजमानो यत् । यत्पुनश्चितिं । पुनश्चितिं चिनुते । पुनश्चितिमिति पुनः-चितिम् । चिनुत आहुतीनां । आहुतीनां प्रतिष्ठित्यै । आहुतीनामित्या-हुतीनां । प्रतिष्ठित्यै प्रति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । प्रत्याहुतयः । आहुतयस्तिष्ठति । आहुतय इत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति न ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। न यज्ञः । यज्ञः पराभवति । पराभवति न । पराभवतीति परा-भवति । न यजमानः । यजमानोऽष्टौ । अष्टावुप । उप दधाति । दधात्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गायत्री गायत्रेण । गायत्रेणैव । एवैन । एनं छन्थसा । छन्दसा चिनुते । चिनुते यत् । यदेकादश । एकादश त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन यत् । यद्वादश । द्वादश जागतेन । जागतेन छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवैन । एनं चिनुते । चिनुते नपात्कः । नपात्को वै । वै नाम । नामैषः । एषोऽग्निः । अग्निर्यत् । यत्पुनश्चितिः । पुनश्चितिर्यः । पुनश्चितिरिति पुनः-चितिः । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वान्पुनश्चितिं । पुनश्चितिं चिनुते । पुनश्चितिमिति पुनः-चितिं । चिनुत आ । आ तृतीयात् । तृतीयात्पुरुषात् । पुरुषादन्न । अन्नमत्ति । अत्ति यथा । यथा वै । वै पुनराधेयः । पुनराधेय एवं । पुनराधेय इति पुनः-आधेयः । एवं

पुनश्चितिः । पुनश्चितिर्यः । पुनश्चितिरितिं पुनः-चितिः । यौग्न्याधेयेंन । अग्न्याधेयेंन न । अग्न्याधेयेनेत्यग्नि-आधेयेंन । नर्ध्नोतिं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ऋध्नोति सः । सपुनराधेयँ । पुनराधेय मा । पुनराधेयमितिं पुनः-आधेयँ । आ धत्ते । धत्ते यः । यौऽग्निं । अग्निं चिन्वा । चिन्वा न । न र्ध्नोतिं । ऋध्नोति सः । स पुनश्चितिं । पुनश्चितिं चिनुते । पुनश्चितिमितिं पुनः-चितिम् । चिनुते यत् । यत्पुनश्चितिं । पुनश्चितिं चिनुते । पुनश्चितिमितिं पुनः-चितिम् । चिनुत ऋद्ध्यै । ऋद्ध्या अथौ । अथो खलु । अथो इत्याथौ । खल्वाहुः । आहुर्न । न चेतव्याँ । चेतव्येतिं । इतिं रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एषयत् । यदग्निः । अग्निर्यथाँ । यथाँ व्याघ्रं । व्याघ्रꣳ सुप्तं । सुप्तं बोधयंति । बोधयंति तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तदथौ । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खल्वाहुः । आहुश्चेतव्याँ । चेतव्येतिं । इति यथाँ । यथा वसीयाꣳसं । वसीयाꣳसं भागधेयेंन । भागधेयेंन बोधयंति । भागधेयेनेतिं भाग-धेयेंन । बोधयंति तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तन्मनुः । मनुरग्निं । अग्निमंचिनुत । अचिनुत तेनं । तेन न । नार्ध्नौत् । अर्ध्नोथ्सः । स एताम् । एतां पुनश्चितिं । पुनश्चितिमंपश्यत् । पुनश्चितिमितिं पुनः-चितिम् । अपश्यत्तां । तामंचिनुत । अचिनुत तयाँ । तया वै । वै सः । स आँर्ध्नोत् । आर्ध्नोद्यत् । यत्पुनश्चितिं । पुनश्चितिं चिनुते । पुनश्चितिमितिं पुनः-चितिं । चिनुत ऋद्ध्यै । ऋद्ध्या इत्तृद्ध्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

छन्दश्चितं चिन्वीत । छन्दश्चितमितिं छन्दः-चितँ । चिन्वीत पशुकामः । पशुकामः-पशवः । पशुकाम इतिं पशु-कामः । पशवो वै । वै छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि पशुमान् । पशुमानेव । पशुमानितिं पशु-मान् । एव भवति । भवति श्येनचितँ

। श्येन चितंचिन्वीत । श्येनचितमितिं श्येन-चितँ । चिन्वीत सुवर्गकामः । सुवर्गकामश्श्येनः । सुवर्गकाम इतिं सुवर्ग-कामः । श्येनो वै । वै वयसां । वयसां पतिष्ठः । पतिष्ठश्श्येनः । श्येन एव । एव भूत्वा । भूत्वा सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकं पंतति । पतति कङ्कचितँ । कङ्कचितं चिन्वीत । कङ्कचितिमितिं कङ्क-चितँ । चिन्वीत यः । यः कामयेत । कामयेत शीर्षण्वान् । शीर्षण्वानमुष्मिन् । शीर्षण्वानितिं शीर्षण्-वान् । अमुष्मिंल्लोके । लोके स्याँम् । स्यामितिं । इतिं शीर्षण्वान् । शीर्षण्वानेव । शीर्षण्वानितिं शीर्षण्-वान् । एवामुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवत्यलजचितँ । अलजचितं चिन्वीत । अलजचितमित्यलज-चितँ । चिन्वीत चतुस्सीतं । चतुस्सीतं प्रतिष्ठाकामः । चतुस्सीतमिति चतुः-सीतं । प्रतिष्ठा कामश्चतस्रः । प्रतिष्ठाकाम इतिं प्रतिष्ठा-कामः । चतस्रो दिशः । दिशो दिक्षु । दिक्ष्वेव । एव प्रतिं । प्रतिं तिष्ठति । तिष्ठति प्रउगचितँ । प्र उगचितं चिन्वीत । प्रउगचितिमितिं प्र उग-चितँ । चिन्वीत भ्रातृव्यवान् । भ्रातृव्यवान्प्र । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । प्रैव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एव भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्या- न्नुदते । नुदत उभयतःप्र?उगं । उभयतःप्र?उꣳ चिन्वीत । उभयतः प्र?उगमित्युभयतः-प्रउगम् । चिन्वीत यः । यः कामयेत । कामयेत प्र । प्र जातान् । जातन्भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यान्नुदेय । नुदेय प्रतिं । पंति जनिष्यमाणान् । जनिष्यमाणानितिं । इति प्र । प्रैव । एव जातान् । जातान्भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यान्नुदते । नुदते प्रतिं । प्रतिं जनिष्यमाणान् । जनिष्यमाणान्रथचक्रचितँ । रथचक्रचितं चिन्वीत । रथचक्रचितमितिं रथचक्र-चितँ । चिन्वीत भ्रातृव्यवान् । भ्रातृव्यवान् वज्रः । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । वज्रो वै । वै रथः । रथो वज्रँ । वज्रमेव । एव भ्रातृव्येभ्यः । भ्रातृव्येभ्यः प्र । प्र हरति । हरति द्रोणचितँ । द्रोणचितं चिन्वीत । द्रोणचितमितिं द्रोण-चितँ । चिन्वीतान्नकामः । अन्नकामो द्रोणँ । अन्नकाम इत्यन्न-कामः । द्रोणे वै । वा अन्नँ । अन्नं म्रियते । म्रियते सयोनि । सयोँन्येव । सयोनीति स-योनि । एवान्नँ । अन्नमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे समूह्यँ । समूह्यं चिन्वीत । समूह्यमितिं सं-

ऊह्यँ । चिन्वीत पशुकामः । पशुकामः पशुमान् । पशुकाम इति पशु-कामः । पशुमानेव । पशुमानिति पशु-मान् । एव भवति । भवति परिचाय्यँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। परिचाय्यं चिन्वीत । परिचाय्यमिति परि-चाय्यँ । चिन्वीत ग्रामकामः । ग्रामकामो ग्रामी । ग्रामकाम इति ग्राम-कामः । ग्राम्येव । एव भवति । भवति श्मशानचितँ । श्मशानचितं चिन्वीत । श्मश्मानचितमिति श्मशान-चितँ । चिन्वीत यः । यः कामयेत । कामयेत पितृलोके । पितृलोक ऋध्नुयाम् । पितृलोक इति पितृ-लोके । ऋध्नुयामिति । इति पितृलोके । पितृलोक एव । पितृलोक इति पितृ-लोके । एवर्ध्नोति । ऋर्ध्नोति विश्वामित्रजमदग्नी । विश्वामित्रजमदग्नी वसिष्ठेन । विश्वामित्रजमदग्नी इति विश्वामित्र-जमदग्नी । वसिष्ठेनास्पर्धेतां । अस्पर्धेताꣳ स । स एताः । एता जमदग्निः । जमदग्निर्विहव्याः । विहव्या अपश्यत् । विहव्या इति वि-हव्याः । अपश्यत्ताः । ता उप । उपाधत्त । अधत्त ताभिः । ताभि र्वै । वै सः । स वसिष्ठस्य । वसिष्ठस्येन्द्रियं । इन्द्रियं वीर्यँ । वीर्यमवृङ्क्त । अवृङ्क्तयत् । यद्विहव्याः । विहव्या उपदधाति । विहव्याइति वि-हव्याः । उपदधातीन्द्रियम् । उपदधातीत्युप-दधाति । इन्द्रियमेव । एव ताभिः । ताभिर्वीर्यँ । वीर्यं यजमानः । यजमानो भ्रातृव्यस्य । भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्ते होतुः । होतुर्धिष्णिये । धिष्णिय उप । उप दधाति । दधाति यजमानायतनं । यजमानायतनं वै । यजमानायतनमिति यजमान-आयतनम् । वै होताँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। होता स्वे । स्व एव । एवास्मै । अस्मा आयतने । आयतन इंद्रियं । आयतन इत्याँ-यतने । इंद्रियं वीर्यँ । वीर्यमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे द्वादश । द्वादशोपं । उपं दधाति । दधाति द्वादशाक्षरा । द्वादशाक्षरा जगंती । द्वादशाक्षरेति द्वादश-अक्षरा । जगंती जागंताः । जागंताः पशवः । पशवो जगत्या । जगत्येव । एवास्मै । अस्मे पशून् । पशूनवं । अवं रुन्धे । रुन्धेऽष्टावष्टौ । अष्टावष्टावन्येषु । अष्टावष्टाविति ष्टौ-अष्टौ । अन्येषु धिष्णियेषु । दिंष्णियेषूपं । उपं दधाति । दधात्यष्टाशंफाः । अष्टाशंफा पशवः । अष्टाशंफा इत्यष्टा-शफा ः । पशवः पशून् । पशूनेव । एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धे षट् । षण्माँर्जालीयँ । मार्जालीये षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतवं ऋतवः । ऋतवः खलु । खलु वै । वै देवाः । देवाः पितरः । पितरं ऋतून् । ऋतूनेव । एव देवान् । देवान्पितॄन् । पितॄन्प्रीणाति । प्रीणातीतिं प्रीणाति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

पवंस्व वाजंसातये । वाजंसातय इतिं । वाजंसातय इति वाजं-सातये । इत्यंनुष्टुक् । अनुष्टुक्प्रंतिपत् । अनुष्टुगित्यंनु-स्तुक् । प्रंतिपद्भवति । प्रंतिपदितिं प्रति-पत् । भवति तिस्रः । त्रिस्रोऽनुष्टुभः । अनुष्टुभः श्चतस्रः । अनुष्टुभ इत्यंनु- स्तुभः । चतस्रो गायत्रियः । गायत्रियो यत् । यत्तिस्रः । तिस्रोऽनुष्टुभः । अनुष्टुभस्तस्माँत् । अनुष्टभ इत्यंनु-स्तुभः । तस्मादश्वः । अश्वस्त्रिभिः । त्रिभिस्तिष्ठन्न् । त्रिभिरितिं त्रि-भिः । तिष्ठ॑ः्स्तिष्ठति । तिष्ठति यत् । यच्चतस्रः । चतस्रो गायत्रियः । गायत्रियस्तस्माँत् । तस्माथ्सर्वान् । सर्वाꣳश्च चतुरः । चतुरः पदः । पदः प्रंति दधत् । प्रतिदधत्पलायते । प्रतिदधदितिं प्रतिदधंत् । पलायते परमा । परमा वै । वा एषा । एषा छन्दंसां । छन्दंसां यत् । यदंनुष्टुक् । अनुष्टुक्परमः । अनुष्टुगित्यंनु-स्तुक् । परमश्चतुष्टोमः । चतुष्टोमः स्तोमानां । चतुष्टोम इतिं चतुः-स्तोमः । स्तोमानां परमः । परमस्त्रिरात्रः । त्रिरात्रो यज्ञानाँ । त्रिरात्र इतिं त्रि-रात्रः । यज्ञानाँ परमः । परमोश्वः । अश्वः पशूनां । पशूनां परमेण । परमेणैव ।

एवैनँ । एनं परमताँ । परमताँ गमयति । गमयत्येकविꣳशं । एकविꣳशमहः । एकविꣳशमित्येक-विꣳशम् । अहर्भवति । भवति यस्मिन्न् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -2,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

। यस्मिन्नश्वः । अश्वं आलभ्यते । आलभ्यते द्वादश । आलभ्यत इत्याँ-लभ्यतैँ । द्वादश मासाँः । मासाः पंच । पंचर्तवः । ऋतवस्त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका असौ । असावादित्यः । आदित्य एकविꣳशः । एकविꣳश एषः । एकविꣳश इत्येक-विꣳशः । एष प्रजापतिः । प्रजापतिः प्राजापत्यः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्राजापतोश्वं प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । अश्वस्तं । तमेव । एव साक्षात् । साक्षादृध्नोति । साक्षादिति स-अक्षात् । ऋध्नोति शक्वरयः । शक्वरयः पृष्ठम् । पृष्ठं भवन्ति । भवन्त्यन्यदन्यक् । अन्यदन्यच्छन्दः । अन्यदन्यदित्यन्यत्-अन्यत् । छन्दोन्यैँऽन्ये । अन्यैँऽन्य इत्यन्ये-अन्ये । वा एते । एते पशवः । पशव आ । आ लभ्यन्ते । लभ्यन्त उत । उतेव । इव ग्राम्याः । ग्राम्या उत । उतेव । इवारण्याः । आरण्या यत् । यच्छक्वरयः । शक्वरयः पृष्ठं । पृष्ठं भवन्ति । भवन्त्यश्वस्य । अश्वस्य सर्वब्धायं । सर्वब्धायं पार्थुरश्मं । सर्वब्धायेति सर्व-ब्धायं । पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं । पार्थुरश्ममिति पार्थु-रश्मम् । ब्रह्मसामं भवति । ब्रह्मसाममिति ब्रह्म-सामम् । भवति रश्मिनाँ । रश्मिना वै । वा अश्वः । अश्वो यतः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -4, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -3,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

। यत ईँश्वरः । ईश्वरो वै । वा अश्वः । अश्वोऽयतः । अयतोऽप्रतिष्ठितः । अप्रतिष्ठितः पराँ । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति-स्थितः । पराँ परावतँ । परावतं गन्तोः । परावतमिति परा-वतँ । गन्तोर्यत् । यत्पार्थुरश्मं । पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं ।

पार्थुरश्ममिति पार्थु-रश्मम् । ब्रह्मसामं भवति । ब्रह्मसाममिति ब्रह्म-सामम् । भवत्यश्वस्य । अश्वस्य यत्यै । यत्ये धृत्यै । धृत्ये संकृति । संकृत्यच्छावाकसामं । संकृतीति सं-कृति । अच्छावाकसामं भवति । अच्छावाकसाममित्यच्छावाक-सामम् । भवत्युथ्सन्न-यज्ञः । उथ्सन्नयज्ञो वै । उथ्सन्नयज्ञ इत्युत्सन्न-यज्ञः । वा एषः । एष यत् । यदश्वमेधः । अश्वमेधः कः । अश्ममेध इत्यश्व-मेधः । कस्तत् । तद्वेद । वेदेति । इत्याहुः । आहुर्यदि । यदि सर्वः । सर्वो वा । वा क्रियते । क्रियते न । न वा । वा सर्वः । सर्व इति । इति यत् । यथ्संकृति । संकृत्यच्छावाकसामं । संकृतीति सं-कृति । अच्छावाकसामं भवति । अच्छावाक-साममित्यच्छावाक-सामम् । भवत्यश्वस्य । अश्वस्य सर्वब्दायं । सर्वब्दाय पर्याप्त्यै । सर्वब्दायेति सर्व-ब्दायं । पर्याप्त्या अनन्तरायाय । पर्याप्त्या इति परि-आप्त्ये । अनन्तरायाय सर्वस्तोमः । अनन्तराया येत्यनन्तः-आयाय । सर्वस्तोमोतिरात्रः । सर्वस्तोम इति सर्व-स्तोमः । अतिरात्र उत्तमम् । अतिरात्र इत्यति-रात्रः । उत्तममहः । उत्तममित्युत्-तमम् । अहर्भवति । भवति सर्वस्य । सर्वस्याप्त्यै । आप्त्ये सर्वस्य । सर्वस्य जित्यै । जित्ये सर्वै । सर्वमेव । एव तेन । तेनाप्नोति । आप्नोति सर्वै । सर्व जयति । जयतीति जयति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

॥ इति पंचमकांडे चतुर्थप्रश्नस्य क्रमपाठः समाप्तः ॥ क्रमपाठः यदेकेन । एकेन सꣳस्थापयति । सꣳस्थापयति यज्ञस्य । सꣳस्थापय-तीति सं-स्थापयति । यज्ञस्य सन्तत्यै । सन्तत्या अविच्छेदाय । सन्तत्या इति सं-तत्ये । अविच्छेदायेन्द्राः । अविच्छेदायेत्यवि-छेदाय । ऐन्द्राः पशवः । पशवो ये । ये मुष्कराः । मुष्करा यत् । यदैन्द्राः । ऐन्द्रास्सन्तः । सन्तोऽग्निभ्यः । अग्निभ्य आलभ्यन्ते । अग्निभ्य इत्यग्नि-भ्यः । आलभ्यन्ते देवताभ्यः । आलभ्यन्त इत्या-लभ्यन्ते । देवताभ्यस्समदं । समदं दधाति । समदमिति स-मदं । दधात्या-ग्नेयीः । आग्नेयीस्त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः । याज्यानुवाक्याः कुर्यात् । याज्यानुवाक्या इति याज्या-अनुवाक्याः । कुर्याद्यत् । यदा-ग्नेयीः । आग्नेयीस्तेन । तेनाग्नेयाः । आग्नेया यत् । यत्त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभस्तेन । तेनैन्द्राः । ऐन्द्रास्समृद्ध्यै । समृद्ध्यै न । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । न देवताभ्यः

। देवताभ्यस्समदँ । समदं दधाति । समदमिति स- मदँ । दधाति वायवँ । वायवे नियुव्ते । नियुव्ते तूपरं ।
नियुव्त इति नि-युव्ते । तूपरमा । आ लभते । लभते तेजः । तेजोऽग्नेः । अग्नेर्वायुः । वायुस्तेजसे । तेजस एषः ।
एष आ । आ लभ्यते । लभ्यते तस्मात् । तस्मादद्रियङ् । यद्रियङ्वायुः । वायुर्वाति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वाति तद्रियङ् । तद्रियङ्वह्निः । अग्निर्दहति । दहति स्वम् । स्वमेव । एव तत् । तत्तेजः । ते जोऽनु । अन्वेति ।
एतियत् । यन्न । न नियुव्ते । नियुव्ते स्यात् । नियुव्त इति नि-युव्ते । स्यादुत् । उन्मादयेत् । मादयेद्यजमानः ।
यजमानो नियुव्ते । नियुव्ते भवति । नियुव्त इति नि-युव्ते । भवति यजमानस्य । यजमानस्यानुन्मादाय ।
अनुन्मादाय वायुमतीँ । अनुन्मादायेत्यनु-मादाय । वायुमतीँ श्वेतवती । वायुमती इति वायु-मतीँ । श्वेतवती
याज्यानुवाक्यँ । श्वेतवती इति श्वेत-वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या-अनुवाक्यँ ।
भवतस्सतेजस्त्वाय । सतेजस्त्वाय हिरण्यगर्भः । सतेजस्त्वायेति सतेजः-त्वाय । हिरण्यगर्भस्सं । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य-
गर्भः । समवर्तत । अवर्तताग्रैँ । अग्र इति । इत्याघा-रम् । आघारमा । आघारमित्याँ-घारम् । आ घारयति ।
घारयति प्रजापतिः । प्रजापतिर्वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वै हिरण्यगर्भः । हिरण्यगर्भः प्रजा-पतेः । हिरण्यगर्भ इति
हिरण्य-गर्भः । प्रजापतेरनुरूपत्वाय । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अनुरूपत्वाय सर्वाणि । अनुरूपत्वायेत्यनुरूप-त्वाय ।
सर्वाणि वै । वा एष ः । एष रूपाणिं । रूपाणिं पशूनां । पशूनां प्रति । प्रत्या । आ लभ्यते । लभ्यते यत् ।
यच्छ्मश्रुणः । श्मश्रुणस्तत् । तत्पुरु- षाणाम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पुरुषाणाꣳ । रूपम् । रूपं यत् । यत्तूपरः । तूपर-स्तत् । तदश्वानां । अश्वानां यत् । यदन्यतोदन्न् । अन्यतोदत्तत् । अन्यतोदन्नित्यन्यतः-दन्न् । तद्गवाँ । गवां यत् । यदव्याः । अव्या इव । इव शफाः । शफास्तत् । तदवीनां । अवीनां यत् । यदजः । अजस्तत् । तदजानाँ । अजानाँ वायुः । वायुर्वै । वै पशूनां । पशूनां प्रियं । प्रियं धाम । धाम यत् । यद्वायव्यः । वायव्यो भवति । भवत्येतं । एतमेव । एवैनँ । एनमभि । अभिसंजानानाः । संजानानाः पशवः । संजानाना इति सं-जानानाः । पशव उप । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्ते वायव्यः । वायव्यः कार्याः । कार्याः प्राजापत्याः । प्राजापत्या इति । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । इत्याहुः । आहुर्यत् । यद्वायव्यँ । वायव्यं कुर्यात् । कुर्यात्प्रजापतेः । प्रजापतेरियात् । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । इयाद्यत् । यत्प्राजापत्यं । प्राजापत्यं कुर्यात् । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यं । कुर्याद्वायोः । वायोरियात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इयाद्यत् । यद्वायव्यः । वायव्यः पशुः । पशुर्भवति । भवति तेन । तेन वायोः । वायोर्न । नैति । एति यत् । यत्प्राजापत्यः । प्राजापत्यः पुरोडाशः । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । पुरोडाशो भवति । भवति तेन । तेन प्रजापतेः । प्रजापतेर्न । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । नैति । एतियत् । यद्वादशकपालः । द्वादशकपालस्तेन । द्वादशकपाल इति द्वादश-कपालः । तेन वैश्वानरात् । वैश्वानरान्न । नैति । एत्याग्नावैष्णवं । अग्नावैष्णव-मेकादशकपालं । आग्नावैष्णवमित्याँग्ना-वैष्णवं । एकादशकपालं निः । एकादशकपालमित्येकादश-कपालं । निर्वपति । वपति दीक्षिष्यमाणः । दीक्षिष्यमाणोऽग्निः । अग्निस्सर्वाँः । सर्वा देवताः । देवता विष्णुः । विष्णु- र्यज्ञः । यज्ञो देवताः । देवताश्च । चैव । एव यज्ञं । यज्ञं च । चा । आ रभते । रभतेऽग्निः । अग्निरवमः । अवमो देवतानां । देवतानां विष्णुः । विष्णुः परमः । परमो यत् । यदाग्नावैष्णवं । आग्नावैष्णवमेकादशकपालं । आग्नावैष्णवमित्याँग्ना-वैष्णवं । एकादशकपालं निर्वपति । एकादशकपाल-मित्येकादश-कपालं । निर्वपति देवताः । निर्वपतीति निः-वपति । देवता एव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवोभयतः । उभयतः परिगृह्य । परिगृह्य यजमानः । परिगृह्येति परि-गृह्य । यजमानोऽवं । अवं रुन्धे । रुन्धे पुरोडाशेन । पुरोडाशेन वै । वै देवाः । देवा अमुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोक आँर्ध्नुवन्न् । आर्ध्नुवञ्चरुणाँ । चरुणास्मिन्न् । अस्मिन्, यः । यः कामयेत । कामयेता-मुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोक ऋध्नुयां । ऋध्नुयामिति । इति सः । स पुरोडाशँ । पुरोडाशं कुर्वीत । कुर्वीतामुष्मिन्न् । अमुष्मिंन्नेव । एव लोके । लोक ऋध्नोति । ऋध्नोति यत् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालस्तेनं । अष्टाकपाल इत्यष्टा-कपालः । तेनाँग्नेयः । आग्नेयो यत् । यत्रिकपालः । त्रिकपालस्तेनं । त्रिकपाल इति त्रि-कपालः । तेनं वैष्णवः । वैष्णवस्समृंद्ध्यै । समृंद्ध्यै यः । समृंद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । यः कामयेत । कामयेता- स्मिन् । अस्मिंल्लोके । लोक ऋंध्नुयां । ऋध्नुयामिति । इति सः । स चरुं । चरुं कुर्वीत । कुर्वीताग्नेः । अग्नेर्घृतं । घृतं विष्णोः । विष्णोस्तण्डुलाः । तण्डुलास्तस्मात् । तस्माच्चरुः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। चरुः कार्यः । कार्योऽस्मिन् । अस्मिन्नेव । एव लोके । लोक ऋंध्नोति । ऋध्नोत्यादित्यः । आदित्यो भंवति । भवतीयं । इयं वै । वा अदितिः । अदितिरस्यां । अस्यामेव । एव प्रतिं । प्रतिं तिष्ठति । तिष्ठत्यथौं । अथो अस्याम् । अथो इत्यथौं । अस्यामेव । एवाधिं । अधिं यज्ञं । यज्ञं तंनुते । तनुते यः । यो वै । वै संवथ्सरम् । संवथ्सरमुख्यँ । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । उख्यमभृंद्वा । अभृंद्वाऽग्निं । अग्निं चिंनुते । चिनुते यथाँ । यथा सामि । सामि गर्भः । गर्भोऽवपद्यंते । अवपद्यंते तादृक् । अवपद्यंत इवंव-पद्यंते । तादृगेव । एव तत् । तदार्तिं । आर्तिमा । आच्छैत् । ऋच्छे-द्वैश्वानरं । वैश्वानरं द्वादंशकपालं । द्वादंशकपालं पुरस्तात् । द्वादंशकपाल-मिति द्वादंश-कपालं ।

पुरस्तान्निः । निर्वपेत् । वपेथ्संवथ्सरः । संवथ्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निर्वैश्वानरः । वैश्वानरो यथाँ । यथा संवथ्सरं । संवथ्सरमात्वा । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । आत्वा काले ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। काल आगते । आगते विजायते । अगत इत्या-गते । विजायत एवं । विजायत इति वि-जायते । एवमेव । एव संवथ्सरं । संवथ्सरमात्वा । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । आत्वा काले । काल आगते । आगतेऽग्निं । आगत इत्या-गते । अग्निं चिनुते । चिनुते न । नार्तिं । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छत्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रिया तनूः । तनूर्यत् । यद्वैश्वानरः । वैश्वानरः प्रियाम् । प्रियामेव । एवास्य । अस्य तनुवँ । तनुवमवं । अव रुन्धे । रुन्धे त्रीणि । त्रीण्येतानि । एतानि हवीꣳषि । हवीꣳषि भवन्ति । भवन्ति त्रयः । त्रय इमे । इमे लोकाः । लोका एषां । एषां लोकानाँ । लोकानाꣳ रोहाय () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

प्रजापतिः प्रजाः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजास्सृष्ट्वा । प्रजा इति प्र-जाः । सृष्ट्वा प्रेणा । प्रेणाऽनु । अनु प्र । प्रा विशत् । अविशत्ताभ्यः । ताभ्यः पुनः । पुनस्संभवितुं । संभवितुं न । संभवितुमिति सं-भवितुं । नाशक्नोत् । अशक्नोत्सः । सौऽब्रवीत् । अब्रवीदृधवत् । ऋध्नवदित् । इत्सः । स यः । यो माँ । मेऽतः । इतः पुनः । पुनस्संचिनवत् । संचिनवदिति । संचिनवदिति सं-चिनवत् । इति तम् । तं देवाः । देवास्सं । समचिन्वन्न् । अचिन्वत्ततः । ततो वै । वै ते । त आर्ध्नुवन् । आर्ध्नुवन्, यत् । यथ्समचिन्वन्न् । समचिन्वत्तत् । समचिन्वन्निति सं-अचिन्वन् । तच्चित्यस्य । चित्यस्य चित्यत्वं । चित्यत्वं यः । चित्यत्वमिति चित्य-त्वम् । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वानग्निं

। अग्निं चिनुते । चिनुत ऋध्नोति । ऋध्नोत्येव । एव कस्मै । कस्मे कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुरग्निवान् । अग्निवानसानि । अग्निवानित्यग्नि-वान् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निवानेव । अग्निवानित्यग्नि-वान् । एव भवति । भवति कस्मै । कस्मे कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहु- र्देवाः । देवा मा । मा वेदन्न् । वेदन्निति । इति वै । वा अग्निः । अग्नि- श्चीयते । चीयते विदुः । विदुरेनं । एनं देवाः । देवाः कस्मै । कस्मे कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुर्गृही । गृह्यसानि । असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । चीयते गृही । गृह्येव । एव भवति । भवति कस्मै । कस्मे कम् । कमग्निः । अग्निश्चियते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुः पशुमान् । पशुमानसानि । पशुमानिति पशु-मान् । असानीति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। चीयते पशुमान् । पशुमानेव । पशुमानिति पशु-मान् । एव भवति । भवति कस्मै । कस्मे कम् । कमग्निः । अग्निश्चीयते । चीयत इति । इत्याहुः । आहुस्सप्त । सप्त मा । मा पुरुषाः । पुरुषा उप । उप जीवान् । जीवानिति । इति वै । वा अग्निः । अग्निश्चीयते । चीयते त्रयः । त्रयः प्राचः । प्राचस्त्रयः । त्रयः प्रत्यचः । प्रत्यच आत्मा । आत्मा सप्तमः । सप्तम एतावन्तः । एतावन्त एव । एवैनं । एनममुष्मिन्न् । अमुष्मिन्नोके । लोक उप । उप जीवन्ति । जीवन्ति प्रजापतिः । प्रजापति- रग्निम् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निमचिकीषत । अचिकीषत तम् । तं पृथिवि । पृथिव्यब्रवीत् । अब्रवीन्न । न मयि । मय्यग्निं । अग्निं चैष्यसे । चेष्यसेऽति । अति मा । मा धक्ष्यति । धक्ष्यति

सा । सा ब्वा । ब्वाऽतिदह्यमाना । अतिदह्यमाना वि । अतिदह्यमानेत्यति-दह्यमाना । वि धविष्ये । धविष्ये सः । स पापीयान् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पापीयान्भविष्यसि । भविष्यसीति । इति सः । सौऽब्रवीत् । अब्रवीत्तथा । तथा वै । वा अहं । अहं करिष्यामि । करिष्यामि यथा । यथा ब्वा । ब्वा न । नाति धक्ष्यति । अतिधक्ष्यतीति । अतिधक्ष्यतीत्यति-धक्ष्यति । इति सः । स इमाम् । इमामभि । अभ्यमृशत् । अमृशत्प्रजापतिः । प्रजापतिस्ब्वा । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । ब्वा सादयतु । सादयतु तया । तया देवतया । देवतयाऽंगिरस्वत् । अंगिरस्वद्ध्रुवा । ध्रुवासीद । सीदेति । इतीमाम् । इमामेव । एवेष्टकां । इष्टकां कृब्वा । कृब्वोप । उपाधत्त । अधत्तानंतिदाहाय । अनंतिदाहाय यत् । अनंतिदाहायेत्यनंति-दाहाय । यत्प्रति । प्रत्यग्निं । अग्निं चिन्वीत । चिन्वीत तत् । तदभि । अभि मृशेत् । मृशेत्प्रजापतिः । प्रजापतिस्ब्वा । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । ब्वा सादयतु । सादयतु तया । तया देवतया । देवतयाऽंगिरस्वत् । अंगिरस्वद्ध्रुवा । ध्रुवासीद । सीदेति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इतीमाम् । इमामेव । एवेष्टकां । इष्टकां कृब्वा । कृब्वोप । उप धत्ते । धत्तेऽनंतिदाहाय । अनंतिदाहाय प्रजापतिः । अनंतिदाहायेत्यनंति-दाहाय । प्रजापतिरकामयत । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अकामयत प्र । प्र जायेय । जायेयेति । इति सः । स एतम् । एतमुख्यं । उख्यमपश्यत् । अपश्यत्तं । तꣳ संवथ्सरं । संवथ्सरमबिभः । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरम् । अबिभस्ततः । ततो वै । वै सः । स प्र । प्राजायत । अजायत तस्मात् । तस्माथ्संवथ्सरं । संवथ्सरं

भार्यः । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तम् । तं वसवः । वसवोऽब्रुवन् । अब्रुवन्प्र । प्र ब्रं । ब्रमजनिष्ठाः । अजनिष्ठा वयं । वयं प्र । प्र जायामहै । जायामहा इति । इति तं । तं वसुभ्यः । वसुभ्यः प्र । वसुभ्य इति वसु-भ्यः । प्रायच्छत् । अयच्छत्तं । तं त्रीणि । त्रीण्यहानि । अहान्यभिभरुः । अबिभरुस्तेन । तेन त्रीणि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त त्रयस्त्रिꣳशतं । त्रयस्त्रिꣳशतं च । त्रयस्त्रिꣳशतमिति त्रयः-त्रिꣳशतम् । च तस्मात् । तस्मात्त्र्यहं । त्र्यहं भार्यः । त्र्यहमिति त्रि-अहं । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तान् । तान्रुद्राः । रुद्रा अब्रुवन्न । अब्रुवन्प्र । प्र यूयम् । यूय- मजनिढ्वं । अजनिढ्वं वयं । वयं प्र । प्र जायामहै । जायामहा इति । इति तम् । तꣳ रुद्रेभ्यः । रुद्रेभ्यः प्र । प्रायच्छन्न् । अयच्छन्तं । तꣳ षट् । षडहानि । अहान्यभिभरुः । अभिभरुस्तेन । तेन त्रीणि । त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त त्रयस्त्रिꣳशतं । त्रयस्त्रिꣳशतं च । त्रयस्त्रिꣳशतमिति त्रयः-त्रिꣳशतम् । च तस्मात् । तस्मात्थ्षडहं । षडहं भार्यः । षडहमिति षट्-अहम् । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तान् । तानादित्याः । आदित्या अब्रुवन्न । अब्रुवन्प्रप्रयूयम् । यूयमजनिढ्वं । अजनिढ्वं वयम् । वयम्प्र । प्रजायामहै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। जायामहा इति । इति तम् । तमादित्येभ्यः । आदित्येभ्यः प्र । प्रायच्छन्न् । अयच्छन्तं । तं द्वादश । द्वादशाहानि । अहान्यबिभरुः । अबिभरुस्तेन । तेन त्रीणि । त्रीणि च । च शतानि । शतान्यसृजन्त । असृजन्त तयस्त्रिꣳशतं ।

त्रयस्त्रिꣳशतं च । त्रयस्त्रिꣳशतमिति त्रयः-त्रिꣳशतं । च तस्मात् । तस्माद्द्वादशाहं । द्वादशाहं भार्यः । द्वादशाहमिति द्वादश-अहम् । भार्यः प्र । प्रैव । एव जायते । जायते तेन । तेन वै । वै ते । ते सहस्रं । सहस्रमसृजन्त । असृजन्तोखां । उखाꣳ सहस्रतमीं । सहस्रतमीं यः । सहस्रतमीमिति सहस्र-तमीम् । य एवम् । एवमुख्यं । उख्यꣳ साहस्रं । साहस्रं वेद । वेद प्र । प्र सहस्रं । सहस्रं पशून् । पशूनाप्नोति । आप्नोतीत्याप्नोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यज्ञुषा वै । वा एषा । एषा क्रियते । क्रियते यज्ञुषा । यज्ञुषा पच्यते । पच्यते यज्ञुषा । यज्ञुषा वि । वि मुच्यते । मुच्यते यत् । यदुखा । उखा सा । सा वै । वा एषा । एषैतर्हि । एषैतर्हि यातयाम्नी । यातयाम्नी सा । यातयाम्नीति यात-याम्नी । सा न । न पुनः । पुनः प्रयुज्यां । प्रयुज्येति । प्रयुज्येति प्र-युज्यां । इत्याहुः । आहुरग्नै । अग्नें युक्ष्व । युक्ष्वा हि । हि ये । ये तवं । तवं युक्ष्व । युक्ष्वा हि । हि देवहूतमान् । देवहूतमाꣳ इति । देवहूतमानिति देव-हूतमान् । इत्युखायां । उखायां जुहोति । जुहोति तेन । तेनैव । एवैनां । एनां पुनः । पुनः प्र । प्रयुङ्क्ते । युङ्क्ते तेन । तेनायातयाम्नी । अयातयाम्नी यः । अयातयाम्नीत्ययात-याम्नी । यो वै । वा अग्निं । अग्निं योगै । योग आगते । आगते युनक्ति । आगत इत्या-गते । यनक्ति युङ्क्ते । युङ्क्ते युंजानेषु । युंजानेष्वग्नै । अग्नें युक्ष्व ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। युक्ष्वा हि । हि ये । ये तवं । तवं युक्ष्व । युक्ष्वा हि । हि देवहूतमान् । देवहूतमाꣳ इति । देवहूतमानिति देव-हूतमान् । इत्याह । आहेषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेर्योगः । योगस्तेन । तेनैव । एवैनं । एनं युनक्ति । युनक्ति युङ्क्ते । युङ्क्ते युंजानेषु । युंजानेषु ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति न्यङ् ।

न्यङ्ङग्निः । अग्निश्चेतव्याः । चेतव्या उत्तानाः । उत्ताना इति । उत्ताना इत्युत्-तानाः । इति वयसां । वयसां वै । वा एषः । एष प्रतिमयाँ । प्रतिमया चीयते । प्रतिमयेति प्रति-मयाँ । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निर्यत् । यन्न्यचं । न्यचं चिनुयात् । चिनुयात्पृष्टितः । पृष्टित एनं । एनमाहुतयः । आहुतय ऋच्छेयुः । आहुतय इत्या-हुतयः । ऋच्छेयुर्यत् । यदुत्तानं । उत्तानं न । उत्तानमित्युत्-तानम् । न पतितुं । पतितुꣳ शक्नुयात् । शक्नुयाद-सुवर्ग्यः । असुवर्ग्योऽस्य । असुवर्ग्य इत्यसुवः-ग्यः । अस्य स्यात् । स्यात्प्राचीनँ । प्राचीनमुत्तानम् । उत्तानं पुरुषशीर्?षं । उत्तानमित्युत्-तानं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पुरुषीर्?पमुपं । पुरुषशीर्?षमितिं पुरुष-शीर्?षम् । उपं दधाति । दधाति मुखतः । मुखत एव । एवैनँ । एनमाहुतयः । आहुतय ऋच्छन्ति । आहुतय इत्या-हुतयः । ऋच्छन्ति न । नोत्तानं । उत्तानं चिनुते । उत्तानमित्युत्-तानम् । चिनुते सुवर्ग्यः । सुवर्ग्योऽस्य । सुवर्ग्य इतिं सुवः-ग्यः । अस्य भवति । भवति सौर्या । सौर्या जुहोति । जुहोति चक्षुः । चक्षुरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्प्रतिं । प्रतिं दधाति । दधाति द्विः । द्विर्जुहोति । जुहोति द्वे । द्वे हि । द्वे इति द्वे । हि चक्षुषी । चक्षुषी समान्या । चक्षुषी इति चक्षुषी । समान्या जुहोति । जुहोति समानं । समानꣳ हि । हि चक्षुः । चक्षुस्समृद्ध्यै । समृद्ध्यै देवासुराः । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । देवासुरा संयत्ताः । देवासुरा इतिं देव-असुराः । संयत्ता आसन्न् । संयत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्ते । ते वामम् । वामं वसु । वसु सं । सं नि । न्यदधत । अदधत तत् । तद्देवाः । देवा वामभृताँ । वामभृताऽवृञ्जत । वामभृतेतिं वाम-भृताँ । अवृञ्जत तत् । तद्वामभृतः । वामभृतोवामभृच्चं । वामभृत इतिं वाम-भृतः । वामभृच्चं यत् । वामभृच्चमितिं वामभृत्-चम् । यद्वाम-भृतँ । वामभृतमुपदधाति । वामभृतमितिं वाम-भृतँ । उपदधाति वामं । उपदधातीत्युप-दधाति । वाममेव । एव तयाँ । तया वसु । वसु यजमानः । यजमानो भ्रातृव्यस्य । भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते । वृङ्क्ते हिरण्य-मूर्ध्नी । हिरण्यमूर्ध्नी भवति । हिरण्यमूर्ध्नीति हिरण्य-मूर्ध्नी । भवति ज्योतिः । ज्योतिर्वै । वै हिरण्यं । हिरण्यं ज्योतिः । ज्योतिर्वामम् । वामं ज्योतिषा

। ज्योतिरेव । एवास्य । अस्य ज्योतिः । ज्योतिर्वामं । वामं वृङ्क्ते । वृङ्क्ते द्वियज्ञुः । द्वियज्ञुर्भवति । द्वियज्ञुरिति द्वि-यज्ञुः । भवति प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

आपो वरुणस्य । वरुणस्य पत्नयः । पत्नय आसन् । आसन्ताः । ता अग्निः । अग्निरभि । अभ्यध्यायत् । अध्यायत्ताः । तास्सं । समभवत् । अभवत्तस्य । तस्य रेतः । रेतः परा । परोऽपतत् । अपतत्तत् । तदियं । इयमभवत् । अभव-द्यत् । यद्वितीयँ । द्वितीयं परापतत् । परापतत्तत् । परापतदिति परा-अपतत् । तदसौ । असावभवत् । अभवदियं । इयं वै । वै विराट् । विराडसौ । विराडिति वि-राट् । असौ स्वराट् । स्वराड्यत् । स्वराडिति स्व-राट् । यद्विराजौ । विराजावुप दधाति । विराजाविति वि-राजौ । उपदधातीमे । उपदधातीत्युप-दधाति । इमे एव । इमे इती मे । एवोप । उप धत्ते । धत्ते यत् । यद्वै । वा असौ । असौ रेतः । रेतस्सिंचति । सिंचति तत् । तदस्यां । अस्यां प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति तत् । तत्प्र । प्रजायते । जायते ताः । ता ओषधयः । ओषधयो वीरुधः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वीरुधो भवन्ति । भवन्ति ताः । ता अग्निः । अग्निरत्ति । अत्ति यः । य एवं । एवं वेद । वेद प्र । प्रैव । एव जायते । जायतेऽन्नादः । अन्नादो भवति । अन्नाद इदन्न-अदः । भवति यः । यो रेतस्वी । रेतस्वी स्यात् । स्यात्प्रथमायाँ । प्रथमायां तस्य । तस्य चित्याँ । चित्यामुभे । उभे उप । उभे इत्युभे । उप दध्यात् । दध्यादिमे । इमे एव । इमे इतीमे । एवास्मैँ । अस्मे समीचीँ । समीची रेतः । समीची इति समीचीँ । रेतस्सिंचतः । सिंचतो यः । यस्सिक्तरेताः । सिक्तरेतास्स्यात् । सिक्तरेता इति सिक्त-रेताः । स्यात्प्रथमायाँ । प्रथमायां तस्य । तस्य चित्याँ

। चित्याम॑न्याम् । अ॒न्यामुप॑ । उप॑दध्यात् । द॒ध्या॒दु॒त्त॒मायाँ॑ । उ॒त्त॒माया॑-म॒न्याम् । उ॒त्त॒मायामित्यु॑त्-त॒मायाँ॑ । अ॒न्याꣳ रेत॑ः । रेत॑ एव । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य॒ सि॒क्तम् । सि॒क्तमा॒भ्याम् । आ॒भ्यामु॒भय॑तः । उ॒भय॑तः परि॑ । परि॑ गृह्णाति । गृ॒ह्णा॒ति॒ सं॒व॒थ्स॒रं । सं॒व॒त्स॒रं न । सं॒व॒त्स॒रमिति॑ सं-व॒त्स॒रं । न कम् । कं च॒न ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। च॒न प्र॒त्यव॑रोहेत् । प्र॒त्यव॑रोहे॒न्न । प्र॒त्यव॑रोहे॒दिति॑ प्रति-अव॑रोहेत् । न हि । हीमे । इ॒मे कं । इ॒मे इ॒तीमे । कं च॒न । च॒न प्र॑त्यव॒रोह॑तः । प्र॒त्य॒व॒रोह॑त॒स्तत् । प्र॒त्य॒व॒रोह॑त इ॒ति॑ प्रति-अ॒व॒रोह॑तः । तदे॑नयोः । ए॒न॒योर्व्र॒तं । व्र॒तं यः । यो वै । वा अप॑शीर्षाणं । अप॑शीर्षाणम॒ग्निं । अप॑शीर्षाण॒मित्यप॑-शीर्षाणं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒तेऽप॑शीर्षा । अप॑शिर्षाऽमुष्मिन्न् । अप॑शीर्?षेत्यप॑-शीर्षा । अ॒मुष्मि॑न्लो॒के । लो॒के भ॑वति । भ॒व॒ति॒ यः । यस्सशी॑र्षाणं । सशी॑र्षाणं चिनुते । सशी॑र्षाण॒मिति॒ स-शी॒र्षा॒णं । चि॒नु॒ते सशी॑र्षा । सशी॑र्षामुष्मिन्न् । सशी॒र्षेति॒ स-शी॒र्षा॒ । अ॒मुष्मि॑न्लो॒के । लो॒के भ॑वति । भव॑ति चित्ति॑ँ । चित्ति॑ं जुहोमि । जु॒हो॒मि॒ मन॑सा । मन॑सा घृ॒तेन॑ । घृ॒तेन॒ यथा॑ँ । यथा॑ देवाः । देवा इ॒ह । इ॒हाऽग॑मन्न् । आ॒गम॑न्वी॒तिहो॑त्राः । आ॒गम॒न्नित्या॑-गमन्न् । वी॒तिहो॑त्रा ऋ॒तावृधः॑ । वी॒तिहो॑त्रा इ॒ति॑ वी॒ति-हो॒त्राः॒ । ऋ॒तावृ॑धस्समु॒द्रस्य॑ । ऋ॒तावृ॑ध इत्यृ॒त-वृ॑धः । स॒मु॒द्रस्य॑ व॒यु॒नस्य । व॒यु॒नस्य॒ पत्म॑न्न् । पत्म॑ञ्जुहोमि॑ । जु॒हो॒मि॒ वि॒श्वक॑र्मणे । वि॒श्वक॑र्मणे विश्वाँ । वि॒श्वक॑र्मण इ॒ति॑ वि॒श्व-क॒र्म॒णे॒ । विश्वाहाँ । अहाऽम॑र्त्यं । अम॑र्त्यꣳ ह॒विः । ह॒विरिति॑ । इ॒ति॒ स्व॒यमातृ॑ण्णाम् । स्व॒यमातृ॑ण्णाम॒पधा॑यं । स्व॒यमातृ॑ण्णामिति॑ स्व॒यं-आतृ॑ण्णां । उ॒पधा॑यं जुहोति । उ॒पधा॑येत्यु॑प-धा॑यं । जु॒हो॒त्ये॒तत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेश्चिरः । शिरस्सशीर्षाणं । सशीर्षाणमेव । सशीर्षाणमिति स-शीर्षाणम् । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते सशीर्?षा । सशीर्षाऽमुष्मिन्न् । सशीर्?षेति स-शीर्षा । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेद सुवर्गाय । सुवर्गाय वै । सुवर्गायेति सुवः-गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकाय चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य यत् । यदयथापूर्वं । अयथापूर्वं क्रियतै । अयथा पूर्वमित्ययथा-पूर्वं । क्रियतेऽसुवर्ग्यं । असुवर्ग्यमस्य । असुवर्ग्यमित्यसुवः-ग्यं । अस्य तत् । तथ्सुवर्ग्यः । सुवर्ग्यौऽ-ग्निः । सुवर्ग्य इति सुवः-ग्यः । अग्निश्चितै । चितिमुपधाय । उपधायाभि । उपधायेत्युप-धाय । अभि मृशेत् । मृशेच्चित्तै । चित्तिमचित्तिं । अचित्तिं चिनवत् । चिनवद्वि । वि विद्वान् । विद्वान्पृष्ठा । पृष्ठेव । इव वीता । वीता वृजिना । वृजिना च । च मर्तान् । मर्तान्राये । राये च । च नः । नः स्वपत्याय । स्वपत्याय देव । स्वपत्यायेति सु-अपत्याय । देव दितै । दितिं च । च रास्व । रास्वादितिं । अदितिमुरुष्य । उरुष्येति । इति यथापूर्वं । यथापूर्वमेव । यथापूर्वमिति यथा-पूर्वं । एवैना । एनामुप । उप धत्ते । धत्ते प्राचै । प्राचमेनं । एनं चिनुते । चिनुते सुवर्ग्यः । सुवर्ग्यौऽस्य । सुवर्ग्य इति सुवः-ग्यः । अस्य भवति । भवतीति भवति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

विश्वकर्मा दिशां । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । दिशां पतिः । पतिस्सः । स नः । नः पशून् । पशून्पातु । पातु सः । सौऽस्मान् । अस्मान्पातु । पातु तस्मै । तस्मे नमः । नमः प्रजापतिः । प्रजापती रुद्रः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । रुद्रो वरुणः । वरुणोऽग्निः । अग्निर्दिशां । दिशां पतिः । पतिस्सः । स नः । नः पशून् । पशून्पातु । पातु सः । सौऽस्मान् । अस्मान्पातु । पातु तस्मै । तस्मे नमः । नम एताः । एता वै । वै देवताः । देवता एतेषा । एतेषा पशूनां । पशूनामधिपतयः । अधिपतय स्ताभ्यः । अधिपतय इत्यधि-पतयः । ताभ्यो वै । वा एषः । एष आ । आवृश्चते । वृश्चते यः । यः पशुशीर्?षाणिं । पशुशीर्?षाण्युपदधाति । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणिं । उपदधाति

हिरण्येष्टकाः । उपदधातीत्युप-दधाति । हिरण्येष्टका उप । हिरण्येष्टका इति हिरण्य-इष्टकाः । उप दधाति । दधात्येताभ्यः । एताभ्य एव । एव देवताभ्यः । देवताभ्यो नमः । नमस्करोति । करोति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वदन्त्यग्नौ । अग्नौ ग्राम्यान् । ग्राम्या-न्पशून् । पशून्प्र । प्र दधाति । दधाति शुचा । शुचाऽऽरण्यान् । आरण्यानर्पयति । अर्पयति किं । किं ततः । तत उत् । उच्छिश्यति । शिश्यतीति । इति यत् । यद्धिरण्येष्टकाः । हिरण्येष्टका उपदधाति । हिरण्येष्टका इति हिरण्य-इष्टकाः । उप दधात्यमृतं । उपदधातीत्युप-दधाति । अमृतं वै । वै हिरण्यं । हिरण्य-ममृतेन । अमृतेनैव । एव ग्राम्येभ्यः । ग्राम्येभ्यः पशुभ्यः । पशुभ्यो भेषजं । पशुभ्य इति पशु-भ्यः । भेषजं करोति । करोति न । नैनान् । एनान् हिनस्ति । हिनस्ति प्राणः । प्राणो वै । प्राण इति प्र-अनः । वै प्रथमा । प्रथमा स्वयमातृण्णा । स्वयमातृण्णा व्यानः । स्वयमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । व्यानो द्वितीया । व्यान इति वि-अनः । द्वितीयाऽपानः । अपानस्तृतीया । अपान इत्यप-अनः । तृतीयाऽनु । अनु प्र । प्राण्यात् । अन्यात्प्रथमाम् । प्रथमाꣳ स्वयमातृण्णाम् । स्वयमातृण्णामुपधाय । स्वयमातृण्णामिति स्वयं-आतृण्णाम् । उपधाय प्राणेन । उपधायेत्युप-धाय । प्राणेनैव । प्राणेनेति प्र-अनेन । एव प्राणं । प्राणꣳ सं । प्राणमिति प्र-अनम् । समर्धयति । अर्धयति वि । व्यन्यात् । अन्याद्द्वितीयाम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। द्वितीयाऽमुपधायं । उपधायं व्यानेनं । उपधायेत्युप-धायं । व्यानेनैव । व्यानेनेति वि-अनेनं । एवव्यानं । व्यानꣳ सं । व्यानमिति वि-अनम् । समर्धयति । अर्धयत्यपं । अपाँन्यात् । अन्यात्तृतीयाँ । तृतीयामुपधायं । उपधायापानेनं । उपधायेत्युप-धायं । अपानेनैव । अपानेनेत्यप- अनेनं । एवापानं । अपानꣳ सं । अपानमित्यप-अनम् । समर्धयति । अर्धयत्यथौं । अथौं प्राणैः । अथो इत्यथौं । प्राणैरेव । प्राणैरिति प्र-अनैः । एवैनँ । एनꣳ सं । समिन्धे । इन्धे भूः । भूर्भुवः । भुवस्सुवः । सुवरिति । इति स्रुवयमातृण्णाः । स्रुवयमातृण्णा उपं । स्रुवयमातृण्णा इति स्रुवं-आतृण्णाः । उपं दधाति । दधातीमे । इमे वै । वै लोकाः । लोका स्स्रुवयमातृण्णाः । स्रुवयमातृण्णा एताभिः । स्रुवयमातृण्णा इति स्रुवं-आतृण्णाः । एताभिः खलु । खलु वै । वै व्याहृतीभिः । व्याहृतीभिः प्रजापतिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति-भिः । प्रजापतिः प्र । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्राजायत । अजायत यत् । यदेताभिः । एताभिर्व्याहृतीभिः । व्याहृतीभि स्स्रुवयमातृण्णाः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति-भिः । स्रुवयमातृण्णा उपदधाति । स्रुवयमातृण्णा इति स्रुवं-आतृण्णाः । उपदधातीमान् । उपदधातीत्युप-दधाति । इमानेव । एव लोकान् । लोकानुपधायं । उपधायेषु । उपधायेत्युप-धायं । एषु लोकेषु ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। लोकेष्वधिं । अधि प्र । प्र जायते । जायते प्राणायं । प्राणायं व्यानायं । प्राणायेति प्र-अनायं । व्यानायापानायं । व्यानायेति वि-अनायं । अपानायं वाचे । अपानायेत्यप-अनायं । वाचे ह्वाँ । ह्वा चक्षुषे । चक्षुषे ह्वा । ह्वा तयाँ । तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद्ध्रुवा । ध्रुवा सीद । सीदाग्निनाँ । अग्निना वै । वै देवाः । देवा-स्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमजिगाꣳसन्न् । अजिगाꣳसन्तेनं । तेन पतितुं । पतितुं न । नाशक्नुवन् । अशक्नुवन्ते । त एताः । एताश्चतस्रः । चतस्रः स्रुवयमातृण्णाः । स्रुवयमातृण्णा अपश्यन्न् । स्रुवयमातृण्णा इति स्रुवं-आतृण्णाः । अपश्यन्ताः । ता दिक्षु । दिक्षूपं । उपादधत । अदधत तेनं । तेनं सर्वतश्चक्षुषा । सर्वतश्चक्षुषा सुवर्गं । सर्वतश्चक्षुषेति सर्वतः- चक्षुषा । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन् यत् । यच्चतस्रः ।

चतस्रस्स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा दिक्षु । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः । दिक्षूप दधाति । उपदधाति सर्वतश्चक्षुषा । उपदधातीत्युप दधाति । सर्वतश्चक्षुषैव । सर्वतश्चक्षुषेति सर्वतः-चक्षुषा । एवतत् । तदग्निना ँ । अग्निना यजमानः । यजमानस्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एतीत्येति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्न आ । आयाहि । याहि वीतयै । वीतय इति । इत्याह ।आहाह्वत । अह्वतैव । एवैन ँ । एनमग्निं । अग्निं दूतं । दूतं वृणीमहे । वृणीमह इति । इत्याह । आह हूबा । हूबैव । एवैन ँ । एनं वृणीते । वृणीतेऽ- ग्निना ँ । अग्निनाग्निः । अग्निस्सं । समिध्यते । इध्यत इति । इत्याह । आह सं । समिन्धे । इन्ध एव । एवैन ँ । एनमग्निः । अग्निर्वृत्राणि । वृत्राणि जंघनत् । जंघनदिति । इत्याह । आह समिद्धे । समिद्ध एव । समिद्ध इति सं-इद्धे । एवास्मिन् । अस्मिन्निंद्रियम् । इंद्रियं दधाति । दधात्यग्नेः । अग्नेस्स्तोम ँ । स्तोमं मनामहे । मनामह इति । इत्याह । आह मनुते । मनुत एव । एवैन ँ । एनमेतानि । एतानि वै । वा अह्ना ँम् । अह्नाꣳ रूपाणि । रूपाण्य- न्वहं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्वहमेव । अन्वहमित्यनु-अहम् । एवैन ँ । एनं चिनुते । चिनुतेऽव । अवाह्ना ँम् । अह्नाꣳ रूपाणि । रूपाणि रुन्धे । रुन्धे ब्रह्म-वादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति कस्मा ँत् । कस्मा ँत्सत्यात् । सत्याद्यातया ँम्नीः । यातया ँम्नीरन्याः । यातया ँम्नीरिति यात-याम्नीः । अन्या इष्टकाः । इष्टका अयातयाम्नी । अयातयाम्नी लोकं पृणा । अयातयाम्नीत्ययात-याम्नी । लोकं पृणेति । लोकं पृणेति लोकं-पृणा । इत्यैन्द्राग्नी । ऐन्द्राग्नी हि । ऐन्द्राग्नीत्यैन्द्र-अग्नी । हि बार्ह- स्पत्या । बार्हस्पत्येति । इति ब्रूयात् । ब्रूयादिन्द्राग्नी । इन्द्राग्नी च । इन्द्राग्नी इतीन्द्र-

अग्नी । च हि । हि देवानाँ । देवानां बृहस्पतिः । बृहस्पतिश्च । चायातयामानः । अयातयामानोऽनुचरवती ।

अयातयामान इत्ययात-यामानः । अनुचरवती भवति । अनुचरवतीत्यनुचर-वती । भवत्यजामित्वाय ।

अजामित्वायनुष्टुभाँ । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अनुष्टुभाऽनुं । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभाँ । अनुं चरति । चरत्यात्मा ।

आत्मा वै । वै लोकंपृणा । लोकंपृणा प्राणः । लोकंपृणेति लोकं-पृणा । प्राणोऽनुष्टुप् । प्राण इति प्र-अनः ।

अनुष्टुप्तस्मात् । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । तस्माँत्प्राणः । प्राण-स्सर्वाणि । प्राण इति प्र-अनः । सर्वाण्यङ्गानि । अङ्गान्यनुं ।

अनुं चरति । चरति ताः । ता अस्य । अस्य सूददोहसः । सूददोहस इति । सूददोहस इति सूद-दोहसः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इत्याह । आह तस्माँत् । तस्मात्परुंषिपरुषि । परुंषिपरुषि रसः । परुंषिपरुषीति परुंषि-परुषि । रसस्सोमँ ।

सोमꣳ श्रीणन्ति । श्रीणन्ति पृश्नयः । पृश्नय इति । इत्याह । आहान्नँ । अन्नं वै । वै पृश्निं । पृश्यन्नँ । अन्नमेव ।

एवावं । अवं रुन्धे । रुन्धेऽर्कः । अर्को वै । वा अग्निः । अग्निरर्कः । अर्कोऽन्नँ । अन्नमन्नँ । अन्नमेव । एवावं ।

अवं रुन्धे । रुन्धे जन्मन्न् । जन्मन्देवानाँ । देवानां विशः । विशस्त्रिषु । त्रिष्वा । आ रोचने । रोचने दिवः । दिव

इति । इत्याह । आहेमान् । इमानेव । एवास्मैं । अस्मे लोकान् । लोकाज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः करोति ।

करोति यः । यो वै । वा इष्टकानां । इष्टकानां प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठां वेदं । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थां । वेद प्रति । प्रत्येव ।

एव तिष्ठति । तिष्ठति तयाँ । तया देवतया । देवतयाऽ- ंगिरस्वत् । अंगिरस्वद्ध्रुवा । ध्रुवासीद । सीदेति । इत्याह ।

आहैषा । एषा वै । वा इष्टकानां । इष्टकानां प्रतिष्ठा । प्रतिष्ठा यः । प्रतिष्ठेति प्रति-स्था । य एवं । एवं वेदं । वेद

प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सुवर्गाय वै । सुवर्गायेति सुवः-गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकाय चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निर्वज्रः । वज्र एकादशिनी । एकादशिनी यत् । यदग्नौ । अग्नावेकादशिनी । एकादशिनी मिनुयात् । मिनुयाद्वज्रेण । वज्रेणैनम् । एनꣳ सुवर्गात् । सुवर्गाल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकादन्तः । अन्तर्दध्यात् । दध्याद्यत् । यन्न । न मिनुयात् । मिनुयाथ्स्वरुभिः । स्वरुभिः पशून् । स्वरुभिरिति स्वरु-भिः । पशून्वि । व्यर्धयेत् । अर्धयेदेकयूपं । एकयूपं मिनोति । एकयूपमित्येक-यूपम् । मिनोति न । नैनम् । एनं वज्रेण । वज्रेण सुवर्गात् । सुवर्गा-ल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकादन्तर्दधाति । अन्तर्दधाति न । अन्तर्दधातीत्यन्तः-दधाति । न स्वरुभिः । स्वरुभिः पशून् । स्वरुभिरिति स्वरु-भिः । पशून्वि । व्यर्धयति । अर्धयति वि । वि वै । वा एषः । एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येणर्ध्यते । ऋध्यते यः । योऽग्निं । अग्निं चिन्वन् । चिन्वन्नधिकामति । अधिक्रामत्येंद्रिया । अधिक्रामतीत्यधि-कामति । ऐन्द्रियर्चा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ऋचाऽऽक्रमणं । आक्रमणं प्रति । आक्रमणमित्या-क्रमणं । प्रतीष्टकां । इष्टकामुप । उपदध्यात् । दध्यान्न । नेंद्रियेण । इंद्रियेण वीर्येण । वीर्येण वि । व्यृध्यते । ऋध्यते रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एषयत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य तिस्रः । तिस्रश्शरव्याः । शरव्याः प्रतीचीः । प्रतीचीं तिरश्चीः । तिरश्चनूचीः । अनूची ताभ्यः । ताभ्यो वै । वा एषः । एष आ । आ वृश्चते । वृश्चते यः । योऽग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुतेऽग्निं । अग्निं चिन्वा । चिन्वा तिसृधन्वं । तिसृधन्वमयाचितं । तिसृधन्वमिति तिसृ-धन्वम् । अयाचितं ब्राह्मणाय । ब्राह्मणाय दद्यात् । दद्यात्ताभ्यः । ताभ्य एव ।एव नमः । नम स्करोति । करोत्यथो । अथो ताभ्यः । अथो इत्यथो । ताभ्य एव । एवात्मानं । आत्मानं निः । निष्क्रीणीते । क्रीणीते यत् । यत्ते । ते रुद्र । रुद्र पुरः । पुरो धनुः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। धनुस्तत् । तद्वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र संवत्सरेण । संवत्सरेण नमः । संवत्सरेणेति सं-वत्सरेण । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत्ते । ते रुद्र । रुद्र दक्षिणा । दक्षिणा धनुः । धनुस्तत् । तद्वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र परिवथ्सरेण । परिवथ्सरेण नमः । परिवथ्सरेणेति परि-वत्सरेण । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत्ते । ते ँरुद्र । रुद्र पश्चात् । पश्चाद्धनुः । धनुस्तत् । तद्वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्रेदावथ्सरेण । इदावथ्सरेण नमः । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत्ते । ते रुद्र । रुद्रोत्तरात् । उत्तराद्धनुः । उत्तरादित्युत्-तरात् । धनु स्तत् । तद्वातः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्रेदुवत्सरेण । इदुवत्सरेण नमः । इदुवत्सरेणेतीदु-वत्सरेण । नमस्करोमि । करोमि यत् । यत्ते । ते रुद्र । रुद्रोपरि । उपरि धनुः । धनुस्तत् । तद्वातः । वातो अनु । अनु वातु । वातु ते । ते तस्मै । तस्मै ते । ते रुद्र । रुद्र वथ्सरेण । वथ्सरेण नमः । नमस्करोमि । करोमि रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्नि स्सः । स यथा । यथा व्याघ्रः । व्याघ्रः क्रुद्धः । क्रुद्धस्तिष्ठति । तिष्ठत्येवं । एवं वै । वा एषः । एष एतर्हि । एतर्हि संचितं । संचितमेतैः । संचितमिति सं-चितम् । एतैरुप । उप तिष्ठते । तिष्ठते नमस्कारैः । नमस्कारैरेव । नमस्कारैरिति नमः-कारैः । एवैनं । एनꣳ शमयति । शमयति ये । यै ऽग्नयः । अग्नयः पुरीष्याः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पुरीष्याँ॑ प्रविष्टाः । प्रविष्टाः पृथिवीं । प्रविष्टा इति प्र-विष्टाः । पृथिवीमनु॑ । अन्वित्यनु॑ ॥ तेषा॑म् ब्रम् । ब्रमसि । अस्युत्तमः । उत्तमः प्र । उत्तम इत्युत्-तमः । प्रण॑ः । नो॒ जीवात॑ने । जीवात॑वे सुव । सुवेति॑ सुव ॥ आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्ने मन॑सा । मन॒साऽऽप॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राग्ने । अग्ने तप॑सा । तप॒साऽऽप॑ । आप॑ ब्रा । ब्राग्ने । अग्ने दीक्षयाँ॑ । दीक्षयाऽऽप॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्न उपसद्भि॑ः । उप॒सद्भि॒राप॑ँ । उप॒सद्भि॒रित्युप॒सत्-भि॑ः । आप॑ ब्रा । ब्राग्ने । अग्ने सुत्ययाँ॑ । सुत्ययाप॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्ने दक्षि॑णाभिः । दक्षि॑णाभि॒राप॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्नेऽवभृथेन॑ । अव॒भृथे-नाप॑ँ । अव॒भृथेनेत्यव-भृथेन॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्ने वशयाँ॑ । वशयाऽऽप॑ँ । आप॑ ब्रा । ब्राऽग्ने । अग्ने स्वगाकारेण॑ । स्वगाकारेणेति॑ । स्वगाकारेणेति॑ स्वगा-कारेण॑ । इत्याह॑ । आहै॒षा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्ने-रास्ति॑ः । आस्ति॒स्तयाँ॑ । तयै॒व । एवै॑नँ । एन॒माप्नोति । आप्नोतीत्याँ॑- प्नोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

गायत्रेण॑ पुरस्ताँ॑त् । पुरस्ता॒दुप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठते प्राणं । प्राण मेव । प्राणमिति॑ प्र-अनं । एवास्मिन्न्॑ । अस्मिन्॒दधाति । द॒धाति बृहद्रथन्तराभ्याँ॑ । बृहद्रथन्तराभ्याँ॑ पक्षौ । बृहद॒न्तराभ्यामिति॑ बृहत्-रथन्तराभ्याँ॑ । पक्षावोज॑ः । ओज॑ एव । एवास्मिन्न्॑ । अस्मिन्॒दधाति । द॒धात्यृ॒तुस्था य॑ज्ञायज्ञि-येन । ऋ॒तुस्था य॑ज्ञायज्ञियेन॒ पुच्छँ॑म् । पुच्छ॑मृतुषु॑ । ऋ॒तुष्वेव । एव प्रति॑ । प्रति॑ तिष्ठति । ति॒ष्ठति॒ पृष्ठैः । पृष्ठैरुप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठते तेज॑ः । तेजो॒ वै । वै पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॒ तेज॑ः । तेज॑ एव । एवास्मिन्न्॑ । अस्मिन्॒दधाति । द॒धाति॒ प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिर॒ग्निं । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । अ॒ग्निम॑सृजत । अ॒सृ॒ज॒त॒ सः । सौ॒ऽस्मात् । अ॒स्मा॒थ्सृ॒ष्टः । सृ॒ष्टः परा॑ङ् । परा॑डैत् । ऐत्तं । तं वा॑रव॒न्ती-येन ।

वा॒र॒व॒न्तीये॑नावारयत । वा॒र॒व॒न्तीये॒नेति॑ वार-व॒न्तीये॑न । अ॒वा॒र॒य॒त॒ तत् । तद्वा॑रव॒न्तीय॑स्य । वा॒र॒व॒न्तीय॑स्य वारवन्तीय॒ब्ं॒ । वा॒र॒व॒न्तीय॒स्येति॑ वार-व॒न्तीय॑स्य । वा॒र॒व॒न्तीय॒ ब्ं॒ श्ये॒तेन॑ । वा॒र॒व॒न्तीय॒ब्ं॒ इति॑ वारवन्तीय-ब्ं॒ । श्ये॒तेन॑ श्ये॒ती । श्ये॒ती अ॑कुरुत । अ॒कु॒रु॒त॒ तत् । तच्छ्ये॒तस्य॑ । श्ये॒तस्य॑श्ये॒त ब्ं॒ । श्ये॒त॒ब्ं॒ यत् । श्ये॒त॒ब्ं॒ इति॑ श्येत-ब्ं॒ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यद्वा॑रव॒न्तिये॑न । वा॒र॒व॒न्तीये॑नो॒ पति॑ष्ठते । वा॒र॒व॒न्तीये॒नेति॑ वार-व॒न्तिये॑न । उ॒पति॑ष्ठते वा॒र॒य॒ते । उ॒पति॑ष्ठत॒ इत्यु॑प-ति॑ष्ठते । वा॒र॒य॒त॒ एव । ए॒वैन॑ । ए॒न॒ग्ं॒ श्ये॒तेन॑ । श्ये॒तेन॑ श्ये॒ती । श्ये॒ती कु॑रुते । कु॒रु॒ते प्र॒जाप॑तेर्?हृ॒दये॑न । प्र॒जाप॑तेर्?हृ॒दये॑ नापिप॒क्षं । अ॒पि॒प॒क्षं प्रति॑ । अ॒पि॒प॒क्षमित्य॑पि-प॒क्षम् । प्रत्युप॑ । उप॑ तिष्ठते । ति॒ष्ठ॒ते प्रे॒माण॑ । प्रे॒माण॑-मे॒व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य॒ ग॒च्छ॒ति॒ । ग॒च्छ॒ति॒ प्राच्या॑ । प्राच्या॑ ब्ं॒ । ब्ं॒ दि॒शा । दि॒शा सा॑दयामि । सा॒द॒या॒मि॒ गा॒य॒त्रेण॑ । गा॒य॒त्रेण॒ छन्द॑सा । छन्द॑साऽग्नि॒ना॑ । अ॒ग्नि॒ना॑ दे॒व॒त॑या । दे॒व॒त॑याऽग्नेः । अ॒ग्नेश्शी॑र्ष्णा । शी॒र्ष्णाऽग्नेः । अ॒ग्नेश्शिरः॑ । शिर॒ उप॑ । उप॑ दधामि । दधामि॒ दक्षि॑णया । दक्षि॑णया ब्ं॒ । ब्ं॒ दि॒शा । दि॒शा सा॑दयामि । सा॒द॒या॒मि॒ त्रैष्टु॑भेन । त्रैष्टु॑भेन॒ छन्द॑सा । छन्द॒सेन्द्रे॑ण । इन्द्रे॑ण दे॒व॒त॑या । दे॒व॒त॑याऽग्नेः । अ॒ग्नेः प॒क्षेण॑ । प॒क्षेणा॒ग्ने । अ॒ग्नेः प॒क्षं । प॒क्षमुप॑ । उप॑ दधामि । दधामि॒ प्रती॑च्या॑ । प्रती॑च्या॑ ब्ं॒ । ब्ं॒ दि॒शा । दि॒शा सा॑दयामि । सा॒द॒या॒मि॒ जाग॑तेन ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। जाग॑तेन॒ छन्द॑सा । छन्द॑सा स॒वि॒त्रा । स॒वि॒त्रा दे॒व॒त॑या । दे॒व॒त॑याऽग्नेः । अ॒ग्नेः पु॒च्छे॑न । पु॒च्छे॑नाग्नेः । अ॒ग्नेः पु॒च्छ॑म् । पु॒च्छ॒मुप॑ । उप॑ दधामि । दधाम्युदी॑च्या । उदी॑च्या ब्ं॒ । ब्ं॒ दि॒शा । दि॒शा सा॑दयामि । सा॒द॒या॒म्यानु॑ष्टुभेन । आनु॑ष्टुभेन॒ छन्द॑सा । आनु॑ष्टुभे॒नेत्यानु॑-स्तुभेन । छन्द॑सा मि॒त्रा॒व॒रु॒णाभ्या॑ । मि॒त्रा॒व॒रु॒णाभ्या॑ दे॒व॒त॑या । मि॒त्रा॒व॒रु॒णाभ्या॒मिति॑

मित्रा-वरुणाभ्यां । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पक्षेण । पक्षेणाग्नेः । अग्नेः पक्षम् । पक्षमुप । उप दधामि । दधाम्यूर्ध्वया । ऊर्ध्वया बा । बा दिशा । दिशा सादयामि । सादयामि पाङ्क्तेन । पाङ्क्तेन छन्दसा । छन्दसा बृहस्पतिना । बृहस्पतिना देवतया । देवतयाऽग्नेः । अग्नेः पृष्ठेन । पृष्ठेनाग्नेः । अग्नेः पृष्ठं । पृष्ठमुप । उप दधामि । दधामि यः । यो वै । वा अपात्मानं । अपात्मानमग्निं । अपात्मानमित्यप-आत्मानम् । अग्निं चिनुते । चिनुतेऽपात्मा । अपात्माऽमुष्मिन्न् । अपात्मेत्यप-आत्मा । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवति यः । यस्सात्मानं । सात्मानं चिनुते । सात्मानमिति स-आत्मानम् । चिनुते सात्मा । सात्माऽमुष्मिन्न् । सात्मेति स-आत्मा । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवत्यात्मेष्टकाः । आत्मेष्टका उप । आत्मेष्टका इत्यात्म-इष्टकाः । उप दधाति । दधात्येषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेरात्मा । आत्मा सात्मानं । सात्मानमेव । सात्मानमिति स-आत्मानम् । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते सात्मा । सात्माऽमुष्मिन्न् । सात्मेति स-आत्मा । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेदेति वेद () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्न उदधे । उदधे या । उदध इत्युद-धे । या तै । त इषुः । इषुर्युवा । युवा नाम । नाम तया । तया नः । नो मृड । मृड तस्याः । तस्यास्ते । ते नमः । नमस्तस्याः । तस्तास्ते । त उप । उप जीवन्तः । जीवन्तो भूयास्म । भूयास्माग्नै । अग्ने दुध्र । दुध्र गह्य । गह्य किꣳशिल । किꣳशिल वन्य । वन्य या । या तै । त इषुः । इषुर्युवा । युवा नाम । नाम तया । तया नः । नो मृड । मृड तस्याः । तस्यास्ते । ते नमः । नमस्तस्याः । तस्यास्ते । त उप । उप जीवन्तः । जीवन्तो भूयास्म । भूयास्म पंच । पंच वै । वा एते । एतैऽग्नयः । अग्नयो यत् । यच्चितयः । चितय उदधिः । उदधिरेव । उदधिरित्युद-धिः । एव नाम । नाम प्रथमः । प्रथमो दुध्रः । दुध्रो द्वितीयः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। द्वितीयो गह्यः । गह्यस्तृतीयः । तृतीयः किꣳशिलः । किꣳशिलश्चतुर्थः । चतुर्थो वन्यः । वन्यः पंचमः । पंचमस्तेभ्यः । तेभ्यो यत् । यदाहुतीः । आहुतीर्न । आहुतीरित्या-हुतीः । न जुहुयात् । जुहुयादध्वर्युं । अध्वर्युं च । च यजमानम् । यजमानम् च । च प्र । प्र दहेयुः । दहेयुर्यत् । यदेताः । एता आहुतीः । आहुती- र्जुहोति । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एवैनान् । एनाꣳशमयति । शमयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छत्यध्वर्युः । अध्वर्युर्न । न यजमानः । यजमानो वाक् । वाङ्मे । म आसन् । आसन्नसोः । नसोः प्राणः । प्राणोऽक्ष्योः । प्राण इति प्र-अनः । अक्ष्योश्चक्षुः । चक्षुः कर्णयोः । कर्णयोः श्रोत्रम् । श्रोत्रं बाहुवोः । बाहुवोर्बलम् । बलमूरुवोः । ऊरुवोरोजः । ओजोऽरिष्टा । अरिष्टा विश्वानि । विश्वान्यंगानि । अंगानि तनूः ॥ तनूस्तनुवा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। तनुवा मे । मे सह । सह नमः । नमस्ते । ते अस्तु । अस्तु मा । मा माम् । मा हिꣳसीः । हिꣳसीरप । अप वै । वा एतस्मात् । एतस्मात्प्राणाः । प्राणाः क्रामन्ति । प्राणा इति प्र-अनाः । क्रामन्ति यः । योऽग्निं । अग्निं चिन्वन् । चिन्वन्नधिक्रामति । अधि क्रामति वाक् । अधिक्रामतीत्यधि-क्रामति । वाङ्मे । म आसन् । आसन्नसोः । नसोः प्राणः । प्राण इति । प्राण इति प्र- अनः । इत्याह । आह प्राणान् । प्राणानेव । प्राणानिति प्र-अनान् । एवात्मन् । आत्मन्धत्ते । धत्ते यः । यो रुद्रः । रुद्रो अग्नौ । अग्नौ यः । यो अप्सु । अप्सु यः । अप्सित्यप्-सु । य ओषधीषु । ओषधीषु यः । यो रुद्रः । रुद्रो विश्वा । विश्वा भुवना । भुवनाऽऽविवेश । आविवेश तस्मै । आविवेशेत्या-विवेश । तस्मै रुद्राय । रुद्राय नमः । नमो अस्तु । अस्वाहुति भागाः । आहुति भागा वै । आहुति भागा इत्याहुति-भागः । वा अन्ये । अन्ये रुद्राः । रुद्रा हविर्भागाः । हविर्भागा अन्ये । हविर्भागा इति हविः-भागाः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्ये शंतरुद्रीयँ । शतरुद्रीयꣳ हुत्वा । शतरुद्रीयमितिं शत-रुद्रीयँ । हुत्वा गांवीधुकं । गावीधुकं चरुं । चरुमेतेनं । एतेन यजुंषा । यजुंषा चरमायाँ । चरमायामिष्टकायां । इष्टकायां नि । नि दंध्यात् । दध्याद्भाग धेयेंन । भागधेयेंनैव । भागधेयेनेतिं भाग-धेयेंन । एवैनँ । एनꣳ शमयति । शमयति तस्यं । तस्य तु । त्वे । वै शंतरुद्रीयँ । शतरुद्रीयꣳ हुतं । शतरुद्रीयमितिं शत-रुद्रीयँ । हुतमितिं । इत्यांहुः । आहुर्यस्यं । यस्यै तत् । एतदग्नौ । अग्नौ क्रियतैँ । क्रियत इतिं । इति वसंवः । वसंवस्त्वा । त्वा रुद्रैः । रुद्रैः पुरस्ताँत् । पुरस्ताँत्पान्तु । पान्तु पितरंः । पितरंस्त्वा । त्वा यमरांजानः । यमरांजानः पितृभिंः । यमरांजान इतिं यम-राजानः । पितृभिर्दक्षिणतः । पितृभिरितिं पितृ-भिः । दक्षिणतः पाँतु । पांत्वादित्याः । आदित्यास्त्वाँ । त्वा विश्वैँः । विश्वैर्देवैः । देवैः पश्चात् । पश्चात्पाँन्तु । पांतु दुतानः । दुतानस्त्वाँ । त्वा मारुतः । मारुतो मरुद्भिंः । मरुद्भिरुत्तरतः । मरुद्भिरितिं मरुत्-भिः । उत्तरतः पांतु । उत्तरत इत्युत्-तरतः । पातु देवाः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। देवास्त्वाँ । त्वेन्द्रंज्येष्ठाः । इन्द्रंज्येष्ठा वरुंणराजानः । इन्द्रंज्येष्ठा इतीन्द्रं-ज्येष्ठाः । वरुंणराजनोऽधस्ताँत् । वरुंणराजान इति वरुंण-राजानः । अधस्ताँच्च । चोपरिंष्टात् । उपरिंष्टाच्च । च पान्तु । पान्तु न । न वै । वा एतेनं । एतेनं पूतः । पूतो न । न मेध्यंः । मेध्यो न । न प्रोक्षितः । प्रोक्षितो यत् । प्रोक्षित इति प्र-उक्षितः । य देंनं । एनमतंः । अतंः प्राचीनँ । प्राचीनं प्रोक्षतिं । प्रोक्षति यत् । प्रोक्षतीतिं प्र-उक्षतिं । यथ्संचितं । संचितमाज्येंन । संचितमिति सं-चितम् ।

आज्येन प्रोक्षति । प्रोक्षति तेन । प्रोक्षतीति प्र-उक्षति । तेन पूतः । पूतस्तेन । तेन मेध्यः । मेध्यस्तेन । तेन प्रोक्षितः । प्रोक्षित इति प्र-उक्षितः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

समीची नाम । नामाऽसि । असि प्राची । प्राची दिक् । दिक्तस्याः । तस्यास्ते । तेऽग्निः । अग्निरधिपतिः । अधिपतिरसितः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असितो रक्षिता । रक्षिता यः । यश्च । चाधिपतिः । अधिपतिर्यः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यश्च । च गोप्ता । गोप्ता ताभ्यः । ताभ्यां नमः । नमस्तो । तो नः । नो मृडयताम् । मृडयतां ते । ते यम् । यं द्विष्मः । द्विष्मो यः । यश्च । च नः । नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तं । तं वः । वां जम्भे । जम्भे दधामि । दधाम्योजस्विनी । ओजस्विनी नाम । नामासि । असि दक्षिणा । दक्षिणा दिक् । दिक्तस्याः । तस्यास्ते । त इन्द्रः । इन्द्रोऽधिपतिः । अधिपतिः पृदाकुः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । पृदाकुः प्राची । प्राची नाम । नामाऽसि । असि प्रतीची । प्रतीची दिक् । दिक्तस्याः । तस्यास्ते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ते सोमः । सोमोऽधिपतिः । अधिपतिस्स्रुजः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । ःस्रुजोऽवस्थावः । स्रुज इति स्रु-जः । अवस्थावा नाम । अवस्थावेत्यव-स्थावः । नामाऽसि । अस्युदीचि । उदीची दिक् । दिक्तस्याः । तस्यास्ते । ते वरुणः । वरुणोऽधिपतिः । अधिपति-स्तिरश्चराजिः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चराजिरधिपत्नी । तिरश्चराजिरिति तिरश्च-राजिः । अधिपत्नी नाम । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । नामाऽसि । असि बृहती । बृहती दिक् । दिक्तस्याः । तस्यास्ते । ते बृहस्पतिः । बृहस्पतिरधिपतिः । अधिपतिः श्वित्रः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । श्वित्रो वशिनी । वशीनी नाम । नामाऽसि ।

अ॒सी॒यं । इ॒यं दिक् । दिक्तस्याँः । तस्माँस्ते । ते॒ यमः । यमोऽधिपतिः । अधिपतिः कृ॒ल्माष॑ग्रीवः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । कृ॒ल्माष॑ग्रीवो रक्षिता । कृ॒ल्माष॑ग्रीव इति॑ कृ॒ल्माष॑-ग्रीवः । र॒क्षि॒ता यः । यश्च॑ । चाधिपतिः । अधिपतिर्यः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यश्च॑ । च॒ गोप्ता । गोप्ता ताभ्याँ । ताभ्या॑ नमः॑ । नम॒स्तौ । तौ नः॑ । नो॒ मृ॒ड॒यता॒म् । मृ॒ड॒यता॑ ते । ते यम् । यं द्वि॒ष्मः । द्वि॒ष्मो यः । यश्च॑ । च॒ नः॒ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। नो॒ द्वेष्टि॑ । द्वेष्टि॒ तं । तं वाँ । वा॒ ज॑भँ । ज॑भे॑ दधामि । द॒धा॒म्येताः । ए॒ता वै । वै दे॒वताँः । दे॒वता॑ अ॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॒तं । चि॒त॑ꣳ रक्षन्ति । र॒क्ष॒न्ति॒ ताभ्यः॑ । ताभ्यो यत् । यदाहु॑तीः । आहु॑तीर्न । आहु॑तीरित्या-हुतीः । न जुहुयात् । जुहुया द॑ध्वर्यु । अ॒ध्व॒र्यु॑ च॑ । च॒ यज॑मानम् । यज॑मानं च । च॒ ध्या॒येयुः॑ । ध्या॒येयु॒र्यत् । य दे॒ताः । ए॒ता आहु॑तीः । आहु॑तीर्जुहोति॑ । आहु॑तीरित्या-हुतीः । जुहोति॑ भाग॒धेये॑न । भा॒ग॒धेये॑नै॒व । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भाग-धेये॑न । ए॒वैनान्॑ । ए॒नां॒श्च॒मय॑ति । श॒मय॑ति न । नार्ति॑ । आर्ति॒मा । आर्च्छ॑ति । ऋच्छ॒त्यध्व॒र्युः॑ । अ॒ध्व॒र्यु॒र्न । न यज॑मानः । यज॑मानो हे॒तयः॑ । हे॒तयो॒ नाम॑ । नाम॑ स्थ । स्थ तेषाँ । तेषाँ वः । वः पुरः । पुरो गृ॒हाः । गृ॒हा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर्वः॑ । व॒ इ॒ष॑वः । इ॒ष॑वस्सलि॒लः । स॒लि॒लो नि॑लि॒म्पाः । नि॒लि॒म्पा नाम॑ । नि॒लि॒म्पा इति॑ नि-लि॒म्पाः । नाम॑ स्थ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स्थ तेषाँ । तेषाँ वः । वो॒ दक्षि॑णा । दक्षि॑णा गृ॒हाः । गृ॒हाः पि॒तरः॑ । पि॒तरो॑ वः । व॒ इ॒ष॑वः । इ॒ष॑व॒- स्सग॑रः । सग॑रो व॒ज्रिणः॑ । व॒ज्रिणो॒ नाम॑ । नाम॑ स्थ । स्थ तेषाँ । तेषाँ वः । वः प॒श्चात् । प॒श्चाद्गृ॒हाः । गृ॒हास्स्व॒प्नः॑ । स्व॒प्नो॑ वः । व॒ इ॒ष॑वः । इ॒ष॑वो॒ गह्व॑रः । गह्व॑रोऽवस्थावा॑नः । अ॒व॒स्थावा॑नो॒ नाम॑ । अ॒व॒स्थावा॑न॒ इत्य॑व-स्थावा॑नः । नाम॑ स्थ । स्थ

तेषाँ । तेषाँ वः । व उत्तरात् । उत्तराद्धाः । उत्तरादित्युत्- तरात् । गृहा आपः । आपो वः । व इषवः । इषवस्समुद्रः । समुद्रोऽधि- पतयः । अधिपतयो नाम । अधिपतय इत्यधि-पतयः । नाम स्थ । स्थ तेषाँ । तेषाँ वः । व उपरि । उपरि गृहाः । गृहा वर्?षं । वर्?षं वः । व इषवः । इषवोऽवस्वान् । अवस्वान्क्रव्याः । क्रव्या नाम । नाम स्थ । स्थ पार्थिवाः । पार्थिवास्तेषाँ । तेषाँ वः । व इह । इह गृहाः । गृहा अन्नँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्न वः । व इषवः । इषवो निमिषः । निमिषो वातनाम । निमिष इति नि-मिषः । वातनामं तेभ्यः । वातनाममिति वात-नामम् । तेभ्यो वः । वो नमः । नमस्ते । ते नः । नो मृडयत । मृडयत ते । ते यं । यं द्विष्मः । द्विष्मो यः । यश्च । च नः । नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तं । तं वः । वो जंभै । जंभे दधामि । दधामि हुतादः । हुतादो वै । हुताद इति हुत-अदः । वा अन्ये । अन्ये देवाः । देवा अहुतादः । अहुतादोऽन्ये । अहुताद इत्यहुत-अदः । अन्ये तान् । तानग्निचित् । अग्निचिदेव । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । एवोभयान् । उभयाँन्प्रीणाति । प्रीणाति दध्ना । दध्ना मधुमिश्रेण । मधुमिश्रेणैताः । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण । एता आहुतीः । आहुतीर्जुहोति । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एवैनान् । एनान्प्रीणाति । प्रीणात्यथौ । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खल्वाहुः । आहुरिष्टकाः । इष्टका वै । वै देवाः । देवा अहुतादः । अहुताद इति । अहुताद इत्यहुत-अदः । इत्यनुपरिक्रामँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अनुपरिक्रामं जुहोति । अनुपरिक्राममित्यनु-परिक्रामँ । जुहोत्यपरिवर्गं । अपरिवर्ग-मेव । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गं । एवैनान् । एनान्प्रीणाति । प्रीणातीमम् । इमꣳ स्तनँ । स्तनमूर्जस्वंतं । ऊर्जस्वंतं धय । धयापां । अपां प्रप्यांतम् । प्रप्यांतमग्ने । प्रप्यांतमिति प्र-प्यातम् । अग्ने सरिरस्य । सरिरस्य मध्यै । मध्य इति मध्यै ॥ उथ्सं जुषस्व । जुषस्व मधुमन्तं । मधुमंत-मूर्व । मधुमन्तमिति मधु-मन्तं । ऊर्व समुद्रियँ । समुद्रियꣳ सदनम् । सदनमा । आ विशस्व । विशस्वेति विशस्व ॥ यो वै । वा अग्निं । अग्निं प्रयुज्य । प्रयुज्य न । प्रयुज्येति प्र-युज्य । न विमुंचति । विमुंचति यथाँ । विमुंचतीति वि-मुंचतिँ । यथाऽश्वः । अश्वो युक्तः । युक्तोऽविमुच्यमानः । अविमुच्यमानꣳ, क्षुध्यन्न् । अविमुच्यमान इत्यवि-मुच्यमानः । क्षुध्यन्नराभवति । पराभवत्येवं । पराभवतीति परा-भवति । एवमस्य । अस्याग्निः । अग्निः परा ँ । परा भवति । भवति तं । तं पराभवन्तं । पराभवन्तं यजमानः । पराभवन्तमिति । परा-भवन्तं । यजमानोऽनु । अनु परा ँ । परा भवति । भवति सः । सौऽग्निं । अग्निं चिन्वा । चिन्वा लूक्षो । लूक्षो भवति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवतीमम् । इमꣳ स्तनँ । स्तनमूर्जस्वन्तं । ऊर्जस्वन्तं धय । धयापां । अपामिति । इत्याज्यस्य । आज्यस्य पूर्णां । पूर्णाꣳ स्रुचँ । स्रुचं जुहोति । जुहोत्येषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेर्विमोकः । विमोको विमुच्य । विमोक इति वि-मोकः । विमुचैव । विमुच्येति वि-मुच्य । एवास्मैँ । अस्मा अन्नँ । अन्नमपि । अपि दधाति । दधाति तस्मात् । तस्मादाहुः । आहुर्यः । यश्च । चैवं । एवं वेद । वेद यः । यश्च । च न । न सुधायँ । सुधायꣳ ह । सुधायमिति सु- धायँ । ह वै । वै वाजी । वाजी सुहितः । सुहितो दधाति । सुहित इति सु-हितः । दधातीति । इत्यग्निः । अग्निर्वाव । वाव वाजी । वाजी तम् । तमेव । एव तत् । तत्प्रीणाति । प्रीणाति सः । स एनं । एनं प्रीतः । प्रीतः प्रीणाति । प्रीणाति वसीयान् । वसीयान्भवति । भवतीति भवति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

इंद्रा॑य॒ राज्ञै॑ । राज्ञे॑ सू॒क॒रः । सू॒क॒रो व॒रु॒णाय । व॒रु॒णाय॒ राज्ञै॑ । राज्ञे॑ कृ॒ष्णः । कृ॒ष्णो॑ य॒माय॑ । य॒माय॒ राज्ञै॑ । राज्ञ॑ ऋ॒श्यः॑ । ऋ॒श्य॑ ऋ॒ष॒भाय॑ । ऋ॒ष॒भाय॒ राज्ञै॑ । राज्ञे॑ गव॒यः । ग॒व॒यश्चा॑र्दू॒लाय॑ । शा॒र्दू॒लाय॒ राज्ञै॑ । राज्ञे॑ गौ॒रः । गौ॒रः पु॑रुषरा॒जाय॑ । पु॒रु॒ष॒रा॒जाय॑ मर्क॒टः॑ । पु॒रु॒ष॒रा॒जायेति॑ पुरुष-रा॒जाय॑ । म॒र्क॒टः॑, क्षिप्र॒श्येन॑स्य॑ । क्षिप्र॒श्येन॑स्य॒ वर्ति॑का । क्षिप्र॒श्येन॑स्येति॑ क्षिप्र-श्येन॑स्य॑ । वर्ति॑का॒ नील॑ङ्गोः । नील॑ङ्गो॒ः क्रिमिः॑ । क्रिमि॒स्सोम॑स्य । सोम॑स्य॒ राज्ञः॑ । राज्ञः॑ कुलुञ्जः । कु॒लु॒ञ्ज॒स्सिंधौ॑ । सिंधौ॑श्चि॒ꣳशु॒मारः॑ । शि॒ꣳशु॒मारो॑ हि॒मव॑तः । हि॒मव॑तो ह॒स्ती । हि॒मव॑त॒ इति॑ हि॒म-व॒तः॒ । ह॒स्ती इति॑ ह॒स्ती () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

मयुः॑ प्रा॑जापत्यः । प्राजापत्य ऊ॒लः॒ । प्राजापत्य इति॑ प्राजा-पत्यः॒ । ऊ॒लो ह॒लीक्ष्णः॑ । ह॒लीक्ष्णो॑ वृषद॒ꣳशः॑ । वृ॒ष॒द॒ꣳश॒स्ते । ते धा॒तुः॒ । धा॒तु स्स॑र॑स्व॒त्यै॒ । स॒र॑स्व॒त्यै॒ शौरिः॑ । शौरि॑श्श्ये॒ता । श्ये॒ता॑पुरुषवाक् । पु॒रु॒ष॒वाक्स॑र॑स्व॒ते । पु॒रु॒ष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । स॒र॑स्व॒ते शु॒कः॑ । शु॒कश्श्ये॒तः॒ । श्ये॒तः पु॑रुषवाक् । पु॒रु॒ष॒वागा॑र॒ण्यः॑ । पु॒रु॒ष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । आ॒र॒ण्यो॑जः । अ॒जो न॑कु॒लः॒ । न॒कु॒लश्चका॑ । शका॒ ते । ते॒ पौ॒ष्णाः॒ । पौ॒ष्णा वा॒चे । वा॒चे क्रौं॒चः॒ । क्रौं॒च इति॑ क्रौं॒चः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -13, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

अ॒पां नप्त्रै॑ । नप्त्रे॑ जु॒षः॒ । जु॒षो नाक्रः॑ । नाक्रो मक॑रः॒ । मक॑रः कुली॒कय॑ः । कु॒ली॒कय॒स्ते । तेऽकू॑पारस्य । अकू॑पारस्य वा॒चे । वा॒चे पैङ्गरा॒जः॒ । पै॒ङ्ग॒रा॒जो भगा॑य । पै॒ङ्ग॒रा॒ज इति॑ पैङ्ग-रा॒जः॒ । भगा॑य कुपी॒त॑कः । कु॒पी॒त॑क आ॒ती

। आ॒ती वा॑ह॒सः । वा॒ह॒सो द॑र्वि॒दा । द॒र्वि॒दा ते । ते वा॑य॒व्या᳖ः । वा॒य॒व्या॑ दि॒ग्भ्यः । दि॒ग्भ्यश्च॑क्रवा॒कः । दि॒ग्भ्य इति॑ दिक्-भ्यः । च॒क्र॒वा॒क इति॑ चक्रवाकः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -14, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

बला॑याजग॒रः । अ॒ज॒ग॒र आ॑खु॒ः । आ॒खु॒स्मृ॑ज॒या । मृ॒ज॒याश्च॑यण्ड॑कः । श्च॒य॒ण्ड॒क॒स्ते । ते॒ मै॒त्राः । मै॒त्रा मृ॒त्यवै᳖ । मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तः । अ॒सि॒तो म॒न्यवै᳖ । म॒न्यवै᳖ स्रु॒जः । स्रु॒जः कु॑ंभी॒नस॑ः । स्रु॒ज इति॑ स्रु॒जः । कु॒ंभी॒नस॑ः पुष्करसा॒दः । कु॒ंभी॒नस॒ इति॑ कुंभी-नस॑ः । पु॒ष्क॒र॒सा॒दो लो॑हि॒ताहिः । पु॒ष्क॒र॒सा॒द इति॑ पुष्कर-सा॒दः । लो॒हि॒ताहि॒स्ते । लो॒हि॒ताहि॑रिति॑ लोहित-अ॒हिः । ते ब्रा॒ष्ट्राः । ब्रा॒ष्ट्राः प्र॑ति॒श्रुत्का॑ये । प्र॒ति॒श्रुत्का॑ये वाह॒सः । प्र॒ति॒श्रुत्का॑या इति॑ प्रति-श्रुत्का॑ये । वा॒ह॒स इति॑ वाह॒सः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -15, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

पु॒रु॒षमृ॒गश्च॒न्द्रम॑से । पु॒रु॒ष॒मृ॒ग इति॑ पुरुष-मृ॒गः । च॒न्द्रम॑से गो॒धा । गो॒धा काल॑का । काल॑का दार्वाघा॒टः । दा॒र्वा॒घा॒टस्ते । दा॒र्वा॒घा॒ट इति॑ दारु-आ॒घा॒तः । ते व॒न॒स्प॒ती॑नाम् । व॒न॒स्प॒ती॑नामे॒णी । ए॒ण्य॑ह्वै᳖ । अ॒ह्वे कृ॒ष्ण॑ः । कृ॒ष्णो रात्रि॑यै । रात्रि॑यै पि॒कः । पि॒कः, क्ष्विङ्का᳖ । क्ष्विङ्का नील॑शीर्ष्णी । नील॑शीर्ष्णी ते । नील॑शीर्ष्णी॒ति॒ नील॑-शी॒र्ष्णी॒ । तै᳖ऽर्य॒म्णे । अ॒र्य॒म्णे धा॒तुः । धा॒तुः क॑त्क॒टः । क॒त्क॒ट इति॑ कत्क॒टः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -16, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

सौरी बलाकाँ । बलाकर्श्यः । ऋश्यो मयूरः । मयूरश्येनः । श्येनस्ते । ते गन्धर्वाणाँ । गन्धर्वाणां वसूनां । वसूनां कपिंजलः । कपिंजलो रुद्राणाँ । रुद्राणाँ तित्तिरिः । तित्तिरी रोहित् । रोहित्कुण्डृणाचीँ । कुण्डृणाचीं गोलत्तिका । गोलत्तिका ताः । ता अप्सरसाँ । अप्सरसा मरण्याय । अरण्याय सृमरः । सृमर इतिं सृमरः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -17, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

पृषतो वैँश्वदेवः । वैश्वदेवः पिब्बः । वैश्वदेव इतिं वैश्व-देवः । पिब्बो न्यङ्कुः । न्यङ्कुः कशः । कशस्ते । तेऽनुमत्यै । अनुमत्या अन्यवापः । अनुमत्या इत्यनु-मत्यै । अन्यवापौँऽर्धमासानाँ । अन्यवाप इत्यन्य-वापः । अर्धमासानाँ मासां । अर्धमासानामित्यर्ध-मासानाँ । मासां कश्यपः । कश्यपः क्रयिः । क्रयिः कुटरुः । कुटरुर्दात्यौहः । दात्यौहस्ते । ते सिनीवाल्यै । सिनीवाल्यै बृहस्पतये । बृहस्पतये शित्पुटः । शित्पुट इतिं शित्पुटः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -18, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

शका भौमी । भौमी पात्रः । पात्रः कशः । कशो मान्थीलवः । मान्थी-लवस्ते । ते पितृणां । पितृणामृतूनां । ऋतूनां जहका । जहका संवथ्सराय । संवथ्सराय लोपाँ । संवथ्सरायेतिं सं-वथ्सरायं । लोपा कपोतः । कपोत उलूकः । उलूक श्वशः । शशस्ते । ते नैर्ऋताः । नैर्ऋता कृकवाकुः । नैर्ऋता इतिं नैः-ऋताः । कृकवाकुस्सावित्रः । सावित्र इतिं सावित्रः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -19, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

रुरू॑ रौ॒द्रः । रौ॒द्रः कृ॑कलासः । कृ॒क॒ला॒स॒श्शु॒कुनिः॑ । शु॒कुनि॒ः पिप्प॑का । पिप्प॑का॒ ते । ते श॑र॒व्या॑ये । श॒र॒व्या॑ये हरि॒णः । ह॒रि॒णो मा॑रु॒तः । मा॒रु॒तो ब्रह्म॑णे । ब्रह्म॑णे शा॒र्गः । शा॒र्ग॒स्त॒रक्षुः॑ । त॒रक्षुः॑ कृ॒ष्णः । कृ॒ष्णः श्वा । श्वा च॑तुर॒क्षः । च॒तु॒र॒क्षोग॑र्द॒भः । च॒तु॒र॒क्ष इति॑ चतुः-अ॒क्षः । ग॒र्द॒भस्ते । त इ॑तरज॒नाना॑म् । इ॒त॒र॒ज॒नाना॑मग्नये॑ । इ॒त॒र॒ज॒नाना॒मिती॑तर-ज॒नाना॑म् । अ॒ग्नये॑ धू॒क्ष्णा॑म् । धू॒क्ष्णेति॑ धू॒क्ष्णा॑म् () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -20, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

अ॒ल॒ज आ॒॑न्तरि॒क्षः । आ॒न्त॒रि॒क्ष उ॒द्रः । उ॒द्रो म॒द्गुः । म॒द्गुः प्लु॒वः । प्लु॒वस्ते । ते॑ऽपाम् । अ॒पाम॑दि॑त्यै । अदि॑त्यै हग॑ंस॒सा॒चिः॑ । ह॒ꣳस॒सा॒चि॑रिन्द्रा॒ण्यै । ह॒ꣳस॒सा॒चि॒रिति॑ ह॒ꣳस-सा॒चिः॑ । इ॒न्द्रा॒ण्यै॒की॒शा॑म् । की॒शा॒ गृध्रः॑ । गृध्र॑श्चि॒ति॒क॒क्षी । शि॒ति॒क॒क्षी॒वा॒॑र्ध्रा॒ण॒सः । शि॒ति॒क॒क्षी॒ति॑ शिति-क॒क्षी । वा॒र्ध्रा॒ण॒स्ते । ते दि॒व्या । दि॒व्या द्या॑वापृथि॒व्या॑म् । द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्या॒॑श्वा॒वित् । द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्येति॑ द्यावा-पृ॒थि॒व्या॑म् । श्वा॒विदिति॑ श्व-वित् () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -21, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

सु॒प॒र्णः पा॒॑र्ज॒न्यः । सु॒प॒र्ण इति॑ सु-प॒र्णः । पा॒र्ज॒न्यो ह॒ꣳसः । ह॒ꣳसो वृक॑ः । वृको॑ वृषद॒ꣳशः । वृ॒ष॒द॒ꣳश॒स्ते । त ऐ॒न्द्राः । ऐ॒न्द्रा अ॒पा॑म् । अ॒पामु॒द्रः । उ॒द्रौ॑ऽर्य॒म्णे । अ॒र्य॒म्णे लो॑पा॒शः । लो॒पा॒श-स्सि॒ꣳहः । सि॒ꣳहो न॑कु॒लः । न॒कु॒लो व्या॒घ्रः । व्या॒घ्र॒स्ते । ते म॑हे॒न्द्राय॑ । म॒हे॒न्द्राय॒ कामा॑य । म॒हे॒न्द्रा॒येति॑ महा-इ॒न्द्राय॑ । कामा॑य पर॑स्वान् । पर॑स्वा॒निति॒ पर॑स्वान् () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -22, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

आग्नेयः कृष्णग्रीवः । कृष्णग्रीवस्सारस्वती । कृष्णग्रीव इति कृष्ण-ग्रीवः । सारस्वती मेषी । मेषी बभ्रुः । बभ्रुस्सौम्यः । सौम्यः पौष्णः । पौष्णश्श्यामः । श्यामश्शितिपृष्ठः । शितिपृष्ठो बार्हस्पत्यः । शितिपृष्ठ इति शिति-पृष्ठः । बार्हस्पत्य शित्पः । शित्पो वैश्वदेवः । वैश्वदेव ऐन्द्रः । वैश्वदेव इति वैश्व-देवः । ऐन्द्रोऽरुणः । अरुणो मारुतः । मारुतः कृत्माषः । कृत्माष ऐन्द्राग्नः । ऐन्द्राग्नस्संꣳहितः । ऐन्द्राग्न इत्यैन्द्र-अग्नः । सꣳहितोऽधोरामः । सꣳहित इति सं-हितः । अधोरामस्सावित्रः । अधोराम इत्यधः-रामः । सावित्रो वारुणः । वारुणः पेत्वः । पेत्व इति पेत्वः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -23, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

अश्वस्तूपरः । तूपरो गोमृगः । गोमृगस्ते । गोमृग इति गो-मृगः । ते प्राजापत्याः । प्राजापत्या आग्नेयौ । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । आग्नेयौ कृष्णग्रीवौ । कृष्णग्रीवौ ब्राष्ट्रौ । कृष्णग्रीवाविति कृष्ण-ग्रीवौ । ब्राष्ट्रौ लोमशसक्थौ । लोमशसक्थौ शितिपृष्ठौ । लोमशसक्थाविति लोमश-सक्थौ । शितिपृष्ठौ बार्हस्पत्यौ । शितिपृष्ठाविति शिति-पृष्ठौ । बार्हस्पत्यौ धात्रे । धात्रे पृषोदरः । पृषोदरस्सौर्यः । पृषोदर इति पृष-उदरः । सौर्यो बलक्षः । बलक्षः पेत्वः । पेत्व इति पेत्वः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -5, अनुवाक -24, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

अग्नयेऽनीकवते । अनीकवते रोहितांजिः । अनीकवत इत्यनीक-वते । रोहितांजिरनड्वान् । रोहितांजिरिति रोहित-अंजिः । अनड्वानधोरामौ । अधोरामौ सावित्रौ । अधोरामावित्यधः-रामौ । सावित्रौ पौष्णौ । पौष्णौ रजतनाभी । रजतनाभी वैश्वदेवौ । रजतनाभी इति रजत-नाभी । वैश्वदेवौ पिशङ्गौ । वैश्वदेवाविति वैश्व-देवौ । पिशङ्गा तूपरौ ।

तूपरो मारुतः । मारुतः कल्माषः । कल्माष आग्नेयः । आग्नेयः कृष्णः । कृष्णोऽजः । अजस्सारस्वती । सारस्वती मेषी । मेषी वारुणः । वारुणः कृष्णः । कृष्ण एकशितिपात् । एकशितिपात्पेत्वः । एकशितिपादित्येक-शितिपात् । पेत्व इति पेत्वः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

हिरण्यवर्णाश्चुचयः । हिरण्यवर्णा इति हिरण्य-वर्णाः । शुचयः पावकाः । पावका यासु । यासु जातः । जातः कश्यपः । कश्यपो यासु । यास्विन्द्रः । इंद्र इतींद्रः ॥ अग्निं याः । या गर्भं । गर्भं दधिरे । दधिरे विरूपाः । विरूपास्ताः । विरूपा इति वि-रूपाः । ता नः । न आपः । आपः शम् । शꣳ स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ यासाꣳ राजा । राजा वरुणः । वरुणो याति । याति मध्यै । मध्ये सत्यानृते । सत्यानृते अवपश्यन् । सत्यानृते इति सत्य-अनृते । अवपश्यञ्जनानाम् । अवपश्यन्नित्यव-पश्यन् । जनानामिति जनानां । मधुश्चुतश्चुचयः । मधुश्चुत इति मधु-श्चुतः । शुचयो याः । याः पावकाः । पावकास्ताः । ता नः । न आपः । आपश्शम् । शꣳ स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ यासाँ देवाः । देवा दिवि । दिवि कृण्वन्ति । कृण्वन्ति भक्षम् । भक्षं याः । या अन्तरिक्षे । अन्तरिक्षे बहुधा । बहुधा भवन्ति । बहुधेति बहु-धा । भवन्तीति भवन्ति ॥ याः पृथिवीं । पृथिवीं पयसा । पयसोन्दन्ति । उन्दन्ति शुक्राः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

शुक्रास्ताः । ता नः । न आपः । आपः शम् । शꣳ स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ शिवेन मा । मा चक्षुषा । चक्षुषा पश्यत । पश्यताऽपः । आपश्शिवयाँ । शिवया तनुवाँ । तनुवोप । उप स्पृशत । स्पृशत ब्रह्म । ब्रह्म

मे । म इति मे ॥ सर्वाꣳ अग्नीन् । अग्नीꣳरप्सुषदः । अप्सुषदो हुवे । अप्सुषद इतप्सु-सदः । हुवे वः । वो मयि । मयि वर्चः । वर्चो बलँ । बलमोजः । ओजो नि । नि धत्त । धत्तेति धत्त ॥ यददः । अदस्संप्रयतीः । संप्रयतीरहौ । संप्रयतीरिति सं-प्रयतीः । अहावनदत । अनदता हते । हत इति हते ॥ तस्मादा । आ नद्यः । नद्यो नामं । नामं स्थ । स्थ ता । ता वः । वो नामानि । नामानि सिन्धवः । सिन्धव इति सिन्धवः ॥ यत्प्रेषिताः । प्रेषिता वरुणेन । प्रेषिता इति प्र-इषिताः । वरुणेन ताः । ताश्चीभँ । शीभꣳ समवल्गत । समवल्गतेति सं-अवल्गत () ॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

तदाप्नोत् । आप्नोदिंद्रः । इंद्रो वः । वो यतीः । यतीस्तस्मात् । तस्मादापः । आपो अनु । अनु स्थन । स्थनेति स्थन ॥ अपकामꣳ स्यन्दमानाः । अपकाममित्यप-कामम् । स्यन्दमाना अवीवरत । अवीवरत वः । वो हिकँ । हिकमिति हिकँम् ॥ इंद्रो वः । वज्रशक्तिभिः । शक्तिभिर्देवीः । शक्तिभिरिति शक्ति-भिः । देवीस्तस्मात् । तस्माद्वाः । वार्णामं । नामं वः । वो हितम् । हितमिति हितम् ॥ एको देवः । देवो अपि । अप्यतिष्ठत् । अतिष्ठथ्स्यन्दमानाः । स्यन्दमाना यथावशम् । यथावशमिति यथा-वशम् ॥ उदानिषुः । आनिषुर्महीः । महीरिति । इति तस्मात् । तस्मादुदकम् । उदकमुच्यते । उच्यत इत्युच्यते ॥ आपो भद्राः । भद्रा घृतम् । घृतमित् । इदापः । आप आसुः । आसुरग्नी- षोमौ । अग्नीषोमौ बिभ्रति । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । बिभ्रत्यापः । आप इत् । इत्ताः । ता इति ताः ॥ तीव्रो रसः । रसो मधुपृचाम् । मधुपृचा-मरंगमः । मधुपृचामिति मधु-पृचाँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अरंगम आ । अरंगम इत्यरं-गमः । आ माँ । मा प्राणेनं । प्राणेनं सह् । प्राणेनेतिं प्र-अनेनं । सह् वर्चसा । वर्चसागन्न् । गन्नितिगन्न् ॥ आदित् । इत्पश्यामि । पश्याम्युत । उत वाँ । वा शृणोमि । शृणोम्या । आ माँ । मा घोषः । घोषो गच्छति । गच्छति वाक् । वाङ्नः । न आसाम् । आसामित्यासाम् ॥ मन्ये भेजानः । भेजानो अमृतस्य । अमृतस्य तर्हि । तर्हि हिरण्यवर्णाः । हिरण्यवर्णा अतृपं । हिरण्यवर्णा इति हिरण्य-वर्णाः । अतृपं यदा । यदा वः । व इतिं वः ॥ आपो हि । हिष्ठ । स्था मयोभुवः । मयोभुवस्ताः । मयोभुव इतिं मयः-भुवः । ता नः । न ऊर्जे । ऊर्जे दधातन । दधातनेतिं दधातन ॥ महेरणाय । रणाय चक्षसे । चक्षस इति चक्षसे ॥ यो वः । वश्शिवतमः । शिवतमो रसः । शिवतम इतिं शिव-तमः । रसस्तस्य । तस्य भाजयत । भाजयतेह । इह नः । न इति नः ॥ उशतीरिव । इव मातरः । मातर इतिं मातरः ॥ तस्मा अरँ । अरं गमाम । गमाम वः । वो यस्य । यस्य क्षयाय । क्षयाय जिन्वथ ॥ जिन्वथेति जिन्वथ ॥ आपो जनयथ । जनयथा चनः । न इतिं नः ॥ दिवि श्रयस्व । श्रयस्वान्तरिक्षे । अन्तरिक्षे यतस्व । यतस्व पृथिव्या । पृथिव्या सं । सं भव । भव ब्रह्मवर्चसं । ब्रह्मवर्चसमसि । ब्रह्मवर्चसमितिं ब्रह्म-वर्चसम् । असि ब्रह्मवर्चसाय । ब्रह्मवर्चसाय त्वा । ब्रह्मवर्चसायेतिं ब्रह्म-वर्चसाय । त्वेतिं त्वा () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अपां ग्रहान् । ग्रहाँन्गृह्णाति । गृह्णात्येतत् । एतद्वाव । वाव राजसूयँ । राजसूयं यत् । राजसूयमितिं राज-सूयँ । यदेते । एते ग्रहाँः । ग्रहाँस्सवः । सवौँऽग्निः । अग्निर्वरुण सवः । वरुणसवो राजसूयँ । वरुणसव इतिं वरुण-सवः । राजसूयमग्निसवः । राजसूयमितिं राज-सूयँ । अग्निसवश्चित्यः । अग्निसव इत्यग्नि-सवः । चित्यस्ताभ्याँ । ताभ्यामेव । एव सूयते । सूयतेऽथौँ । अथो उभौ । अथो इत्यथौँ । उभावेव । एव लोकौ । लोकावभि । अभि जयति । जयति यः । यश्च । च राजसूयेन । राजसूयेनेजानस्य । राजसूयेनेतिं राज-सूयेन । ईजानस्य यः । यश्च । चाग्निचितः । अग्निचित आपः । अग्निचित इत्यग्नि-चितः । आपो भवन्ति । भवन्त्यापः । आपो वै । वा अग्नेः । अग्नेर्भार्तृव्याः ।

भ्रातृ॑व्या॒ यत् । यदपः । अपौ॑ऽग्नेः । अ॒ग्ने॒- र॒धस्ता॑त् । अ॒धस्ता॑दुप॒दधा॑ति । उ॒प॒दधा॑ति भ्रातृ॑व्याभिभूत्यै । उ॒प॒दधा॒तीत्यु॑प-दधा॑ति । भ्रातृ॑व्याभिभूत्यै भवति । भातृ॑व्याभिभूत्या इति॒ भ्रातृ॑व्य-अ॒भि॒भू॒त्यै॒ । भव॑त्या॒त्मना॑ । आ॒त्मना॒ परा॑ । परा॑स्य । अ॒स्य॒ भ्रातृ॑व्यः । भ्रातृ॑व्यो भवति । भ॒व॒त्य॒मृत॑म् । अमृ॑तं॒ वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा आपः॑ । आप॒स्तस्मा॑त् । तस्मा॑दद्भिः । अ॒द्भि-र॑व॒तान्त॑म् । अ॒द्भिरित्य॑त्-भिः । अव॑तान्त॒मभि । अव॑तान्त॒मित्यव॑-तान्तम् । अ॒भि-षि॑ञ्चन्ति । सिञ्च॑ति न । नार्ति॑म् । आर्ति॒मा । आर्छ॑ति । ऋ॒च्छ॒ति॒ सर्व॑म् । सर्व॒- मायु॑ः । आयु॑रेति । ए॒ति॒ यस्य॑ । यस्ये॒ताः । ए॒ता उ॑पधी॒यन्त॑ । उ॒प॒धी॒यन्ते॒ यः । उ॒प॒धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धी॒यन्त॑ । य उ॑ । उ॒ च॒ । चै॒नाः॒ । ए॒ना ए॒वं । ए॒वं वेद॑ । वेदान्न॑म् । अन्नं॒ वै । वा आपः॑ । आपः॑ प॒शव॑ः । प॒शव॒ आपः॑ । आपोऽन्न॑म् । आन्नं॑ प॒शव॑ः । प॒शवो॑ऽन्नादः । अ॒न्नादः॑ प॑शु॒मान् । अ॒न्नाद इत्य॑न्न-अ॒दः॒ । प॒शु॒मान्भ॑वति । प॒शु॒मानिति॑ पशु-मान् । भ॒व॒ति॒ यस्य॑ । यस्ये॒ ताः । ए॒ता उ॑पधी॒यन्त॑ । उ॒प॒धी॒यन्ते॒ यः । उ॒प॒धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धी॒यन्त॑ । य उ॑ । उ॒ च॒ । चै॒नाः॒ । ए॒ना ए॒वं । ए॒नं वेद॑ । वेद॒ द्वाद॑श । द्वाद॑श भवन्ति । भ॒व॒न्ति॒ द्वाद॑श । द्वाद॑श॒ मासा॑ः । मासा॑स्संवथ्स॒रः । स॒ंव॒थ्स॒रस्स॑ंवथ्स॒रेण॑ । स॒ंव॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः । स॒ंव॒थ्स॒रेणे॑व । स॒ंव॒थ्स॒रेणे॑ति सं-व॒थ्स॒रेण॑ । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा अन्न॑म् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्न॑मव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्धे॒ पात्रा॑णि । पात्रा॑णि भवन्ति । भ॒व॒न्ति॒ पात्र॑म् । पात्रे॒ वै । वा अन्न॑म् । अन्न॑मद्यते । अ॒द्य॒ते॒ सयो॑नि । सयौ॑न्येव । सयो॒नीति॒ स-यो॒नि॒ । ए॒वान्न॑म् । अन्न॑मव॑ । अव॑ रुन्धे । रु॒न्ध॒ आ । आ द्वा॑दशात् । द्वा॒द॒शात्पुरु॑षात् । पुरु॑षा॒दन्न॑म् । अन्न॑मत्ति । अ॒त्त्यथौ॑ । अथो॒ पात्रा॑त् । अथो॒ इत्यथौ॑ । पात्रा॒न्न । न छि॑द्यते । छि॒द्य॒ते॒

यस्य॑ । यस्येताः । एता उ॑पधी॒यन्ते॑ । उ॒प॒धी॒यन्ते॒ यः । उ॒प॒धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धि॒यन्ते॑ । य उ॑ । उ॒ च॒ । चै॒नाः॒ । ए॒ना॒ एवं॑ । एव॑ वेद॑ । वेद॑ कु॒भाः॒ । कु॒भाश्च॑ । च॒ कु॒भीः॒ । कु॒भीश्च॑ । च॒ मि॒थु॒नानि॑ । मि॒थु॒नानि॑ भवन्ति । भ॒व॒न्ति॒ मि॒थु॒नस्य॑ । मि॒थु॒नस्य॑ प्र॒जात्यै॑ । प्र॒जात्यै॒ प्र । प्र॒जात्या॒ इति॒ प्र-जा॒त्यै॒ । प्र प॒शव॑या॒ । प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ । प्र॒जये॑ति॒ प्र-ज॒या॒ । प॒शुभि॑र्मिथु॒नैः॒ । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु-भिः॒ । मि॒थु॒नैर्जा॑यते । जा॒य॒ते॒ यस्य॑ । यस्येताः । एता उ॑पधी॒यन्ते॑ । उ॒प॒धी॒यन्ते॒ यः । उ॒प॒धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धी॒यन्ते॑ । य उ॑ । उ॒ च॒ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। चै॒नाः॒ । ए॒ना॒ एवं॑ । एव॑ वेद॑ । वेद॒ शुक् । शुग्वै । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निस्सः । सोऽ॑ध्व॒र्युम् । अ॒ध्व॒र्युं य॑जमानम् । य॒ज॒मान॑ं प्र॒जाः । प्र॒जाश्शुचा । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । शुचाऽर्पयति । अ॒र्प॒य॒ति॒ यत् । यदपः । अ॒प उ॑प॒द॒धा॑ति । उ॒प॒द॒धा॑ति शुचँ॑ । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प-दधा॑ति । शुच॑मेव । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य॒ शम॑यति । शम॑यति न । नार्ति॑ं । आर्ति॑मा । आर्छ॑ति । ऋ॒च्छ॒त्य॒ध्व॒र्युः । अ॒ध्व॒र्युर्न । न य॑जमानः । य॒ज॒मा॒न॒श्शाम्य॑न्ति । शाम्य॑न्ति प्र॒जाः । प्र॒जा यत्र॑ । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । यत्रे॒ताः । एता उ॑पधी॒यन्ते॑ । उ॒प॒धी॒यन्तेऽपां । उ॒प॒धी॒यन्त॒ इत्यु॑प-धी॒यन्ते॑ । अ॒पां वै । वा ए॒तानि॑ । ए॒तानि॑ हृ॒द॒यानि । हृ॒द॒यानि॒ यत् । यदे॒ताः । एता आपः॑ । आपो॒ यत् । य दे॒ताः । एता अ॒पः । अ॒प उ॑प॒द॒धा॑ति । उ॒प॒द॒धा॑ति दि॒व्याभिः॑ । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प-दधा॑ति । दि॒व्याभि॑रेव । ए॒वैनाः॒ । ए॒नास्सं॑ । सꣳ सृ॑जति । सृ॒ज॒ति॒ वर्षु॑कः । वर्षु॑कः प॒र्ज॒न्यः॑ । प॒र्ज॒न्यो॑ भवति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। भवति यः । यो वै । वा एतासाँ । एतासामायतनं । आयतनं क्लिप्तम् । आयतनमित्याँ-यतनं । क्लिप्तं वेदं । वेदायतनवान् । आयतनवान्भवति । आयतनवानित्यायतन-वान् । भवति कल्पते । कल्पतेऽस्मै । अस्मा अनुसीतम् । अनुसीत मुपं । अनुसीतमित्यनु-सीतम् । उपं दधाति । दधात्येतत् । एतद्वै । वा आसाम् । आसामायतनं । आयतनमेषा । आयतनमित्याँ-यतनम् । एषाक्लिप्तः । क्लिप्तर्यः । य एवं । एवं वेदं । वेदायतनवान् । आयतनवान्भवति । आयतनवानित्यायतन-वान् । भवति कल्पते । कल्पतेऽस्मै । अस्मै द्वन्द्वं । द्वन्द्वमन्याः । द्वन्द्वमितिं द्वं-द्वम् । अन्या उपं । उपं दधाति । दधाति चतस्रः । चतस्रो मध्यैँ । मध्ये धृत्यैँ । धृत्या अन्नँ । अन्नं वै । वा इष्टंकाः । इष्टंका एतत् । एतत्खलुं । खलु वै । वै साक्षात् । साक्षादन्नँ । साक्षादितिं स-अक्षात् । अन्नं यत् । यदेषः । एष चरुः । चरुर्यत् । यदेतं । एतं चरुं । चरुमुंप दधाति । उपदधाति साक्षात् । उपदधातीत्युंप-दधाति । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवास्मैँ । अस्मा अन्नँ । अन्नमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे मध्यतः । मध्यत उपं । उपं दधाति । दधाति मध्यतः । मध्यत एव । एवास्मैँ । अस्मा अन्नँ । अन्नं दधाति । दधाति तस्माँत् । तस्माँन्मध्यतः । मध्यतोऽन्नँ । अन्नमद्यते । अद्यते बार्हस्पत्यः । बार्हस्पत्यो भंवति । भवति ब्रह्मं । ब्रह्म वै । वै देवानाँ । देवानां बृहस्पतिः । बृहस्पतिर्ब्रह्मंणा । ब्रह्मंणैव । एवास्मैँ । अस्मा अन्नँ । अन्नमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे ब्रह्मवर्चसं । ब्रह्मवर्चसमंसि । ब्रह्मवर्चसमितिं ब्रह्म-वर्चसं । असि ब्रह्मवर्चसायं । ब्रह्मवर्चसायं ब्वा । ब्रह्मवर्चसायेतिं ब्रह्म-वर्चसायं । ब्वेतिं । इत्याह । आह तेजस्वी । तेजस्वी ब्रंह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चसी भंवति । ब्रह्मवर्चसीतिं ब्रह्म-वर्चसी । भवति यस्यं । यस्येषः । एष उंपधीयतैँ । उपधीयते यः । उपधीयत इत्युंप-धीयतैँ । य उं । उ च । चै नं । एनमेवं । एवं वेदं । वेदेति वेदं () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

भूतेष्टका उप॑ । भूतेष्टका इति॑ भूत-इ॒ष्ट॒काः । उप॑ दधाति । द॒धा-त्यत्रा॑त्र । अता॑ऽत्र वै । अत्रात्रेत्यत्र॑-अ॒त्र । वै मृ॒त्युः । मृ॒त्युर्जा॑यते । जा॒य॒ते यत्र॑ यत्र । यत्र॑ यत्रैव । यत्र॑ य॒त्रेति॒ यत्र॑-य॒त्र । एव मृ॒त्युः । मृ॒त्युर्जा॑यते । जाय॑ते ततः । तत॑ एव । एवैन॑म् । ए॒न॒मव॑ । अव॑ यजते । य॒ज॒ते तस्मा॑त् । तस्मा॑दग्निचित् । अ॒ग्नि॒चिथ्सर्वं॑ । अ॒ग्नि॒चिदित्य॑ग्नि-चित् । सर्व॒मायुः॑ । आयु॒रेति॑ । ए॒ति॒ सर्वं॑ । सर्वे॒ हि । ह्य॑स्य । अ॒स्य॒ मृ॒त्यवः॑ । मृ॒त्यवोऽवै॑ष्टाः । अवै॑ष्टास्तस्मा॑त् । अवै॑ष्टा इत्यव॑-इ॒ष्टाः॒ । तस्मा॑दग्निचित् । अ॒ग्नि॒चिन्न । अ॒ग्नि॒चिदित्य॑ग्नि-चित् । नाभिच॑रित॒ वै । अ॒भिच॑रित॒ वै प्र॒त्यक् । अ॒बि॒च॑रित॒ वा इत्य॒भि-च॒रि॒त॒ वै । प्र॒त्यगे॑नं । ए॒न॒मभि॒चारः॑ । अ॒बि॒चार॑स्तृणुते । अ॒बि॒चार इत्य॑भि-चारः । स्तृ॒णु॒ते सू॒यते॑ । सू॒यते॒ वै । वा एषः । ए॒ष यः । यो॑ऽग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते दे॑वसु॒वाम् । दे॒व॒सु॒वामे॒तानि॑ । दे॒व॒सु॒वावि॑ति॑ देव-सु॒वा॑ । ए॒तानि॑ ह॒वीꣳषि॑ । ह॒वीꣳषि॑ भवन्ति । भ॒व॒न्त्ये॒तावे॑न्तः । ए॒तावे॑न्तो॒ वै । वै दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑ꣳ स॒वाः । स॒वास्ते । त एव । ए॒वास्मै॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒स्मै॒ स॒वान् । स॒वान्र । प्रय॑च्छन्ति । य॒च्छ॒न्ति॒ ते । त ए॑नं । ए॒न॒ꣳ सु॒व॒न्ते॒ । सु॒व॒न्ते॒ स॒वः । स॒वोऽग्निः । अ॒ग्निर्व॑रुणस॒वः । व॒रु॒ण॒स॒वो रा॑ज॒सूय॑म् । व॒रु॒ण॒स॒व इति॑ वरुण-स॒वः । रा॒ज॒सूय॑ ब्रह्मस॒वः । रा॒ज॒सूय॒मिति॑ राज-सूय॑म् । ब्र॒ह्म॒स॒व॒श्चित्यः॑ । ब्र॒ह्म॒स॒व इति॑ ब्रह्म-स॒वः । चित्यो॑ दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ त्वा । त्वा स॒वि॒तुः । स॒वि॒तुः प्र॑स॒वे । प॒स॒व इति॑ । प॒स॒व इति॑ प्र-स॒वः । इत्या॑ह । आ॒ह॒ स॒वि॒तृप्र॑सूतः । स॒वि॒तृप्र॑सूत एव । स॒वि॒तृप्र॑सूत इति॑ सवितृ- प॒सू॒तः । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒ं ब्रह्म॑णा । ब्रह्म॑णा दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिरभि । अ॒भि॒षि॑ंचति । सि॒ंच॒त्य॒न्न॑- स्यान्नस्य । अन्न॑स्यान्नस्याभि । अन्य॑स्यान्न॒स्येत्यन्न॑स्य-अ॒न्न॒स्य॒ । अ॒भि॒षि॑ंचति । सि॒ंच॒त्य॒न्न॑-स्यान्नस्य । अन्न॑स्यान्नस्यावरुद्ध्यै । अन्न॑स्यान्न॒स्येत्यन्न॑स्य-अ॒न्न॒स्य॒ । अव॑रुद्ध्यै पुर-स्ता॑त् । अव॑रुद्धा इत्यव॑-रु॒द्ध्यै॒ । पु॒र॒स्ता॑त्प्र॒त्यं॑च॑म् । प्र॒त्यं॑च॒मभि॑ । अ॒भि॒षि॑ंचति । सि॒ंच॒ति॒ पु॒र॒स्ता॑त् ।

पुरस्ताद्धि । हि प्रतीचीनँ । प्रतीचीनमन्नँ । अन्नमद्यतैँ । अद्यते शीर्षतः । शीर्षतोऽभि । अभिषिंचति । सिंचति शीर्षतः । शीर्षतो हि । ह्यन्नँ । अन्नमद्यतैँ । अद्यत आ । आ मुखात्‌ । मुखादन्ववस्रावयति । अन्ववस्रावयति मुखतः । अन्ववस्रावयतीत्यनु-अवस्रावयति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मुखत एव । एवास्मैँ । अस्मा अन्नादँ । अन्नादं दधाति । अन्नादमित्यन्न-अदँ । दधात्यग्नेः । अग्नेस्त्वाँ । त्वा साम्राँज्येन । साम्राँज्येनाभि । साम्राँज्येनेति सां-राज्येन । अभिषिंचामि । सिंचामीतिं । इत्याह । आहैषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेस्सवः । सवस्तेनं । तेनैव । एवैनँ । एनमभि । अभिषिंचति । सिंचति बृहस्पतेँः । बृहस्पतैस्त्वा । त्वा साम्राँज्येन । साम्राँज्येनाभि । साम्राँज्येनेति सां-राज्येन । अभिषिंचामि । सिंचामीतिं । इत्याह । आह ब्रह्मं । ब्रह्म वै । वै देवानाँ । देवानां बृहस्पतिः । बृहस्पतिर्ब्रह्मणा । ब्रह्मणैव । एवैनँ । एनमभि । अभिषिंचति । सिंचतीन्द्रस्य । इन्द्रस्य त्वा । त्वा साम्राँज्येन । साम्राँज्येनाभि । साम्राँज्येनेति सां-राज्येन । अभिषिंचामि । सिंचामीतिं । इत्याह । आहेन्द्रि- यम्‌ । इंद्रियमेव । एवास्मिन्‌ । अस्मिन्नुपरिष्टात्‌ । उपरिष्टाद्दधाति । दधात्येतत्‌ । एतद्वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वै राजसूयस्य । राजसूयस्य रूपं । राजसूयस्येतिं राज-सूयस्य । रूपं यः । य एवम्‌ । एवं विद्वान्‌ । विद्वानग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत उभौ । उभावेव । एवलोकौ । लोकावभि । अभि जयति । जयति यः । यश्च । च राजसूयेन । राजसूयेनेजानस्यं । राजसूयेनेतिं राज-सूयेन । ईजानस्य यः । यश्च । चाग्निचितः । अग्निचित इंद्रस्य । अग्निचित इत्यग्नि-चितः । इंद्रस्य सुषुवाणस्यं । सुषुवाणस्यं दशधा । दशधेंद्रियं । दशधेतिं दश-धा । इंद्रियं वीर्यैम्‌ । वीर्यं परां ।

परा॑ऽपतत् । अ॒प॒त॒त्त॒त् । तद्दे॒वाः । दे॒वाः॒सौ॒त्रा॒म॒ण्या । सौ॒त्रा॒म॒ण्या सं । सम॑भरन्न् । अ॒भ॒र॒न्थ्सू॒यते॑ । सू॒यते॒ वै । वा एषः । एष॒यः । यौ॑ऽअ॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॑नु॒ते । चि॒नु॒तेॅ॑ऽअ॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॒त्वा । चि॒त्वा सौ॒त्रा॒म॒ण्या । सौ॒त्रा॒म॒ण्या य॑जेत । य॒जे॒तेंद्रि॒यं । इ॒न्द्रि॒यमेव । एव वी॒र्यं॑ । वी॒र्य॑ꣳ सं॒भृत्य॑ । सं॒भृ॒त्या॒त्मन् । सं॒भृत्येति॑ सं-भृत्य॑ । आ॒त्मन्ध॑त्ते । ध॒त्त॒ इति॑ धत्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

स॒जू॒रब्द॑ः । स॒जू॒रिति॑ स-जूः । अब्दो॑ऽया॑वभिः । अया॑व॒भि॒स्स॒जू॒ः । अया॑-वभि॒रित्यया॑व-भि॒ः । स॒जू॒रुषाः । स॒जू॒रिति॑ स-जूः । उ॒षा अरु॑णीभिः । अरु॑णीभिः स॒जू॒ः । स॒जू॒स्सूर्य॑ । स॒जू॒रिति॑ स-जूः । सूर्य॑ एत॑शेन । एत॑शेन स॒जो॒षौ॑ । स॒जो॒षा॑व॒श्वि॒ना॑ । स॒जो॒षा॒विति॑ स-जो॒षौ॑ । अ॒श्वि॒ना॒ द॒ꣳसो॑भिः । द॒ꣳसो॑भि-स्स॒जू॒ः । द॒ꣳसो॑भि॒रिति॑द॒ꣳस॑ः-भि॒ः । स॒जू॒रग्निः । स॒जू॒रिति॑ स-जूः । अ॒ग्निर्वै॑श्वा-न॒रः । वै॒श्वा॒न॒र इडा॑भिः । इडा॑भि॒र्घृ॒तेन॑ । घृ॒तेन॒ स्वाहा॑ । स्वाहा॑ संवथ्स॒रः । सं॒व॒थ्स॒रो वै । सं॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः । वा अब्द॑ः । अब्दो॒ मासा॑ः । मासा॒ अया॑वाः । अया॑वा उ॒षाः । उ॒षा अरु॑णी । अरु॑णी॒ सूर्य॑ः । सूर्य॒ एत॑शः । एत॑श॒ इ॒मे । इ॒मे अ॒श्वि॒ना॑ । इ॒मे इ॒ती॒मे । अ॒श्वि॒ना॑ संवथ्स॒रः । सं॒व॒थ्स॒रोॅ॑ऽग्निः । सं॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः । अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः । वै॒श्वा॒न॒रः प॒शव॑ः । प॒शव॒ इडा॑ । इडा॑ प॒शव॑ः । प॒शवो॑ घृ॒तम् । घृ॒तꣳ सं॑वथ्स॒रं । सं॒व॒थ्स॒रं प॒शव॑ः । सं॒व॒थ्स॒रमिति॑ सं-व॒थ्स॒रम् । प॒शवो॑ऽनु॑ । अनु॒ प्र । प्र जा॑यन्ते । जा॒य॒न्ते॒ सं॒व॒थ्स॒रेण॑ । सं॒व॒थ्स॒रेणै॒व । सं॒व॒थ्स॒रेणेति॑ सं-व॒त्स॒रेण॑ । एवास्मै॑ । अ॒स्मै॒ प॒शून् । प॒शून्प्र । प्र ज॑नयति । ज॒न॒य॒ति॒ दर्भ॑स्तंबे । दर्भ॑स्तंबे जु॑होति । दर्भ॑स्तंब॒ इति॑ दर्भ-स्तंबे । जु॒हो॒ति॒ यत् । यद्वै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वा अस्याः । अस्या अमृतँ । अमृतं यत् । यद्वीर्यँ । वीर्यं तत् । तद्दर्भाः । दर्भास्तस्मिन्न् । तस्मिंज्जुहोति । जुहोति प्र । प्रैव । एव जायते । जायतेऽन्नादः । अन्नादो भवति । अन्नाद इत्यन्न-अदः । भवति यस्य । यस्यैवं । एवं जुह्वति । जुह्वत्येताः । एता वै । वै देवताँः । देवता अग्नेः । अग्नेः पुरस्ताँद्भागाः । पुरस्ताँद्भागास्ताः । पुरस्ताँद्भागा इति पुरस्ताँत्-भागाः । ता एव । एव प्रीणाति । प्रीणात्यथौ । अथो चक्षुः । अथो इत्यथौ । चक्षुरेव । एवाग्नेः । अग्नेः पुरस्ताँत् । पुरस्तात्प्रति । प्रति दधाति । दधात्यनन्धः । अनन्धो भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेदाऽपः । आपो वै । वा इदं । इदमग्रै । अग्रे सलिलं । सलिलमासीत् । आसीथ्सः । स प्रजापतिः । प्रजापतिः पुष्करपर्णे । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । पुष्करपर्णे वातः । पुष्करपर्ण इति पुष्कर-पर्णे । वातो भूतः । भूतोऽलेलायत् । अलेलायथ्सः । स प्रतिष्ठां ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्रतिष्ठां न । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । नाविन्दत । अविन्दत सः । स एतत् । एतदपां । अपां कुलायँ । कुलायमपश्यत् । अपश्यत्तस्मिन्न् । तस्मिन्नग्निं । अग्निमचिनुत । अचिनुत तत् । तदियं । इयमभवत् । अभवत्ततः । ततो वै । वै सः । स प्रति । प्रत्य-तिष्ठत् । अतिष्ठद्यां । यां पुरस्ताँत् । पुरस्तादुपादधात् । उपादधात्तत् । उपादधादित्युप-अदधात् । तच्छिरः । शिरोऽभवत् । अभवथ्सा । सा प्राचीँ । प्राची दिक् । दिग्यां । यां दक्षिणतः । दक्षिणत उपादधात् । उपादधाथ्सः । उपादधादित्युप-अदधात् । स दक्षिणः । दक्षिणः पक्षः । पक्षोऽभवत् । अभवथ्सा । सा दक्षिणा । दक्षिणा दिक् । दिग्यां । यां पश्चात् । पश्चादुपा- दधात् । उपादधात्तत् । उपादधादित्युप-अदधात् । तत्पुच्छँ । पुच्छमभवत् । अभवथ्सा । सा प्रतीचीँ । प्रतिची दिक् । दिग्यां । यामुत्तरतः । उत्तरत उपा-दधात् । उत्तरत इत्युत्-तरतः । उपादधाथ्सः । उपादधादित्युप-अदधात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स उत्तरः । उत्तरः पक्षः । उत्तर इत्युत्-तरः । पक्षोऽभवत् । अभवथ्सा । सोदीची । उदीची दिक् । दिग्यां । यामुपरिष्टात् । उपरिष्टादुपा-दधात् । उपादधात्तत् । उपादधादित्युप-अदधात् । तत्पृष्ठं । पृष्ठ- मभवत् । अभवथ्सा । सोर्ध्वा । ऊर्ध्वा दिक् । दिगियं । इयं वै । वा अग्निः । अग्निः पंचैष्टकः । पंचैष्टकस्तस्मात् । पंचैष्टक इति पंच-इष्टकः । तस्माद्यत् । यदस्यां । अस्यां खनन्ति । खनन्त्यभि । अभीष्टकां । इष्टकां तृन्दन्ति । तृन्दन्त्यभि । अभि शर्करां । शर्कराꣳ सर्वा । सर्वा वै । वा इयं । इयं वयोभ्यः । वयोभ्यो नक्तं । वयोभ्य इति वयः-भ्यः । नक्तं दृशे । दृशे दीप्यते । दीप्यते तस्मात् । तस्मादिमां । इमां वयाꣳसि । वयाꣳसि नक्तं । नक्तं न । नार्धि । अध्यासते । आसते यः । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वानग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। तिष्ठत्यभि । अभिदिशः । दिशो जयति । जयत्याग्नेयः । आग्नेयो वै । वै ब्राह्मणः । ब्राह्मणस्तस्मात् । तस्माद्ब्राह्मणाय । ब्राह्मणाय सर्वासु । सर्वासु दिक्षु । दिक्ष्वर्धुकम् । अर्धुकꣳ स्वां । स्वामेव । एव तत् । तद्दिशं । दिशमनु । अन्वेति । एत्यपां । अपां वै । वा अग्निः । अग्निः कुलायं । कुलायं तस्मात् । तस्मादापः । आपोऽग्निं । अग्निꣳ हारुकाः । हारुकास्स्वाम् । स्वामेव । एव तत् । तद्योनिं । योनिं प्र । प्र विशन्ति । विशन्तीति विशन्ति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

संवथ्सरमुख्यं । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरम् । उख्यं भृत्वा । भृत्वा द्वितीयं । द्वितीये संवथ्सरे । संवथ्सर आग्नेयं । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । आग्नेयमष्टाकपालं । अष्टाकपालं निः । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालं । निर्वपेत् । वपेदैन्द्रं ।

ऐंद्रमेकादशकपालं । एकादशकपालं वैश्वदेवं । एकादशकपालमित्येकादश-कपालं । वैश्वदेवं द्वादशकपालं । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । द्वादशकपालं बार्हस्पत्यम् । द्वादशकपालमिति द्वादश- कपालं । बार्हस्पत्यम् चरुं । चरुं वैष्णवं । वैष्णवं त्रिकपालं । त्रिकपालं तृतीयै । त्रिकपालमिति त्रि-कपालं । तृतीये संवथ्सरे । संवथ्सरेऽभिजिता । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । अभिजिता यजेत । अभिजितेत्यभि-जिता । यजेत यत् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालो भवति । अष्टाकपाल इत्यष्टा-कपालः । भवत्यष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा-अक्षरा । गाय-त्र्याग्नेयं । आग्नेयं गायत्रं । गायत्रं प्रातस्सवनं । प्रातस्सवनं प्रात-स्सवनं । प्रातसवनमेव । प्रातस्सवनमिति प्रातः-सवनं । एव तेन । तेन दाधार । दाधार गायत्रीं । गायत्रीं छन्दः । छन्दो यत् । यदेकादश- कपालः । एकादशकपालो भवति । एकादशकपाल इत्येकादश-कपालः । भवत्येका-दशाक्षरा । एकादशाक्षरा त्रिष्टुक् । एकादशाक्षरेत्येकादश-अक्षरा । त्रिष्टुगैंद्र । ऐन्दं त्रैष्टुभम् । त्रैष्टुभं माध्यंदिनं । माध्यंदिनꣳ सवनं । सवनं माध्यंदिनं । माध्यंदिनमेव । एव सवनं । सवनं तेन । तेन दाधार । दाधार त्रिष्टुभ । त्रिष्टुभं छन्दः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। छन्दो यत् । यद्वादशकपालः । द्वादशकपालो भवति । द्वादशकपाल इति द्वादश-कपालः । भवति द्वादशाक्षरा । द्वादशाक्षरा जगती । द्वादशाक्षरेति द्वादश-अक्षरा । जगती वैश्वदेवं । वैश्वदेवं जागतं । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवं । जागतं तृतीयसवनं । तृतीयसवनं तृतीय-सवनं । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनं । तृतीयसवनमेव । तृतीय-सवनमिति तृतीय-सवनं । एव तेन । तेन दाधार । दाधार जगतीम् । जगतीं छन्दः । छन्दो यत् । यद्बार्हस्पत्यः । बार्हस्पत्यश्चरुः । चरुर्भवति । भवति ब्रह्म । ब्रह्म वै । वै देवानाम् । देवानां बृहस्पतिः । बृहस्पतिर्ब्रह्म । ब्रह्मैव । एव तेन । तेन दाधार । दाधार यत् । यद्वैष्णवः । वैष्णवस्त्रि-कपालः । त्रिकपालो भवति । त्रिकपाल इति त्रि-कपालः । भवति यज्ञः । यज्ञो वै । वै विष्णुः । विष्णुर्यज्ञं । यज्ञमेव । एव तेन । तेन दाधार । दाधार यत् । यत्तृतीयै । तृतीये संवथ्सरे ।

संवथ्सरेऽभिजिताँ । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । अभिजिता यजते । अभिजितेत्यभि-जिताँ । यजतेऽभिजित्यै । अभिजित्यै यत् । अभिजित्या इत्यभि-जित्यै । यथ्संवथ्सरं । संवथ्सर मुख्यँ । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरं । उख्यं बिभर्ति । बिभर्तीमम् । इममेव । एव तेन ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। तेन लोकम् । लोकꣳ स्पृणोति । स्पृणोति यत् । यद्वितीयै । द्वितीये संवथ्सरे । संवथ्सरेऽग्निं । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । अग्निं चिनुते । चिनुतेऽन्तरिक्षं । अन्तरिक्षमेव । एव तेन । तेन स्पृणोति । स्पृणोति यत् । यत्तृतीयै । तृतीये संवथ्सरे । संवथ्सरे यजते । संवथ्सर इति सं- वथ्सरे । यजतेऽमुम् । अमुमेव । एव तेन । तेन लोकम् । लोकꣳ स्पृणोति । स्पृणोत्येतं । एतं वै । वै परः । परं आद्गारः । आद्गारः कक्षी-वान् । कक्षीवाꣳ औशिजः । कक्षीवानिति कक्षी-वान् । औशिजो वीतहव्यः । वीतहव्यश्श्रायसः । वीतहव्य इति वीत-हव्यः । श्रायसस्त्रसदस्युः । त्रसदस्युः पौरुकुत्स्यः । पौरुकुत्स्यः प्रजाकामाः । पौरुकुत्स्य इति पौरु-कुत्स्यः । प्रजाकामा अचिन्वत । प्रजाकामा इति प्रजा-कामाः । अचिन्वत ततः । ततो वै । वै ते । ते सहस्रꣳसहस्रं । सहसꣳसहस्रं पुत्रान् । सहस्रꣳसहस्रमिति सहस्र-सहस्रं । पुत्रानविन्दन्त । अविन्दत प्रथते । प्रथते प्रजयाँ । प्रजया पशुभिः । प्रजयेति प्र-जयाँ । पशुभिस्तां । पशुभिरिति पशु-भिः । तां मात्राँ । मात्रामाप्नोति । आप्नोति याम् । यां ते । तेऽगच्छन्न् । अगच्छन्, यः । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वानेतं । एतमग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुत इति चिनुते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

प्रजापतिरग्निं । प्रजापतिरितिं प्रजा-पतिः । अग्निमचिनुत । अचिनुत सः । सक्षुरपविः । क्षुरपविर्भूत्वा । क्षुरपविरितिं क्षुर-पविः । भूत्वाऽतिंष्ठत् । अतिष्ठत्तं । तं देवाः । देवा बिभ्यतः । बिभ्यतो न । नोपं । उपायन्न् । आयन्ते । ते छन्दोंभिः । छनोंभिरात्मानँ । छन्दोंभिरिति छन्दः-भिः । आत्मानं छादयित्वा । छादयित्वोपं । उपायन्न् । आयन्तत् । तच्छन्दसां । छन्दसां छन्दस्त्वं । छन्दस्त्वं ब्रह्मं । छन्दस्त्वमितिं छन्दः-त्वम् । ब्रह्म वै । वै छन्दाँसि । छन्दाँसि ब्रह्मणः । ब्रह्मण एतत् । एतद्रूपं । रूपं यत् । यत्कृष्णाजिनं । कृष्णाजिनं काष्णीं । कृष्णाजिनमितिं कृष्ण-अजिनं । काष्णीं उपानहौं । काष्णीं इति काष्णीं । उपानहावुपं । उपं मुंचते । मुंचते छन्दोंभिः । छन्दोंभिरेव । छन्दोंभिरिति छन्दः-भिः । एवात्मानँ । आत्मानं छादयित्वा । छादयित्वाऽग्निं । अग्निमुपं । उपं चरति । चरत्यात्मनः । आत्मनोऽहिंꣳसायै । अहिंꣳसायै देवनिधिः । देवनिधिर्वै । देवनिधिरितिं देव-निधिः । वा एषः । एष नि । निधींयते । धीयते यत् । यदग्निः । अग्निरन्ये ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अन्ये वाँ । वा वै । वै निधिं । निधिमगुंप्तं । निधिमितिं नि-धिम् । अगुंप्तं विन्दन्तिं । विन्दन्ति न । न वाँ । वा प्रतिं । प्रति प्र । प्र जांनाति । जानात्युखां । उखामा । आक्रांमति । क्राम- त्यात्मानँ । आत्मानमेव । एवाधिपां । अधिपां कुंरुते । अधिपामित्यधि-पाम् । कुरुते गुप्त्यैँ । गुप्त्या अथौं । अथो खलुं । अथो इत्यथौं । खल्वांहुः । आहुर्न । नाक्रम्याँ । आक्रम्येतिं । आक्रम्येत्याँ-क्रम्याँ । इतिं नैर्ऋती । नैर्ऋत्युंखा । नैर्ऋतीतिं नैः-ऋती । उखा यत् । यदाक्रामैंत् । आक्रामेन्निर्ऋत्यै । आक्रामेदित्याँ-क्रामैंत् । निर्ऋत्या आत्मानँ । निर्ऋत्या इति निः-ऋत्यै । आत्मानमपिं । अपिं दध्यात् । दध्यात्तस्माँत् । तस्मान्न । नाक्रम्याँ । आक्रम्यांपुरुष शीर्?षं । आक्रम्येत्याँ-क्रम्याँ । पुरुषशीर्?षमुपं । पुरुषशीर्?ष-मितिं पुरुष-शीर्?षम् । उपं दधाति । दधाति गुप्त्यैँ । गुप्त्या अथौं । अथो यथाँ । अथो इत्यथौं । यथाँ ब्रूयात् । ब्रूयादेतत् । एतन्मैँ । मे गोपाय । गोपायेतिं । इतिं तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तत्प्रजा- पंतिः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प्रजापतिर्वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वा अथर्वा । अथर्वाऽग्निः । अग्निरेव । एव दध्यङ् । दध्यङ्ङाथर्वणः । आथर्वणस्तस्य । तस्येष्टकाः । इष्टका अस्थानि । अस्थान्येतं । एतꣳ ह । ह वाव । वाव तत् । तदृषिः । ऋषिरभ्यनू-वाच । अभ्यनूवाचेंद्रः । अभ्यनूवाचेत्यभि-अनूवाच । इन्द्रो दधीचः । दधीचो अस्थभिः । अस्थभिरिति । अस्थभिरित्यस्थ-भिः । इति यत् । यदिष्टकाभिः । इष्टकाबिरग्निं । अग्निं चिनोति । चिनोति सात्मानं । सात्मानमेव । सात्मानमिति स-आत्मानं । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते सात्मा । सात्माऽमुष्मिन् । सात्मेति स-आत्मा । अमुष्मिंल्लोके । लोके भवति । भवति यः । य एवं । एवं वेद । वेद शरीरं । शरीरं वै । वा एतत् । एतदग्नेः । अग्नेर्यत् । यच्चित्यः । चित्य आत्मा । आत्मा वैश्वानरः । वैश्वानरो यत् । यच्चिते । चिते वैश्वानरं । वैश्वानरं जुहोति । जुहोति शरीरं । शरीरमेव । एव सꣳस्कृत्य । सꣳस्कृत्याभ्या-रोहति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अभ्यारोहति शरीरं । अभ्यारोहतीत्यभि-आरोहति । शरीरं वै । वा एतत् । एतद्यजमानः । यजमानस्सं । सꣳस्कुरुते । कुरुते यत् । यदग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते यत् । यच्चिते । चिते वैश्वानरं । वैश्वानरं जुहोति । जुहोति शरीरं । शरीरमेव । एव सꣳस्कृत्य । सꣳस्कृत्यात्मना । आत्मनाऽभ्यारोहति । अभ्यारोहति तस्मात् । अभ्यारोहतीत्यभि-आरोहति । तस्मात्तस्य । तस्य न । नाव । अवद्यन्ति । द्यन्ति जीवन्न् । जीवन्नेव । एव देवान् । देवानपि । अप्येति । एति वैश्वानर्या । वैश्वानर्यर्चा । ऋचा पुरीषं । पुरीषमुप । उप दधाति । दधातीयं । इयम् वै । वा अग्निः । अग्नि-वैश्वानरः । वैश्वानरस्तस्य । तस्येषा । एषा चितिः । चितिर्यत् । यत्पुरीषं । पुरीषमग्निं । अग्निमेव ।

एव वैश्वानरं । वैश्वानरं चिनुते । चिनुत एषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रियातनूः । तनूर्यत् । यद्वैश्वानरः । वैश्वानरः प्रियाम् । प्रियामेव । एवास्य । अस्य तनुवँ । तनुवमवं । अवं रुन्धे । रुन्ध इतिं रुन्धे () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

अग्नेर्वै । वै दीक्षयाँ । दीक्षया देवाः । देवा विराजँ । विराज-माप्नुवन् । विराजमितिं वि-राजँ । आप्नुवन्तिस्मः । तिस्रो रात्रीः । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्यात्त्रिपदाँ । त्रिपदा विराट् । त्रिपदेतिं त्रि-पदाँ । विराड्विराजँ । विराडितिं वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमितिं वि-राजँ । आप्नोति षट् । षड्रात्रीः । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याथ्षट् । षड्वै । वा ऋतवः । ऋतवस्संवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरः । संवथ्सर इतिं सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इतिं सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडितिं वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमितिं वि-राजँ । आप्नोति दश । दश रात्रीः । रात्री-र्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याद्दशाँक्षरा । दशाँक्षरा विराट् । दशाँक्षरेतिं दश-अक्षरा । विराड्विराजँ । विराडितिं वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमितिं वि-राजँ । आप्नोति द्वादश । द्वादश रात्रीः । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याद्द्वादश । द्वादश मासाः । मासास्संवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरः । संवथ्सर इतिं सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इतिं सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडितिं वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमितिं वि-राजँ । आप्नोति त्रयोदश । त्रयोदश रात्रीः । त्रयोदशेति त्रयः-दश । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्यात्त्रयोदश । त्रयोदश मासाः । त्रयोदशेति त्रयः-दश ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मासाँस्संवथ्सरः । संवथ्सरः संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराज-माप्नोति । विराजमिति वि-राजँ । आप्नोति पंचदश । पंचदश रात्रीः । पंच-दशेति पंच-दश । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितः स्याँत् । स्यात्पंचदश । पंचदश वै । पंचदशेति पंच-दश । वा अर्धमासस्य । अर्धमासस्य रात्रयः । अर्धमासस्ये-त्यर्ध-मासस्य । रात्रयो अर्धमासशः । अर्धमासशस्संवथ्सरः । अर्धमासश इत्यर्धमास-शः । संवथ्सर आँप्यते । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । आप्यते संवथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि-राजँ । आप्नोति सप्तदश । सप्तदशरात्रीः । सप्तदशेति सप्त-दश । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याद्वादश । द्वादश मासाः । मासाः पंच । पंचर्तवः । ऋतवस्सः । स संवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि-राजँ । आप्नोति चतुर्विꣳशतिम् । चतुर्विꣳशतिꣳ रात्रीः । चतुर्विꣳशतिमिति चतु-विꣳशतिम् । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याच्चतुर्विꣳशतिः । चतुर्विꣳशतिरर्धमासाः । चतुर्विꣳशतिरिति चतुः-विꣳशतिः । अर्धमासास्संवथ्सरः । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । संवथ्सर स्संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि- राजँ । आप्नोति त्रिꣳशतँ । तिꣳशतꣳ रात्रीः । रात्रीर्दीक्षितः । दीक्षित-स्स्याँत् । स्यात्त्रिꣳशदक्षरा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। त्रिꣳशदक्षरा विराट् । त्रिꣳशदक्षरेति त्रिꣳशत्-अक्षरा । विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि-राजँ । आप्नोति मासँ । मासं दीक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याद्यः । यो मासः । मासस्सः । स संवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरो विराट् । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः ।

विराड्विराजँ । विराडिति वि-राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि-राजँ । आप्नोति चतुरः । चतुरो मासः । मासो दीँक्षितः । दीक्षितस्स्याँत् । स्याच्चतुरः । चतुरो वै । वा एतम् । एतं मासः । मासो वसवः । वसवोऽबिभरुः । अबिभरुस्ते । ते पृथिवीं । पृथिवीमा । आजयन्न् । अजयन्गायत्रीं । गायत्रीं छन्दः । छन्दोऽष्टौ । अष्टौ रुद्राः । रुद्रास्ते । तैँऽन्तरिक्षं । अन्तरिक्ष मा । आजयन्न् । अजयन्त्रिष्टुभँ । त्रिष्टुभं छन्दः । छन्दो द्वादश । द्वादशादित्याः । आदित्यास्ते । ते दिवँ । दिव मा । आजयन्न् । अजयञ्जगतीं । जगतीं छन्दः । छन्दस्ततः । ततो वै । वै ते । ते व्यावृतँ । व्यावृतमगच्छन्न् । व्यावृतमिति वि-आवृतँ । अगच्छन्श्रैष्ठ्यँम् । श्रैष्ठ्यन्देवानाँ । देवानान्तस्माँत् । तस्माद्द्वादश । द्वादश मासः । मासो भृत्वा । भृत्वाऽग्निं । अग्निं चिन्वीत । चिन्वीत द्वादश । द्वादश मासाँः । मासाँस्संवथ्सरः । संवथ्सर स्संवथ्सरः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । संवथ्सरोऽग्निः । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । अग्निश्चित्यः । चित्यस्तस्य । तस्याहो-रात्राणि । अहोरात्राणीष्टकाः । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । इष्टका आप्तेष्टकं । आत्वेष्टकमेनं । आप्तेष्टकमित्याप्त-इष्टकम् । एनं चिनुते । चिनुतेऽथौ । अथौ व्यावृतँ । अथो इत्यथौ । व्यावृतमेव । व्यावृतमिति वि-आवृतँ । एव गच्छति । गच्छति श्रैष्ठ्यँ । श्रैष्ठ्यꣳ समानानाँ । समानाना-मिति समानानाँ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सुवर्गाय वै । सुवर्गायेति सुवः-गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकाय चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निस्तं । तम् यत् । यन्न । नान्वारोहैँत् । अन्वारोहैँथ्सुवर्गात् । अन्वारोहेदित्यनु-आरोहैँत् । सुवर्गाल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकाद्यजमानः । यजमानो हीयेत । हीयेत पृथिवीम् । पृथिवीमा । आ क्रमिषं । अक्रमिषं प्राणः । प्राणोमाँ । प्राण इति प्र-अनः । मा मा । मा हासीत् । हासीदन्तरिक्षं । अन्तरिक्ष मा । आक्रमिषम् । अक्रमिषं प्रजा । प्रजामाँ । प्रजेति प्र-जा । मा मा । मा हासीत् । हासीद्दिवँ । दिवमा । आ क्रमिषम् । अक्रमिषꣳ सुवः । सुवरगन्म । अगन्मेति । इत्याह । आहेषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेरन्वारोहः । अन्वारोहस्तेन । अन्वारोह इत्यनु-

आरोहः । तेनैव । एवैनँ । एनमन्वारोहति । अन्वारोहति सुवर्गस्य । अन्वारोहतीत्यनु-आरोहति । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य समष्ट्यै । समष्ट्यै यत् । समष्ट्या इति सं-अष्ट्यै । यत्पक्षसंमितां । पक्षसंमितां मिनुयात् । पक्षसंम्मितामिति पक्ष-संमितां । मिनुयात्कनीयाꣳसं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। कनीयाꣳसं यज्ञक्रतुं । यज्ञक्रतुमुप । यज्ञक्रतुमिति यज्ञ-क्रतुम् । उपेयात् । इयात्पापीयसी । पापीयस्यस्य । अस्यात्मनः । आत्मनः प्रजा । प्रजा स्याँत् । प्रजेति प्र-जा । स्याद्वेदिसंम्मितां । वेदिसमितां मिनोति । वेदिसम्मितामिति वेदि-सम्मितां । मिनोति ज्यायाꣳसं । ज्यायाꣳसमेव । एव यज्ञक्रतुं । यज्ञक्रतुमुप । यज्ञक्रतुमिति यज्ञ-क्रतुम् । उपैति । एति न । नास्य । अस्यात्मनः । आत्मनः पापीयसी । पापीयसी प्रजा । प्रजा भवति । प्रजेति प्र-जा । भवति साहस्रम् । साहस्रं चिन्वीत । चिन्वीत पथमं । प्रथमं चिन्वानः । चिन्वानस्सहस्रंसम्मितः । सहस्रंसम्मितो वै । सहस्रंसम्मित इति सहस्र-सम्मितः । वा अयं । अयं लोकः । लोक इमम् । इममेव । एव लोकम् । लोक- मभि । अभि जयति । जयति द्विपाꣳहस्रं । द्विपाꣳहस्रं चिन्वीत । द्विपाꣳहस्रमिति द्वि-साहस्रम् । चिन्वीत द्वितीयँ । द्वितीयं चिन्वानः । चिन्वानो द्विपाꣳहस्रं । द्विपाꣳहस्रं वै । द्विपाꣳहस्रमिति द्वि-साहस्रम् । वा अन्तरिक्षम् । अन्तरिक्ष-मन्तरिक्षं । अन्तरिक्षमेव । एवाभि । अभि जयति । जयति त्रिपाꣳहस्रं । त्रिपाꣳहस्रं चिन्वीत । त्रिपाꣳहस्रमिति त्रि-साहस्रम् । चिन्वीत तृतीयं । तृतीयं चिन्वानः । चिन्वानस्त्रिपाꣳहस्रः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। त्रिषा॑हस्रो वै । त्रिषा॑हस्र इति त्रि-सा॒हस्रः । वा अ॒सौ । अ॒सौ लो॒कः । लो॒कोऽमुम् । अ॒मुमे॒व । ए॒व लो॒कम् । लो॒कमभि । अ॒भि ज॑यति । ज॒य॒ति॒ जा॒नु॒दघ्नं । जा॒नु॒दघ्नं चि॑न्वीत । जा॒नु॒दघ्नमिति॑ जानु-दघ्नम् । चि॒न्वी॒त॒ प्र॒थमं । प्र॒थमं चि॑न्वा॒नः । चि॒न्वा॒नो गा॑यत्रि॒या । गा॒य॒त्रि॒यैव । ए॒वेमं । इ॒मम् लो॒कं । लो॒कमभ्यारो॑हति । अ॒भ्यारो॑हति नाभिद॒घ्नं । अ॒भ्यारो॑ह॒तीत्य॑भि-आरो॑हति । नाभिध॒घ्नं चि॑न्वीत । नाभिद॒घ्नमिति॑ नाभि-द॒घ्नम् । चि॒न्वी॒त॒ द्वि॒तीय॑म् । द्वि॒तीय॑ं चिन्वा॒नः । चि॒न्वा॒नस्त्रि॒ष्टुभा॑ । त्रि॒ष्टुभै॒व । ए॒वान्त-रि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षमभ्यारो॑हति । आ॒भ्यारो॑हति ग्रीवद॒घ्नं । अ॒भ्यारो॑ह॒तीत्य॑भि-आरो॑हति । ग्री॒व॒द॒घ्नं चि॑न्वीत । ग्री॒व॒द॒घ्नमिति॑ ग्रीव-द॒घ्नम् । चि॒न्वी॒त॒ तृ॒तीय॑म् । तृ॒तीय॑ं चिन्वा॒नः । चि॒न्वा॒नो ज॑गत्या । ज॒ग॒त्यै॒व । ए॒वामुं । अ॒मुं लो॒कं । लो॒कमभ्यारो॑हति । अ॒भ्यारो॑हति॒ न । अ॒भ्यारो॑ह॒तीत्य॑भि-आरो॑हति । नाग्निं । अ॒ग्निं चि॒त्वा । चि॒त्वारा॒माम् । रा॒मामुप॑ । उपे॑यात् । इ॒या॒दयो॒नौ । अ॒यो॒नौ रेतः॑ । रेतो॑ धास्यामि । धा॒स्या॒मीति॑ । इति॒ न । न द्वि॒तीय॑म् । द्वि॒तीय॑ं चि॒त्वा । चि॒त्वाऽन्यस्य॑ । अ॒न्यस्य॒ स्त्रिय॑म् । स्त्रिय॒मुप॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उपे॑यात् । इ॒या॒न्न । न तृ॒तीय॑म् । तृ॒तीय॑ं चि॒त्वा । चि॒त्वा काम् । कां च॒न । च॒नोप॑ । उपे॑यात् । इ॒या॒द्रेतः॑ । रेतो॒ वै । वा ए॒तत् । ए॒तन्नि । निध॑त्ते । ध॒त्ते॒ यत् । यदग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते॒ यत् । यदु॑पे॒यात् । उ॒पे॒या॒द्रेतः॑सा । उ॒पे॒या॒दित्यु॑प-इ॒या॒त् । रेतः॑सा॒ वि । व्यृ॑ध्येत । ऋ॒ध्ये॒ताथौ॑ । अथो॒ खलु॑ । अथो॒ इत्यथौ॑ । खल्वा॑हुः । आ॒हु॒रप्र॑जस्यं । अप्र॑जस्यं तत् । अप्र॑जस्यमित्य॑प्र-ज॒स्यम् । तद्यत् । यन्न । नोपे॒यात् । उ॒पे॒यादिति॑ । उ॒पे॒यादित्यु॑प-इ॒या॒त् । इति॒ यत् । यद्रेत॑स्सिचौ । रेत॑स्सिचावु॒प दधा॑ति । रेत॑स्सिचाविति॑ रेतः-सिचौ । उ॒पद॑धाति॒ ते । उ॒प दधा॒तीत्यु॑प-दधा॑ति । ते ए॒व । ते इति॒ ते । ए॒व यज॑मानस्य । यज॑मानस्य रेतः॑ । रेतो॑ बिभृतः । बि॒भृ॒त॒ स्तस्मा॑त् । तस्मा॒दुप॑ । उपे॑यात् । इ॒या॒द्रेत॑सः । रे॒त॒सोऽस्क॑दाय । अस्क॑दाय॒ त्रीणि॑ । त्रीणि॒ वाव । वाव रेता॑ꣳसि । रेता॑ꣳसि पि॒ता । पि॒ता पु॒त्रः । पु॒त्रः पौत्रः॑ । पौत्रो॒ यत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यद्वै । द्वे रे॑तस्सिचौ॑ । द्वे इति॒ द्वे । रे॒तस्सिचा॑वुपद॒ध्यात् । रे॒तस्सिचा॒विति॑ रेतः-सिचौ॑ । उ॒प॒द॒ध्याद्रेत॑ः ।

उ॒प॒द॒ध्यादित्यु॑प-द॒ध्यात् । रेतौ॑ऽस्य । अ॒स्य॒ वि । विच्छि॑न्द्यात् । छि॒न्द्या॒त्ति॒ स्रः । ति॒स्र उप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ रेत॑सः । रेत॑स॒-स्सं॑त॒त्यै । स॒त॒त्या इ॒यं । स॒त॒त्या इति॑ सं-त॒त्यै । इ॒यं वाव । वाव प्र॑थमा । प्र॒थमा रे॑त॒स्सिक् ।

रे॒त॒स्सिग्वाक् । रे॒त॒स्सिगिति॑ रेतः-सिक् । वाग्वै । वा इ॒यं । इ॒यं तस्मा॑त् । तस्मा॒त्पश्य॑न्ति । पश्य॑न्तीमां । इ॒मां

पश्य॑न्ति । पश्य॑न्ति॒ वाच॑ं । वाच॒ं वद॑न्तीं । वद॑न्तीम॒न्तरि॑क्षं । अ॒न्तरि॑क्षं द्वि॒तीया॑ं । द्वि॒तीया॑ं प्रा॒णः । प्रा॒णो वै । प्रा॒ण इति॑

प्र-अ॒नः । वा अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्षं॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒न्न । नान्तरि॑क्षं । अ॒न्तरि॑क्षं॒ पश्य॑न्ति । पश्य॑न्ति॒ न । न प्रा॒णं ।

प्रा॒ण॒मसौ । प्रा॒ण॒मिति॑ प्र-अ॒नम् । अ॒सौ तृ॒तीया॑ं । तृ॒तीया॒ चक्षुः॑ । चक्षु॒र्वै । वा अ॒सौ । अ॒सौ तस्मा॑त् । तस्मा॒त्पश्य॑न्ति

। पश्य॑न्त्यमूं । अ॒मूं पश्य॑न्ति । पश्य॑न्ति॒ चक्षुः॑ । चक्षु॒र्यजु॑षा । यजु॑षे॒ मां । इ॒मां च॑ । चा॒ मूं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒मूं च॑ । चो प॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ मन॑सा । मन॑सा मध्य॒माम् । म॒ध्य॒मामे॒षां । ए॒षां लो॒काना॑ं । लो॒कानां॑

क्लृ॒प्यै॑ । क्लृ॒प्या अथौ॑ । अथौ॑ प्रा॒णाना॑ं । अथो॒ इत्यथौ॑ । प्रा॒णाना॑मि॒ष्टः । प्रा॒णा॒नामिति॑ प्र-अ॒नाना॑ं । इ॒ष्टो य॒ज्ञः । य॒ज्ञो

भृगु॑भिः । भृगु॑भिराशी॒र्दाः । भृगु॑भिरिति॒ भृगु॑-भिः । आ॒शी॒र्दा व॒सु॑भिः । आ॒शी॒र्दा इत्या॑शीः-दाः । व॒सु॑भि॒स्तस्य॑ ।

व॒सु॑भि॒रिति॑ वसु॑-भिः । तस्य॑ ते । त॒ इ॒ष्टस्य॑ । इ॒ष्टस्य॑ वी॒तस्य॑ । वी॒तस्य॒ द्रवि॑णा । द्रवि॑णे॒ह । इ॒ह भ॑क्षीय । भ॒क्षी॒येति॑

। इत्या॑ह । आ॒ह॒ स्तु॒त॒श॒स्ते । स्तु॒त॒श॒स्त॒ एव । स्तु॒त॒श॒स्ते इति॑ स्तुत-श॒स्ते । ए॒वैते॑न॑ । ए॒ते॑न॑ दुहे । दु॒हे॒ पि॒ता । पि॒ता

मा॑त॒रिश्वा॑ । मा॒त॒रिश्वाऽच्छि॑द्रा । अच्छि॑द्रा प॒दा । प॒दा धाः॑ । धा अच्छि॑द्राः । अच्छि॑द्रा उ॒शिज॑ः । उ॒शिज॑ः प॒दा ।

पदाऽनु । अनु तक्षुः । तक्षु स्सोमः । सोमो विश्ववित् । विश्ववित्नेता । विश्ववितिति विश्व-वित् । नेता नेषत् । नेषद्बृहस्पतिः । बृहस्पतिरुक्थामदानि । उक्थामदानि शꣳसिषत् । उक्थाम-दानीत्युक्थ-मदानि । शꣳसिष दिति । इत्याह । आहैतत् । एतद्वै । वा अग्नेः । अग्नेरुक्थं । उक्थं तेन । तेनैव । एवैनँ । एनमनु । अनु शꣳसति । शꣳसतीति सꣳसति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

सूयते वै । वा एषः । एषोँऽग्नीनां । अग्नीनां यः । य उखायाँ । उखायाँ भ्रियतेँ । भ्रियते यत् । यदधः । अधस्सादयेँत् । सादये-द्गर्भाँः । गर्भाँः प्रपादुकाः । प्रपादुकाः स्युः । प्रपादुका इति प्र-पादुकाः । स्युरथोँ । अथो यथाँ । अथो इत्यथोँ । यथा सवात् । सवात्प्रत्यवरोहति । प्रत्यवरोहति तादृक् । प्रत्यवरोहतीति प्रति-अवरोहति । तादृगेव । एव तत् । तदासन्दी । आसन्दीसादयति । सादयति गर्भाणाम् । गर्भाणां धृत्यैँ । धृत्या अप्रपादाय । अप्रपादायाथोँ । अप्रपादायेत्यप्र-पादाय । अथो सवं । अथो इत्यथोँ । सवमेव । एवैनँ । एनं करोति । करोति गर्भः । गर्भो वै । वा एषः । एषा यत् । यदुख्यः । उख्यो योनिः । योनिश्शिक्यँ । शिक्यं यत् । यच्छिक्याँत् । शिक्यादुखां । उखां निरूहैँत् । निरूहेद्योनेँः । निरूहेदिति निः-ऊहैँत् । योनेर्गर्भँ । गर्भं निः । निर्हण्यात् । हन्याथ्षड्ङ-द्याममँ । षड्ङद्यामꣳ शिक्यँ । षड्ङद्याममिति षट्-उद्याममँ । शिक्यं भवति । भवति पोढाविहितः । पोढाविहितो वै । पोढाविहित इति पोढा-विहितः । वै पुरुषः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पुरुष आत्मा । आत्मा च । च शिरः । शिरश्च । च चत्वारि । चत्वार्यङ्गानि । अङ्गान्यात्मन् । आत्मन्नेव । एवैनँ । एनं बिभर्ति । बिभर्ति प्रजापतिः । प्रजापतिर्वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्योखा । उखाच । चोलूखलं । उलूखलं च । च स्तनौ । स्तनौ तौ । तावस्य । अस्य प्रजाः । प्रजा उप । प्रजा इति प्र-जाः । उप जीवन्ति । जीवन्ति यत् । यदुखां । उखां च । चोलूखलं । उलूखलं च । चोप दधाति । उपदधाति ताभ्याँ । उपदधातीत्युप-दधाति । ताभ्यामेव । एव यजमानः । यजमानोऽमुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोकेँऽग्निं । अग्निं दुहे । दुहे संवथ्सरः । संवथ्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य त्रेधाविहिताः । त्रेधाविहिता इष्टकाः । त्रेधाविहिता इति त्रेधा-विहिताः । इष्टकाः प्राजापत्याः । प्राजापत्या वैष्णवीः । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । वैष्णवीर्वैश्वकर्मणीः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। वैश्वकर्मणी-रहोरात्राणि । वैश्वकर्मणीरिति वैश्व-कर्मणीः । अहोरात्राण्येव । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । एवास्य । अस्य प्राजापत्याः । प्राजापत्या यत् । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । यदुख्यँ । उख्यं बिभर्ति । बिभर्ति प्राजापत्याः । प्राजपत्या एव । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः । एव तत् । तदुप । उपधत्ते । धत्ते यत् । यथ्समिधः । समिध आदधाति । समिध इति सं-इधः । आदधाति वैष्णवाः । आदधातीत्या-दधाति । वैष्णवा वै । वै वनस्पतयः । वनस्पतयो वैष्णवीः । वैष्णवीरेव । एव तत् । तदुप । उप धत्ते । धत्ते यत् । यदिष्टकाभिः । इष्टकाभिरग्निं । अग्निं चिनोति । चिनोतीयं । इयं वै । वै विश्वकर्मा । विश्वकर्मा वैश्वकर्मणीः । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । वैश्वकर्मणीरेव । वैश्वकर्मणीरिति वैश्व-कर्मणीः । एवतत् । तदुप । उप धत्ते । धत्ते तस्माँत् । तस्मादाहुः । आहुस्त्रिवृत् । त्रिवृदग्निः । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । अग्निरिति । इति तं । तं वै । वा एतं । एतं यजमानः । यजमान एव । एव चिन्वीत । चिन्वीत यत् । यदस्य । अस्यान्यः । अन्यश्चिनुयात् । चिनुयाद्यत् । यत्तं । तं दक्षिणाभिः । दक्षिणाभिर्न । न राधयेँत् ।

रा॒धये॑दग्निं । अ॒ग्निम॑स्य । अ॒स्य॒ वृ॒ञ्जी॒त॒ । वृ॒ञ्जी॒त॒ यः । यौ ऽ॑स्य । अ॒स्याग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुयात् । चि॒नु॒या॒त्तं । तं दक्षि॑णाभिः । दक्षि॑णाभी राधयेत् । रा॒धये॑दग्निं । अ॒ग्निमे॒व । ए॒व तत् । तथ्स्पृ॑णोति । स्पृ॒णो॒तीति॑ स्पृणोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

प्र॒जा॒तिर॒ग्निं । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । अ॒ग्निम॑चिनुत । अ॒चि॒नु॒तर्तु॒भिः॑ । ऋ॒तु॒भिस्सं॑वथ्स॒रं । ऋ॒तु॒भिरित्यृ॒तु-भि॒ः । सं॒व॒थ्स॒रं व॑स॒न्तेन॑ । सं॒व॒थ्स॒रमिति॑ सं-व॒थ्स॒रं । व॒स॒न्तेने॒व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य पू॒र्वार्धं । पू॒र्वार्ध॑मचिनुत । पू॒र्वार्ध॒मिति॑ पूर्व-अ॒र्धम् । अ॒चि॒नु॒त ग्री॒ष्मेण॑ । ग्री॒ष्मेण॒ दक्षि॑णं । दक्षि॑णं प॒क्षं । प॒क्षं व॒र्?षाभिः॑ । व॒र्?षाभिः॑ पुच्छ॑ं । पु॒च्छ॑ꣳ श॒रदा॑ं । श॒र॒दो॒त्त॑रं । उ॒त्त॑रं प॒क्षं । उ॒त्त॑र॒मित्यु॒त्-त॒रं । प॒क्षꣳ हे॑म॒न्तेन॑ । हे॒म॒न्तेन॒ मध्य॑ं । मध्य॒ं ब्रह्म॑णा । ब्रह्म॑णा॒ वै । वा अ॑स्य । अ॒स्य॒तत् । तत्पू॑र्वा॒र्धं । पू॒र्वा॒र्ध-म॑चिनुत । पू॒र्वा॒र्ध॒मिति॑ पूर्व-अ॒र्धम् । अ॒चि॒नु॒त क्ष॒त्रेण॑ । क्ष॒त्रेण॒ दक्षि॑णं । दक्षि॑णं प॒क्षं । प॒क्षं प॒शुभि॑ः । प॒शुभि॒ः पुच्छ॑ं । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु-भि॒ः । पु॒च्छ॑ं वि॒शा । वि॒शोत्त॑रं । उ॒त्त॑रं प॒क्षं । उ॒त्त॑र॒मित्य॒त्-त॒रम् । प॒क्ष॒मा॒श॒या॑ । आ॒श॒या॒ मध्य॑ं । मध्य॒ं यः । य ए॒वं । ए॒वं वि॒द्वान् । वि॒द्वान॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒त ऋ॒तुभि॑ः । ऋ॒तुभि॒रे॒व । ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒त-भि॒ः । ए॒वैन॑ं । ए॒न॒ं चि॒नु॒ते । चि॒नु॒तेऽथो॑ं । अथो॒ ए॒तत् । अथो॒ इ॒त्यथो॑ं । ए॒त॒दे॒व । ए॒व सर्व॑ं । सर्व॑मव॑ । अव॑ रु॒न्धे ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। रु॒न्धे शृ॒ण्वन्ति॑ । शृ॒ण्वन्त्ये॑नं । ए॒न॒मग्निं । अ॒ग्निं चि॑क्या॒नम् । चि॒क्या॒नम॑त्ति॑ । अ॒त्य॒न्न॑ं । अ॒न्न॒ꣳ रो॑चते । रो॒च॒त इ॒यं । इ॒यं वाव । वाव प॑थमा । प्र॒थमा चिति॑ः । चिति॒रोष॑धयः । ओष॑धयो वनस्पतयः । वनस्पतय॒ः पुरी॑षं । पु॒रीष॒मन्तरि॑क्षं । अ॒न्तरि॑क्षं द्वि॒तीया॑ं । द्वि॒तीया॒ वया॑ꣳसि । वया॑ꣳसि पुरी॑षं । पुरी॑षम॒सौ । अ॒सौ तृ॒तीया॑ं । तृ॒तीया॒ नक्ष॑त्राणि । नक्ष॑त्राणि

पुरीषं । पुरीषं यज्ञः । यज्ञश्चतुर्थी । चतुर्थी दक्षिणा । दक्षिणा पुरीषं । पुरीषं यजमानः । यजमानः पंचमी । पंचमी प्रजा । प्रजा पुरीषम् । प्रजेति प्र-जा । पुरीषं यत् । यत्त्रिचितीकं । त्रिचितीकं चिन्वीत । त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकं । चिन्वीत यज्ञं । यज्ञं दक्षिणां । दक्षिणामात्मानँ । आत्मानं प्रजां । प्रजामंतः । प्रजामिति प्र-जाम् । अंतरियात् । इयात्तस्मात् । तस्मात्पंचचितीकः । पंचचितीकश्चेतव्यः । पंचचितीक इति पंच-चितीकः । चेतव्य एतत् । एतदेव । एव सर्वँ । सर्वꣳ स्पृणोति । स्पृणोति यत् । यत्तिस्रः । तिस्रश्चितयः । चितयस्त्रिवृत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। त्रिवृद्धि । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । ह्यग्निः । अग्निर्यत् । यद्वै । द्वे द्विपात् । द्वे इति द्वे । द्विपाद्यजमानः । द्विपादिति दि-पात् । यजमानः प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै पंच । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । पंच चितयः । चितयो भवन्ति । भवन्ति पांक्तः । पांक्तः पुरुषः । पुरुष आत्मानँ । आत्मानमेव । एव स्पृणोति । स्पृणोति पंच । पंच चितयः । चितयो भवन्ति । भवन्ति पंचभिः । पंचभिः पुरीषैः । पंचभिरिति पंच-भिः । पुरीषैरभि । अभ्यूहति । ऊहति दश । दश सं । सं पद्यन्ते । पद्यन्ते दशाँक्षरः । दशाँक्षरो वै । दशाँक्षर इति दश-अक्षरः । वै पुरुषः । पुरुषो यावान् । यावानेव । एव पुरुषः । पुरुष स्तं । तग्स्पृणोति । स्पृणोत्यथौ । अथो दशाँक्षरा । अथो इत्यथौ । दशाँक्षरा विराट् । दशाँक्षरेति दश-अक्षरा । विराडन्नँ । विराडिति वि-राट् । अन्नं विराट् । विराड्विराजि । विराडिति वि-राट् । विराज्येव । विराजीति वि-राजि । एवान्नाद्यै । अन्नाद्ये प्रति । अन्नाद्य इत्यन्न-अद्यै । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति संवथ्सरः । संवथ्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वै षष्ठी । षष्ठी चितिः । चितिर् ऋतवः । ऋतवः पुरीषं । पुरीषꣳ षट् । षड्वितयः । चितयो भवन्ति । भवन्ति षट् । षडुरीषाणि । पुरीषाणि द्वादश । द्वादश सं । संपद्यन्ते । पद्यन्ते द्वादश । द्वादश मासाः । मासाꣳसंवथ्सरः । संवथ्सरस्संवथ्सरे । संवथ्सर इति सं- वथ्सरः । संवथ्सर एव । संवथ्सर इति सं-वथ्सरे । एव प्रति । पति तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

रोहि॑तो धू॒म्ररो॑हितः । धू॒म्ररो॑हितः कु॒र्कन्धु॑रोहितः । धू॒म्ररो॑हि॒त इति॑ धू॒म्र-रो॒हि॒तः । कु॒र्कन्धु॑रोहि॒तस्ते । कु॒र्कन्धु॑रोहि॒त इति॑ कु॒र्कन्धु॑-रोहि॒तः । ते प्रा॑जाप॒त्याः । प्रा॒जा॒प॒त्या ब॒भ्रु॒ । प्रा॒जा॒प॒त्या इति॑ प्राजा-प॒त्याः । ब॒भ्रु॒र॑रुणब॑भ्रुः । अ॒रु॒णब॑भ्रु॒श्शुक॑बभ्रुः । अ॒रु॒णब॑भ्रुरित्य॑रुण-ब॒भ्रु॒ः । शु॒क॑बभ्रु॒स्ते । शु॒क॑बभ्रुरिति॒ शु॒क॑-ब॒भ्रु॒ः । ते रौ॒द्राः । रौ॒द्राश्श्ये॒तः॑ । श्ये॒त॑- श्श्ये॒ता॒क्षः । श्ये॒ता॒क्षश्श्ये॒त॑ग्रीवः । श्ये॒ता॒क्ष इति॑ श्वेत-अ॒क्षः । श्ये॒त॑ग्रीव॒स्ते । श्ये॒त॑ग्रीव॒ इति॒ श्ये॒त॑-ग्री॒व॒ः । ते पि॑तृदेव॒त्या॑ः । पि॒तृ॒दे॒व॒त्या॑स्ति॒स्रः । पि॒तृ॒दे॒व॒त्या॒ इति॑ पितृ-दे॒व॒त्या॑ः । ति॒स्रः कृ॒ष्णाः । कृ॒ष्णा व॒शाः । व॒शा वा॑रुण्य॑ः । वा॒रु॒ण्य॑स्ति॒स्रः । ति॒स्र- श्श्वे॒ताः । श्वे॒ता व॒शाः । व॒शास्सौ॒र्यः॑ । सौ॒र्यो॑ मैत्राबार्‌ह॒स्प॒त्याः । मै॒त्रा॒बा॒र्‌ह॒स्प॒त्या धू॒म्र॑लला॒माः । मै॒त्रा॒बा॒र्‌ह॒स्प॒त्या इति॑ मैत्रा-बा॒र्‌ह॒स्प॒त्याः । धू॒म्र॑ल॒ला॒मास्तू॒पराः । धू॒म्र॑ल॒ला॒मा॒ इति॑ धू॒म्र-ल॒ला॒मा॒ः । तू॒परा इति॑ तू॒पराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

पृ॒श्नि॑स्ति॒र॒श्वी॒न॑पृश्निः । ति॒र॒श्वी॒न॑ पृ॒श्नि॒रू॒र्ध्वपृ॑श्निः । ति॒र॒श्वी॒न॑पृश्नि॒रिति॑ तिरश्वीन॑-पृ॒श्नि॒ः । ऊ॒र्ध्वपृ॑श्नि॒स्ते । ऊ॒र्ध्वपृ॑श्नि॒रित्यू॒र्ध्व-पृ॒श्नि॒ः । ते मा॑रु॒ताः । मा॒रु॒ताः फ॒ल्गू॒ः । फ॒ल्गू॒र्लो॑हितो॒र्णी । लो॒हि॒तो॒र्णी ब॑लक्षी । लो॒हि॒तो॒र्णीति॑ लोहित-ऊ॒र्णी । ब॒ल॒क्षी ताः । तास्सा॑रस्व॒त्य॑ः । सा॒र॒स्व॒त्यः॑ पृष॑ती । पृष॑ती स्थू॒लपृ॑षती । स्थू॒लपृ॑षती क्षु॒द्रपृ॑षती । स्थू॒लपृ॑षतीति॑ स्थूल-पृ॒ष॒ती । क्षु॒द्र पृ॑षतीताः । क्षु॒द्रपृ॑षतीति॑ क्षुद्र-पृ॒ष॒ती । ता वै॑श्वदे॒व्य॑ः । वै॒श्व॒दे॒व्य॑स्ति॒स्रः । वै॒श्व॒दे॒व्य॑ इति॑ वैश्व-दे॒व्य॑ः । ति॒स्र॒श्श्या॒माः । श्या॒मा व॒शाः । व॒शाः पौ॑ष्णि॒य॑ः । पौ॒ष्णि॒य॑स्ति॒स्रः । ति॒स्रो रोहि॑णीः । रोहि॑णीर्व॒शाः । व॒शामै॑त्रि॒य॑ः । मै॒त्रि॒य॑ ऐंद्राबार्‌ह॒स्प॒त्याः । ऐं॒दा॒बा॒र्‌ह॒स्प॒त्या अ॑रु॒ण॑ल॒लामाः । ऐं॒द्रा॒बा॒र्‌ह॒स्प॒त्या इत्यै॑न्द्रा-बा॒र्‌ह॒स्प॒त्याः । अ॒रु॒ण॑ल॒लामास्तू॒पराः । अ॒रु॒ण॑ल॒लामा॒ इत्य॑रुण-ल॒ला॒मा॒ः । तू॒परा इति॑ तू॒पराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -13, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

शितिबाहुरन्यतश्शितिबाहुः । शितिबाहुरिति शिति-बाहुः । अन्यतश्शितिबाहुस्समन्त शितिबाहुः । अन्यतश्शितिबाहुरित्यन्यतः-शितिबाहुः । समन्तशितिबाहुस्ते । समन्तशितिबाहुरिति समन्त-शितिबाहुः । त ऐन्द्रवायवाः । ऐन्दावायवा-श्शितिरन्ध्रः । ऐन्द्रवायवा इत्यैन्द्र-वायवाः । शितिरन्ध्रोऽन्यतश्शितिरन्ध्रः । शितिरन्ध्र इति शिति-रन्ध्रः । अन्यतश्शितिरन्ध्रस्समन्तशितिरन्ध्रः । अन्यतश्शितिरन्ध्र इत्यन्यतः-शितिरन्ध्रः । समन्तशितिरन्ध्रस्ते । समन्तशितिरन्ध्र इति समन्त-शितिरन्ध्रः । ते मैत्रावरुणाः । मैत्रावरुणाश्शुद्धवालः । मैत्रावरुणा इति मैत्रा-वरुणाः । शुद्धवालस्सर्व-शुद्धवालः । शुद्धवाल इति शुद्ध-वालः । सर्वशुद्धवालो मणिवालः । सर्वशुद्धवाल इति सर्व-शुद्धवालः । मणवालस्ते । मणिवाल इति मणि-वालः । त आश्विनाः । आश्विनास्तिस्रः । तिस्रश्शिल्पाः । शिल्पा वशाः । वशा वैश्वदेव्यः । वैश्वदेव्यस्तिस्रः । वैश्वदेव्य इति वैश्व-देव्यः । तिस्रश्श्येनीः । श्येनीः परमेष्ठिनैः । परमेष्ठिनो सोमापोष्णाः । सोमापोष्णाश्श्यामलालामाः । सोमापोष्णा इति सोमा-पोष्णाः । श्यामलालामस्तूपराः । श्यामलालामा इति श्याम-लालामाः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -14, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

उन्नत ऋषभः । उन्नत इत्युत्-नतः । ऋषभो वामनः । वामनस्ते । त ऐन्द्रावरुणाः । ऐन्द्रावरुणा श्शितिककुत् । ऐन्द्रावरुणा इत्यैन्द्रा-वरुणाः । शितिककुच्छतिपृष्ठः । शितिककुदिति शिति-ककुत् । शितिपृष्ठश्शितिभसत् । शितिपृष्ठ इति शिति-पृष्ठः । शितिभसत्ते । शितिभसदिति शिति-भसत् । त ऐन्द्राबार्हस्पत्याः । ऐन्द्रा बार्हस्पत्याश्शितिपात् । ऐन्द्राबार्हस्पत्या इत्यैन्द्रा-बार्हस्पत्याः । शिति पाच्छित्योष्ठः । शितिपादिति शिति-पात् । शित्योष्ठश्शितिभ्रुः । शित्योष्ठ इति शिति-ओष्ठः । शितिभ्रुस्ते । शितिभ्रुरिति शिति-भ्रुः । त ऐन्द्रावैष्णवाः । ऐन्द्रावैष्णवास्तिस्रः । ऐन्द्रावैष्णवा इत्यैन्द्रा-वैष्णवाः ।

तिस्रस्समिधाः । समिधा वशाः । वशा वैश्व-कर्मण्यः । वैश्वकर्मण्यस्तिस्रः । वैश्वकर्मण्य इति वैश्व-कर्मण्यः । तिस्रो धात्रे । धात्रे पृषोदराः । पृषोदरा ऐंद्रापौष्णाः । पृषोदरा इति पृष-उदराः । ऐंद्रापौष्णाश्श्येतललामाः । ऐंद्रापौष्णा इत्यैंद्रा-पौष्णाः । श्येतललामा-स्तूपराः । श्येतललामा इति श्वेत-ललामाः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -15, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

कर्णास्त्रयः । त्रयो यामाः । यामास्सौम्याः । सौम्यास्त्रयः । त्रयश्चितिङ्गाः । श्चितिङ्गा अग्नयै । अग्नये यविष्ठाय । यविष्ठाय त्रयः । त्रयो नकुलाः । नकुलास्तिस्रः । तिस्रो रोहिणीः । रोहिणीस्त्र्यव्यः । त्रव्यस्ताः । त्रव्य इति त्रि-अव्यः । ता वसूनां । वसूनां तिस्रः । तिस्रोऽरुणाः । अरुणादित्यौह्यः । दित्यौह्यस्ताः । तारुद्राणाँ । रुद्राणाꣳ सोमेन्द्राः । सोमेन्द्रा बभ्रुललामाः । सोमेन्द्रा इति सोम-ऐन्द्राः । बभ्रुललामास्तूपराः । बभ्रुललामा इति बभ्रु-ललामाः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -16, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

शुण्ठास्त्रयः । त्रयो वैष्णवाः । वैष्णवा अधीलोधकर्णाँः । अधीलोध-कर्णास्त्रयः । अधीलोधकर्णा इत्यधीलोध-कर्णाँः । त्रयो विष्णवे । विष्णव उरुक्रमायः । उरुक्रमायः लप्सुदिनः । उरुक्रमायेत्युरु-क्रमायः । लप्सुदिनस्त्रयः । त्रयो विष्णवे । विष्णव उरुगायायः । उरुगायाय पंचावीः । उरुगायायेत्यरु-गायायः । पंचावीस्तिस्रः । पंचावीरिति पंच-अवीः । तिस्र आदित्यानाँ । आदित्यानाँ त्रिवथ्साः । त्रिवत्सास्तिस्रः । त्रिवत्सा इति त्रि- वत्साः । तिस्रोऽङ्गिरसाम् । अङ्गिरसामैन्द्रा वैष्णवाः । ऐंद्रावैष्णवा गौर-ललामाः । ऐन्द्रावैष्णवा इतैंद्रा-वैष्णवाः । गौरललामास्तूपराः । गौरललामा इति गौर-ललामाः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -17, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

इंद्रा॑य राज्ञै॑ । राज्ञे॒ त्रय॑ः । त्रय॑श्शितिपृ॒ष्ठाः । शि॒ति॒पृ॒ष्ठा इंद्रा॑य । शि॒ति॒पृ॒ष्ठा इति॑ शिति-पृ॒ष्ठाः । इंद्रा॑याधिरा॒जाय॑ । अधिरा॒जाय॒ त्रय॑ः । अधिरा॒जायेत्यधि-रा॒जाय॑ । त्रय॑श्शिति॑ककुदः । शि॒ति॒ककु॒द इंद्रा॑य । शि॒ति॒ककु॒द इति॑ शिति॑-ककु॒दः । इंद्रा॑य स्वरा॒ज्ञै॑ । स्व॒राज्ञे॒ त्रय॑ः । स्व॒राज्ञ॒ इति॑ स्व-राज्ञै॑ । त्रय॑श्शिति॑भसदः । शि॒ति॒भस॒दस्ति॒स्रः । शि॒ति॒भस॒द॒ इति॑ शिति॑-भस॒दः । ति॒स्रस्तु॒र्यौ॑ह्यः । तु॒र्यौ॑ह्यस्साध्या॒नाँ॑ । सा॒ध्या॒नाँ॑ ति॒स्रः । ति॒स्रः प॑ष्ठौ॒ह्यः॑ । प॒ष्ठौ॒ह्यो॑ विश्वे॑षां । विश्वे॑षां दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑मा॒ग्नेंद्राः । आ॒ग्नेंद्राः कृ॒ष्ण॒ल॒लामाः । कृ॒ष्ण॒ल॒लामास्तू॒पराः । कृ॒ष्ण॒ल॒लामा॒ इति॑ कृ॒ष्ण-ल॒लामाः॑ । तू॒परा इति॑ तू॒पराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -18, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

अदि॑त्ये॒ त्रय॑ः । त्रयो॑ रोहि॒तै॒ताः । रो॒हि॒तै॒ता इं॑द्रा॒ण्ये । रो॒हि॒तै॒ता इति॑ रोहित-ए॒ताः । इं॒द्रा॒ण्ये त्रय॑ः । त्रय॑ः कृ॒ष्णै॒ताः । कृ॒ष्णै॒ताः कु॒ह्वै॑ । कृ॒ष्णै॒ता इति॑ कृष्ण-ए॒ताः । कु॒ह्वै॑ त्रय॑ः । त्रयो॑ऽरुणै॒ताः । अ॒रु॒णै॒तास्ति॒स्रः । अ॒रु॒णै॒ता इत्य॑रुण-ए॒ताः । ति॒स्रो धे॒नव॑ः । धे॒नवो॑ रा॒कायै॑ । रा॒काये॒ त्रय॑ः । त्रयो॑ऽनड्वाहः॑ । अ॒न॒ड्वाहं॑स्सिनीवा॒ल्ये । सि॒नी॒वा॒ल्या आँ॑ग्नावैष्ण॒वाः । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वा रोहि॑तललामाः । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वा इत्याँ॑ग्ना-वै॒ष्ण॒वाः । रोहि॑त ललामास्तू॒पराः । रोहि॑तललामा॒ इति॒ रोहि॑त-ल॒लामाः॑ । तू॒परा इति॑ तू॒पराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -19, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

सोम्यास्त्रयः । त्रयः पिशङ्गाः । पिशङ्गास्सोमाय । सोमाय राज्ञे । राज्ञे त्रयः । त्रयस्सारङ्गाः । सारङ्गाः पार्जन्याः । पार्जन्या नभोरूपाः । नभोरूपास्तिस्रः । नभोरूपा इति नभः-रूपाः । तिस्रोऽजाः । अजा मलि?हाः । मलि?हा इन्द्राण्ये । इन्द्राण्ये तिस्रः । तिस्रो मेष्यः । मेष्य आदित्याः । आदित्या द्यावापृथिव्याः । द्यावापृथिव्या मालङ्गाः । द्यावापृथिव्या इति द्यावा- पृथिव्याः । मालङ्गास्तूपराः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -20, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

वारुणास्त्रयः । त्रयः कृष्णलोमाः । कृष्णलोमा वरुणाय । कृष्ण-लोमा इति कृष्ण-लोमाः । वरुणाय राज्ञे । राज्ञे त्रयः । त्रयो रोहितलोमाः । रोहितलोमा वरुणाय । रोहितलोमा इति रोहित-लोमाः । वरुणाय रिशादसे । रिशादसे त्रयः । रिशादस इति रिश-अदसे । त्रयोऽरुणलोमाः । अरुणलोमाः शिल्पा । अरुणलोमा इत्यरुण-लोमाः । शिल्पास्त्रयः । त्रयो वैश्वदेवाः । वैश्वदेवास्त्रयः । वैश्वदेवा इति वैश्व-देवाः । त्रयः पृश्नयः । पृश्नयस्सर्वदेवत्याः । सर्वदेवत्या ऐंद्रा-सूराः । सर्वदेवत्या इति सर्व-देवत्याः । ऐन्द्रासूराश्श्येतलोमाः । ऐन्द्रासूरा इत्यैन्द्रा-सूराः । श्येतलोमास्तूपराः । श्येतलोमा इति श्येत-लोमाः । तूपरा इति तूपराः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -21, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

सोमाय स्वराज्ञे । स्वराज्ञेऽनोवाहौ । स्वराज्ञ इति स्व-राज्ञे । अनोऽवाहावनड्वाहौ । अनोवाहावित्यनः-वाहौ । अनड्वाहाविन्द्राग्निभ्याम् । इंद्राग्निभ्यामोजोदाभ्याम् । इंद्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । ओजोदाभ्या-मुष्टारौ । ओजोदाभ्यामित्योजः-दाभ्यम् । उष्टाराविन्द्राग्निभ्याम् । इंद्राग्निभ्याम् बलदाभ्याम् । इंद्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । बलदाभ्यांऽसीरवाहौ । बलदाभ्यामिति बल-दाभ्याम् । सीरवाहाववी । सीरवाहाविति सीर-वाहौ । अवीद्वे । अवी

इत्यवौं । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इतिं धेनू । भौमी दिग्भ्यः । भौमी इतिं भौमी । दिग्भ्यो वडंबे । दिग्भ्य इतिं दिक्-भ्यः । वडंबे द्वे । वडंबे इति वडंबे । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इतिं धेनू । भौमी वैराजी । भौमी इतिं भौमी । वैराजी पुरुषी । वैराजी इतिं वैराजी । पुरुषी द्वे । पुरुषी इतिं पुरुषी । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इतिं धेनू । भौमी वायवौं । भौमी इतिं भौमी । वायवं आरोहणवाहौ । अरोहण वाहावंनड्वाहौं । आरोहणवाहावित्यारोहण-वाहौ । अनड्वाहौ वारुणी । वारुणी कृष्णे । वारुणी इतिं वारुणी । कृष्णे वशे । कृष्णे इतिं कृष्णे । वशे आराड्यौं । वशे इतिं वशे । अराड्यौ दिव्यौ । दिव्या वृषभौ । ऋषभौ परिमरौ । परिमराविति परि-मरौ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -22, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

एकादश प्रातः । पातर्गव्याः । गव्याः पशवः । पशव आ । आ लभ्यन्ते । लभ्यन्ते छगलः । छगलः कल्माषः । कल्माषः किकिदीविः । किकिदीविर्विदीगयः । विदीगयस्ते । ते ब्राष्ट्राः । ब्राष्ट्रास्सौरीः । सौरीर्नवं । नवश्वेताः । श्वेता वशाः । वशा अनू- बन्ध्याः । अनूबन्ध्या भवन्ति । अनूबन्ध्या इत्यनु-बन्ध्याः । भवन्त्याग्नेयः । आग्नेय ऐन्द्राग्नः । ऐन्द्राग्न आश्विनः । ऐन्द्राग्न इत्यैंद्र-अग्नः । आश्विनस्ते । ते विशालयूपे । विशालयूप आ । विशालयूप इतिं विशाल-यूपे । आ लभ्यन्ते । लभ्यन्त इतिं लभ्यन्ते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -6, अनुवाक -23, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेध-ब्राह्मणम्,

पिशङ्गास्त्रयः । त्रयो वासन्ताः । वासन्तास्सारङ्गाः । सारङ्गास्त्रयः । त्रयो ग्रैष्माः । ग्रैष्माः पृषन्तः । पृषन्तस्त्रयः । त्रयो वार्षिकाः । वार्षिकाः पृश्नयः । पृश्नयस्त्रयः । त्रयश्चारदाः । शारदाः पृश्निसक्थाः । पृश्निसक्थास्त्रयः । पृश्निसक्था इतिं

पृश्नि-सक्थाः । त्रयो हैमन्तिकाः । हैमन्तिका अवलिप्ताः । अवलिप्ता स्त्वयः । अवलिप्ता इत्यव-लिप्ताः । त्रयश्चैशिराः । चैशिरास्संवथ्सरायं । संवथ्सराय निवक्षसः । संवथ्सरायेति सं-वथ्सरायं । निवक्षस् इति नि- वक्षसः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

॥ इति पंचमकांडे षष्ठप्रश्नस्य क्रमपाठः समाप्तः ॥ क्रमपाठः यो वै । वा अयथादेवतं । अयथादेवतमग्निं । अयथादेवत-मित्ययथा-देवतम् । अग्निं चिनुते । चिनुत आ । आ देवताभ्यः । देवताभ्यो वृश्चते । वृश्चते पापीयान् । पापीयान्भवति । भवति यः । यो यथा देवतं । यथादेवतं न । यथादेवतमिति यथा-देवतम् । न देवताभ्यः । देवताभ्य आ । आ वृश्चते । वृश्चते वसीयान् । वसीयान्भवति । भवत्या-ग्नेय्या । आग्नेय्या गायत्रिया । गायत्रिया प्रथमां । प्रथमां चितिं । चितिमभि । अभिमृशेत् । मृशेत्त्रिष्टुभा । त्रिष्टुभा द्वितीया । द्वितीयां जगत्या । जगत्यां तृतीया । तृतीयामनुष्टुभा । अनुष्टुभा चतुर्थी । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । चतुर्थी पंक्त्या । पंक्त्या पंचमीं । पंचमीम् यथादेवतं । यथादेवतमेव । यथादेवतमिति यथा-देवतं । एवाग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते न । न देवताभ्यः । देवताभ्य आ । आ वृश्चते । वृश्चते वसीयान् । वसीयान्भवति । भवतीडायै । इडायै वै । वा एषा । एषा विभक्तिः । विभक्तिः पशवः । विभक्तिरिति वि-भक्तिः । पशव इडा । इडा पशुभिः । पशुभि-रेनम् । पशुभिरिति पशु-भिः । एनम् चिनुते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। चिनुते यः । यो वै । वै प्रजापतये । प्रजापतये प्रतिप्रोच्य । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । प्रति प्रोच्याग्निं । प्रतिपोच्येति प्रति-प्रोच्य । अग्निं चिनोति । चिनोति न । नार्ति । आर्तिमा । आर्छति । ऋच्छत्यश्वौ । अश्वावबितः । अभितस्तिष्ठेतां । तिष्ठेतां कृष्णः । कृष्ण उत्तरतः । उत्तरतः श्वेतः । उत्तरत इत्युत्-तरतः । श्वेतो दक्षिणः । दक्षिण स्तौ

। ता वालभ्यं । आलभ्येष्टंकाः । आलभ्येत्याँ-लभ्यं । इष्टंका उपं । उपं दध्यात् । दध्यादेतत् । एतद्वै । वै प्रजापंतेः । प्रजापंतेरूपम् । प्रजापंतेरितिं प्रजा-पतेः । रूपं प्राजापत्यः । प्राजापत्योश्वंः । प्राजापत्य इतिं प्राजा-पत्यः । अश्वंस्साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादितिं स-अक्षात् । एव प्रजापंतये । प्रजापंतये प्रतिप्रोच्यं । प्रजापंतय इतिं प्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्याग्निं । प्रतिप्रोच्येतिं प्रति-प्रोच्यं । अग्निं चिंनोति । चिनोति न । नातिं । आर्तिमा । आर्छंति । ऋच्छत्येतत् । एतद्वै । वा अह्नंः । अह्नो रूपं । रूपं यत् । यच्छ्वेतः । श्वेतोऽश्वंः । अश्वो रात्रियै । रात्रियै कृष्णः । कृष्ण एतत् । एतदह्नंः । अह्नो रूपं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -1, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। रूपं यत् । यदिष्टंकाः । इष्टंका रात्रियै । रात्रियै पुरीषम् । पुरीष-मिष्टंकाः । इष्टंका उपधास्यन् । उपधास्यन्त्श्वेतम् । उपधास्यन्नित्युंप-धास्यन् । श्वेतमश्वँम् । अश्वंमभि । अभिमृंशेत् । मृशेत्पुरीषम् । पुरीषमुपधास्यन् । उपधास्यन्कृष्णं । उपधास्यन्नित्युंप-धास्यन् । कृष्णमहोरात्राभ्याँ । अहो-रात्राभ्यांमेव । अहोरात्राभ्यामित्यंहः-रात्राभ्याँ । एवैनँ । एनं चिनुते । चिनुते हिरण्यपात्रं । हिरण्यपात्रं मधोंः । हिरण्यपात्रमितिं हिरण्य-पात्रम् । मधोंः पूर्णं । पूर्णं दंधाति । दधाति मधव्यंः । मधव्योंऽसानि । असानीतिं । इतिं सौर्या । सौर्या चित्रवंत्या । चित्रवत्याऽवं । चित्रवत्येतिं चित्र-वत्या । अवैंक्षते । ईक्षते चित्रम् । चित्रमेव । एव भंवति । भवति मध्यन्दिंने । मध्यन्दिनेऽश्वँ । अश्वमवं । अवं घ्रापयति । घ्रापयत्यसौ । असौ वै । वा आंदित्यः । आदित्य इंद्रंः । इंद्र एषः । एष प्रजापंतिः । प्रजापंतिः प्राजापत्यः । प्रजापंतिरितिं प्रजा-पतिः । प्राजापत्योऽश्वंः । प्राजापत्य इतिं प्राजा-पत्यः । अश्वस्तम् । तमेव । एव साक्षात् । साक्षादृंध्नोति । साक्षादितिं स-अक्षात् । ऋध्नोतीत्यृंध्नोति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

ब्रामग्ने । अग्ने वृषभम् । वृषभं चेकितानम् । चेकितानं पुनः । पुन र्युवानं । युवानं जनयन्न् । जनयन्नुपागाँम् । उपागामित्युप-आगाँम् ॥ अस्थूरिणः । नो गार्हपत्यानि । गार्हपत्यानि संतु । गार्हपत्यानीति गार्ह पत्यानि । संतु तिग्मेनं । तिग्मेनं नः । नो बह्मणा । ब्रह्मणा सं । सꣳ शिशाधि । शिशाधीतिं शिशाधि ॥ पशवो वै । वा एते । एते यत् । यदिष्टकाः । इष्टका-श्चित्याँचित्याम् । चित्याँचित्यामृषभम् । चित्याँचित्यामिति चित्याँ-चित्याम् । ऋषभमुपं । उपं दधाति । दधाति मिथुनम् । मिथुनमेव । एवास्यं । अस्य तत् । तद्यज्ञे । यज्ञे करोति । करोति प्रजनंनाय । प्रजनंनाय तस्माँत् । प्रजनंनायेतिं प्र-जनंनाय । तस्माँद्यूथेयूंथे । यूथेयूंथ ऋषभः । यूथेयूंथ इतिं यूथे-यूथे । ऋषभ इत्यृषभः ॥ संवथ्सरस्यं प्रतिमां । संवथ्सरस्येतिं सं-वथ्सरस्यं । प्रतिमां याम् । प्रतिमामितिं प्रति-माम् । यां ब्राँ । ब्रा रात्रि । रात्र्युपासंते । उपासंत इत्युंप-आसंते ॥ प्रजाꣳ सुवीराँ । प्रजामितिं प्र-जाम् । सुवीराँ कृत्वा । सुवीरामितिं सु-वीराँम् । कृत्वा विश्वँ । विश्वमायुः । आयुर्वि । व्यश्नवत् । अश्नवदित्यश्नवत् ॥ प्राजापत्यामेताम् । प्राजापत्यामितिं प्राजा-पत्याम् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एतामुपं । उपं दधाति । दधाती यं । इयं वाव । वावैषा । एषैकाँष्टका । एकाष्टका यत् । एकाष्टकेत्येंक-अष्टका । यदेव । एवैकाँष्टकायाँ । एकाष्टकायामन्नँ । एकाष्टकायामित्येंक-अष्टकायाँम् । अन्नं क्रियतैं । क्रियते तत् । त देव । एवैतयाँ । एतयाऽवं । अवं रुन्धे । रुन्ध एषा । एषा वै । वै प्रजापंतेः । प्रजापंतेः कामधुघाँ । प्रजापंतेरितिं प्रजा-पतेः । कामधुघा तयाँ । कामधुघेतिं काम-धुघाँ । तयैव । एव यजंमानः । यजंमानोऽमुष्मिन्नं् । अमुष्मिंन्नोके । लोकेँऽग्निं । अग्निं दुंहे । दुहे येनं । येनं देवाः । देवा ज्योतिंषा । ज्योतिंषोर्ध्वाः । ऊर्ध्वा उदायन्नं् । उदायन्, येनं । उदायन्नित्युंत्-आयन्नं् । येनांदित्याः । आदित्या वसंवः । वसंवो येनं । येनं रुद्राः । रुद्रा इतिं रुद्राः ॥ येनांगिंरसः ।

अंगिरसो महिमानँ । महिमानंमानशुः । आनशु- स्तेनं । तेनैतु । एतु यजमानः । यजमानस्स्वस्ति । स्वस्तीति स्वस्ति ॥ सुवर्गाय वै । सुवर्गायेति सुवः-गायं । वा एषः । एष लोकायं । लोकायं चीयते ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। चीयते यत् । यदग्निः । अग्निर्येनं । येनं देवाः । देवा ज्योतिषा । ज्योतिषोर्ध्वाः । ऊर्ध्वा उदायन्न् । उदायन्निति । उदाय-न्नित्युत्-आयन्न् । इत्युख्यँ । उख्यꣳ सं । समिन्धे । इन्ध इष्टकाः । इष्टका एव । एवैताः । एता उपं । उपं धत्ते । धत्ते वानस्पत्याः । वानस्पत्यास्सुवर्गस्यं । सुवर्गस्यं लोकस्यं । सुवर्गस्येति सुवः-गस्यं । लोकस्य समष्टै । समष्टै शतायुधाय । समष्ठा इति सं-अष्टै । शतायुधाय शतवीर्याय । शतायुधायेति शत-आयुधाय । शतवीर्याय शतोतये । शतवीर्यायेति शत-वीर्याय । शतोतयेऽभमातिषाहै । शतोतय इति शत-ऊतये । अभिमातिषाह इत्यभिमाति-साहै ॥ शतं यः । यो नः । नश्शरदः । शरदो अजीतान् । अजीतानिन्द्रः । इन्द्रो नेषत् । नेषदति । अति दुरितानि । दुरितानि विश्वा । दुरितानीति दुः-इतानि । विश्वेति विश्वा ॥ ये चत्वारः । चत्वारः पथयः । पथयो देवयानाः । देवयानां अन्तरा । देवयाना इति देव-यानाः । अन्तरा द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी वियन्ति । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । वियन्तीति वि-यन्ति ॥ तेषां यः । यो अज्यानिम् । अज्यानिमजीतिम् । अजीतिमावहात् । आवहात्तस्मै । आवहादित्या-वहात् । तस्मै नः । नो देवाः । देवाः परि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। परिदत्त । दत्तेह । इह सर्वै । सर्व इति सर्वै ॥ ग्रीष्मो हेमन्तः । हेमन्त उत । उत नः । नो वसन्तः । वसन्तश्शरत् । शरद्वर्षाः । वर्षास्सुवितं । सुवितं नः । नो अस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ तेषामृतूनां । ऋतूनाꣳ शतशारदानां

। शतशा॑रदानां निवा॒ते । शतशा॑रदानामिति॑ शत-शा॒रदानाम् । नि॒वा॒त एषा॑म् । नि॒वा॒त इति॑ नि-वा॒ते । एषा॒मभ॑ये ।
अभ॑ये स्याम । स्या॒मेति॑ स्याम ॥ इ॒दु॒व॒थ्स॒राय॑ परिवथ्स॒राय॑ । इ॒दु॒व॒थ्स॒रायेती॑दु-व॒थ्स॒राय॑ । प॒रि॒व॒थ्स॒राय॑ संवथ्स॒राय॑ ।
प॒रि॒व॒थ्स॒रायेति॑ परि-व॒थ्स॒राय॑ । सं॒व॒थ्स॒राय॑ कृणुत । सं॒व॒थ्स॒रायेति॑ सं-व॒थ्स॒राय॑ । कृ॒णु॒ता॒ बृ॒हत् । बृ॒हन्नम॑ः । नम॒ इति॒
नम॑ः ॥ तेषा॑ वयं । व॒यꣳ सु॑म॒तौ । सु॒म॒तौ य॒ज्ञिया॑नां । सु॒म॒ताविति॑ सु-म॒तौ । य॒ज्ञिया॑नाञ्योक् । ज्योगजी॑ताः ।
अजी॑ता॒ अह॑ताः । अह॑तास्स्याम । स्या॒मेति॑ स्याम ॥ भ॒द्रान्न॑ः । न॒श्श्रेय॑ः । श्रेय॒स्सं । सम॑नैष्ट । अ॒नै॒ष्ट॒ देवा॒ः ।
दे॒वास्त्र॒यी॑ । त्र॒या॑ऽव॒सेन॑ । अ॒व॒सेन॒ सं । सम॑शीमहि । अ॒शी॒म॒हि॒ त्रा । त्रेति॑ त्रा ॥ स न॑ः । नो॒ म॒योभू॒ः । म॒योभू॒रिति॑ मयः-भू॒ः । पि॒तो॒ । म॒योभू॒रिति॑ मयः-भू॒ः । पि॒तो॒ आ । पि॒तो॒ इति॑ पितो ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -2, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आ वि॑शस्त्र । वि॒श॒स्त्र॒ शं । शं तो॒काय॑ । तो॒काय॑ त॒नुवै॑ । त॒नुवै॑ स्यो॒नः । स्यो॒न इति॑ स्यो॒नः ॥ अज्या॑नीरे॒ताः ।
ए॒ता उप॑ । उप॑ दधाति । द॒धा॒त्ये॒ताः । ए॒ता वै । वै दे॒वता॑ः । दे॒वता॒ अप॑राजिताः । अप॑राजितास्ताः । अप॑राजिता॒
इत्यप॑रा-जि॒ताः । ता ए॒व । ए॒व प्र । प्र वि॑शति । वि॒श॒ति॒ न । नैव । ए॒व जी॑यते । जी॒य॒ते ब्र॒ह्म॒वादि॑नः । ब्र॒ह्म॒वादि॑नो॑
वदन्ति । ब्र॒ह्म॒वादि॒न॒ इति॑ ब्रह्म-वादि॑नः । व॒द॒न्ति॒ यत् । यद॑र्धमा॒साः । अ॒र्ध॒मा॒सा मासा॑ः । अ॒र्ध॒मा॒सा इत्य॑र्ध-मा॒साः ।
मासा॑ ऋ॒तव॑ः । ऋ॒तव॑स्संवथ्स॒रः । सं॒व॒थ्स॒र ओष॑धीः । सं॒व॒थ्स॒र इति॑ सं-व॒थ्स॒रः । ओष॑धीः पच॑ती । पच॒न्त्यथ॑ । अथ॒
कस्मा॑त् । कस्मा॑दन्या॒भ्य॑ः । अ॒न्या॒भ्यो॑ दे॒वता॑भ्यः । दे॒वता॑भ्य आग्रय॒णं । आ॒ग्र॒य॒णं निः । निरु॑प्यते । उ॒प्य॒त॒ इति॑ ।
इत्ये॒ताः । ए॒ता हि । हि तत् । तद्दे॒वता॑ः । दे॒वता॑ उ॒दज॑यन् । उ॒दज॑यन् यत् । उ॒दज॑य॒न्नित्यु॒त्-अज॑यन् । यदृ॒तुभ्य॑ः ।
ऋ॒तुभ्यो॑ नि॒र्वप॑ेत् । ऋ॒तुभ्य॒ इत्यृ॒तु-भ्य॒ः । नि॒र्वप॑ेद्दे॒वता॑भ्यः । नि॒र्वपे॒दिति॒ निः-वप॑ेत् । दे॒वता॑भ्यस्स॒मद॑ं । स॒मद॑ं दध्यात् ।
स॒मद॒मिति॑ स-मद॑ं । द॒ध्या॒दा॒ग्र॒य॒णं । आ॒ग्र॒य॒णं नि॒रुप्य॑ं । नि॒रुप्ये॒ताः । नि॒रुप्ये॒ति॒ निः-उप्य॑ं । ए॒ता आहु॑तीः ।
आहु॑तीर्जुहोति । आहु॑ती॒रित्या-हु॒तीः॒ । जु॒हो॒त्य॒र्ध॒मा॒सान् । अ॒र्ध॒मा॒सानेव । अ॒र्ध॒मा॒सानित्य॑र्ध-मा॒सान् । ए॒वमासान्॑ ।

मासानृतून् । ऋतून्थ्संवथ्सरं । संवथ्सरं प्रीणाति । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरम् । प्रीणाति न । न देवताभ्यः । देवताभ्यस्समदँ । समदं दधाति । समदमिति स-मदँ । दधाति भद्रात् । भद्रान्नः । नः श्रेयः । श्रेयस्सं । समनेष्ट । अनेष्ट देवाः । देवा इति । इत्याह । आह हुताद्याय । हुताद्याय यजमानस्य । हुताद्यायेति हुत-अद्याय । यजमनस्यापरा-भावाय । अपराभावायेत्यपरा-भावाय () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

इंद्रस्य वज्रः । वज्रोऽसि । असि वार्त्रघ्नः । वार्त्रघ्नस्तनूपाः । वार्त्रघ्न इति वार्त्र-घ्नः । तनूपानः । तनूपा इति तनू-पाः । नः प्रतिस्पशः । प्रतिस्पश इति प्रति-स्पशः ॥ यो नः । नः पुरस्ताँत् । पुरस्ताँद्दक्षिणतः । दक्षिणतः पश्चात् । पश्चादुत्त-रतः । उत्तरतोऽघायुः । उत्तरत इत्युत्-तरतः । अघायुरभिदासति । अघायुरित्यघ-युः । अभिदासत्येतं । अभिदासतीत्यभि-दासति । एतꣳ सः । सोस्मानम् । अस्मानमृच्छतु । ऋच्छत्वित्यृच्छतु ॥ देवासुराः संयत्ताः । देवासुरा इति देव-असुराः । संयता आसन्न् । संयत्ता इति सं-यत्ताः । आसन्ते । तेऽसुरा । असुरा दिग्भ्यः । धिग्य आ । दिग्भ्य इति दिक्-भ्यः । आऽबाधन्त । अबाधन्त तान् । तान्देवाः । देवा इष्टा । इष्टा च । च वज्रेण । वज्रेण च । चापं । अपानुदन्त । अनुदन्त यत् । यद्वज्रिणी । वज्रिणीरुपदधाति । उपदधातीष्वा । उपदधातीत्युप-दधाति । इष्वा च । चै व । एव तत् । तद्वज्रेण । वज्रेण च । च यजमानः । यजमानो भ्रातृव्यान् । भ्रात्यव्यानपं । अपं नुदते । नुदते दिक्षु । दिक्षूपं । उपं दधाति ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। दधाति देवपुराः । देवपुरा एव । देवपुरा इति देवा-पुराः । एवैताः । एतास्तनूपानीः । तनूपानीः परि । तनूपानीरिति तनू-पानीः । पर्यूहते । ऊहतेऽग्नाविष्णू । अग्नाविष्णू सजोषसा । अग्नाविष्णू इत्यग्नौ-विष्णू । सजोषसेमाः । सजोषसेति स-जोषसा । इमा वर्धन्तु । वर्धन्तु वाम् । वां गिरः । गिर इति गिरः ॥ द्युम्नैर्वाजेभिः । वाजेभिरा । आ गतम् । गतमिति गतम् ॥ ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिनो इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति यत् । यन्न । न देवतायै । देवतायै जुह्वति । जुह्वत्यथ । अथ किंदेवत्यौ । किंदेवत्या वसोः । किंदेवत्येति किं-देवत्यौ । वसोर्धारौ । धारेति । इत्यग्निः । अग्निर्वसुः । वसु-स्तस्य । तस्यैषा । एषा धारौ । धारा विष्णुः । विष्णुर्वसुः । वसुस्तस्य । तस्मैषा । एषा धारौ । धारौऽऽग्नावैष्णव्या । आग्नावैष्णव्यर्चा । आग्नावैष्णव्येत्यौग्ना-वैष्णव्या । ऋचा वसोः । वसोर्धारौ । धारौ जुहोति । जुहोति भागधेयेन । भागधेयेनैव । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एवैनौ । एनौ सं । समर्धयति । अर्धयत्यथौ । अथो एताम् । अथो इत्यथौ । एतामेव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एवाहुतिं । आहुतिमायतनवतीं । आहुतिमित्या-हुतिम् । आयतनवतीं करोति । आयतनवतीमित्यायतन-वतीम् । करोति यत्कामः । यत्काम एनां । यत्काम इति यत्-कामः । एनां जुहोति । जुहोति तत् । त देव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे रुद्रः । रुद्रो वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्यैते । एते तनुवौ । एते इत्येते । तनुवौ घोरा । घोराऽन्या । अन्याशिवा । शिवाऽन्या । अन्यायत् । यच्छतरुद्रीयं । शतरुद्रीयं जुहोति । शतरुद्रीयमिति शत-रुद्रीयं । जुहोति या । यै व । एवास्य । अस्य घोरा । घोर तनूः । तनूस्तां । तां तेन । तेन शमयति । शमयति यत् । यद्वसोः । वसोर्धारौ । धारौ जुहोति । जुहोति या । यैव । एवास्य । अस्य शिवा । शिवा तनूः । तनूस्तां । तां तेन । तेन प्रीणाति । प्रीणाति यः । यो वै । वै वसोः । वसोर्धारायै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -3, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। धारायै प्रतिष्ठां । प्रतिष्ठां वेद । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति यत् । यदाज्यँ । आज्यमुच्छिष्येत । उच्छिष्येत तस्मिन्न् । उच्छिष्येतेत्युत्-शिष्येत । तस्मिन्ब्रह्मौदनं । ब्रह्मौदनं पचेत् । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म-ओदनम् । पचेत्तं । तम् ब्राह्मणाः । ब्राह्मणाश्चत्वारः । चत्वारः प्र । प्राश्नीयुः । अश्नीयुरेषः । एष वै । वा अग्निः । अग्निर्वैश्वानरः । वैश्वानरो यत् । यद्ब्राह्मणः । ब्राह्मण एषा । एषा खलु । खलु वै । वा अग्नेः । अग्नेः प्रिया । प्रियातनूः । तनूर्यत् । यद्वैश्वानरः । वैश्वानरः प्रियायाँ । प्रियायामेव । एवैनाँ । एनां तनुवाँ । तनुवां प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयति चतस्रः । चतस्रो धेनूः । धेनूर्दद्यात् । दध्यात्ताभिः । ताभिरेव । एव यजमानः । यजमानोऽमुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोकेऽग्निं । अग्निं दुहे । दुह इति दुहे () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

चित्तिं जहोमि । जुहोमि मनसा । मनसा घृतेन । घृतेनेति । इत्याह । आहादाभ्या । अदाभ्या वै । वै नाम । नामैषा । एषाऽऽहुतिः । आहुतिर्वैश्व-कर्मणी । आहुतिरित्या-हुतिः । वैश्वकर्मणी न । वैश्वकर्मणीति वैश्व-कर्मणी । नैनँ । एनं चिक्यानं । चिक्यानं भ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो दभ्नोति । दभ्नोत्यथौ । अथो देवताः । अथो इत्यथौ । देवता एव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्नैँ । अग्ने तम् । तमद्य । अद्येति । इति पङ्क्त्या । पङ्क्त्या जुहोति । जुहोति पङ्क्त्या । पङ्क्त्याऽऽहुत्या । आहुत्या यज्ञमुखं । आहुत्येत्या-हुत्या । यज्ञमुखमा । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखं । आरभते । रभते सप्त । सप्त तैँ । ते अग्ने । अग्ने समिधः । समिधस्सप्त । समिध इति सं-इधः । सप्त जिह्वाः । जिह्वा इति । इत्याह । आह होत्राः । होत्रा एव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धेऽग्निः । अग्निर्देवेभ्यः । देवेभ्योप । अपाक्रामत् । अक्रामद्भागधेयँ । भागधेयमिच्छमानः । भागधेयमिति भाग-धेयँ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। इ॒च्छमा॑नस्तस्मै॑ । तस्मा॑ एतत् । एत॒द्भा॑गधेयं॑ । भा॒ग॒धेय॒ प्र । भा॒ग॒देय॒मिति॑ भाग-धेय॑ । प्राय॑च्छन्न् । अ॒य॒च्छ॒न्नेत॑त् । एत॒द्वै । वा अ॒ग्ने । अ॒ग्नेर॑ग्निहो॒त्रं । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमे॒तर्हि॑ । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमित्य॑ग्नि-हो॒त्रं । ए॒तर्हि॒ खलु॑ । खलु॒ वै । वा ए॒षः । ए॒ष जा॒तः । जा॒तो यर्हि॑ । यर्हि॒ सर्वः॑ । सर्व॑श्चितः । चि॒तो जा॒तायं॑ । जा॒तायै॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मा॒ अन्न॑म् । अन्न॒ मपि॑ । अपि॑ दधाति । द॒धा॒ति॒ सः । स ए॑नं । ए॒नं॒ प्रीतः॑ । प्रीतः॑ प्री॑णाति । प्री॒णा॒ति॒ वसी॑यान् । वसी॑यान्भवति । भ॒व॒ति॒ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॑नः । ब्र॒ह्म॒वादि॑नो॑ वदन्ति । ब्र॒ह्म॒वादि॒न इति॑ ब्रह्म-वादिनः॑ । व॒द॒न्ति॒ यत् । यदे॒षः । ए॒ष गार्ह॑पत्यः । गार्ह॑पत्यश्चीयते॑ । गार्ह॑पत्य॒ इति॒ गार्ह॑-पत्यः । चीयतेऽथ॑ । अथ॒ क्व॑ । क्वा॑स्य । अ॒स्या॒ह॒व॒नीयः॑ । आ॒ह॒व॒नीय॒ इति॑ । आ॒ह॒व॒नीय॒ इत्या॑-ह॒व॒नीयः॑ । इ॒त्य॒सौ । अ॒सावा॑दि॒त्यः । आ॒दि॒त्य इति॑ । इति॑ ब्रूयात् । ब्रू॒या॒देत॒स्मिन्न्॑ । ए॒त॒स्मि॒न्, हि । हि सर्वा॑भ्यः । सर्वा॑भ्यो दे॒वता॑भ्यः । दे॒वता॑भ्यो जुह्व॑ति । जु॒ह्व॑ति॒ यः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। य ए॒वम् । ए॒वं वि॒द्वान् । वि॒द्वन॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॑नुते । चि॒नु॒ते सा॒क्षात् । सा॒क्षादे॒व । सा॒क्षादिति॑ स-अ॒क्षात् । ए॒व दे॒वता॑ः । दे॒वता॑ ऋध्नोति । ऋ॒ध्नो॒त्यग्नै॑ । अग्ने॑ यशस्विन्न् । य॒श॒स्वि॒न् यश॑सा । यश॑से॒मं । इ॒ममर्पय । अ॒र्प॒यें॒द्रा॑वतीं । इ॒न्द्रा॑वतीमपचि॒तीं । इ॒न्द्रा॑वती॒मिती॑न्द्र-व॒तीम्॒ । अप॑चिती॒मिह॒ । अप॑चिती॒मित्यप॑-चि॒तीम्॒ । इ॒हा । आ व॑ह । व॒हेति॑ वह ॥ अ॒यं मू॒र्धा । मू॒र्धा प॑रमे॒ष्ठि । प॒र॒मे॒ष्ठी सु॒वर्चा॑ः । सु॒वर्चा॑स्समा॒नाना॑ । सु॒वर्चा॒ इति॑ सु-वर्चा॑ः । स॒मा॒नाना॑मुत्तमश्लो॑कः । उ॒त्त॒मश्लो॑को अस्तु । उ॒त्त॒मश्लो॑क इत्यु॑त्तम-श्लो॑कः । अ॒स्त्वि॒त्य॑स्तु ॥ भ॒द्रम् पश्य॑तः । पश्य॑त॒ उप॑ । उप॑ सेदुः । से॒दु॒रग्नै॑ । अग्ने॒ तप॑ः । तपो॑ दी॒क्षाम् । दी॒क्षामृष॑यः । ऋष॑यस्सुव॒र्विद॑ः । सु॒व॒र्विद॒ इति॑ सुवः-विद॑ः ॥ तत॑ः, क्ष॒त्रम् । क्ष॒त्रं बल॑म् ।

बलमोजः । ओजश्च । च जातं । जातं तत् । तदस्मै । अस्मै देवाः । देवा अभि । अभि सं । सन्नमन्तु । नमन्त्विति नमन्तु ॥ धाता विधाता । विधाता परमा । विधातेति वि-धाता । परमोत ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -4, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। उत संदृक् । संदृक्प्रजापतिः । संदृगिति सं-दृक् । प्रजापतिः परमेष्ठी । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । परमेष्ठी विराजौ । विराजेति वि-राजौ ॥ स्तोमाश्छन्दांꣳसि । छन्दांꣳसि निविदः । निविदो मे । निविद इति नि-विदः । म आहुः । आहुरेतस्मै । एतस्मै राष्ट्रं । राष्टमभि । अभि सं । न्नमाम । नमामेति नमाम ॥ अभ्यावर्तध्वमुप । अभ्यावर्तध्वमित्यभि-आवर्तध्वम् । उप मा । एत । इत साकम् । साकमयं । अयꣳ शास्ता । शास्ताऽधिपतिः । अधिपतिर्वः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । वो अस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ अस्य विज्ञानँ । विज्ञानमनु । विज्ञानमिति वि-ज्ञानँ । अनु सं । सꣳ रभध्वम् । रभध्वमिमं । इमं पश्चात् । पश्चादनु । अनु जीवाथ । जीवाथ सर्वे । सर्व इति सर्वे ॥ राष्ट्रभृत एताः । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । एता उप । उप दधाति । दध्यात्येषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेश्चितिः । चितीं राष्ट्रभृत् । राष्टभृत्तयाँ । राष्ट्रभृदिति राष्ट्र-भृत् । तयैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्राष्ट्रं । राष्ट्रं दधाति । दधाति राष्ट्रं । राष्ट्रमेव । एव भवति । भवति न । नास्मात् । अस्माद्राष्ट्रं । राष्ट्रं भ्रꣳशते । भ्रꣳशत इति भ्रꣳशते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यथा वै । वै पुत्रः । पुत्रो जातः । जातो म्रियते । म्रियत एवं । एवं वै । वा एषः । एष म्रियते । म्रियते यस्य । यस्याग्निः । अग्निरुख्यः । उख्य उद्वार्यति । उद्वार्यति यत् । उद्वार्यतीत्युत्-वार्यति । यन्निर्मन्थ्यँ । निर्मन्थ्यं कुर्यात् । निर्मन्थ्यमिति नि-मन्थ्यँ । कुर्याद्वि । विच्छिन्द्यात् । छिन्द्याद्भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यमस्मै । अस्मै जनयेत् । जनयेथ्सः । स

एव । एव पुनः । पुनः परीध्यः । परीध्यस्स्वात् । परीध्य इति परि-इध्यः । स्वादेव । एवैन । एनं योनेः ।

योनैर्जनयति । जनयति न । नास्मै । अस्मै भ्रातृव्यं । भ्रातृव्यं जनयति । जनयति तमः । तमो वै । वा एतं । एतं

गृह्णाति । गृह्णाति यस्य । यस्याग्निः । अग्निरुख्यः । उख्यं उद्वायति । उद्वायति मृत्युः । उद्वायतीत्युत्-वायति ।

मृत्युस्तमः । तमः कृष्णं । कृष्णं वासः । वासः कृष्णा । कृष्णा धेनुः । धेनुर्दक्षिणा । दक्षिणा तमसा । तमसैव ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। एव तमः । तमो मृत्युम् । मृत्युमप । अप हते । हते हिरण्यम् । हिरण्यं दधाति । दधाति ज्योतिः । ज्योति वै ।

वै हिरण्यं । हिरण्यं ज्योतिषा । ज्योतिषैव । एव तमः । तमोप । अप हते । हतेऽथौ । अथो तेजः । अथो इत्यथौ

। तेजो वै । वै हिरण्यं । हिरण्यं तेजः । तेज एव । एवात्मन् । आत्मन्धत्ते । धत्ते सुवः । सुवर्न । न घर्मः । घर्मः

स्वाहा । स्वाहा सुवः । सुवर्न । नार्कः । अर्कस्स्वाहा । स्वाहा सुवः । सुवर्न । न शुक्रः । शुक्रस्स्वाहा । स्वाहा सुवः

। सुवर्न । न ज्योतिः । ज्योतिस्स्वाहा । स्वाहा सुवः । सुवर्न । न सूर्यः । सूर्यस्स्वाहा । स्वाहाऽर्कः । अर्को वै । वा

एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निरसौ । असा वादित्यः । आदित्योऽश्वमेधः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अश्वमेधो यत् । अश्वमेध इत्यश्व-मेधः । यदेताः । एता आहुतीः । आहुतीर्जुहोति । आहुतीरित्या-हुतीः ।

जुहोत्सर्कार्श्वमेधयोः । अर्कार्श्वमेधयोरेव । अर्कार्श्वमेधयोरित्यर्क-अश्वमेधयोः । एव ज्योतीꣳषि । ज्योतीꣳषि सं ।

दधाति । दधात्येषः । एष ह । ह तु । वै । वा अर्कार्श्वमेधी । अर्कार्श्वमेधी यस्य । अर्कार्श्वमेधीत्यर्क-अश्वमेधी ।

यस्यैतत् । एतदग्नौ । अग्नौ क्रियते । क्रियत आपः । आपो वै । वा इदं । इदमग्रे । अग्रे सलिलं । सलिलमासीत्

। आसीथ्सः । स एताम् । एतां प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रथमां । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रथमां चितिँ । चितिमपश्यत् । अपश्यत्तां । तामुप । उपाधत्त । अधत्त तत् । तदियं । इयमभवत् । अभवत्तं । तम् विश्वकर्मा । विश्वकर्माऽ- ब्रवीत् । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । अब्रवीदुप । उप ब्रा । ब्रा । आयानि । अयानीति । इति न । नेह । इह लोकः । लोकौऽस्ति । अस्तीति । इत्यब्रवीत् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अब्रवीथ्सः । स एतां । एतां द्वितीयाम्ँ । द्वितीयां चितिँ । चितिमपश्यत् । अपश्यत्तां । तामुप । उपाधत्त । अधत्त तत् । तदन्तरिक्षं । अन्तरिक्षमभवत् । अभवथ्सः । स यज्ञः । यज्ञः प्रजापतिम् । प्रजापति- मब्रवीत् । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । अब्रवीदुप । उप ब्रा । ब्रा । आयानि । अयानीति । इति न । नेह । इह लोकः । लोकौऽस्ति । अस्तीति । इत्यब्रवीत् । अब्रवीथ्सः सविश्वकर्माणम् । विश्वकर्माणमब्रवीत् । विश्वकर्माणमिति विश्व-कर्माणम् । अब्रवीदुप । उप ब्रा । ब्रा । आयानि । अयानीति । इति केन । केन मा । मोपैष्यसि । उपैष्यसीति । उपैष्यसीत्युप-ऐष्यसि । इति दिश्याभिः । दिश्याभिरिति । इत्यब्रवीत् । अब्रवीत्तं । तं दिश्याभिः । दिश्याभिरुपैत् । उपैत्ताः । उपैदित्युप-ऐत् । ता उप । उपाधत्त । अधत्त ताः । ता दिशः । दिशोऽ- भवन् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अभवन्थ्सः । स परमेष्ठी । परमेष्ठी प्रजापतिं । प्रजापति-मब्रवीत् । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । अब्रवीदुप । उप ब्रा । ब्रा । आयानि । अयानीति । इति न । नेह । इह लोकः । लोकौऽस्ति । अस्तीति । इत्यब्रवीत् । अब्रवीथ्सः । सविश्वकर्माणं । विश्वकर्माणं च । विश्वकर्माणमिति विश्व-कर्माणम् । च यज्ञम् । यज्ञं च । चाब्रवीत् । अब्रवीदुप ।

उप॑वां । वा॒मा । आया॑नि । अ॒या॒नी॒ति॑ । इति॒ न । नेह । इ॒ह लो॒कः । लो॒कौ॑ऽस्ति । अ॒स्ती॒ति॑ । इत्य॑ब्रूतां । अ॒ब्रू॒ता॒ꣳ सः । स ए॒तां । ए॒तां तृ॒तीया॑म् । तृ॒तीया॒ चिति॑म् । चिति॑मपश्यत् । अ॒प॒श्य॒त्तां । तामुप॑ । उपा॑धत्त । अ॒ध॒त्त॒ तत् । तदसौ । अ॒सावा॑भवत् । अ॒भ॒व॒त्सः । स आ॑दि॒त्यः । आ॒दि॒त्यः प्र॒जाप॑तिं । प्र॒जाप॑तिमब्रवित् । प्र॒जाप॑तिमिति॑ प्र॒जा-प॒ति॒म् । अ॒ब्र॒वी॒दुप॑ । उप॑ ब्रा । ब्रा । आया॑नि ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अ॒या॒नी॒ति॑ । इति॒ न । नेह । इ॒ह लो॒कः । लो॒कौ॑ऽस्ति । अ॒स्ती॒ति॑ । इत्य॑ब्रवीत् । अ॒ब्र॒वी॒ध्सः । स॒वि॒श्व॒क॑र्माणं । वि॒श्व॒क॑र्माणं च । वि॒श्व॒क॑र्माण॒मिति॑ वि॒श्व-क॒र्मा॒ण॒म् । च॒ य॒ज्ञं । य॒ज्ञं च॑ । चा ब्र॑वीत् । अ॒ब्र॒वी॒दुप॑ । उप॑ वां । वा॒मा । आया॑नि । अ॒या॒नी॒ति॑ । इति॒ न । नेह । इ॒ह लो॒कः । लो॒कौ॑ऽस्ति । अ॒स्ती॒ति॑ । इत्य॑ब्रूतां । अ॒ब्रू॒ता॒ꣳसः । स प॑र॒मे॒ष्ठिन॑म् । प॒र॒मे॒ष्ठिन॑मब्रवीत् । अ॒ब्र॒वी॒दुप॑ । उप॑ ब्रा । ब्रा । आया॑नि । अ॒या॒नी॒ति॑ । इति॒ केन॑ । केन॑ मा । मो पैष्यसि । उ॒पैष्य॒सी॒ति॑ । उ॒पैष्य॒सी॒त्यु॑प-ऐष्यसि । इति॑ लो॒कं॒पृ॒णया॑ । लो॒कं॒ पृ॒णये॑ति॑ । लो॒कं॒पृ॒णये॑ति॑ लोकं-पृ॒णया॑ । इत्य॑ब्रवीत् । अ॒ब्र॒वी॒त्तं । तं लो॑कंपृ॒णया॑ । लो॒कं॒ पृ॒णयोपैत् । लो॒कं॒पृ॒णये॑ति॑ लोकं-पृ॒णया॑ । उ॒पैत्तस्मा॑त् । उ॒पैदित्यु॑प-ऐत् । तस्मा॒दया॑तयाम्नी । अया॑तयाम्नी लोकंपृ॒णा । अया॑तयाम्नीत्ययात-याम्नी । लो॒कं॒पृ॒णाऽया॑तयामा । लो॒कं॒पृ॒णेति॑ लोकं-पृ॒णा । अया॑तयामा॒हि । अया॑तया॒मेत्यया॑त-या॒मा॒ । ह्यसौ । अ॒सावा॑दि॒त्यः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -5, अनुवाक सूक्तम -7,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आ॒दि॒त्यस्तान् । तानृ॑षयः । ऋ॒षयो ब्रुवन्न् । अ॒ब्रु॒व॒न्नुप॑ । उप॑ वः । व॒ आ । आया॑म । आया॒मेति॑ । इति॒ केन॑ । केन॑ नः । नो पैष्यथ । उ॒पैष्य॑थेति॑ । उ॒पैष्य॑थेत्यु॑प-ऐष्यथ । इति॑ भूम्ना । भूम्ने॑ति॑ । इत्य॑ब्रुवन् । अ॒ब्रु॒व॒न्तान् ।

तान्द्वाभ्याँ । द्वाभ्यां चितौँभ्यां । चितौँभ्यामुपायन्न् । चितौँभ्यामिति चिति-भ्याम् । उपायन्थ्सः । उपायन्नित्युप-आयन्न् । स पंचचीतीकः । पंचचितीकस्सं । पंचचितीक इति पंच-चितीकः । समपद्यत । अपद्यत यः । य एवम् । एवं विद्वान् । विद्वानग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते भूयान् । भूयानेव । एव भवति । भवत्यभि । अभीमान् । इमाल्लोकान् । लोकाञ्जयति । जयति विदुः । विदुरेनं । एनं देवाः । देवा अथौँ । अथो एतासौँ । अथो इत्यथौँ । एतासामेव । एव देवतानां । देवतानाꣳ सायुज्यं । सायुज्यं गच्छति । गच्छतीति गच्छति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

वयो वै । वा अग्निः । अग्निर्यत् । यदग्निचित् । अग्निचित्पक्षिणः । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । पक्षिणौँऽश्नीयात् । अश्नीयात्तं । तमेव । एवाग्निं । अग्निमद्यात् । अद्यादातिँ । आर्तिमा । आच्छैँत् । ऋच्छेथ्संवथ्सरं । संवथ्सरं व्रतम् । संवत्सरमिति सं-वत्सरं । व्रतं चरेत् । चरेत्संवथ्सरं । संवथ्सरꣳ हि । संवथ्सरमिति सं-वथ्सरम् । हि व्रतं । व्रतं ना । नाति । अति पशुः । पशुर्वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निर्हिनस्ति । हिनस्ति खलु । खलु वै । वैतं । तं पशुः । पशुर्यः । य एनं । एनं पुरस्तात्ँ । पुरस्तात्प्रत्यंचँ । प्रत्यंच मुपचरति । उपचरति तस्मात्ँ । उपचरतीत्युप-चरति । तस्मात्पश्चात् । पश्चाक्प्राङ् । प्राङुपचर्यः । उपचर्य आत्मनः । उपचर्य इत्युप-चर्यः । आत्मनोऽहिꣳसाये । अहिꣳसाये तेजः । तेजोऽसि । असि तेजः । तेजो मे । मे यच्छ । यच्छ पृथिवीम् । पृथिवीं यंच्छ । यच्छ पृथिव्यै ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। पृथिव्यै माँ । मा पाहि । पाहि ज्योतिः । ज्योतिरसि । असि ज्योतिः । ज्योतिः- र्मे । मे यच्छ । यच्छान्तरिक्षं । अन्तरिक्षं यच्छ । यच्छान्तरिक्षात् । अन्तरिक्षान्मा । मा पाहि । पाहि सुवः । सुवरसि । असि सुवः । सुवर्मे । मे यच्छ । यच्छ दिवँ । दिवं यच्छ । यच्छ दिवः । दिवो माँ । मा पाहि । पाहीति । इत्याह । आहैताभिः । एताभिर्वै । वा इमे । इमे लोकाः । लोका विधृताः । विधृता यत् । विधृता इति वि-धृताः । यदेताः । एता उपदधाति । उपदधात्येषां । उपदधातीत्युप-दधाति । एषां लोकानाँ । लोकानां विधृत्यै । विधृत्यै स्वयमातृण्णाः । विधृत्या इति वि-धृत्यै । स्वयमातृण्णा उपधायं । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः । उपधायं हिरण्येष्टकाः । उपधायेत्युप-धायं । हिरण्येष्टका उप । हिरण्येष्टका इति हिरण्य-इष्टकाः । उप दधाति । दधातीमे । इमे वै । वै लोकाः । लोकास्स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णाज्योतिः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः । ज्योतिर्?हिरण्यं । हिरण्यं यत् । यथ्स्वयमातृण्णाः । स्वयमातृण्णा उपधायं । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः । उपधायं हिरण्येष्टकाः । उपधायेत्युप-धायं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। हिरण्येष्टका उपदधाति । हिरण्येष्टका इति हिरण्य-इष्टकाः । उपदधातीमान् । उपदधातीत्युप-दधाति । इमानेव । एवेताभिः । एताभिर्लोकान् । लोकाञ्ज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः कुरुते । कुरुतेऽथौ । अथो एताभिः । अथो इत्यथौ । एताभिरेव । एवास्मै । अस्मा इमे । इमे लोकाः । लोकाः प्र । प्र भाँन्ति । भान्ति याः । यास्तै । ते अग्ने । अग्ने सूर्यै । सूर्ये रुचः । रुचं उद्यतः । उद्यतो दिवँ । उद्यत इत्युत्-यतः । दिवमातन्वन्ति । आतन्वन्ति रश्मिभिः । आतन्वन्तीत्याँ-तन्वन्ति । रश्मिभिरिति रश्मि-भिः ॥ ताभिस्सर्वाभिः । सर्वाभी रुचे । रुचे जनाय । जनाय नः । नस्कृधि । कृधीति कृधि ॥ या वः । वो देवाः । देवास्सूर्यै । सूर्यो रुचः । रुचो गोषु । गोष्वश्वेषु । अश्वेषु याः । या रुचः ।

रुच इति रुचः । इंद्राग्नी ताभिः । इंद्राग्नी इतींद्र-अग्नी । ताभिस्सर्वाभिः । सर्वाभी रुचँ । रुचं नः । नो धत्त । धत्त बृहस्पते । बृहस्पत इति बृहस्पते । रुचं नः । नो धेहि । धेहि ब्राह्मणेषु ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ब्राह्मणेषु रुचँ । रुचꣳ राजसु । राजसु नः । राजस्विति राज-सु । नस्कृधि । कृधीति कृधि ॥ रुचं विश्येषु । विश्येषु शूद्रेषु । शूद्रेषु मयि । महि धेहि । धेहि रुचा । रुचा रुचँ । रुचमिति रुचँ ॥ द्वेधा वै । वा अग्निं । अग्निं चिक्यानस्य । चिक्यानस्य यशः । यश इंद्रियं । इंद्रियं गच्छति । गच्छत्यग्निं । अग्निं वाँ । वा चितम् । चितमीजानं । ईजानं वाँ । वा यत् । यदेताः । एता आहुतीः । आहुतीर्जुहोति । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोत्यात्मन् । आत्मनेव । एव यशः । यश इंद्रियं । इंद्रिय धत्ते । धत्त ईश्वरः । ईश्वरो वै । वा एषः । एष आर्तिँ । आर्तिमार्तोँ । आर्तोर्यः । आर्तोरित्या-अर्तोः । योँऽग्निं । अग्निं चिन्वन् । चिन्वन्नधिकामति । अधिक्रामति तत् । अधिक्रामतीत्यधि-क्रामति । तच्चाँ । चा यामि । यामि ब्रह्मणा । ब्रह्मणा वन्दमानः । वन्दमान इति । इति वारुण्या । वारुण्यर्चा । ऋचा जुहुयात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -5,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। जुहुयाच्छान्तिः । शान्तिरेव । एवैषा । एषाऽग्ने । अग्नेर्गुप्तिः । गुप्तिरात्मनः । आत्मनो हविष्कृतः । हविष्कृतो वै । हविष्कृत इति हविः-कृतः । वा एषः । एष यः । योँऽग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते यथाँ । यथा वै । वै हविः । हविस्स्कन्दति । स्कन्दत्येवं । एवं वै । वा एषः । एष स्कन्दति । स्कन्दति यः । योँऽग्निं । अग्निं चिच्चा । चिच्चा स्त्रियँ । स्त्रियमुपेति । उपेति मैत्रावरुण्या । उपेतीत्युप-एति । मैत्रा-वरुण्याऽऽमिक्षया । मैत्रावरुण्येति मैत्रा-वरुण्या । आमिक्षया यजेत । यजेत मैत्रावरुणताँ । मैत्रावरुणतामेव । मैत्रावरुणतामिति मैत्रा-वरुणताँ । एवोप । उपेति ।

एत्यात्मनः । आत्मनोऽस्कन्दाय । अस्कन्दाययः । यो वै । वा अग्निं । अग्निमृतुस्थां । ऋतुस्थां वेदं । ऋतुस्थामित्यृतु-स्थाम् । वेदर्तुर्ऋतुः । ऋतुर्ऋतुरस्मै । ऋतुर्ऋतुरित्यृतुः-ऋतुः । अस्मै कल्पमानः । कल्पमान एति । एति प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति संवथ्सरः । संवत्सरो वै । संवथ्सर इति सं-वथ्सरः । वा अग्निः । अग्निगृतुस्थाः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -6, अनुवाक सूक्तम -6,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। ऋतुस्थास्तस्य । ऋतुस्था इत्यृतु-स्थाः । तस्य वसन्तः । वसन्तः शिरः । शिरो ग्रीष्मः । ग्रीष्मो दक्षिणः । दक्षिणः पक्षः । पक्षो वर्?षाः । वर्?षाः पुच्छँ । पुच्छꣳशरत् । शरदुत्तरः । उत्तरः पक्षः । उत्तर इत्युत्-तरः । पक्षोहेमन्तः । हेमन्तो मध्यँ । मध्य पूर्वपक्षाः । पूर्वपक्षाश्चितयः । पूर्वपक्षा इति पूर्वा- पक्षाः । चितयोऽपरपक्षाः । अपरपक्षाः पुरीषम् । अपरपक्षा इत्यपर-पक्षाः । पुरीषमहोरात्राणि । अहोरात्राणीष्टकाः । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । इष्टका एषः । एष वै । वा अग्निः । अग्निर्ऋतुस्थाः । ऋतुस्था यः । ऋतुस्था इत्यृतु-स्थाः । य एवं । एवं वेदं । वेदर्तुर्ऋतुः । ऋतुर् ऋतुरस्मै । ऋतुर्ऋतुरित्यृतुः-ऋतुः । अस्मै कल्पमानः । कल्पमान एति । एति प्रति । प्रत्येव । एवतिष्ठति । तिष्ठति प्रजापतिः । प्रजापतिर्वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वा एतं । एतं ज्यैष्ठ्यकामः । ज्यैष्ठ्यकामो नि । ज्यैष्ठ्यकाम इति ज्यैष्ठ्य- कामः । न्यधत्त । अधत्त ततः । ततो वै । वै सः । स ज्यैष्ठ्यँ । ज्यैष्ठ्य- मगच्छत् । अगच्छदाः । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वानग्निं । अग्निं चिनुते । चिनुते ज्यैष्ठ्यँ । ज्यैष्ठ्यमेव । एव गच्छति । गच्छतीति गच्छति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यदाकूतात् । आकूताथ्समसुस्रोत् । आकूतादित्या-कूतात् । समसुस्रो-द्धृदः । समसुस्रोदिति सं-असुस्रोत् । हृदो वाँ । वा मनसः । मनसो वा । वा संभृतं । संभृतं चक्षुषः । संभृतमिति सं-भृतं । चक्षुषो वा । वेति वाः ॥ तमनु । अनु

प्र । प्रेहि॑ । इ॒हि॒ सु॒कृ॒तस्य॑ । सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒कं । सु॒कृ॒तस्येति॑ सु-कृ॒तस्य॑ । लो॒कं यत्र॑ । यत्रर्षयः॑ । ऋषय॑ प्रथम॒जाः । प॒थ॒म॒जा ये । प्र॒थ॒म॒जा इति॑ प्रथम-जाः । ये पु॑रा॒णाः । पु॒रा॒णा इति॑ पुरा॒णाः ॥ एत॑ꣳ सधस्थ । स॒ध॒स्थ॒ परि॑ । स॒ध॒स्थेति॑ सध-स्थ । परि॑ ते । ते॒ ददामि । ददामि॒ यम् । यमा॒वहा॑त् । आ॒व॒हा॑च्छेवधिं । आ॒व॒हादित्या॑-व॒हा॑त् । शे॒व॒धिं जा॒तवे॑दाः । शे॒व॒धीमिति॑ शेव-धिम् । जा॒तवे॑दा इति॑ जात-वेदाः ॥ अ॒न्वा॒ग॒ता य॒ज्ञप॑तिः । अ॒न्वा॒ग॒न्तेत्य॑नु-आ॒ग॒न्ता । य॒ज्ञप॑ति॒र्वः । य॒ज्ञप॑ति॒रिति॑ यज्ञ-पतिः । वो॒ अत्र॑ । अत्र॑ तं । तꣳ स्म॑ । स्म॒ जा॒नी॒त॒ । जा॒नी॒त॒ प॒र॒मे । प॒र॒मे व्यो॑मन् । व्यो॑म॒न्निति॒ वि-ओ॑मन् ॥ जा॒नी॒तादे॑नं । ए॒न॒ं प॒र॒मे । प॒र॒मे व्यो॑मन् । व्यो॑म॒न्देवा॑ः । व्यो॑म॒न्निति॒ वि-ओ॑मन् । देवा॑स्सधस्थाः । स॒ध॒स्था॒ विद । स॒ध॒स्था॒ इति॑ सध-स्थाः । विद॑रूपं । रू॒पम॑स्य । अ॒स्येत्य॑स्य ॥ यदा॒गच्छा॑त् । आ॒गच्छा॑त्पथि॒भिः॑ । आ॒गच्छा॒दित्या॑-गच्छा॑त् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। प॒थि॒भि॑र्देव॒यानै॑ः । प॒थि॒भि॒रिति॑ प॒ति-भि॒ः । दे॒व॒यानै॒रिष्टापू॑र्ते । दे॒व॒या॒नै॒रिति॑ देव-यानै॑ः । इ॒ष्टापू॑र्ते कृ॑णुतात् । इ॒ष्टापू॑र्ते इ॒ती॒ष्टा-पू॑र्ते । कृ॒णु॒ता॒दा॒विः । आ॒विर॑स्मै । अ॒स्मा इ॒त्य॑स्मै ॥ सं प्र । प्र च्य॑वध्वं । च्य॒व॒ध्व॒मनु॑ । अनु॒ सं । सं प्र । प्र॒या॒त । या॒ताग्नै॑ । अग्ने॑ प॒थः । प॒थो दे॑व॒यानान्॑ । दे॒व॒यानाꣳ॑कृणुध्वम् । दे॒व॒या॒नानि॑ति देव-यानान्॑ । कृ॒णु॒ध्व॒मिति॑ कृणुध्वं ॥ अ॒स्मिन्थ्स॒दस्थै॑ । स॒ध॒स्थे अधि॑ । स॒ध॒स्थ॒ इति॑ सध-स्थे । अध्यु॑त्तर॒स्मिन्॑ । उ॒त्तर॒स्मिन्विश्वै॑ । उ॒त्तर॒स्मि॒न्नि॒त्युत्-त॒र॒स्मि॒न्॒ । विश्वे॑ देवाः । दे॒वा॒ यज॑मानः । यज॑मानश्च । च॒ सी॒द॒त॒ । सी॒द॒तेति॑ सीदत ॥ प्र॒स्तरे॑ण परि॒धिना॑ । प्र॒स्तरे॑णेति॑ प्र-स्तरे॑ण । परि॒धिना॑ स्रु॒चा । परि॒धिने॑ति॑ परि-दि॑ना । स्रु॒चा वेद्या॑ । वेद्या॑च । च॒ ब॒र्?हिषा॑ । ब॒र्?हिषे॑ति॑ ब॒र्?हिषा॑ ॥ ऋ॒चेम॑ । इ॒मं य॒ज्ञं । य॒ज्ञन्नः॑ । नो॒ व॒ह॒ । व॒ह॒ सु॒वः॑ । सु॒व॒र्दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ गन्त॑वे । गन्त॑व इति॒ गन्त॑वे ॥ यदि॒ष्टं । इ॒ष्टं यत् । यत्प॑रा॒दान॑ । प॒रा॒दान॒ं यत् । प॒रा॒दा॒नमिति॑ परा-दान॑ । यद्दत्तं । दत्तं या । या च॑ । च॒ दक्षि॑णा । दक्षि॑णेति॒ दक्षि॑णा । तदग्निः॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -7, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अग्निर्वैश्वकर्मणः । वैश्वकर्मणस्सुवः । वैश्वकर्मण इति वैश्व-कर्मणः । सुवर्देवेषु । देवेषु नः । नो दधत् । दधदिति दधत् ॥ येना सहस्रँ । सहस्रं वहसि । वहसि येन । येनाँग्ने । अग्ने सर्ववेदसम् । सर्ववेदसमिति सर्व-वेदसम् ॥ ते नेमं । इमं यज्ञं । यज्ञं नः । नो वह । वह सुवः । सुवर्देवेषु । देवेषु गन्तवे । गन्तव इति गन्तवे ॥ येनाँग्ने । अग्ने दक्षिणाः । दक्षिणा युक्ताः । युक्ता यज्ञं । यज्ञं वहन्ति । वहन्त्यृत्विजः । ऋत्विज इत्यृत्विजः ॥ तेनेमं । इमं यज्ञं । यज्ञं नः । नो वह । वह सुवः । सुवर्देवेषु । देवेषु गन्तवे । गन्तव इति गन्तवे ॥ येनाँग्ने । अग्ने सुकृतः । सुकृतः पथा । सुकृत इति सु-कृतः । पथा मधोः । मधोर्धाराः । धारा व्यानशुः । व्यानशुरिति वि-आनशुः ॥ तेनेमं । इमं यज्ञं । यज्ञं नः । नो वह । वह सुवः । सुवर्देवेषु । देवेषु गन्तवे । गन्तव इति गन्तवे ॥ यत्र धाराः । धारा अनपेताः । अनपेता मधोः । अनपेता इत्यनप-इताः । मधोर्घृतस्य । घृतस्य च । च याः । या इति याः ॥ तदग्निः । अग्निर्वैश्वकर्मणः । वैश्वकर्मणस्सुवः । वैश्वकर्मण इति वैश्व-कर्मणः । सुवर्देवेषु । देवेषु नः । नो दधत् । दधदिति दधत् () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

यास्तै । ते अग्ने । अग्ने समिधः । समिधो यानि । समिध इति सं-इधः । यानि धामं । धाम या । या जिह्वा । जिह्वा जातवेदः । जातवेदो यः । जातवेद इति जात-वेदः । यो अर्चिः । अर्चिरित्यर्चिः ॥ ये तै । ते अग्ने । अग्ने मेडयं । मेडयो ये । य इन्दवः । इन्दवस्तेभिः । तेभिरात्मानँ । आत्मानं चिनुहि । चिनुहि प्रजानन्न् । प्रजानन्निति प्र-जानन्न् ॥ उत्सन्नयज्ञो वै । उत्सन्नयज्ञ इत्युत्सन्न-यज्ञः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निः किम् । किं वाँ ।

वाऽहं । अहेतस्यं । एतस्यं क्रियतैं । क्रियते किं । किं वाँ । वा न । न यत् । यद्वै । वा अंध्वर्युः । अध्वर्युरग्नेः । अग्नेश्चिन्वन्न् । चिन्वन्नंन्तरेतिं । अन्तरेत्यात्मनः । अन्तरेतीत्यंन्तः-एतिं । आत्मनो वै । वै तत् । तदन्तः । अन्तरेंति । एति याः । यास्तैं । ते अग्ने । अग्ने समिधः । समिधो यानिं । समिध इतिं सं-इधः । यानि धामं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। धामेतिं । इत्यांह । आहेषा । एषा वै । वा अग्नेः । अग्नेस्स्वंयंचितिः । स्वयंचितिरग्निः । स्वयंचितिरितिं स्वयं-चितिः । अग्निरेव । एव तत् । तदग्निं । अग्निं चिंनोति । चिनोति न । नाध्वर्युः । अध्वर्युरात्मनः । आत्मनोऽंतः । अन्तरेंति । एति चतंस्रः । चतंस्र आशाँः । आशाः प्र । प्र चंरन्तु । चरन्त्वग्नयः । अग्नयं इमं । इमं नः । नो यज्ञम् । यज्ञं नंयतु । नयतु प्रजानन्न् । प्रजानन्नितिं प्र-जानन्न् ॥ घृतं पिन्वन्नं । पिन्वन्नजरैं । अजरंꣳ सुवीरैं । सुवीरं ब्रह्मं । सुवीरमितिं सु-वीरैं । ब्रह्मं समित् । समिद्भवति । समिदितिं सं-इत् । भवत्याहुंतीनां । आहुंतीनामित्या-हुतीनां ॥ सुवर्गाय वै । सुवर्गायेतिं सुवः-गायं । वा एषः । एष लोकायं । लोकायोपं । उपं धीयते । धीयते यत् । यत्कूर्मः । कूर्मश्चतंस्रः । चतंस्र आशाँः । आशाः प्र । प्र चंरन्तु । चरन्त्वग्नयः । अग्नय इतिं । इत्यांह । आह दिशः ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -8, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। दिशं एव । एवैतेनं । एतेन प्र । प्रजांनाति । जानातीमं । इमं नः । नो यज्ञं । यज्ञं नंयतु । नयतु प्रजानन्न् । प्रजानन्नितिं । प्रजानन्नितिं प्र-जानन्न् । इत्यांह । आह सुवर्गस्यं । सुवर्गस्यं लोकस्यं । सुवर्गस्येतिं सुवः-गस्यं । लोकस्याभिनींत्यै । अभिनींत्यै ब्रह्मं । अभिनींत्या इत्यभि-नीत्यै । ब्रह्मं समित् । समिद्भवति । समिदितिं सं-इत् । भवत्याहुंतीनां । आहुंतीनामितिं । आहुंतीनामित्या-हुतीनां । इत्यांह । आह ब्रह्मंणा । ब्रह्मंणा वै । वै देवाः ।

देवास्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमायन्न् । आयन्, यत् । यद्ब्रह्मण्वत्या । ब्रह्मण्वत्योप दधाति । ब्रह्मण्वत्येति ब्रह्मण्ण्-वत्या । उपदधाति ब्रह्मणा । उपदधातीत्युप-दधाति । ब्रह्मणैव । एव तत् । तद्यजमानः । यजमान- स्सुवर्गं । सुवर्गं लोकं । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकमेति । एति प्रजापतिः । प्रजापतिर्वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निस्तस्य । तस्य प्रजाः । प्रजाः पशवः । प्रजा इति प्र-जाः । पशव-श्छन्दाꣳसि । छन्दाꣳसि रूपं । रूपꣳ सर्वान् । सर्वान्, वर्णान् । वर्णानिष्टकानां । इष्टकानां कुर्यात् । कुर्याद्रूपेण । रूपेणैव । एव प्रजां । प्रजां पशून् । प्रजामिति प्र-जाम् । पशून्छन्दाꣳसि । छन्दाꣳस्यवं । अव रुन्धे । रुन्धेऽथौ । अथौ प्रजाभ्यः । अथो इत्यथौ । प्रजाभ्य एव । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । एवैनँ । एनं पशुभ्यः । पशुभ्यश्छन्दोभ्यः । पशुभ्य इति पशु-भ्यः । छन्दोभ्योऽवरुध्य । छन्दोभ्य इति छन्दः-भ्यः । अवरुध्य चिनुते । अवरुध्येत्यव-रुध्य । चिनुत इति चिनुते () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

मयि गृह्णामि । गृह्णाम्यग्नै । अग्नेऽ अग्निं । अग्निꣳ रायः । राय-स्पोषाय । पोषाय सुप्रजास्त्वाय । सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः-त्वाय । सुवीर्यायेति सु-वीर्याय ॥ मयि प्रजां । प्रजां मयि । प्रजामिति प्र-जाम् । मयि वर्चः । वर्चो दधामि । दधाम्यरिष्टाः । अरिष्टास्स्याम । स्याम तनुवा । तनुवा सुवीराः । सुवीरा इति सु-वीराः ॥ यो नः । नो अग्निः । अग्निः पितरः । पितरो हृथ्सु । हृथ्स्वन्तः । हृत्स्विति हृत्-सु । अन्तरमर्त्यः । अमर्त्यो मर्त्यान् । मर्त्याꣳ आविवेश । आविवेशेत्या-विवेश ॥ तमात्मन् । आत्मन्परि । परि गृह्णीमहे । गृह्णीमहे वयं । वयं मा । मासः । सो आस्मान् । अस्माꣳ अवहायं । अवहाय परा । अवहायेत्यव-हायं । परागात् । गादिति गात् ॥ यदध्वर्युः । अध्वर्युरात्मन् । आत्मन्नग्निम् । अग्निमगृहीत्वा । अगृहीत्वाऽग्निं । अग्निं चिनुयात् । चिनुयादयः । यौऽस्य । अस्य स्वः । स्वोग्निः । अग्निस्तम् । तमपि । अपि यजमानाय ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। यज॑मानाय चिनुयात् । चि॒नु॒या॒दग्निं । अ॒ग्निं खलु॑ । खलु वै । वै प॒शवः॑ । प॒शवोऽनु॑ । अनूप॑ । उप॑ तिष्ठन्ते । ति॒ष्ठ॒न्तेऽप॒क्रामु॑काः । अ॒प॒क्रामु॑का अस्मात् । अ॒प॒क्रामु॑का इत्यप-क्रामु॑काः । अ॒स्मा॒त्प॒शवः॑ । प॒शव॑स्स्युः । स्युर्मयि॑ । मयि॑ गृह्णामि । गृ॒ह्णा॒म्यग्रे॑ । अग्रे॑ अ॒ग्निं । अ॒ग्निमिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा॒त्मन् । आ॒त्मन्ने॒व । ए॒व स्वम् । स्वम॒ग्निं । अ॒ग्निं दा॑धार । द॒धा॒र॒ न । नास्मा॑त् । अ॒स्मा॒त्प॒शवः॑ । प॒शवोऽप॑ । अप॑ क्रामन्ति । क्रा॒म॒न्ति॒ ब्र॒ह्म॒वा॒दिनः॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति । ब्र॒ह्म॒वा॒दिन॒ इति॑ ब्रह्म-वा॒दिनः॑ । व॒दन्ति॒ यत् । यन्मृत् । मृच्च॑ । चाप॑ः । आप॑श्च । चा॒ग्नेः । अ॒ग्नेर॑नाद्यं । अ॒ना॒द्य॒मथ॑ । अथ॒ कस्मा॑त् । कस्मा॑न्मृ॒दा । मृ॒दा च॑ । चा॒द्भिः । अ॒द्भिश्च॑ । अ॒द्भिरित्य॑त्-भिः । चा॒ग्निः । अ॒ग्नि- श्ची॑यते । चीय॑त इति॑ । इति॒ यत् । यद॒द्भिः । अ॒द्भिस्सं॑यौति॑ अ॒द्भिरित्य॑त्-भिः । सं॒यौ॒त्याप॑ः । सं॒यौ॒तीति॑ सं-यौति॑ ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। आपो॒ वै । वै सर्वा॑ः । सर्वा॑ दे॒वता॑ः । दे॒वता॑ दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भि॒रेव । ए॒वैन॑ं । ए॒न॒ꣳ सं । सꣳ सृ॑जति । सृ॒ज॒ति॒ यत् । यन्मृ॒दा । मृ॒दा चि॒नोति॑ । चि॒नोती॒यं । इ॒यं वै । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः । वै॒श्वा॒न॒रो॑ऽग्निना॑ । अ॒ग्निने॒व । ए॒व तत् । तद॒ग्निं । अ॒ग्निं चि॑नोति । चि॒नो॒ति॒ ब्र॒ह्म॒वा॒दिनः॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति । ब्र॒ह्म॒वा॒दिन॒ इति॑ ब्रह्म-वा॒दिनः॑ । व॒दन्ति॒ यत् । यन्मृ॒दा । मृ॒दा च॑ । चा॒द्भिः । अ॒द्भिश्च॑ । अ॒द्भिरित्य॑त्-भिः । चा॒ग्निः । अ॒ग्निश्चीय॑ते । चीय॑तेऽथ॑ । अथ॒ कस्मा॑त् । कस्मा॒दग्निः॑ । अ॒ग्निरु॑च्यते । उ॒च्य॒त॒ इति॑ । इति॒ यत् । यच्छन्दो॑भिः । छन्दो॑भिश्चिनोति॑ । छन्दो॑भिरिति॒ छन्दः॑-भिः । चि॒नो॒त्य॒ग्नयः॑ । अ॒ग्नयो॒ वै । वै छन्दा॑ꣳसि । छन्दा॑ꣳसि॒ तस्मा॑त् । तस्मा॒दग्निः॑ । अ॒ग्निरु॑च्यते । उ॒च्य॒तेथौ॑ । अथो॑ इ॒यं । अथो॒ इत्यथौ॑ । इ॒यं वै । वा अ॒ग्निः । अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः । वै॒श्वा॒न॒रो यत् । यन्मृ॒दा ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -9, अनुवाक सूक्तम -4,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। मृदा चिनोति । चिनोति तस्मात् । तस्मादग्निः । अग्निरुच्यते । उच्यते हिरण्येष्टकाः । हिरण्येष्टका उप । हिरण्येष्टका इति हिरण्य-इष्टकाः । उप दधाति । दधाति ज्योतिः । ज्योति-र्वै । वै हिरण्यम् । हिरण्यं ज्योतिः । ज्योतिरेव । एवास्मिन् । अस्मिन्दधाति । दधात्यथो । अथो तेजः । अथो इत्यथो । तेजो वै । वै हिरण्यं । हिरण्यं तेजः । तेज एव । एवात्मन् । आत्मन्धत्ते । धत्ते यः । यो वै । वा अग्निं । अग्निꣳ सर्वतोमुखं । सर्वतोमुखं चिनुते । सर्वतोमुखमिति सर्वतः-मुखम् । चिनुते सर्वासु । सर्वासु प्रजासु । प्रजास्वन्नम् । प्रजास्विति प्र- जासु । अन्नमत्ति । अत्ति सर्वाः । सर्वादिशः । दिशोऽभि । अभि जयति । जयति गायत्रीं । गायत्रीं पुरस्तात् । पुरस्तादुप । उप दधाति । दधाति त्रिष्टुभं । त्रिष्टुभं दक्षिणतः । दक्षिणतो जगतीं । जगतीं पश्चात् । पश्चादनुष्टुभं । अनुष्टुभमुत्तरतः । अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभं । उत्तरतः पंक्तिं । उत्तरत इत्युत्-तरतः । पंक्तिं मध्यै । मध्य एषः । एष वै । वा अग्निः । अग्निस्सर्वतो मुखः । सर्वतोमुखस्तं । सर्वतोमुख इति सर्वतः-मुखः । तं यः । य एवं । एवं विद्वान् । विद्वाꣳश्चिनुते । चिनुते सर्वासु । सर्वासु प्रजासु । प्रजास्वन्न । प्रजास्विति प्र-जासु । अन्नमत्ति । अत्ति सर्वाः । सर्वा दिशः । दिशोऽभि । अभि जयति । जयत्यथो । अथो दिशि । अथो इत्यथो । दिश्येव । एव दिशं । दिशं प्र । प्र वयति । वयति तस्मात् । तस्माद्दिशि । दिशि दिक् । दिक्प्रोता । प्रोतेति प्र-उता () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -1,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

प्रजापतिरग्निं । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निमसृजत । असृजत सः । सोऽस्मात् । अस्मात्सृष्टः । सृष्टः प्राङ् । प्राङ्न । प्राद्रवत् । अद्रवत्तस्मै । तस्मा अश्वं । अश्वं प्रति । प्रत्यास्यत् । आस्यध्सः । स दक्षिणा । *दक्षिणाऽवर्तत ।

आवर्तत । अवर्तत तस्मै । तस्मै वृष्णिं । वृष्णिं प्रति । पत्यास्यत् । आस्यथ्सः । स प्रत्यङ् । प्रत्यङ्गा । आवर्तत । अवर्तत तस्मै । तस्मा ऋषभं । ऋषभं प्रति । प्रत्यास्यत् । आस्यथ्सः । स उदङ् । उदङ्गा । आवर्तत । अवर्तत तस्मै । तस्मै बस्तं । बस्तं प्रति । प्रत्यास्यत् । आस्यथ्सः । स ऊर्ध्वः । ऊर्ध्वोऽद्रवत् । अद्रवत्तस्मै । तस्मे पुरुषं । पुरुषं प्रति । प्रत्यास्यत् । आस्यद्यत् । यत्पशुशीर्?षाणिं । पशु-शीर्?षाण्युपदधाति । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणिं । उपदधाति सर्वतः । उपदधातीत्युप-दधाति । सर्वत एव । एवैनं । एनमवरुध्यं ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -2,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। अवरुध्यं चिनुते । अवरुध्येत्यव-रुध्यं । चिनुत एताः । एता वै । वै प्राणभृतः । पाणभृतश्चक्षुष्मतीः । प्राणभृत इति प्राण-भृतः । चक्षुष्मतीरिष्टकाः । इष्टका यत् । यत्पशुशीर्?षाणिं । पशुशीर्?षाणि यत् । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणिं । यत्पशुशीर्?षाणिं । पशुशीर्?षाण्युपदधाति । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणिं । उपदधाति ताभिः । उपदधातीत्युप-दधाति । ताभिरेव । एव यजमानः । यजमानोऽमुष्मिन्न् । अमुष्मिंल्लोके । लोके प्र । प्राणिति । अनित्यथौ । अथो ताभिः । अथो इत्यथौ । ताभिरेव । एवास्मै । अस्मा इमे । इमे लोकाः । लोकाः प्र । प्र भान्ति । भान्ति मृदा । मृदाऽभिलिप्यं । अभिलिप्योप । अभिलिप्येत्यभि-लिप्यं । उप दधाति । दधाति मेध्यत्वाय । मेध्यत्वाय पशुः । मेध्यत्वायेति मेध्य-त्वाय । पशुर्वै । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्निरन्नं । अन्नं पशवः । पशव एषः । एष खलु । खलु वै । वा अग्निः । अग्निर्यत् । यत्पशुशीर्?षाणिं । पशुशीर्?षाणि यं । पशुशीर्?षाणीति पशु-शीर्?षाणिं । यं कामयेत । कामयेत कनीयः । कनीयोऽस्य । अस्यान्नं । अन्नꣳ स्यात् ()

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -10, अनुवाक सूक्तम -3,

आग्नेय-काण्डम् -विषयः -अग्निचयन-ब्राह्मणम्,

। स्यादितिं । इतिं संतरां । संतरां तस्यं । संतरामितिं सं-तराम् । तस्यं पशुशीर्?षाणिं । पशुशीर्?षाण्युपं । पशुशीर्?षाणीतिं पशु-शीर्?षाणिं । उपंदध्यात् । दध्यात्कनीयः । कनीय एव । एवास्यं । अस्यान्नँ । अन्नं भवति । भवति यं । यं कामयेत । कामयेत समावत् । समावदस्य । अस्यान्नँ । अन्नः॑ स्यात् । स्यादितिं । इतिं मध्यतः । मध्यतस्तस्यं । तस्योपं । उपंदध्यात् । दध्याथ्समावत् । समावदेव । एवास्यं । अस्यान्नँ । अन्नं भवति । भवति यं । यं कामयेत । कामयेत भूयः । भूयाँऽस्य । अस्यान्नँ । अन्नः॑ स्यात् । स्यादितिं । इत्यन्तेषु । अन्तेषु तस्यं । तस्यं व्युदूह्यं । व्युदूह्योपं । व्युदूह्येतिं वि-उदूह्यं । उपं दध्यात् । दध्यादन्ततः । अन्तत एव । एवास्मैं । अस्मा अन्नँ । अन्नमवं । अवं रुन्धे । रुन्धे भूयः । भूयाँऽस्य । अस्यान्नँ । अन्नं भवति । भवतीतिं भवति () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -11, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

स्तेगान्दꣳष्ट्राभ्यां । दꣳष्ट्राभ्यां मण्डूकान् । मण्डूकाꣳअभ्येभिः । जम्भ्येभिरादंकाम् । आदंकां खादेनं । खादेनोर्जँ । ऊर्जꣳ सꣳ-सूदेनं । सꣳसूदेनारण्यं । सꣳसूदेनेतिं सं-सूदेनं । अरण्यं जांबीलेन । जांबीलेन मृदँ । मृदं बर्स्वेभिः । बर्स्वेभिश्चर्कराभिः । शर्कराभिरवंकाम् । अवंकामवंकाभिः । अवंकाभिश्चर्कराम् । शर्करामुथ्सादेनं । उत्सादेनं जिह्वाम् । उत्सादेनेत्युत्-सादेनं । जिह्वामवक्रन्देनं । अवक्रन्देन तालुँ । अवक्रन्देनेत्यव क्रन्देनं । तालुꣳ सरंस्वतीम् । सरंस्वतीं जिह्वाग्रेणं । जिह्वाग्राणेतिं जिह्वा-अग्रेणं () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -12, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

वाजꣳ हनूँभ्यां । हनूँभ्यामपः । हनूँभ्यामिति हनु-भ्याम् । अप आस्येंन । आस्येंनादित्यान् । आदित्यान्श्मश्रुंभिः । श्मश्रुंभिरुपयामम् । श्मश्रुंभिरिति श्मश्रु-भिः । उपयाममधरेण । उपयाममित्युप-याममं । अधरे-णोष्ठेंन । ओष्ठेंन सत् ।

सदुत्तरेण । उत्तरेणानूकाशं । उत्तरेणेत्युत् -तरेण । अन्तरेणानूकाशं । अनूकाशं प्रकाशेनं । अनूकाशमित्यनु-काशम् । प्रकाशेन बाह्याँ । प्रकाशेनेतिं प्र-काशेनं । बाह्याꣳ स्तनयिंत्नुं । स्तनयिंत्नुं निर्बाधेनं । निर्बाधेनं सूर्याग्नी । निर्बाधेनेतिं निः-बाधेनं । सूर्याग्नी चक्षुंर्भ्यां । सूर्याग्नी इतिं सूर्या-अग्नी । चक्षुंर्भ्यां विद्युतौं । चक्षुंर्भ्यामिति चक्षुंः-भ्याम् । विद्युतौं कनानंकाभ्यां । विद्युताविति वि-द्युतौं । कनानंकाभ्या-मशनिं । अशनिं मस्तिष्केंण । मस्तिष्केंण बलँ । बलं मज्जभिंः । मज्जभिरितिं मज्ज-भिः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -13, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

कूर्मान्छपेः । शपेरच्छलांभिः । अच्छलांभिः कपिंजलान् । कपिंजलान्थ्सामं । सामकुष्ठिंकाभिः । कुष्ठिंकाभिर्जवं । जवं जङ्घांभि । जङ्घांभिरगदं । अगदं जानुंभ्यां । जानुंभ्यां वीर्यँ । जानुंभ्यामिति जानुं-भ्याम् । वीर्यं कुहाभ्याँ । कुहाभ्याँ भयम् । भयं प्रचालाभ्याँ । प्रचालाभ्यां गुहाँ । प्रज्ञालाभ्यामितिं प्र-चालाभ्याँ । गुहोंपपक्षाभ्याँ । उपपक्षाभ्यांमश्विनौं । उपपक्षाभ्यामित्युंप-पक्षाभ्याँ । अश्वनावꣳसाँभ्यां । अꣳसाँभ्यामदितिं । अदितिꣳ शीर्ष्णा । शीर्ष्णा निर्ऋतिं । निर्ऋतिं निर्ज्ञाँत्मकेन । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । निर्ज्ञाँत्मकेन शीर्ष्णा । निर्ज्ञाँत्मकेनेति निः-ज्ञात्मकेन । शीर्ष्णेतिं शीर्ष्णा () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -14, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

योक्त्रं गृध्रांभिः । गृध्रांभिर्युगम् । युगमानंतेन । आनंतेन चित्तं । आनंतेनेत्या नंतेन । चित्तं मन्यांभिः । मन्यांभिस्संक्रोशान् । संक्रोशान्प्राणैः । संक्रोशानितिं सं-क्रोशान् । प्राणैः प्रकाशेनं । प्राणैरितिं प्र-अनैः । प्रकाशेन ब्रवँ । प्रकाशेनेतिं प्र-काशेनं । ब्रवं पराकाशेनं । पराकाशेनान्तरां । पराकाशेनेतिं परा-काशेनं । अन्तरां मशकान् ।

म॒शका॒न्केशै॑ः । केशै॒रिन्द्र॑ । इन्द्र॑ः स्व॒पसा । स्व॒पसा॒ वहे॑न । स्व॒पसेति॑ सु-अप॑सा । वहे॑न॒ बृह॒स्पति॑ना । बृह॒स्पति॑ः शकुनिसा॒देन॑ । श॒कुनि॒सा॒देन॒ रथ॑म् । श॒कुनि॒सा॒देनेति॑ शकुनि-सा॒देन॑ । रथ॑मुष्णिहा॒भिः । उ॒ष्णिहा॒भिरित्यु॑ष्णिहा॒भिः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -15, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

मि॒त्रावरु॑णो श्रोणी॒भ्यां । मि॒त्रावरु॑णाविति॑ मि॒त्रा-वरु॑णो । श्रोणी॑भ्या-मिंद्रा॒ग्नी । श्रोणी॑भ्यामिति॒ श्रोणि॑-भ्यां । इंद्रा॒ग्नीशि॑ंखण्डाभ्या॑म् । इंद्रा॒ग्नी इ॒ती॑द्र-अ॒ग्नी । शि॒ख॒ण्डा॒भ्या॒मिंद्रा॒बृह॒स्पती॑भ्याम् । इंद्रा॒बृह॒स्पती॑ ऊ॒रुभ्या॑म् । इंद्रा॒बृह॒स्पती॒ इती॑द्र-बृह॒स्पती॑भ्याम् । ऊ॒रुभ्या॒मिन्द्रा॒विष्णू॑ । ऊ॒रुभ्या॒मित्यू॒रु-भ्यां । इंद्रा॒विष्णू॑ अ॒ष्ठीव॒द्भ्या॑म् । इंद्रा॒विष्णू॒ इती॑द्रा॒-विष्णू॑ । अ॒ष्ठीव॒द्भ्या॑ सवि॒तार॑म् । अ॒ष्ठीव॒द्भ्या॒मित्य॑ष्ठी॒वत्-भ्यां । स॒वि॒तार॑ पुच्छे॑न । पुच्छे॑न गन्ध॒र्वान् । ग॒न्ध॒र्वान्छेपे॑न । शेपे॑नाफ्स॒रसः॑ । अ॒प्स॒रसो॑ मु॒ष्काभ्या॑म् । मु॒ष्काभ्यां॑ पव॑मानम् । पव॑मानं पा॒युना॑ । पा॒युना॑ प॒वित्र॑म् । प॒वित्र॑ पोत्रा॑भ्यां । पोत्रा॑भ्यामा॒क्रम॑णं । आ॒क्रम॑ण॒ः स्थूरा॑भ्याम् । आ॒क्रम॑ण॒मित्या॑-क्रम॑णं । स्थूरा॑भ्याम् प्रति॒क्रम॑णं । प्र॒ति॒क्रम॑णं कुष्ठा॑भ्यां । प्र॒ति॒क्रम॑ण॒मिति॑ प्रति-क्रम॑णं । कुष्ठा॑भ्या॒मिति॒ कुष्ठा॑भ्यां () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -16, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

इंद्र॑स्य क्रो॒डः । क्रो॒डोऽदि॑त्यै । अदि॑त्यै पाज॒स्य॑म् । पा॒ज॒स्य॑ दि॒शां । दि॒शां ज॒त्रव॑ः । ज॒त्रवो॑ जी॒मूता॑न् । जी॒मूता॑न्हृ॒दयो॑पशाभ्या॑म् । हृ॒दयो॑पशाभ्या॑- मन्तरि॑क्षं । हृ॒दयो॑पशाभ्या॒मिति॑ हृदय-औ॑पशाभ्या॑म् । अ॒न्तरि॑क्षं पु॒रित॑ता । पु॒रित॒तानभ॑ः । नभ॑ उद॒र्य॑ण । उ॒द॒र्य॑णेन्द्रा॒णी । इंद्रा॒णीं प्लीह्ना॑ । प्लीह्ना॑ व॒ल्मीकान्॑ । व॒ल्मीका॑न्क्लो॒म्ना । क्लो॒म्नागि॒रीन् । गि॒रीन्प्ला॒शिभि॑ः । प्ला॒शिभि॑स्समु॒द्रम् । प्ला॒शिभि॒रिति॑ प्लाशि-भि॑ः । स॒मु॒द्रमु॑द॒र्ण । उ॒द॒र्ण॑ वैश्वान॒रम् । वै॒श्वा॒न॒रं भस्म॑ना । भस्म॒नेति॒ भस्म॑ना () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -17, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

पूष्णो वनिष्ठुः । वनिष्ठुरन्धाहेः । अन्धाहेः स्थूरगुदा । अन्धाहेरित्यन्ध-अहेः । स्थूरगुदा सर्पान् । स्थूरगुदेति स्थूर-गुदा । सर्पान्गुदाभिः । गुदाभिर् ऋतून् । ऋतून्पृष्टीभिः । पृष्टीभिर्दिवँ । पृष्टीभिरिति पृष्टि-भिः । दिव पृष्ठन । पृष्ठन वसूनां । वसूनां प्रथमा । प्रथमा कीकसा । कीकसा रुद्राणाँ । रुद्राणाँ द्वितीयाँ । द्वितीयाऽऽदित्यानाँ । आदित्यानाँ तृतीयाँ । तृतीयाऽङ्गिरसां । अङ्गिरसां चतुर्थी । चतुर्थी साध्यानाँ । साध्यानाँ पंचमी । पंचमी विश्वेषां । विश्वेषां देवानाँ । देवानाꣳ षष्ठी । षष्ठीति षष्ठी () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -18, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

ओजौ ग्रीवाभिः । ग्रीवाभिर्निर्ऋतिं । निर्ऋतिमस्थभिः । निर्ऋतिमिति निः-ऋतिम् । अस्थभिरिन्द्रँ । अस्थभिरित्यस्थ-भिः । इंद्रꣳस्पर्सा । स्पर्सा वहन । स्पर्सेति सु-अर्सा । वहन रुद्रस्य । रुद्रस्यविचलः । विचलः स्कन्धः । विचल इति वि-चलः । स्कन्धोऽहोरात्रयोः । अहोरात्रयोर्द्वितीयः । अहोरात्रयो-रित्यहः-रात्रयोः । द्वितीयोऽर्धमासानाँ । अर्धमासानाँ तृतीयः । अर्धमासानामित्यर्ध-मासानाँ । तृतीयो मासां । मासां चतुर्थ । चतुर्थ ऋतूनां । ऋतूनां पंचमः । पंचमस्संवथ्सरस्य । संवथ्सरस्य षष्ठः । संवथ्सरस्येति सं-वथ्सरस्य । षष्ठ इति षष्ठः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -19, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

आनंदं नन्दथुना । आनन्दमित्याँ-नन्दम् । नन्दथुना कामँ । कामं प्रत्यासाभ्याँ । प्रत्यासाभ्याँ भयं । प्रत्यासाभ्यामिति प्रति-आसाभ्याँ । भयꣳ शितीमभ्याँ । शितीमभ्याँ प्रशिषँ । शितीमभ्यामिति शितीम-भ्यां । प्रशिषं प्रशासाभ्याँ । प्रशिषमिति प्र-शिषँ । प्रशासाभ्यांꣳ सूर्याचन्द्रमसौँ । प्रशासाभ्यामिति प्र-शासाभ्याँ । सूर्याचन्द्रमसो वृक्याँभ्यां । सूर्या-चन्द्रमसामिति सूर्य-चन्द्रमसौँ । वृक्याँभ्याꣳ श्यामशबलो । श्यामशबलो मतस्नाभ्यां । श्यामशखलामिति श्याम-शबलो । मतस्नाभ्यां व्युष्टिं । व्युष्टिꣳ रूपेणं । व्युष्टिमिति वि-उष्टिम् । रूपेण निर्मुक्तिम् । निर्मुक्तिमरूपेण । निर्मुक्तिमिति नि-मुक्तिम् । अरूपेणेत्य रूपेण () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -20, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

अहर्माꣳसेनं । माꣳसेन रात्रिँ । रात्रिं पीवसा । पीवसाऽपः । अपो यूषेणं । यूषेणं घृतं । घृतꣳ रसेन । रसेन श्यां । श्यां वसया । वसया दूषीकाभिः । दूषीकाभिर्हादुनीँ । हादुनीमश्रुभिः । अश्रुभिः पृष्वाँ । अश्रुभिरित्यश्रु-भिः । पृष्वां दिवँ । दिवꣳ रूपेणं । रूपेण नक्षत्राणि । नक्षत्राणि प्रतिरूपेण । प्रतिरूपेण पृथिवीं । प्रतिरूपेणेति प्रति-रूपेण । पृथिवीं चर्मणा । चर्मणा छवीम् । छवीम् छव्याँ । छव्योपाकृताय । उपाकृताय स्वाहाँ । उपाकृतायेत्युप-आकृताय । स्वाहाऽऽलब्धाय । आलब्धाय स्वाहाँ । आलब्धायेत्या-लब्दाय । स्वाहा हुतायं । हुताय स्वाहाँ । स्वाहेति स्वाहाँ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -21, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

अग्नेः पक्षतिः । पक्षतिस्सरस्वत्ये । सरस्वत्यै निपक्षतिः । निपक्षतिस्सोमस्य । निपक्षतिरिति नि-पक्षतिः । सोमस्य तृतीयाँ । तृतीयाऽपां । अपां चतुर्थी । चतुर्थ्योषधीनां । ओषधीनां पंचमी । पंचमी संवथ्सरस्यं । संवथ्सरस्यं षष्ठी । संवथ्सरस्येति सं-वथ्सरस्यं । षष्ठी मरुताँ । मरुतांꣳ सप्तमी । सप्तमी बृहस्पतेँ । बृहस्पतेरष्टमी । अष्टमी मित्रस्यं ।

मित्रस्य॑ नव॒मी । न॒व॒मी वरु॑णस्य । वरु॑णस्य दश॒मी । द॒श॒मीन्द्र॑स्य । इन्द्र॑स्यैकाद॒शी । एका॑द॒शी विश्वे॑षाम् । विश्वे॑षां देवा॒नाँ॑ । दे॒वा॒नाँ॑ द्वाद॒शी । द्वा॒द॒शी द्यावा॑- पृथि॒व्योः । द्यावा॑पृथि॒व्योः पार्श्वं । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॒ द्यावाँ॑-पृथि॒व्योः । पार्श्वं य॒मस्य॑ । य॒मस्य॑ पाटू॒रः । पा॒टू॒र इति॑ पाटू॒रः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -22, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

वा॒योः प॑क्षतिः । प॒क्ष॒तिस्सर॑स्व॒तः । सर॑स्व॒तो निप॑क्षतिः । निप॑क्षतिश्चन्द्रम॑सः । निप॑क्षति॒रिति॒ नि-प॒क्ष॒तिः । चन्द्रम॑सस्तृ॒तीयाँ॑ । तृ॒तीया॒ नक्ष॑त्राणाम् । नक्ष॑त्राणां चतु॒र्थी । च॒तु॒र्थी स॑वि॒तुः । स॒वि॒तुः प॑ञ्च॒मी । प॒ञ्च॒मी रु॒द्रस्य॑ । रु॒द्रस्य॑ ष॒ष्ठी । ष॒ष्ठी स॒र्पाणाँ॑ । स॒र्पाणा॑ꣳ सप्त॒मी । स॒प्त॒म्यर्य॒म्णः । अ॒र्य॒म्णोऽ॑ष्ट॒मी । अ॒ष्ट॒मी ब्रह्मणः॑ । ब्रह्मणो॑नव॒मी । न॒व॒मी धा॒तुः । धा॒तुर्द॑श॒मी । द॒श॒मीन्द्रा॒ण्याः । इ॒न्द्रा॒ण्या एका॑दशी । एका॑द॒श्यदि॑त्यै । अदि॑त्यै द्वाद॒शी । द्वा॒द॒शी द्यावा॑पृथि॒व्योः । द्यावा॑पृथि॒व्योः पार्श्वं । द्यावा॑पृथी॒व्योरिति॒ द्यावाँ॑-पृथि॒व्योः । पार्श्वं य॒म्यै॑ । य॒म्यै॑ पाटू॒रः । पा॒टू॒र इति॑ पाटू॒रः () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -23, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

पन्था॑मनूवृग्भ्याँ॑ । अ॒नू॒वृग्भ्या॑ꣳ सं॒त॒तिं । अ॒नू॒वृग्भ्या॒मित्य॑नूवृक्-भ्या॑म् । सं॒त॒तिग्ग्स्रा॑व॒न्याँ॑भ्यां । सं॒त॒तिमिति॒ सं-त॒तिम् । स्रा॒व॒न्याँ॑भ्या॑ꣳ शु॒कान्॑ । शु॒काँन्पि॒त्तेन॑ । पि॒त्तेन॑ हरि॒माणँ॑ । हरि॒माण॑ य॒क्ता । य॒क्ता हलीँ॑क्ष्णान् । हलीँ॑क्ष्णान्पापवा॒तेन॑ । पा॒प॒वा॒तेन॑ कू॒ष्मान् । पा॒प॒वा॒तेनेति॑ पाप-वा॒तेन॑ । कू॒ष्मान्भ॑र्क॒भिः । श॒र्क॒भिश्च॒र्तान् । श॒र्क॒भिरिति॒ शर्क॑-भिः । श॒च॒र्तानू॒र्ध्येन । ऊ॒र्ध्येन॒ शुनः॑ । शुनो॑ वि॒शस॑नेन । वि॒शस॑नेन स॒र्पान् । वि॒शस॑नेनेति॑ वि-शस॑नेन । स॒र्पाल्लो॑हितग॒न्धेन॑ । लो॒हि॒त॒ग॒न्धेन॒ वया॑ꣳसि । लो॒हि॒त॒ग॒न्धेनेति॑ लोहित-ग॒न्धेन॑ । वया॑ꣳसि पक्वग॒न्धेन॑ । प॒क्व॒ग॒न्धेन॑ पिपीलि॑काः । प॒क्व॒ग॒न्धेनेति॑ पक्व- ग॒न्धेन॑ । पि॒पी॒लि॑काः प्रशा॒देन॑ । प्र॒शा॒देनेति॑ प्र-शा॒देन॑ () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -24, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

क्रमेरतिं । अत्यंक्रमीत् । अक्रमीद्वाजी । वाजी विश्वैः । विश्वैर्देवैः । देवैर्यज्ञियैः । यज्ञियैस्संविदानः । संविदान इतिं सं-विदानः ॥ स नः । नो नय । नय सुकृतस्यं । सुकृतस्यं लोकं । सुकृतस्येतिं सु-कृतस्यं । लोकं तस्यं । तस्यं ते । ते वयं । वयꣳ स्वधयाँ । स्वधयां मदेम । स्वधयेतिं स्व-धयाँ । मदेमेतिं मदेम () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -25, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

द्यौस्तैं । ते पृष्ठं । पृष्ठं पृंथिवी । पृथिवी सधस्थँ । सधस्थंमात्मा । सधस्थमितिं सध-स्थम् । आत्माऽन्तरिक्षं । अन्तरिक्षꣳ समुद्रः । समुद्रो योनिः । योनिस्सूर्यः । सूर्यस्ते । ते चक्षुः । चक्षुर्वातः । वातः प्राणः । प्राणश्चन्द्रमाँः । प्राण इतिं प्र-अनः । चन्द्रमाः श्रोत्रँ । श्रोत्रं मासाँः । मासाँश्च । चार्धमासाः । अर्धमासाश्च । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । च पर्वाणि । पर्वाँण्यृतवः । ऋतवोऽङ्गानि । अङ्गानि संवथ्सरः । संवथ्सरो महिमा । संवथ्सर इतिं सं-वथ्सरः । महिमेतिं महिमा () ॥॥

काण्ड -5, प्रपाठक -7, अनुवाक -26, अनुवाक सूक्तम -1,

वैश्वदेव-काण्डम् -विषयः -अश्वमेधः,

अग्निः पशुः । पशुरासीत् । आसीत्तेनं । तेनायजन्त । अयजन्त सः । स एतम् । एतम् लोकम् । लोकमजयत् । अजयदस्मिन्न् । यस्मिन्नग्निः । अग्निस्सः । स तैं । ते लोकः । लोक स्तं । तं जैष्यसि । जेष्यस्यथं । अथावं । अवं जिघ्र । जिघ्र वायुः । वायुः पशुः । पशुरासीत् । आसीत्तेनं । तेनायजन्त । अजयन्त सः । स एतम् । एतं लोकं ।

लोकमजयत् । अजयद्यस्मिन्न् । यस्मिन्वायुः । वायुस्सः । स तैँ । ते लोकः । लोकस्तस्माँत् । तस्माँच्चा । चाऽन्तः । अन्तरैँष्यामि । एष्यामि यदिं । यदि न । नाव जिघ्रंसि । अवजिघ्रंस्यादित्यः । अवजिघ्रसीत्यंव-जिघ्रंसि । आदित्यः पशुः । पशुरांसीत् । आसीत्तेनं । तेनांयजन्त । अयजन्त सः । स एतम् । एतं लोकं । लोकमंजयत् । अजयद्यस्मिन्न् । यस्मिंन्नादित्यः । आदित्यस्सः । स तैँ । ते लोकः । लोकस्तं । तं जैँष्यसि । जेष्यसि यदिं । यद्यव जिघ्रंसि । अवजिघ्रसीत्यंव-जिघ्रंसि () ॥॥